

P 1465

**ROCZNIK
POLSKIEJ AKADEMII
UMIEJĘTNOŚCI**

ROK 1945/1946

KRAKÓW 1947

**NAKŁADEM POLSKIEJ AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNIACH GEBETHNERA I WOLFFA
WARSZAWA — KRAKÓW — ŁÓDŹ — POZNAŃ — ZAKOPANE**

<http://rcin.org.pl>

**ROCZNIK
POLSKIEJ AKADEMII
UMIEJĘTNOŚCI**

ROK 1945/1946

KRAKÓW 1947

**NAKŁADEM POLSKIEJ AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNIACH GEBETHNERA I WOLFFA
WARSZAWA — KRAKÓW — ŁÓDŹ — POZNAŃ — ZAKOPANE**

KRAKÓW. — DRUKARNIA UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem Karola Kiecia.
M—17622

TREŚĆ

Skład Polskiej Akademii Umiejętności	I—LXXXV
Sprawozdanie z czynności i wydawnictw P. A. U. od lipca 1945 do czerwca 1946	1
Bibliografia wydawnictw P. A. U. od 1 lipca 1945 do końca maja 1946	30
Posiedzenie publiczne P. A. U. dnia 19 czerwca 1946 r.:	
Przemówienie prezesa Kazimierza Nitscha	41
Przemówienie Pana Prezydenta Krajowej Rady Narodowej Bolesława Bieruta	43
Sprawozdanie sekretarza generalnego Tadeusza Kowalskiego	53
Jan Rutkowski: Uniwersał połaniecki w świetle europejskich reform rolnych XVIII wieku	67
Nowi członkowie P. A. U.	85
Ważniejsze akty urzędowe:	
Statut P. A. U.	91
Regulamin P. A. U.	105
Indeks osobowy	141
Zestawienie rachunków P. A. U. za rok 1945	159

SKŁAD POLSKIEJ AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

(STAN W LISTOPADZIE 1946)

ZARZĄD

Prezes: **Kazimierz Nitsch.**

Wiceprezesa: **Stefan Pieńkowski.**

Władysław Szafer.

Sekretarz Generalny: **Tadeusz Kowalski.**

Delegat Walnego Zgromadzenia: **Gustaw Przychocki.**

Delegaci PAU poza Krakowem **Franciszek Bujak.**

Wacław Sierpiński.

Wydział Filologiczny:

Dyrektor: **Tadeusz Lehr-Splawiński.**

Wicedyrektor: **Stanisław Wędkiewicz.**

Sekretarz: **Tadeusz Mańkowski.**

Wydział Historyczno-filozoficzny:

Dyrektor: **Władysław Semkowicz.**

Wicedyrektor: **ks. Konstanty Michalski.**

Sekretarz: **Jan Dąbrowski.**

Wydział Matematyczno-przyrodniczy:

Dyrektor: **Władysław Szafer.**

Wicedyrektor: **Maksymilian Huber.**

Sekretarze: **Stanisław Maziarski.**

Bogdan Kamiński.

Wydział Lekarski:

Dyrektor: **Henryk Hoyer.**

Wicedyrektor: **Maksymilian Rutkowski.**

Sekretarze: **Franciszek Walter.**

Adam Wrzosek.

CZŁONKOWIE

A) Czynnł

I. Wydział Filologiczny

a) Krajowi

- Stanisław Witkowski**, dr filoz., hon. prof. filologii klasycznej Uniw. Jana Kazimierza. — Wybrany człon. czyn. 22 maja 1914. — (Korespondent od 23 maja 1910). — Warszawa, ul. Czczoła 14, z listami inż. Żurowskiego.
- Tadeusz Sinko**, dr filoz., prof. filologii klasycznej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 28 listopada 1919. — (Korespondent od 23 maja 1910). — Kraków, Zwierzyniec, ul. Księcia Józefa 13.
- Kazimierz Nitsch**, dr filoz., prof. języka polskiego Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 17 czerwca 1924. — (Korespondent od 19 maja 1911). — Kraków, Salwator, ul. Gontyna 12. — Tel. nr 545-14.
- Juliusz Kleiner**, dr filoz., prof. historii literatury polskiej Uniw. Lubelskiego. — Wybrany człon. czyn. 10 czerwca 1927. — (Korespondent od 28 listopada 1919). — Lublin, al. Racławickie 14, m. 24.
- Stanisław Kot**, dr filoz., em. prof. historii kultury w Polsce, Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 8 czerwca 1928. — (Korespondent od 12 maja 1921). — Rzym, Ambasada Polska.
- Stanisław Wędkiewicz**, dr filoz., prof. filologii romańskiej Uniw. Warszawskiego. — Wybrany człon. czyn. 8 czerwca 1928. — (Korespondent od 15 czerwca 1923). — Kraków, ul. Łobzowska 27.
- Gustaw Przychocki**, dr filoz., prof. filologii klasycznej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 7 czerwca 1929. — (Korespondent od 15 czerwca 1923). — Kraków, ul. Lea 19 A. — Tel. nr 504-91.

Witold Klinger, dr filoz., prof. filologii klasycznej Uniw. Poznańskiego. — Wybrany człon. czyn. 11 czerwca 1930. — (Korespondent od 27 czerwca 1922). — Poznań, ul. Matejki 37, oficyna, m. 18.

Tadeusz Kowalski, dr filoz., prof. filologii orientalnej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 10 czerwca 1932. — (Korespondent od 10 czerwca 1927). — Kraków, ul. Gnieźnińska 5. — Tel. nr 548-19.

Józef Kostrzewski, dr filoz., prof. prehistorii Uniw. Poznańskiego. — Wybrany człon. czyn. 16 czerwca 1933. — (Korespondent od 8 czerwca 1928). — Poznań, ul. Mielżyńskiego 26-27, Muzeum Wielkopolskie. — Tel. nr 24-30.

Tadeusz Lehr-Spławiński, dr filoz., prof. filologii słowiańskiej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 22 czerwca 1935. — (Korespondent od 8 czerwca 1928). — Kraków, al. Słowackiego 15, m. 6. — Tel. nr 572-28.

Jerzy Kuryłowicz, dr filoz., prof. językoznawstwa indoeuropejskiego Uniw. Wrocławskiego. — Wybrany człon. czyn. 17 czerwca 1938. — (Korespondent od 12 czerwca 1931). — Kraków, ul. Podwale 1, I p.

Kazimierz Moszyński, prof. etnologii i etnografii słowiańskiej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 17 czerwca 1938. — (Korespondent od 10 czerwca 1932). — Kraków, al. Słowackiego 56, m. 15.

Stanisław Pigoń, dr filoz., prof. historii literatury polskiej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 9 czerwca 1939. — (Korespondent od 7 czerwca 1929). — Kraków, ul. Garbarska 7a, m. 1.

Tadeusz Mańkowski, dr praw, dyrektor Państwowych Zbiorów Sztuki na Zamku Wawelskim. — Wybrany człon. czyn. 9 czerwca 1939. — (Korespondent od 10 czerwca 1933). — Kraków, Wawel 9, m. 14. — Tel. nr 546-41.

I*

- Tadeusz Grabowski**, dr filoz., em. prof. historii literatury polskiej Uniw. Poznańskiego. — Wybrany człon. czyn. 20 lipca 1945. — (Korespondent od 21 maja 1909). — Kórnik, Ogrody Kórnickie.
- Seweryn Hammer**, dr filoz., prof. filologii klasycznej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 20 lipca 1945. — (Korespondent od 10 czerwca 1927). — Kraków, ul. Straszewskiego 25, m. 9.
- Adolf Chybiński**, dr filoz., prof. muzykologii Uniw. Poznańskiego. — Wybrany człon. czyn. 20 lipca 1945. — (Korespondent od 7 czerwca 1929). — Poznań, ul. Fredry 10, m. 1.
- Adam Křokiewicz**, dr filoz., prof. filologii klasycznej Uniw. Warszawskiego. — Wybrany człon. czyn. 20 lipca 1945. — (Korespondent od 11 czerwca 1930). — Warszawa, Uniwersytet.
- Władysław Tatarkiewicz**, dr filoz., prof. filozofii Uniw. Warszawskiego. — Wybrany człon. czyn. 20 lipca 1945. — (Korespondent od 11 czerwca 1930). — Kraków, ul. Lenartowicza 18, m. 4.
- Wacław Borowy**, dr filoz., prof. historii literatury polskiej Uniw. Warszawskiego. — Wybrany człon. czyn. 20 lipca 1945. — (Korespondent od 10 czerwca 1933). — Warszawa, Uniwersytet.
- Mieczysław Gębarowicz**, dr filoz., tytuł. prof. historii sztuki Uniw. Jana Kazimierza. — Wybrany człon. czyn. 20 lipca 1945. — (Korespondent od 17 czerwca 1938). — Lwów.
- Witold Taszycki**, dr filoz., prof. języka polskiego Uniw. Jana Kazimierza. — Wybrany człon. czyn. 18 czerwca 1946. — (Korespondent od 9 czerwca 1939). — Kraków, ul. Retoryka 20, m. 1.
- Stanisław Gąsiorowski**, dr filoz., prof. archeologii klasycznej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 18 czerwca 1946. — (Korespondent od 20 lipca 1945). — Kraków, ul. Gontyna 11. — Tel. nr 547-49.

b) Zagraniczni

- Fryderyk Jerzy Kenyon**, dyr. British Museum w Londynie. — Wybrany człon. czyn. 12 maja 1921. — London, British Museum.

- Henryk Omont**, człon. Institut de France i dyr. oddz. rękop. Bibliothèque Nationale w Paryżu. — Wybrany człon. czyn. 12 maja 1921. — Paris XVII, 45 rue St. Ferdinand.
- Fortunat Strowski**, prof. literatury francuskiej w Sorbonie. — Wybrany człon. czyn. 12 maja 1921. — Paris, Sorbonne.
- Aleksander Belić**, prof. filologii słowiań. Uniwersytetu w Belgradzie. — Wybrany człon. czyn. 15 czerwca 1923. — Beograd, Université.
- Abraham Bredius**, człon. Académie des Beaux-Arts w Paryżu. — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1925. — Monaco, Villa Evelyne, bd de Belgique.
- Emil Mâle**, prof. historii sztuki w Sorbonie. — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1925. — Paris, Sorbonne.
- Holger Pedersen**, prof. filologii słowiańskiej Uniw. w Kopenhadze. — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1925. — (Korespondent od 12 maja 1921). — København-Hl., Gersonvej 69,11.
- Ludwik Radermacher**, dr filoz., prof. filologii klasycznej Uniw. w Wiedniu. — Wybrany człon. czyn. 10 czerwca 1927. — Wien XVIII, Hermann Pachergasse 7.
- Adolf Wilhelm**, dr filoz., prof. starożytności greckich i epigrafiki Uniw. w Wiedniu. — Wybrany człon. czyn. 10 czerwca 1927. — Wien IX/1, Wasagasse 8.
- Olaf Broch**, prof. filologii słowiańskiej Uniw. w Oslo. — Wybrany człon. czyn. 7 czerwca 1929. — Oslo, Université.
- Józef J. Mikkola**, prof. filologii słowiańskiej Uniw. w Helsinkach. — Wybrany człon. czyn. 7 czerwca 1929. — (Korespondent od 12 maja 1921). — Helsinki, Université.
- Mateusz Murko**, prof. filologii południowo-słowiańskiej Uniw. Czeskiego w Pradze. — Wybrany człon. czyn. 7 czerwca 1929. — Praha, Bubeneč, Na Piavě 8.
- Ferdynand Baldensperger**, prof. literatury nowożytnej w Sorbonie. — Wybrany człon. czyn. 11 czerwca 1930. — Paris, 55 rue de Vaugirard.

- Artur Farinelli**, prof. literatury niemieckiej Uniw. w Turynie. — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1931. — Torino, Università.
- Ulryk Wilcken**, prof. historii starożytnej Uniw. w Berlinie. — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1931. — Berlin-Charlottenburg, Leistikowstrasse 2.
- Edward Norden**, prof. filologii klasycznej i archeologii Uniw. w Berlinie. — Wybrany człon. czyn. 10 czerwca 1932. — Berlin, Lichterfelde W., Karlstrasse 26.
- Mgr Jan Mercati**, prefekt Biblioteca Apostolica Vaticana. — Wybrany człon. czyn. 16 czerwca 1933. — (Korespondent od 12 maja 1921). — Città del Vaticano, Biblioteca Apostolica Vaticana.
- Ignacy Kraczkowski**, członek Akademii Nauk Z. S. R. R., prof. filologii orientalnej Uniw. w Leningradzie. — Wybrany człon. czyn. 18 czerwca 1946. — Leningrad, W. O., 7 linia, d. 2, m. 1.
- Franciszek Novotný**, prof. filologii klasycznej Uniw. w Bernie Morawskim. — Wybrany człon. czyn. 18 czerwca 1946. — Brno, Uniwersytet.

II. Wydział Historyczno-filozoficzny

a) Krajowi

- Franciszek Bujak**, dr filoz., prof. polskiej i powszechnej historii gospodarczej Uniw. Jana Kazimierza. — Wybrany człon. czyn. 27 czerwca 1922. — (Korespondent od 29 maja 1917). — Kraków, ul. Garbarska 7a. — Tel. nr 505-20.
- Władysław Semkowicz**, dr praw, prof. nauk pomocniczych historii i histor. średniowiecznej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 15 czerwca 1923. — (Korespondent od 28 listopada 1919). — Kraków, ul. Michałowskiego 9.
- Władysław Heinrich**, dr filoz., prof. filozofii Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 17 czerwca 1924. — (Korespondent od 28 listopada 1919). — Kraków, plac Groble 8.

Adam Krzyżanowski, dr praw, prof. ekonomii politycznej i polityki ekonomicznej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 10 czerwca 1927. — (Korespondent od 28 maja 1920). — Kraków, ul. Potockiego 7.

Fryderyk Zoll, dr praw, hon. prof. prawa cywilnego Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 8 czerwca 1928. — (Korespondent od 22 maja 1914). — Kraków, ul. Pierackiego 25, m. 7. — Tel. nr 595-58.

Jan Rutkowski, dr filoz., prof. historii gospodarczej Uniw. Poznańskiego. — Wybrany człon. czyn. 10 czerwca 1932. — (Korespondent od 17 czerwca 1924). — Poznań, ul. Orzeszkowej 4, m. 1.

Jan Czekanowski, dr filoz., prof. antropologii i etnologii Uniw. Lubelskiego. — Wybrany człon. czyn. 10 czerwca 1932. — (Korespondent Wydz. matematyczno-przyrodniczego od 12 czerwca 1925). — Lublin, al. Raclawickie 14.

Władysław Konopczyński, dr filoz., prof. historii polskiej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 16 czerwca 1933. — (Korespondent od 27 czerwca 1922). — Kraków, al. Słowackiego 15.

Ks. Konstanty Michalski, dr filoz., prof. filozofii chrześcijańskiej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 16 czerwca 1933. — (Korespondent od 10 czerwca 1927). — Kraków, ul. Stradom 4. — Tel. nr 541-91.

Jan Dąbrowski, dr filoz., prof. historii średniów. Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1936. — (Korespondent od 12 czerwca 1925) — Kraków, al. Słowackiego 15. — Tel. nr 581-34.

Jan Kucharzewski, historyk. — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1936. — (Korespondent od 18 czerwca 1926). — Londyn.

Oskar Halecki, dr filoz., prof. historii Europy wschodniej Uniw. Warszawskiego. — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1936. — (Korespondent od 7 czerwca 1929). — Polish Institute of Arts and Sciences in America, 37, East, 36-Street, New York, N. Y.

Marian Kukiel, dr filoz., docent historii nowożytnej ze szczególnym uwzględnieniem historii wojskowości Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 14 czerwca 1937. — (Korespondent od 10 czerwca 1932). — Londyn.

Jan Łukasiewicz, dr filoz., prof. hon. filozofii Uniw. Warszawskiego. — Wybrany człon. czyn. 14 czerwca 1937.

Juliusz Makarewicz, dr praw, prof. prawa i procesu karnego Uniw. Jana Kazimierza. — Wybrany człon. czyn. 17 czerwca 1938. — (Korespondent od 15 czerwca 1923). — Lwów.

Stanisław Kętrzyński, dr filoz., prof. historii polskiej średniowiecznej i nauk pomocniczych historii, Uniw. Warszawskiego. — Wybrany człon. czyn. 17 czerwca 1938. — (Korespondent od 7 czerwca 1929). — Warszawa, Uniwersytet, Seminarium historyczne.

Stanisław Grabski, dr filoz., prof. ekonomii politycznej Uniw. Jana Kazimierza. — Wybrany człon. czyn. 9 czerwca 1939. — (Korespondent od 10 czerwca 1927). — Warszawa, ul. Belwederska 44 a. — Tel. nr 855-06.

Kazimierz Tymieniecki, dr filoz., prof. historii średniowiecznej Uniw. Poznańskiego. — Wybrany człon. czyn. 9 czerwca 1939. — (Korespondent od 8 czerwca 1928). — Poznań, ul. Grodziska 11.

Adam Skałkowski, dr filoz., prof. historii nowożytnej Uniw. Poznańskiego. — Wybrany człon. czyn. 20 lipca 1945. — (Korespondent od 11 czerwca 1930). — Poznań, ul. Matejki 37.

Ludwik Piotrowicz, dr filoz., prof. historii starożytnej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 20 lipca 1945. — (Korespondent 21 czerwca 1935). — Kraków, ul. Michałowskiego 9.

Aleksander Birkenmajer, dr filoz., tytuł. prof. historii nauk ścisłych Uniw. Jagiellońskiego, dyrektor Biblioteki Uniw. Poznańskiego. — Wybrany człon. czyn. 20 lipca 1945. — (Korespondent od 12 czerwca 1936). — Poznań, ul. Ratajczaka 4—6. — Tel. nr 40-87.

Feliks Młynarski, dr filoz., prof. bankowości Głównej Szkoły Handlowej w Warszawie. — Wybrany człon. czyn. 20 lipca 1945. — Kraków, plac Matejki 1, m. 2. — Tel. nr 504-19, wewn. 43.

Roman Grodecki, dr filoz., prof. historii gospodarczej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 18 czerwca 1946. — (Korespondent od 8 czerwca 1928). — Kraków, ul. Łokietka 1, m. 3.

Edward Kuntze, dr filoz., dyr. Biblioteki Jagiellońskiej. — Wybrany człon. czyn. 18 czerwca 1946. — (Korespondent od 8 czerwca 1928). — Kraków, al. Słowackiego 15, m. 10. — Tel. nr 501-53.

Edward Taylor, dr praw, prof. ekonomii i skarbowości Uniw. Poznańskiego. — Wybrany człon. czyn. 18 czerwca 1946. — (Korespondent od 11 czerwca 1930). — Poznań, ul. Fr. Słarbaka 29, m. 1.

aa) Członek nadliczbowy przybrany

z Wydziału Filologicznego wybrany d. 9 marca 1929:

Stanisław Kot.

b) Zagraniczni

Fryderyk Wilhelm Foerster, dr filoz. — Wybrany człon. czyn. 28 maja 1920. — Paris, 1 rue Newton.

Slobodan Jovanović, prof. prawa narodów Uniw. w Belgradzie. — Wybrany człon. czyn. 15 czerwca 1923. — Beograd, Université.

Halvdan Koht, prof. historii Uniw. w Oslo. — Wybrany człon. czyn. 7 czerwca 1929. — Oslo, Université.

Joachim Volpe, prof. hist. politycznej nowożytnej Uniw. w Rzymie. — Wybrany człon. czyn. 11 czerwca 1930. — Roma, Università.

G. M. Trevelyan, prof. historii nowożytnej Uniw. w Cambridge (Anglia). — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1931. — Garden Corner, West Road, Cambridge.

Alfons Dopsch, prof. historii powszechnej austriackiej Uniw. w Wiedniu. — Wybrany człon. czyn. 10 czerwca 1932. — Wien, Universität.

- Salwator Riccobono**, prof. prawa rzymskiego Uniw. w Rzymie. — Wybrany człon. czyn. 10 czerwca 1932. — Roma, Università.
- Alfred Coville**, przewodniczący Komitetu Narodowego Historyków Francuskich. — Wybrany człon. czyn. 16 czerwca 1933. — Paris VII, 2 rue du Maréchal Harispe.
- Jerzy Pagés**, prof. historii nowożytnej w Sorbonie. — Wybrany człon. czyn. 16 czerwca 1933. — Paris, Sorbonne.
- James Shotwell**, prof. historii w Columbia University w Nowym Jorku. — Wybrany człon. czyn. 16 czerwca 1933. — New York, Columbia University.
- Karol Diehl**, prof. historii bizantyńskiej w Sorbonie. — Wybrany człon. czyn. 16 czerwca 1934. — Paris, Sorbonne.
- Aage Friis**, prof. historii Uniwersytetu w Kopenhadze. — Wybrany człon. czyn. 16 czerwca 1934. — København, Sølsovtvei 62.
- Edward Driault**, redaktor Revue des Etudes Napoléoniennes w Paryżu. — Wybrany człon. czyn. 21 czerwca 1935. — Versailles, 3 Avenue Mirabeau, «Le Saule».
- Nils Ahnlund**, prof. historii powszechnej nowożytnej Uniw. w Sztokholmie. — Wybrany człon. czyn. 18 czerwca 1946. — Stockholm, Université.
- Borys Grekow**, członek Akademii Nauk Z. S. S. R., prof. historii średniowiecznej Rusi, Uniw. w Leningradzie. — Wybrany człon. czyn. 18 czerwca 1946. — Moskwa, Wołchonka 14, Instytut Historii A. N. Z. S. S. R.

III. Wydział Matematyczno-przyrodniczy

a) Krajowi

- Kazimierz Żorawski**, dr filoz., hon. prof. matem. Uniw. Warszawskiego. — Wybrany człon. czyn. 9 czerwca 1916. — (Korespondent od 17 maja 1900). — Warszawa, ul. Polna 44.
- Stanisław Józef Thugutt**, dr chemii, prof. hon. mineralogii Uniw. Warszawskiego — Wybrany człon. czyn. 12 maja 1921. — (Korespondent od 2 maja 1913). — Kraków, ul. Nowowiejska 9, m. 6.

- Wacław Sierpiński**, dr filoz., prof. matematyki Uniw. Warszawskiego. — Wybrany czł. czyn. 12 maja 1921. — (Korespondent od 29 maja 1917). — Warszawa, ul. Marszałkowska 73, m. 11.
- Władysław Szafer**, dr filoz., prof. botaniki i dyr. Ogrodu Botanicznego Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany czł. czyn. 12 czerwca 1925. — (Korespondent od 28 maja 1920). — Kraków, ul. Kopernika 27, m. 1.
- Tadeusz Banachiewicz**, dr filoz. h. c., mgr astronom., prof. astronomii Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany czł. czyn. 10 czerwca 1927. — (Korespondent od 28 maja 1920). — Kraków, ul. Limanowskiego 15, m. 4.
- Wojciech Świętosławski**, dr chemii, prof. chemii fizycznej Politechniki Warszawskiej. — Wybrany czł. czyn. 10 czerwca 1927. — (Korespondent od 15 czerwca 1923). — Warszawa, ul. Lwowska 7, Zakład chemii fizycznej Politechniki.
- Eugeniusz Romer**, dr fil., hon. prof. geografii Uniw. Jana Kazimierza. — Wybrany czł. czyn. 7 czerwca 1929. — (Korespondent od 9 czerwca 1916). — Kraków, ul. Konarskiego 31, m. 2.
- Czesław Białobrzęski**, mgr fiz. i geofiz., prof. fizyki teoretycznej Uniw. Warszawskiego. — Wybrany czł. czyn. 7 czerwca 1929. — (Korespondent od 12 maja 1921). — Warszawa, ul. Hoża 69.
- Stefan Pieńkowski**, dr nauk fiz. i matem., prof. fizyki doświadczalnej Uniw. Warszawskiego. — Wybrany czł. czyn. 7 czerwca 1929. — (Korespondent od 15 czerwca 1926). — Warszawa, ul. Hoża 69, Zakład fizyki doświadczalnej. — Tel. nr 871-75.
- Konstanty Zakrzewski**, dr filoz., prof. fizyki doświadczalnej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany czł. czyn. 11 czerwca 1930. — (Korespondent od 28 maja 1920). — Kraków ul. Łobzowska 61.
- Bolesław Hryniewiecki**, dr botaniki, prof. systematyki i geografii roślin Uniw. Warszawskiego. — Wybrany czł. czyn. 11 czerwca 1930. — (Korespondent od 12 maja 1921). — Warszawa, ul. Chocimska 33.

- Maksymilian Huber**, inż., dr nauk technicz., prof. mechaniki technicznej Politechniki Gdańskiej. — Wybrany czł. czyn. 15 czerwca 1934. — (Korespondent od 10 czerwca 1927). — Gdańsk-Wrzeszcz, ul. Limanowskiego 7, m. 2.
- Jan Waclaw Stach**, dyrektor Muzeum Przyrodniczego Polskiej Akademii Umiejętności. — Wybrany czł. czyn. 20 lipca 1945. — (Korespondent od 15 czerwca 1923). — Kraków, ul. Sereno Fenna 10.
- Edmund Malinowski**, dr nauk przyr., doc. botaniki Uniw. Warszawskiego i prof. genetyki i hodowli roślin Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. — Wybrany czł. czyn. 20 lipca 1945. — (Korespondent od 7 czerwca 1929). — Skierniewice, Pałac.
- Karol Bohdanowicz**, inż. gór., prof. geologii stosowanej Akademii Górniczej w Krakowie. — Wybrany czł. czyn. 20 lipca 1945. — (Korespondent od 10 czerwca 1932). — Warszawa, ul. Rakowiecka 4, Instytut Geologiczny.
- Julian Tokarski**, dr filoz., prof. mineralogii i petrografii Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany czł. czyn. 20 lipca 1945. — (Korespondent od 10 marca 1932). — Kraków, ul. Łokietka 1, m. 6.
- Stanisław Kulczyński**, dr filoz., prof. morfologii i systematyki roślin Uniw. Wrocławskiego. — Wybrany czł. czyn. 20 lipca 1945. — (Korespondent od 21 czerwca 1935). — Wrocław, al. Kasprowicza 17. — Tel. nr 225.
- Jerzy Suszko**, dr nauk techn., prof. chemii organicznej Uniw. Poznańskiego. — Wybrany czł. czyn. 20 lipca 1945. — (Korespondent od 9 czerwca 1939). — Poznań, ul. Słowackiego 32, m. 5. — Tel. nr 47-91.
- Kazimierz Kuratowski**, dr filoz., prof. matematyki Uniw. Warszawskiego. — Wybrany czł. czyn. 20 lipca 1945. — Warszawa, ul. Hoża 69, Seminarium Matematyczne.
- Wiktor Lampe**, dr filoz., prof. chemii organicznej Uniw. Warszawskiego. — Wybrany czł. czyn. 20 lipca 1945. — Warszawa, ul. Hoża 74, m. 3.

Jan Weysenhoff, dr filoz., prof. fizyki teoretycznej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Kraków, al. Słowackiego 15, m. 9. — Tel. nr 506-17.

Kazimierz Bassalik, dr filoz., prof. fizjologii roślin Uniw. Warszawskiego. — Wybrany człon. czyn. 18 czerwca 1946. — (Korespondent od 20 lipca 1945). — Warszawa, Uniwersytet.

aa) Członkowie przybrani

**Henryk Hoyer, Stanisław MaziarSKI, Stefan Dąbrowski,
Jan Czekanowski.**

b) Zagraniczni

Franciszek Vejdowský, dr filoz., prof. zoologii i anatomii porównawczej Uniw. Czeskiego w Pradze. — Wybrany człon. czyn. 11 maja 1903. — Praha II. Riegrovo nábřeží 28.

Maurycy Lugeon, dr filoz., prof. geologii i paleontologii Uniw. w Lozannie. — Wybrany człon. czyn. 28 maja 1920. — Lausanne, avenue Secrétan 23.

Eliasz Cartan, prof. matematyki w Sorbonie. — Wybrany człon. czyn. 12 maja 1921. — Paris, Sorbonne.

Sir J. J. Thomson, F. R. S., O. M., Master Trinity College, Cambridge. — Wybrany człon. czyn. 12 maja 1921. — Cambridge (Anglia), Trinity Lodge.

Henryk Lebesgue, prof. matematyki w Collège de France w Paryżu. — Wybrany człon. czyn. 27 czerwca 1922. — Paris, 35 bis rue St. Sabin.

G. H. Hardy, prof. geometrii Uniw. w Oksfordzie. — Wybrany człon. czyn. 15 czerwca 1923. — Cambridge, Trinity College.

Maurycy Caullery, prof. zoologii w Sorbonie. — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1925. — Paris, 105 bd Raspail (Laboratoire d'Evolution).

Sir F. G. Hopkins, F. R. S., prof. biochemii Uniw. w Cambridge (Anglia). — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1925. — Cambridge, University.

- Paweł Pelseener**, b. sekretarz dożywotni Król. Akademii Umiejętności w Brukseli. — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1925. — Bruxelles, 2 rue Beliard.
- Artur Keith**, anatom i konserwator the Hunterian Museum przy Royal College of Surgeons of England w Londynie. — Wybrany człon. czyn. 8 czerwca 1928. — London.
- Mikołaj Łuzin**, prof. matematyki Uniw. w Moskwie. — Wybrany człon. czyn. 8 czerwca 1928. — Moskwa, Arbat 25, m. 8.
- Henryk Villat**, prof. mechaniki w Sorbonie. — Wybrany człon. czyn. 7 czerwca 1929. — Paris, Sorbonne.
- Ludwik de Broglie**, dr nauk ścisłych, prof. Sorbony. — Wybrany człon. czyn. 7 czerwca 1929. — Neuilly (Seine), 94 rue Perronet.
- Karol Domin**, prof. botaniki Uniw. Czeskiego w Pradze. — Wybrany człon. czyn. 7 czerwca 1929. — Praha, Karlova Universita.
- Jan Driesch**, prof. fizjologii Uniw. w Lipsku. — Wybrany człon. czyn. 7 czerwca 1929. — Leipzig, Universität.
- Kazimierz Fajans**, prof. chemii fizycznej Uniw. w Ann. Arbor (Michigan, U. S. A.). — Wybrany człon. czyn. 7 czerwca 1929. — Ann. Arbor, Mich., U. S. A., University of Michigan, Chemistry Department.
- Maurycy Frechet**, prof. matematyki w Sorbonie. — Wybrany człon. czyn. 7 czerwca 1929. — Paris XV, 12 Sqaire Desnouettes.
- Kurt Herbst**, prof. zoologii doświadczalnej Uniw. w Heidelbergu. — Wybrany człon. czyn. 7 czerwca 1929. — Heidelberg, Universität.
- Bogumił Němec**, prof. fizjologii i anatomii roślin Uniw. Czeskiego w Pradze. — Wybrany człon. czyn. 7 czerwca 1929. — Praha, Karlova Universita.
- A. G. Tansley**, prof. botaniki Uniw. w Oksfordzie. — Wybrany człon. czyn. 7 czerwca 1929. — Oxford, University.
- D'Arcy W. Thompson**, prof. zoologii Uniw. w Saint Andrews. — Wybrany człon. czyn. 16 czerwca 1934. — Saint Andrews (Fife, Scotland).

- Gabriel Bertrand**, prof. chemii biologicznej w Sorbonie, członek Institut de France. — Wybrany czł. czyn. 12 czerwca 1936. — Paris, 28 rue du Dr. Roux, Laboratoire de Chimie Biologique.
- Paweł Montel**, prof. matematyki w Sorbonie. — Wybrany czł. czyn. 18 czerwca 1946. — Paris, Sorbonne.
- Oswald Veblen**, prof. matematyki w Institute for Advanced Study, Princeton (USA). — Wybrany czł. czyn. 18 czerwca 1946. — Princeton (USA).

IV. Wydział Lekarski

a) Krajowi

- Witold Chodźko**, dr med., b. minister zdrowia. — Warszawa, ul. Chocimska 24, Państwowy Zakład Higieny.
- Stefan Dąbrowski**, prof. chemii lekarskiej Uniw. Poznańskiego. — (Korespondent Wydziału matematyczno-przyrodniczego od 8 czerwca 1928). — Poznań, ul. Słowackiego 29, m. 3.
- Henryk Hoyer**, dr med., hon. prof. anatomii porównawczej Uniw. Jagiellońskiego. — Członek czynny Wydziału matematyczno-przyrodniczego od 28 maja 1920. — (Korespondent od 12 maja 1902). — Kraków, ul. Wyspiańskiego 10. — Tel. nr 596-82.
- Józef Markowski**, dr med., prof. anatomii opisowej Uniw. Jana Kazimierza. — (Korespondent Wydziału matematyczno-przyrodniczego od 27 czerwca 1922). — Dąbrowa Tarnowska, Rynek 12.
- Stanisław Maziarski**, dr med., prof. histologii prawidłowej Uniw. Jagiellońskiego. — (Korespondent Wydziału matematyczno-przyrodniczego od 10 czerwca 1927). — Kraków, ul. Orzeszkowej 10, m. 5.
- Jan Mazurkiewicz**, dr med., prof. psychiatrii Uniw. Warszawskiego. — Pruszków-Tworki, Szpital umysłowo chorych.
- Witold Orłowski**, dr med., prof. patologii i terapii chorób wewnętrznych Uniw. Warszawskiego. — Warszawa, ul. Hoża 27 a, m. 5.

- Adam Wrzosek**, dr med., prof. historii medycyny Uniw. Poznańskiego. — Poznań, ul. Krzyżowa 7, m. 5.
- Rudolf Weigl**, dr filoz., prof. bakteriologii ogólnej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 11 czerwca 1930. — Kraków, al. Słowackiego 15, m. 7. — Tel. nr 500-67.
- Ksawery Lewkowicz**, dr med., prof. pediatrii Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1931. — Kraków, ul. Krowoderska 19.
- Maksymilian Rutkowski**, dr med., em. prof. chirurgii Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 10 czerwca 1932. — Kraków, ul. Basztowa 4. — Tel. nr 566-34.
- Jan Olbrycht**, dr medycyny, prof. medycyny sądowej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 20 lipca 1945. — (Korespondent od 12 czerwca 1931). — Kraków, al. Słowackiego 15.
- Włodzimierz Koskowski**, dr med., prof. farmakologii doświadczalnej Uniw. Jana Kazimierza. — Wybrany człon. czyn. 20 lipca 1945. — (Korespondent od 16 czerwca 1933). — Edinburgh, 18 Learmonth Terrace.
- Franciszek Walter**, dr med. prof. dermatologii i wenerologii Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany człon. czyn. 20 lipca 1945. — (Korespondent od 21 czerwca 1935). — Kraków, plac Kleparski 6, m. 4. — Tel. nr 552-93.
- Witold Kapuściński**, dr med., prof. okulistyki Uniw. Poznańskiego. — Wybrany człon. czyn. 20 lipca 1945. — (Korespondent od 17 czerwca 1938). — Poznań, ul. Libelta 14, m. 7. — Tel. nr 27-02.
- Franciszek Czubański**, dr med., prof. fizjologii Uniw. Warszawskiego. — Wybrany człon. czyn. 20 lipca 1945. — Warszawa, ul. Bartoszewicza 11, m. 11.
- Adam Czyżewicz**, dr medycyny, prof. położnictwa i ginekologii Uniw. Warszawskiego. — Wybrany człon. czyn. 18 czerwca 1946. — (Korespondent od 21 czerwca 1935). — Warszawa, ul. Starynkiewicza 3.

b) Zagraniczni

- Ludwik Lapique**, prof. fizjologii w Sorbonie. — Wybrany człon. czyn. 16 czerwca 1934. — Paris, Sorbonne.
- Albert Policard**, prof. histologii Uniw. w Lionie. — Wybrany człon. czyn. 16 czerwca 1934. — Lyon, Université.
- Henryk Roger**, prof. patologii Uniwersytetu w Paryżu. — Wybrany człon. czyn. 16 czerwca 1934. — Paris, Université.
- Ludwik Aschoff**, prof. patologii Uniw. w Fryburgu (Bryzgowia). — Wybrany człon. czyn. 21 czerwca 1935. — Freiburg i. Br., Universität.
- Juliusz Bordet**, prof. bakteriologii Uniw. w Brukseli i dyrektor Institut Pasteur de Bruxelles. — Wybrany człon. czyn. 21 czerwca 1935. — Bruxelles, rue du Remorqueur 28.
- Gustaw Roussy**, prof. patologii Uniw. w Paryżu. — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1936. — Paris, Université.
- Harvey Cushing**, prof. neurologii Uniw. w Yale (U. S. A.). — Wybrany człon. czyn. 14 czerwca 1937. — Yale, University.
- Albert Szent-Györgyi**, prof. chemii lekarskiej Uniw. w Szegedzie. — Wybrany człon. czyn. 14 czerwca 1937. — Szeged, Université.

B) Korespondenci

I. Wydział Filologiczny

a) Krajowi

- Wincenty Lutostawski**, dr filoz., em. prof. filozofii Uniw. Stefana Batorego. — Wybrany 17 maja 1900. — Kraków, Dębniki, ul. Szwedzka 10, m. 2.
- Feliks Kopera**, dr filoz., prof. historii kultury w Polsce i wschodniej Europie Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 17 maja 1918. — Kraków, ul. Wyspiańskiego 12. — Tel. nr 535-08.
- Władysław Podlacha**, dr filoz. prof. historii sztuki nowożytnej Uniw. Jana Kazimierza. — Wybrany 28 maja 1920. — Wrocław, ul. Szewska 37, Zakład historii sztuki.

- Eugeniusz Kucharski**, dr filoz., prof. polskiej literatury porównawczej Uniw. Toruńskiego. — Wybrany 10 czerwca 1927. — Toruń, Uniwersytet.
- Władysław Folkierski**, dr filoz., prof. filologii romańskiej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 8 czerwca 1928. — Londyn.
- Adam Kleczkowski**, dr filoz., prof. filologii germańskiej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 7 czerwca 1929. — Kraków, ul. Grunwaldzka 21, m. 2. — Tel. nr 580-46.
- Stanisław Łempicki**, dr filoz., prof. historii oświaty Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 7 czerwca 1929. — Kraków, ul. Podwale 1, m. 21.
- Zdzisław Jachimecki**, dr muzykologii, prof. historii i teorii muzyki Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 11 czerwca 1930. — Kraków, ul. Grodzka 47.
- Włodzimierz Antoniewicz**, dr filoz., prof. archeologii przedhistorycznej Uniw. Warszawskiego. — Wybrany 10 czerwca 1932. — Warszawa, Krakowskie Przedmieście 26/28, m. 6.
- Julian Krzyżanowski**, dr filoz., prof. historii literatury polskiej Uniw. Warszawskiego. — Wybrany 16 czerwca 1933. — Warszawa, Uniwersytet.
- Wojśław Molè**, dr filoz., prof. historii sztuki narodów słowiańskich Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 16 czerwca 1933. — Kraków, ul. Wąsowicza 4, m. 9.
- Jan Otrębski**, dr filoz., prof. językoznawstwa indoeuropejskiego i filologii sanskryckiej Uniw. Poznańskiego. — Wybrany 15 czerwca 1934. — Poznań, Uniwersytet.
- Jan Sajdak**, dr filoz., em. prof. filologii klasycznej Uniw. Poznańskiego. — Wybrany 15 czerwca 1934. — Poznań, ul. Matejki 30 31, m. 1.
- Roman Pollak**, dr filoz., prof. historii literatury polskiej Uniw. Poznańskiego. — Wybrany 21 czerwca 1935. — Poznań, ul. Libelta 13, m. 8.

- Ks. Stanisław Kozierowski**, prof. tyt. nauk pomocniczych historii Uniw. Poznańskiego. — Wybrany 12 czerwca 1926. — Winnagóra, p. Miłostaw, pow. Środa Wkp.
- Karol Badecki**, dr filoz., doc. historii literatury polskiej oraz archiwistyki i bibliografii Uniw. Jana Kazimierza, b. dyrektor Archiwum Akt Dawnych, Biblioteki i Muzeum historycznego miasta Lwowa. — Wybrany 17 czerwca 1938. — Kraków, ul. św. Jana 15, I p.
- Wacław Lednicki**, dr filoz., prof. historii literatury rosyjskiej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 17 czerwca 1938. — Harvard, University, U. S. A.
- Adam Bochnak**, dr filoz., doc. historii sztuki narodów chrześcijańskich Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 9 czerwca 1939. — Kraków, Wawel 9, m. 4. — Tel. nr 591-96.
- Jerzy Kowalski**, dr filoz., prof. filologii klasycznej Uniw. Wrocławskiego. — Wybrany 9 czerwca 1939. — Wrocław, Uniwersytet.
- Ryszard Ganszyniec**, dr filoz., prof. filologii klasycznej Uniw. Wrocławskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Wrocław, Uniwersytet.
- Kazimierz Kumaniecki**, dr filoz., prof. filologii klasycznej Uniw. Warszawskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Warszawa, Uniwersytet.
- Mikołaj Rudnicki**, dr filoz., prof. językoznawstwa indoeuropejskiego Uniw. Poznańskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Poznań, ul. Libelta 13, m. 4.
- Jan Safarewicz**, dr filoz., prof. językoznawstwa indoeuropejskiego Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Kraków, ul. Łokietka 1, m. 1.
- Stanisław Słoński**, dr filoz., prof. filologii słowiańskiej Uniw. Warszawskiego. — Wybrany 29 lipca 1945. — Warszawa, ul. Bartoszewicza 11, m. 5.
- Zdzisław Stieber**, dr filoz., prof. filologii słowiańskiej Uniw. Łódzkiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Łódź, ul. Julianowska 18, m. 2.

Helena Willmanowa, dr ès lettres, prof. filologii staroindyjskiej
Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrana 20 lipca 1945. — Kraków,
ul. Łokietka 1, m. 7.

Stanisław Adamczewski¹, dr filoz., prof. historii literatury polskiej
Uniw. Łódzkiego. — Wybrany 18 czerwca 1946. — Łódź,
ul. Południowa 42, m. 8.

Mieczysław Brahmer², dr filoz., prof. historii literatury włoskiej
Uniw. Warszawskiego. — Wybrany 18 czerwca 1946. — War-
szawa, Krakowskie Przedmieście 26/28, brama C, m. 18.

¹ Stanisław Adamczewski, ur. w Warszawie w r. 1883, gimnazjum filologiczne ukończył w Płocku, doktorat filozofii uzyskał w r. 1923 w Uniwersytecie Warszawskim, habilitował się w Uniwersytecie Poznańskim w r. 1935. Obecnie jest profesorem zwyczajnym historii literatury polskiej w Uniwersytecie Łódzkim.

Główne prace: Monografia o Zimorowiczu (1928) i monografia o Żeromskim (1930).

² Mieczysław Brahmer, ur. 26 I 1899 w Krakowie, gdzie ukończył szkołę powszechną i gimnazjum klasyczne (III). Od 1917 r. w Uniwersytecie Jagiellońskim studiuje filologię romańską i polską, następnie w Paryżu (1921—2). Od r. 1923 asystent Seminarium filologii romańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego. W r. 1925 dr filozofii. W r. 1928 studia w Paryżu, w r. 1930 we Włoszech i we Francji. W r. 1931 docent filologii romańskiej U. J. Od r. 1931—7 lektor języka polskiego w Uniwersytecie Rzymskim. Od 16 XII 1936 profesor historii literatury włoskiej Uniwersytetu Warszawskiego. W latach okupacji bierze udział w tajnym nauczaniu licealnym i uniwersyteckim.

Wydął osobno: 1) *Anatol France i książka* (Kraków 1925). — 2) *Petrarkizm w poezji polskiej XVI wieku* (Kraków 1927). — 3) *Włochy w literaturze francuskiej okresu romantycznego* (Kraków 1930). — 4) *Problem Renesansu we Włoszech współczesnych* (Kraków 1931). — 5) *Włochy* (Lwów 1933). — 6) *Toskańskie echa zwycięstwa pod Wiedniem* (Kraków 1934). — 7) *La letteratura italiana in Polonia* (Rzym 1937). — 8) *Z dziejów włosko-polskich stosunków kulturalnych* (Warszawa 1939). — Współpracował w wydawnictwach zbiorowych: *Św. Franciszek z Asyżu* (1928), *Świat i życie* (1936), *Leopardi* (1939), w księgach ku czci A. Brücknera, I. Chrzanowskiego, J. Łosia, L. Pinińskiego, V. Rossiego, St. Windakiewicza, M. Zdziechowskiego. — Poza tym rozprawy jego, sprawozdania i recenzje pojawiały się, od r. 1922, w wydawnictwach periodycznych: *Sprawozdania P. A. U.*, *Archiwum*

Jan Janów¹, prof. języków ruskich Uniw. Jagiellońskiego. —
Wybrany 18 czerwca 1946. — Kraków, ul. Podwałe 2, m. 2.

neophilologicum, Italia che scrive, Messagero della libreria italiana, Europa Orientale, Pamiętnik Literacki, Rocznik Literacki, Ruch Literacki, Kwartalnik Historyczny, Neofilolog, Prace Filologiczne, Język Polski, Listy z teatru, Scena polska i i.

¹ Jan Janów, ur. 22 listopada 1888 r. w Moszkowcach (pow. Kałusz). Szkoły średnie ukończył w Stanisławowie (Semin. naucz. 1908, Gimnazjum II w r. 1909), studia uniwersyteckie we Lwowie. Stopień doktora filoz. otrzymał w r. 1913 (tamże), rok spędził na studiach zagranicznych. Po przerwie wojennej od r. 1922 asystent st. Uniw. Jana Kazimierza, od 1925 docent i zastępca profesora (tamże). W r. 1927 prof. nadzw., a od r. 1935 prof. zwyczajny tegoż U. J. K. Od r. 1945 pracuje w Uniw. Jagiellońskim.

Ogłosił drukiem ok. 70 prac naukowych, w tym 18 referatów w Sprawozd. T-wa Naukowego we Lwowie, np.: 1) Ze studiów nad Ewang. Peresopnicką, R. VI, 1926. — 2) Stosunek Biblii Zofii do Zabłackiego (tamże). — 3) Przekłady staropolskie N. Test., R. VII, 1927. — 4) Ze stosunków językowych rusko-rumuńskich (tamże). — 5) O dwu wydaniach Żywota Jezusa z r. 1522, R. VIII, 1928. — 6) Uwagi o gwarach huculskich (tamże). — 7) Język ruski w ewang. z Trościańca, R. IX, 1930. — 8) Do dziejów Historii Barlaama w przekładzie rumuńskim, R. XIII, 1933. — 9) Żeliszlaw i Ludmiła, powieść osjaniczna, R. XVI, 1936. — 10) Słowniczek huculski sprzed stulecia (tamże). — 11) Niedostrzeżona kategoria językowa (tamże). — 12) Nieznany przekład dialogu Polikarpa ze śmiercią, R. XVII, 1937. — 13) Wpływ słownictwa rumuńskiego na Podkarpaciu, R. XVIII, 1938. — 14) Z badań nad słownikami staroruskimi, cz. I (tamże) itd. Inne ważniejsze: 15) Małoruska gwara Moszkowiec i Siwki (Lwów 1926). — 16) Z deklinacji małoruskiej (Prace filol. t. X). — 17) Czeska Biblia Zabłackiego i Biblia Zofii (Przewodn. bibliogr. nr 6). — 18) Źródła Ewang. Peresopnickiej (Slavia V). — 19) Rękop. Bibl. Jagiellońskiej nr 3336 (Prace filol. XII, Księga Łosia). — 20) Zespół ewang. Bibl. Zamoyskich nr 1116 (Prace filol. XIII). — 21) Z fonetyki gwar huculskich (Symbolae Rozwadowskiego, 1928). — 22) Źródła baśni ludowych w Polsce i na Rusi, cz. I Gesta Romanorum (Lud XXVII). — 23) Ze stosunków małorusko-rumuńskich (Księga Sobolewskiego, Leningrad 1928). — 24) Z dziejów polskiej pieśni historycznej, Pam. liter. XXVI, 1929. — 25) Tłumaczenia ruskie z Postylli Reja (Sprawozd. PAU XXXIV). — 26) O przekładzie »Wieczności piekielnej« itd. (Prace filol. XIV). — 27) Legendarno-apokryf. opowieści o męce Chrystusa (tamże XV). — 28) Do źródeł ewang. Andrzeja z Jarosławia.

Zenon Klemensiewicz¹, dr filoz., prof. języka polskiego Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 18 czerwca 1946. — Kraków, al. Słowackiego 15, m. 11. — Tel. nr 582-67.

Przekład ruski »pasji« Reja (tamże). — 29) »Sabałowa bajka« Sienkiewicza i legendy o »sądach bożycze« (Lud XXX). — 30) Geneza zbiorku Kujbiedy (Sprawozd. PAU XXXVI). — 31) Exemplum o czarcie wiodącym do zbrodni (Lud XXXI). — 32) Plagiat Kujbiedy z Cyryla Stawowieckiego (Slavia XI). — 33) Romans o Barlaamie i Jozafacie w przeróbce Skargi, Baranowicza i Lichoniewicza (Przegl. humanist. VII). — 34) Apokryf o 12 piątkach (Lwów 1934). — 35) S. Piskorski, Żywot Barlaama i Jozafata, rozpr. wstępna: Dzieje Barlaama w literaturze światowej (Lwów 1935). — 36) Dzieła Krasickiego na Rusi (Księga Zjazdu Krasickiego 1936). — 37) Perchaty, percho- i pernosy (Jez. Polski XXIII). — 38) Ważniejsze cechy gwar huculskich a teorie o Bolochowcach (z mapą izofon.) (Warszawa 1938). — 39) Recenzja pracy A. Martela: La langue polonaise dans les pays ruthènes (Kwart. historyczny, t. LII). — 40) Przyczynki do dziejów piśmiennictwa staropolskiego (Sprawozd. PAU 1946) i inne.

¹ Zenon Ludwik Klemensiewicz, ur. 2 IX 1891 w Tarnowie; studia gimnazjalne 1901—9 w Nowym Sączu, uniwersyteckie na U. J. zakończone w r. 1914 egzaminem nauczycielskim; od r. 1919 nauczyciel gimnazjalny w Krakowie; od r. 1923 wykładowca dydaktyki języka polskiego U. J.; 1925 doktor filozofii U. J.; 1926—7 podróż naukowa do Szwajcarii, Francji, Belgii, Niemiec, Austrii i Czechosłowacji; 1930 habilitacja z języka polskiego, 1933 rozszerzona na dydaktykę języka polskiego; 1938 profesor tytularny U. J.; 1939 profesor zwyczajny języka polskiego U. J.; 1941—5 udział w tajnych kursach U. J.

Ważniejsze prace: 1) Orzecznik przy formach osobowych słowa *być* (Pr. Fil. 1926). — 2) Szczałki niezłożonej odmiany przymiottnikowej (Pr. Fil. 1927). — 3) Liczebnik główny w polszczyźnie literackiej. Historia formy i składni (Pr. Fil. 1930). — 4) Odmiana i składnia liczebnika 27 (J. Pol. 1932). — 5) Składnia opisowa współczesnej polszczyzny kulturalnej (PAU 1937). — 6) Osobliwsze funkcje syntaktyczne wyrazu *co* w gwarach ludowych (Spr. PAU XLIII). — 7) Gramatyka współczesnej polszczyzny kulturalnej w zarysie (1939). — 8) System fonologiczny i morfologiczny współczesnej polszczyzny kulturalnej (Spr. PAU YLV). — 9) O wyrazie *jak* z funkcją wskaźnika zespolenia zdań złożonych w gwarach ludowych (Inter arma 1946). — 10) Jak scharakteryzować język osobniczy? (Zagadn. Liter. 1946). — 11) Dydaktyka nauki o języku ojczystym. Zagadnienia i zasady. 1929. — 12) Osobowość nauczyciela polonisty (Ks. ref. Zj. Nauk. I. Krasickiego 1936).

Jerzy Manteuffel¹, dr filoz., prof. papirologii Uniwersytetu Warsz.—
Wybrany 18 czerwca 1946.— Warszawa, ul. Targowa 14, m. 56.

¹ Jerzy Manteuffel, ur. 3 III 1900 w maj. Taunagi w pobliżu Dynaburga. Nauki kolejno w Warszawie, Rydze i Petersburgu. W r. 1918 zapisał się na wydział filozoficzny Uniwersytetu Warszawskiego. Studia w zakresie filologii klasycznej u prof. Przychockiego, Zielińskiego i Krokiewicza, oraz historii literatury polskiej. W r. 1925 uzyskał stopień doktora filozofii, po czym jako stypendysta rządu polskiego i francuskiego udał się na studia uzupełniające za granicę. W Berlinie studiował u prof. Schubarta, U. Wilckena, U. Wilamowitza i P. Maasa oraz E. Nordena, specjalizując się w papirologii, w Paryżu pracował głównie pod kierunkiem prof. P. Jougueta, w Oxfordzie u A. S. Hunta, a w Londynie w British Museum u H. I. Bella. W r. 1928/29 udał się ponownie do Berlina i Paryża. W r. 1930 habilitował się na Wydziale humanistycznym U. W. z filologii klasycznej ze szczególnym uwzględnieniem papirologii. W r. 1936 zaproszony na Katolicki Uniwersytet do Lublina w charakterze profesora nadzw. fil. klas., w r. 1937 otrzymał powołanie na katedrę fil. klas. na Uniw. J. K. we Lwowie. W r. 1936/37 członek ekspedycji naukowej polsko-francuskiej w Egipcie, w okresie trzech kolejnych kampanii wykopaliskowych publikował papiirusy i ostraka greckie w »Tell Edfou, Fouilles franco-polonaises I—III«. W czasie wojny w latach 1939—41 był profesorem fil. przy katedrze fil. klas. Uniw. Lwowskiego, a w l. 1944—45 kierownikiem tej katedry. W okresie okupacji niemieckiej brał czynny udział w tajnym nauczaniu w dziale filologii klasycznej i historii starożytnej, ponadto nauczał w szkolnictwie zawodowym i kierował Kolejową Opieką Społeczną. W r. 1945 otrzymał powołanie na profesora zwyczaj. na katedrę papirologii w Uniw. Warsz., a jednocześnie objął wykłady z zakresu hellenistyki w pełnym wymiarze godzin na Uniw. Wrocławskim.

Ogłosił drukiem: 1) *Epistulae privatae ineditae* (Eos XXX).— 2) *Jak studiować filologię klasyczną?* (Wyd. Wydz. Hum. U. W., Warszawa 1927). — 3) *Wiadomości wstępne z zakresu papirologii* (Przeł. Hist. XXVI). — 4) *Studia Papyrologica I* (Eos XXXI). — 5) *Quelques notes sur le Pap. Oxyrh. XI 1380* (Rev. de Phil. LIV). — 6) *Studia Papyrologica II* (Eos XXXII). — 7) *De opusculis graecis Aegypti* (Spr. T-wa Nauk. Warsz. XXII). — 8) *Papirologia jako nauka pomocnicza historii* (Przeł. Hist. XXVIII). — 9) *Zwei Bemerkungen zu den griech. Mimen aus Aegypten* (Hermes LXV). — 10) *De opusculis graecis Aegypti e papyris ostracis lapidibusque collectis* (Prace Tow. Nauk. Warsz., Wydz. I, nr 12). — 11) *In Oraculum figuli observationes* (Eos XXXIII). — 12) *Drobne gatunki mimiczne w świetle papiirusów* (Acta II Congr. phil. Praeae 1931). — 13) *Die Papyri als Zeugen*

Aleksander Turyn¹, dr filoz., prof. filologii klasycznej Uniw. Warszawskiego, visiting professor filologii klasycznej w University of Illinois w Urbana (USA). — Wybrany 18 czerwca 1946. — 411 West Healey Street, Champaign, Illinois (USA).

griechischer Kleinliteratur (Chr. d'Egypte 1932). — 14) Rozwój i potrzeby papirologii (Nauka Polska XV). — 15) Papirologia szczegółowa (Fr. Smolka—J. Manteuffel, Papirologia, Lwów 1933). — 16) Vorläufiger Bericht aus d. Warschauer Papyrusammlung (Eos XXXIV). — 17) Rozwój papirologii w latach ostatnich (Kwart. Klas. VII). — 18) De novo quodam librorum inventario (Aegyptus XIII). — 19) Diplomatische Beiträge z. Pap. Vars. 10 (La Pologne au VII Congrès International des Sciences Historiques, Warszawa 1933). — 20) Miscellanea Papyrologica (Charisteria G. Przychocki, Warszawa 1934). — 21) Zagadnienie dzienników urzędowych w starożytności (Przegl. Hist. XXXIV). — 22) Międzynarodowy Kongres Papirologów w Monachium (Przegl. Hist. 1934). — 23) Zur Prophetie in P. S. I. VIII. 982 (Mém. de l'Inst. Franc. d'Arch. Orient. LXVIII). — 24) Papyri Varsovienses (Wyd. Wydz. Hum. U. W. nr 1, Warszawa 1935). — 25) Papirusy i ostraka warszawskie (Spr. PAU, 1935). — 26) Les papyrus et les ostraca de Varsovie (Bull. de l'Accad. d. Lettr. et d. Sciences 1935). — 27) Die neue Warschauer Ostraca-Sammlung (Akta Kongr. Flor., Aegyptus 1936). — 28) Trzy ostraka ze zbiorów warszawskich (Przegl. Hist. 1936). — 29) Wykazy książek w papirusach (Munera phil. L. Ćwikliński, Poznań 1936). — 30) Książka w starożytności (Warszawa—Lwów 1937). — 31) Wykopaliska polsko-francuskie w Edfu. Cz. II: Papirusy i ostraka (Spr. PAU 1937). — 32) Les papyrus et les ostraca grecs, rozd. 5. publ. Tell-Edfou, Fouilles franco-polonaises I (Le Caire 1937). — 33) Ueber die polnisch-franzoesischen Ausgrabungen in Edfu (Akta V Kongr. Pap. w Oxfordzie, Chron. d'Egypte 1938). — 34) Les papyrus et les ostraca grecs, rozd. 3 publ. Tell-Edfou 1938 Fouilles franco-polonaises II (Le Caire 1938). — 35) Ślady monasteru grecko-koptyjskiego w Egipcie Górnym (Księga pami. ks. biskupa M. Fulmana, Lublin 1939). — 36) Wykopaliska w Edfu. Sprawozdanie z kampanii 1938—39 w dziale zabytków pisanych (Spr. PAU 1939). — 37) Les papyrus et les ostraca grecs, rozd. 5. publ. Tell-Edfou 1939 Fouilles franco-polonaises III (Le Caire 1939). — 38) Proroctwo garncarza (Meander I). — 39) Hero i Leander. Przyczynek do historii epyllionu hellenistycznego (Spr. PAU 1946). — 40) Studia Callimachea (Eos XLI). — 41) Kallimach a poezja rzymska (tamże). — Ponadto recenzje i artykuły w Kwartalniku Klas., Nowej Książce oraz prasie codziennej tygodniowej.

¹ Aleksander Turyn, ur. 26 XII 1900 w Warszawie. Nauki szkolne w Warszawie. Studia uniwersyteckie na Uniw. Warszaw-

b) Zagraniczni

Marian Szykowski, dr filoz., prof. hist. liter. polskiej Uniw. Czeskiego w Pradze. — Wybrany 28 listopada 1919. — Praha XIX, Polská ul. 6.

Anurzej Mazon, prof. języków i literatur słowiańskich w Collège de France w Paryżu. — Wybrany 10 czerwca 1927. — Paris.

Jan Melich, prof. filologii słowiańskiej Uniw. w Budapeszcie. — Wybrany 8 czerwca 1928. — Budapest, Université.

Stefan Mladenow, prof. gramatyki porównawczej Uniwersytetu w Sofii. — Wybrany 8 czerwca 1928. — Sofija, Université.

skim 1919—23 i na Uniw. Berlińskim 1923/4. Doktor filozofii Uniw. Warszawskiego 1923. Podróże naukowe: do Włoch w 1922 i 1931, do Grecji w 1930 i 1934. Starszy asystent Uniw. Warszawskiego od 1925; docent filologii klasycznej tamże od 1929; profesor nadzwyczajny filologii klasycznej Uniw. Warszawskiego 1935—45. W listopadzie 1939 wyjechał za granicę. Pobyt w Rzymie 1939/40 i w Atenach 1940. Od r. 1941 przebywa w U. S. A. Współpracownik naukowy i lektor (research fellow and lecturer) literatury greckiej na University of Michigan w Ann Arbor 1941/2; profesor nadzwyczajny (associate professor) filologii klasycznej w New School for Social Research w Nowym Jorku 1942—45; profesor filologii klasycznej (visiting professor of classics) na University of Illinois w Urbana od 1945.

Książki i ważniejsze artykuły.

A. Książki: 1) *Studia Sapphica* (Eos, Supplem. vol. 6). —

2) *De Aelii Aristidis codice Varsoviensi atque de Andrea Taranowski et Theodosio Zygomala* (PAU, Archiwum Filologiczne nr 9). — 3) *De codicibus Pindaricis* (PAU, Archiwum Filologiczne nr 11). — 4) *The manuscript tradition of the tragedies of Aeschylus* (Polish Institute Series No 2). — 5) *Pindari Epinicia edidit Alexander Turyn* (Polish Institute Series No 5). — B. Artykuły: 1) *Observationes metricae* (Eos 25). — 2) *Studia Byzantina* (Eos 31). — 3) *Niektóre kwestie prozodyczne liryki greckiej* (Sprawozdania Tow. Nauk. Warsz., Wydział I, 32). — 4) *Stan badań i zagadnienia metryki greckiej* (Kwartalnik Klasyczny 4). — 5) *Symbolae ad recensionem Pindaricam pertinentes* (Charisteria Przychocki, Varsoviae 1934). — 6) *Zur Geschichte der griechischen Abstrakta in den europäischen Sprachen* (Actes du IV-e Congrès International des Etudes Byzantines). — 7) *Zur Pindar-Überlieferung* (Philologus 90). — 8) *The Sapphic ostrakon* (Transactions of the American Philological Association 73). — 9) *The manuscripts of Sophocles* (Traditio 2).

- Józef Škultéty**, emer. prof. historii i literatury słowackiej Uniwersytetu w Bratysławie. — Wybrany 8 czerwca 1928. — Bratislava, Universita.
- Ryszard Ekblom**, prof. filologii słowiańskiej Uniw. w Upsali. — Wybrany 7 czerwca 1929. — Uppsala, Université.
- Tore Torbiörnsson**, docent filologii słowiańskiej Uniwersytetu w Upsali. — Wybrany 7 czerwca 1929. — Uppsala, Université.
- Jan Maver**, prof. filologii polskiej Uniw. w Rzymie. — Wybrany 11 czerwca 1930. — Roma, Università.
- Jerzy Rappal Noyes**, prof. filologii słowiańskiej Uniw. w Berkeley. — Wybrany 11 czerwca 1930. — Berkeley, California, 1486 Greenwood Terrace.
- Franciszek Ramóvš**, prof. filologii słowiańskiej Uniw. w Lublanie. — Wybrany 16 czerwca 1934. — Ljublana, Université.
- Franck Schoell**, historyk literatury. — Wybrany 16 czerwca 1934. — Paris.

II. Wydział Historyczno-filozoficzny

a) Krajowi

- Przemysław Dąbkowski**, dr praw, prof. prawa zach.-europejskiego i prawa polskiego Uniw. Jana Kazimierza. — Wybrany 29 maja 1917. — Lwów.
- Rafał Taubenschlag**, dr praw, prof. prawa rzymskiego Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 8 czerwca 1928. — Polish Institute of Arts and Sciences in America, 37, East, 36-Street, New York, N. Y.
- Kazimierz Kaczmarczyk**, dr filoz., dyrektor Archiwum Państwowego w Poznaniu. — Wybrany 7 czerwca 1929. — Poznań, ul. Śniadeckich 13, m. 7.
- Ks. Michał Godlewski**, dr teologii, biskup tytularny egejski, prof. historii Kościoła Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 12 czerwca 1931. — Kraków, ul. św. Marka 10.

- Tadeusz Brzeski**, dr praw, prof. ekonomii Uniw. Warszawskiego. — Wybrany 10 czerwca 1932. — Oxford, 18, Longwallstreet, Polish Faculty of Law.
- Jan Stanisław Bystron**, dr filoz., prof. socjologii i etnologii Uniw. Warszawskiego. — Wybrany 16 czerwca 1933. — Wierzbno pod Warszawą, ul. Zawrat 4.
- Ludwik Kolankowski**, dr filoz., prof. historii Uniw. Toruńskiego. — Wybrany 15 czerwca 1934. — Toruń, Uniwersytet.
- Marceli Chlamtacz**, dr praw, em. prof. prawa rzymskiego Uniw. Jana Kazimierza. — Wybrany 14 czerwca 1937. — Lwów.
- Kazimierz Dobrowolski**, dr filoz., prof. socjologii i etnologii Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 14 czerwca 1937. — Kraków, ul. Gontyna 2, m. 2.
- Wacław Komarnicki**, dr praw, prof. prawa państwowego i nauki o państwie Uniw. Stefana Batorego. — Wybrany 17 czerwca 1938. — Londyn.
- Henryk Łowmiański**, dr filoz., prof. historii Europy wschodniej Uniw. Poznańskiego. — Wybrany 17 czerwca 1938. — Poznań, ul. Drużbackiej 4, m. 1.
- Adam Vetulani**, dr praw, prof. prawa kościelnego Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 17 czerwca 1938. — Kraków, ul. Garncarska 4, m. 1. — Tel. nr 574-07.
- Bogdan Nawroczyński**, dr filoz., prof. pedagogiki i organizacji szkolnictwa Uniw. Warszawskiego. — Wybrany 9 czerwca 1939. — Warszawa, Uniwersytet.
- Stefan Szuman**, dr filoz. i med., profesor psychologii pedagogicznej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 9 czerwca 1939. — Kraków, ul. Piłsudskiego 13.
- Bohdan Winiarski**, dr praw, prof. prawa międzynarodowego Uniw. Poznańskiego. — Wybrany 9 czerwca 1939. — Poznań, ul. Grodziska 18.
- Roman Ingarden**, dr filoz., prof. filozofii Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Kraków, plac Biskupi 14, V piętro.

Zygmunt Lisowski, dr praw, prof. prawa rzymskiego Uniw. Poznańskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Poznań, ul. Libelta 14, m. 8.

Maciej Loreł, dr filoz., historyk kultury. — Wybrany 20 lipca 1945. — Roma, Lungotevere Flaminio 78.

Henryk Mościcki, tyt. prof. historii nowożytnej Polski Uniw. Warszawskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Kraków, ul. Syrokomli 26, m. 3.

Henryk Paszkiewicz, dr filoz., doc. historii Europy Wschodniej Uniw. Warszawskiego. — Wybrany 20 lipca 1945.

Kazimierz Piwarski, dr filoz., tyt. prof. historii nowożytnej powszechnej Uniw. Jagiell. — Wybrany 20 lipca 1945. — Kraków, ul. Piłsudskiego 30.

Józef Widajewicz, dr filoz., prof. historii Słowian Zachodnich Uniw. Poznańskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Kraków, ul. Piłsudskiego 14, m. 2.

Zygmunt Wojciechowski, dr filoz., prof. historii ustroju Polski Uniw. Poznańskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Poznań-Sołacz, ul. Góralska 3, m. 2. — Tel. nr 25-28.

Władysław Wolter, dr praw, prof. prawa i procesu karnego Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Kraków, ul. Gontyna 6, m. 2.

Stefan Błachowski¹, dr filoz., prof. psychologii i pedagogiki eksperymentalnej Uniw. Poznańskiego. — Wybrany 18 czerwca 1946. — Poznań, ul. Libelta 14, m. 10. — Tel. nr 96-80.

¹ Stefan Błachowski, ur. 19 V 1889 w Opawie na Śląsku. Do szkoły powszechnej i średniej uczęszczał we Lwowie. Po otrzymaniu w r. 1907 świadectwa dojrzałości wstąpił na Wydział filozoficzny Uniwersytetu Lwowskiego, w którym obok filozofii i psychologii studiował także polonistykę. Następnie, po krótkim pobycie w Unwersytecie Wiedeńskim, przeniósł się jesienią 1909 r. do Getyngi, gdzie rozszerzył zakres swoich studiów na nauki biologiczne i fizykę. Po uzyskaniu z początkiem 1913 r. stopnia doktora filozofii (w zakresie psychologii, filozofii i fizyki), wrócił do Wiednia, gdzie kontynuował studia przyrodnicze. Od początku

1914 r. był starszym asystentem w Instytucie Psychologicznym i Seminarium Filozoficznym Uniwersytetu Lwowskiego. Tamże habilitował się z końcem 1917 r. z psychologii. W r. 1919 został mianowany profesorem nadzwyczajnym, a w r. 1921 profesorem zwyczajnym psychologii i pedagogiki eksperymentalnej w Uniwersytecie Poznańskim. Rok 1922 spędził w Paryżu, oddając się pracy badawczej w Sorbonie i w Collège de France. Czas okupacji niemieckiej spędził (po uwięzieniu jako zakładnik i przejściu przez obóz w Głównej) na wysiedleniu w Kieleckim i w Warszawie, pracując w tajnym szkolnictwie.

Ważniejsze prace: 1) Zjawiska kontrastu optycznego u anormalnych trichromatów (*Neurologia Polska*, t. 11) — 2) Problem świadomości u Freuda (*Ruch Filozoficzny*, t. 11). — 3) Psychologia i fizjologia wobec malarstwa (*Kosmos*, t. 37). — 4) Studien über den Binnenkontrast (*Zeitschrift für Psychologie und Physiologie der Sinnesorgane*, t. 47). — 5) Pamięć a świadomość (*Przegląd Filozoficzny*, t. 16). — 6) Tachistoskopische Untersuchungen über den elementaren Wahrnehmungsvorgang bei Dunkeladaptation (*Zeitschrift für Psychologie und Physiologie der Sinnesorgane*, 2 Abt., t. 48). — 7) Nastawienia i spostrzeżenia. Studium psychologiczne (Lwów, Pol. Tow. Filozof. 1917). — 8) Problem myślenia bez słów (*Przewodnik Naukowy i Literacki*, t. 44). — 9) O wrażeniach położenia i ruchu (Badania Psychologiczne I). — 10) Odtwórcze wyobrażenia węchowe w stosunku do wzrokowych i słuchowych (tamże). — 11) O niektórych związkach zachodzących pomiędzy typami pamięciowymi (Poznań, T. P. N. 1921). — 12) O psychicznych szeregach jakościowych w dziedzinie wrażeń zmysłowych (*Przegląd Filozoficzny*, t. 23). — 13) Struktura typów wyobraźniowych (Poznań, T. P. N. 1924). — 14) W sprawie analizy wybitnych zdolności rachunkowych (*Przegląd Filozoficzny*, t. 28). — 15) Psychologia a wybór zawodu (Poznań 1925). — 16) Zagadnienie osobowości (*Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*, t. 6). — 17) Badania z zakresu rozwoju pamięci liczb i zdolności rachunkowych (*Polskie Archiwum Psychologii*, t. 1). — 18) Typologia ejdetyczna i jej znaczenie pedagogiczne (Poznań 1927). — 19) Stanje psihologijskih istruzivanja u Polskoj godine 1924 i 1925 (Zagreb 1927). — 20) Zagadnienie twórczości naukowej (*Nauka Polska*, t. 9). — 21) Wspólnie z St. Borowieckim: Epidemia psychiczna w Słupi pod Środą (*Rocznik Psychiatryczny*, t. 7). — 22) Wspólnie z St. Borowieckim: Z psychologii i psychopatologii epidemji psychicznych (*Przegląd Filozoficzny*, t. 31). — 23) Skłonności arytmotymiczne u osób normalnych (tamże). — 24) Wspólnie z St. Borowieckim: Sur la psychologie et la psychopathologie de la suggestion (Varsovie 1928) — 25) Arithmotic inclinations in youth (Ninth International Congress of Psychology. Proceedings and Papers. Princeton 1930). — 26) Kłam-

Jan Gwiazdomorski¹, dr praw, prof. prawa cywilnego Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 18 czerwca 1946. — Kraków, ul. Siemiradzkiego 5, m. 3, — Tel. nr 507-70.

stwo (Chowanna 1933). — 27) The magical behavior of children in relation to school (The American Journal of Psychology, t. 50). — 28) Stefan Borowiecki jako psychopatolog (Higiena Psychiczna 1937). — 29) O sztucznych ekstazach (Rocznik Psychiatryczny 1939). — 30) Good luck letters. A contribution to the psychology of magical thinking (Kwartalnik Psychologiczny, t. 11).

¹ Jan Gwiazdomorski, ur. 4 II 1899 w Krakowie. W latach 1909—17 uczęszczał do gimnazjum III im. Sobieskiego w Krakowie, gdzie w dniu 20 VI 1917 złożył egzamin dojrzałości. W jesieni 1917 r. zapisał się na Wydział prawa U. J. W dniu 13 V 1922 uzyskał stopień doktora praw Uniw. Jagiell. Krótki czas pracował w bankowości, zaś w dniu 1 II 1923 wstąpił do Prokuraturii Generalnej R. P. Od dnia 1 VI 1924 pełnił obowiązki st. asystenta U. J. Uchwałą Rady Wydziału prawa U. J. z dnia 30 IV 1928 uzyskał *veniam legendi* z prawa cywilnego. Półrocze zimowe roku akademickiego 1927/8 spędził na studiach w Berlinie, półrocze letnie w Paryżu. W dniu 29 IV 1930 został mianowany profesorem nadzwyczajnym, w dniu 12 IX 1937 profesorem zwyczajnym prawa cywilnego U. J. W dniu 6 XI 1939 został wraz z innymi profesorami U. J. aresztowany i wywieziony naprzód do więzienia we Wrocławiu, potem do obozu koncentracyjnego Sachsenhausen (Oranienburg) pod Berlinem. Zwolniony został w dniu 9 II 1940.

Ogłosił drukiem: 1) Przejęcie długu (Rozprawy Wydziału hist.-fil. PAU, t. XLI, nr 4). — 2) Nowoczesne sposoby zabezpieczenia kredytu — własność jako prawo zabezpieczające (w wydawnictwie Wyższego Studium Handlowego w Krakowie 1932). — 3) Skuteczność orzeczeń sądów duchownych b. Król. Kongr. w sprawach małżeńskich wobec prawa państwowego (Przegląd prawa i administracji LVII). — 4) Osobowe prawo małżeńskie, obowiązujące w b. dzieln. austr. (Poznań 1932). — 5) Projekt nowej ustawy o stypendiach (książka zbiorowa »W obronie wolności szkół akademickich« 1933). — 6) Zwijanie wydziałów i katedr w szkołach akademickich (Kraków 1933). — 7) Kwestie wątpliwe z zakresu prawa międzyczasowego w przep. wpraw. kod. zob. (Nowy Kodeks Zobow. I). — 8) Trudności kodyfikacji prawa małżeńskiego w Polsce (Czasopismo prawnicze XXXIX). — 9) Umowa przedwstępna w kod. zob. (Czasopismo prawnicze XXX). — 10) La fiducie dans ses applications modernes en Pologne (referat przygotowany dla Semaine internationale de droit w Paryżu 1937). — 11) Pojęcie spadku według przepisów obow. w wojew. połudn. (Przegląd Notarialny XVIII). — 12) Polepszenie

Tadeusz Kotarbiński¹, dr filoz., prof. filozofii Uniw. Łódzkiego. — Wybrany 18 czerwca 1946. — Łódź, ul. Uniwersytecka 3, m. 7. — Tel. nr 132-55.

Bohdan Suchodolski², dr filoz., prof. historii prądów umysłowych Uniw. Warszawskiego. — Wybrany 18 czerwca 1946. — Warszawa, ul. Promen. da 21, m. 4.

położenia prawnego dziecka nieślubnego i jego matki (Gazeta Sądowa Warszawska LXVI). — Nadto szereg artykułów w Encyklopedii Podrecznej Prawa Prywatnego oraz w czasopiśmie, szereg recenzji i uwag krytycznych do wyroków Sądu Najwyższego.

¹ Tadeusz Kotarbiński, ur. 31 III 1886 w Warszawie. Nauki szkolne pobierał w V filologicznym rosyjskim gimnazjum rządowym tamże. Studia wyższe odbywał głównie w Uniwersytecie Lwowskim, pod kierunkiem przede wszystkim Kazimierza Twardowskiego. Ukończył je w r. 1912, uzyskując tytuł doktora filozofii. W okresie od r. 1912 do r. 1918 pracował jako nauczyciel języków starożytnych w warszawskich polskich szkołach średnich. W r. 1919 został profesorem nadzwyczajnym, a r. 1929 profesorem zwyczajnym filozofii w Uniwersytecie Warszawskim. Podczas okupacji niemieckiej pracował jako nauczyciel prywatny oraz brał udział w zorganizowanym nauczaniu potajnym uniwersyteckim zrazu w Warszawie, a po powstaniu warszawskim w Radomiu.

Ogłosił drukiem w formie książkowej: 1) Szkice praktyczne, 1913. — 2) Utylitaryzm w etyce Milla i Spencera, 1915. — 3) Elementy teorii poznania, logiki formalnej i metodologii nauk, 1929. — 4) Z zagadnień ogólnej teorii walki, 1937. — Nadto ogłosił szereg artykułów w językach polskim, angielskim, francuskim i niemieckim, treści naukowej i publicystycznej. Szczegółowa bibliografia tych prac, uwzględniająca tylko publikacje treści filozoficznej do roku 1934, ukazała się w wydawnictwie »Fragmenty Filozoficzne« (Warszawa 1934, nakładem uczniów, skład główny w Księgarni Kasy im. Mianowskiego). — Zajmuje się głównie nauczaniem uniwersyteckim logiki, metodologii i teorii poznania z punktu widzenia zainteresowań filozofów i humanistów, oraz badaniami u podstaw filozoficznego poglądu na świat, semantyki, etyki i ogólnej teorii skutecznego działania.

² Bohdan Suchodolski, ur. 27 XII 1903 w Sosnowcu. Studia na Uniwersytecie Warszawskim i Jagiellońskim. Doktorat filozofii w r. 1925. Habilitowany w Uniwersytecie Warszawskim z historii literatury polskiej w r. 1933. Rozszerzenie habilitacji na pedagogikę w r. 1935. Mianowany profesorem nadzwyczajnym pedagogiki w Uniwersytecie Jana Kazimierza w r. 1938. W okresie

b) Zagraniczni

- Robert Howard Lord S. J.**, b. prof. histor. nowożytnej w Harvard University w Cambridge. — Wybrany 12 maja 1921. — Brighton. College (U. S. A.).
- Franciszek Gény**, prof. prawa cywilnego Uniw. w Nancy. — Wybrany 17 czerwca 1924. — Nancy, Université.
- Henryk F. Schmid**, prof. filologii słowiańskiej Uniw. w Grazu. — Wybrany 7 czerwca 1929. — Graz, Stiegegasse 9.
- Aleksander Domanovszky**, prof. historii kultury Uniw. w Budapeszcie. — Wybrany 12 czerwca 1931. — Budapest, Université.
- Emeryk Lukinich**, prof. historii Europy wschodniej Uniw. w Budapeszcie. — Wybrany 16 czerwca 1933. — Budapest, Université.
- Franciszek Olivier-Martin**, prof. historii ogólnej prawa francuskiego Uniw. w Paryżu. — Wybrany 10 czerwca 1933. — Paris VII, 24 rue Varenne.
- Samuel Elliot Morison**, prof. historii Uniwersytetu w Cambridge U. S. A. — Wybrany 16 czerwca 1923. — Cambridge U. S. A. University.
- Arnold Spekke**, prof. filologii romańskiej i historii literatury Uniw. w Rydze. — Wybrany 16 czerwca 1933.
- Ks. Piotr David**, prof. literatury francuskiej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 14 czerwca 1937.

okupacji wykładał na tajnym Uniwersytecie Warszawskim. W r. 1946 mianowany profesorem nadzwyczajnym pedagogiki na Uniwersytecie Warszawskim.

Ogłosił studia m. in. 1) S. Goszczyński, życie i dzieła (Warszawa 1928). — 2) Reforma szkolnictwa w Niemczech (Warszawa 1928). — 3) St. Brzozowski, rozwój ideologii (Warszawa 1933). — 4) Wychowanie moralno-społeczne (Warszawa 1936, wyd. II 1947). — 5) Uspołecznienie kultury (Warszawa 1937, wyd. II 1947) — 6) Polityka kulturalno-oświatowa Polski współczesnej (Warszawa 1937). — 7) Polskie tradycje demokratyczne (Wrocław 1946). — Pod pseudonimem R. Jądźwing wydał w okresie okupacji książkę: 8) Skąd i dokąd idziemy (Warszawa 1943). — Wydał teksty: 9) Ideały kultury i prądy społeczne (Warszawa 1933). — 10) Kultura i osobowość (Warszawa 1935).

- Adrian Divéky**, docent historii Węgier Uniw. Warszawskiego. — Wybrany 14 czerwca 1937.
- Mieczysław Haiman**, kustosz Archiwum i Muzeum Z. P. R. K. w Ameryce. — Wybrany 18 czerwca 1946. — Chicago 22, Illinois, 984 Milwaukee Avenue.
- William Fiddian Reddaway**, prof. historii nowożytnej Uniw. w Cambridge. — Wybrany 18 czerwca 1946. — Cambridge University.
- Karol Stloukal**, prof. historii czeskiej Uniw. w Pradze. — Wybrany 18 czerwca 1946. — Praha, Uniwersytet.

III. Wydział Matematyczno-przyrodniczy

a) Krajowi

- Władysław Gorczyński**, dr nauk fizycz., b. dyr. Państw. Instytutu Meteorologicznego w Warszawie. — Wybrany 27 czerwca 1922. — Chicago 37 Ill., Harvard Hotel, 5714 Blockstone Avenue.
- Michał Kamiński**, mgr astr. i geod., prof. astronomii Uniw. Warszawskiego i dyrektor Obserwatorium Astronomicznego w Warszawie. — Wybrany 7 czerwca 1929. — Kraków, ul. św. Tomasza 30, m. 7.
- Wojciech Rubinowicz**, dr filoz., prof. mechaniki teoretycznej Uniw. Warszawskiego. — Wybrany 12 czerwca 1931. — Warszawa, ul. Hoża 74, m. 4.
- Władysław Dziewulski**, dr filoz., prof. astronomii Uniw. Toruńskiego. — Wybrany 10 czerwca 1932. Toruń, Uniwersytet.
- Mieczysław Wolfke**, dr filoz., prof. fizyki doświadczalnej Politechniki Gdańskiej. — Wybrany 10 czerwca 1932. — Gdańsk-Wrzeszcz, Zakład Fizyczny Politechniki.
- Jerzy Aleksandrowicz**, dr filoz. i dr medycyny, prof. histologii i embriologii Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie. — Wybrany 15 czerwca 1934.
- Edward Sucharda**, dr nauk technicznych, prof. chemii organicznej Uniw. Wrocławskiego. — Wybrany 15 czerwca 1934. — Wrocław, ul. Smoluchowskiego 52, m. 5.

- Henryk Arctowski**, dr filoz., b. prof. geofizyki i meteorologii Uniw. Jana Kazimierza. — Wybrany 21 czerwca 1935.
- Mieczysław Jeżewski**, dr filoz., profesor fizyki Akademii Górniczej w Krakowie. — Wybrany 14 czerwca 1937. — Kraków, ul. Siemiradzkiego 29, m. 4. — Tel. nr 568-46.
- Czesław Witoszyński**, dypl. inżynier, prof. aerodynamiki Politechniki w Warszawie. — Wybrany 14 czerwca 1937.
- Jan Samsonowicz**, prof. geologii i paleontologii Uniw. Warszawskiego. — Wybrany 9 czerwca 1939. — Warszawa, ul. Wilcza 22, m. 5.
- Osman Achmatowicz**, dr chemii, prof. chemii organicznej Politechniki Łódzkiej. — Wybrany 20 lipca 1945. — Łódź, Plac Zwycięstwa 2. — Tel. nr 174-57.
- Karol Borsuk**, dr filoz., prof. matematyki Uniw. Warszawskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Pruszków, ul. Sienkiewicza 15, Fabryka ołówków.
- Zygmunt Grodziński**, dr filoz., prof. anatomii porównawczej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Kraków, ul. Lea 9 a, m. 8.
- Bogdan Kamiński**, dr filoz., prof. chemii fizycznej i elektrochemii Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Kraków, ul. Szymanowskiego boczna 23.
- Michał Korczewski**, dr filoz., prof. fizjologii roślin Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. — Wybrany 20 lipca 1945. — Warszawa, ul. Rakowiecka 8, m. 21.
- Anieła Kozłowska**, dr filoz., doc. botaniki Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrana 20 lipca 1945. — Kraków, ul. Raclawicka 30, m. 5.
- Roman Kozłowski**, dr filoz., prof. paleontologii Uniw. Warszawskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Warszawa, ul. Wilcza 22, m. 4.
- Tadeusz Miłobędzki**, dr filoz., prof. chemii ogólnej Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Warszawa, ul. Lwowska 7, Politechnika.

Bogumił Pawłowski, dr filoz., prof. tyt. systematyki i geografii roślin Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Kraków, ul. Łobzowska 59, m. 7.

Hugo Steinhaus, dr filoz., prof. matematyki Uniw. Wrocławskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Wrocław, Uniwersytet.

Kazimierz Stołyhwo, dr filoz., prof. antropologii Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Kraków, ul. Grodzka 53, Zakład antropologii U. J.

Dedydery Szymkiewicz, dr filoz., dyrektor Instytutu Badawczego Leśnictwa w Krakowie. — Wybrany 20 lipca 1945. — Kraków, ul. św. Marka 8, IV p.

Jadwiga Wołoszyńska, dr filoz., prof. botaniki z szczególnym uwzględnieniem hydrobiologii Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrana 20 lipca 1945. — Kraków, ul. Dietla 103, m. 6.

Mieczysław Biernacki¹, dr nauk matemat., prof. matematyki Państw. Uniw. Lubelskiego. — Wybrany 18 czerwca 1946. — Lublin, ul. Bonifratska 5, m. 5.

¹ Mieczysław Biernacki, ur. 30 III 1891 w Lublinie, ukończył szkołę średnią w Lublinie, po czym studiował matematykę najprzód na Uniwersytecie Jagiellońskim, a później na paryskiej Sorbonie. W r. 1928 uzyskał stopień doktora nauk matematycznych na Uniwersytecie Paryskim (doktorat państwowy). W r. 1929 powołany został w charakterze profesora nadzwyczajnego na II katedrę matematyki Uniwersytetu Poznańskiego, w r. 1937 został mianowany profesorem zwyczajnym na tymże Uniwersytecie. W r. 1944 został mianowany profesorem zwyczajnym matematyki na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Ogłosił drukiem: 1) Sur les équations algébriques contenant des paramètres arbitraires (Bull. de l'Acad. Pol. des Sc. et des Lett. Classe des Sc. Math. et Nat., Série A: Sciences Math. 1927). — 2) Sur la théorie des fonctions entières (tamże 1929). — 3) Sur les directions de Borel des fonctions méromorphes (Acta Mathematica, 56). — 4) Sur l'allure de la représentation conforme dans le voisinage d'un point singulier (Bull. de la Société des Sc. de Cluj, 5). — 5) Sur les zéros des fonctions holomorphes (Mathematica, 6). — 6) Sur une propriété des séries doubles (Annales de la Soc. Pol. de Math., 10). — 7) Sur une limitation du module de la dérivée des fonctions holomorphes (tamże). — 8) Sur le théorème de Rolle (Bull. de Math. et de

III*

Marek Gatty-Kostyál¹, mgr farm. i dr filoz., prof. farmacji stosowanej Uniw. Jagiell. — Wybrany 18 czerwca 1946. — Kraków, ul. Łobzowska 59, m. 3. — Tel. nr 567-22.

Phys. de l'École Polytechnique de Bucarest, 2e Année 1931—32, No 3, Fasc. 6). — 9) Sur l'équation différentielle $x'' + A(t)x = 0$ (Prace Matematyczno-Fizyczne, 40). — 10) Sur l'équation du troisième degré (Mathematica, 8). — 11) Sur les valeurs asymptotiques des intégrales des équations différentielles (Annales de la Soc. Pol. de Math., 13). — 12) Deux remarques au sujet d'un théorème de M. Rogosinski (Mathematica, 10). — 13) Sur la représentation conforme des domaines linéairement accessibles (Prace Matematyczno-Fizyczne, 44). — 14) Sur les fonctions univalentes (Mathematica, 12). — 15) Sur les fonctions multivalentes d'ordre p (C. R. des séances de l'Académie des Sc. de Paris 1936). — 16) Les fonctions multivalentes (Actualités scientifiques et industrielles, No 657). — 17) Sur la représentation conforme des domaines étoilés (Mathematica, 16).

¹ Marek Stanisław Gatty-Kostyál, ur. 20 VIII 1886 w Bochni, ukończył gimnazjum i złożył egzamin dojrzałości tamże w r. 1905. Studia farmaceutyczne odbył w Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie uzyskał w r. 1909 stopień magistra farmacji. W latach 1910—14 pracował w zakresie chemii organicznej u prof. Hantscha w Lipsku i u prof. L. Marchlewskiego w Krakowie. W r. 1918 uzyskał stopień doktora filozofii z zakresu chemii w Uniw. Jagiell. W r. 1921 objął stanowisko starszego asystenta przy Zakładzie Chemii Lekarskiej Uniw. Jagiell. Z dniem 1 X 1923 powołany został na stanowisko zastępcy profesora farmacji stosowanej przy Studium Farmaceutycznym U. J. Jako zastępca profesora farmacji stosowanej otrzymał w grudniu 1928 r. *veniam legendi* z zakresu farmacji stosowanej. Nominację na nadzwyczajnego profesora farmacji stosowanej otrzymał 1 IV 1930. Dnia 6 XI 1939 zaarrestowany został przez Niemców i wywieziony do obozu koncentracyjnego w Sachsenhausen. Nominację na profesora zwyczajnego farmacji stosowanej w Uniw. Jagiell. uzyskał 1 VI 1946.

Ważniejsze prace naukowe: 1) O wodnych wyciągach naparstnicy (Wiad. Farm. 1927, nr 3). — 2) Oznaczanie wartości nalewki naparstnicowej i konwaliowej (Wiad. Farm. 1927, nr 36—38). — 3) Oznaczanie wartości leków grupy naparstnicy na żabach (Roczn. Farm. 1928). — 4) Wspólnie z P. Derlatką: La détermination de la valeur thérapeutique de l'ergot de seigle et de son extrait d'après la pharmacopée allemande (Bull. des Sciences Pharm. 1929, Nos 8—9). — 5) Convallaria maialis (Bull. des Sciences Pharm. 1929, Nos 8—9). — 6) Wspólnie z M. Obtulowiczem: La synergie de l'action de certains glycosides du

Aleksander Kosiba¹, dr filoz., prof. geografii Uniw. Wrocławskiego. — Wybrany 18 czerwca 1946. — Wrocław-Sępolno, ul. Cmentarna 11/13,

groupe de la Digitale et la théorie de Bürgi (Bull. Acad. Pol. 1929). — 7) W sprawie ujednostajnienia wartości leczniczej leków grupy naparstnicy (Wiad. Farm. 1929, nr 42 i 43). — 8) Wspólnie z P. Derlatką: Extractum Secalis cornuti (Wiad. Farm. 1932, nr 8, 9, 10 i 11). — 9) Oznaczanie zawartości alkaloidów i glikozydów w surowcach i preparatach farmaceutycznych (Wiad. Farm. 1932, nr 42, 43 i 44). — 10) Wspólnie z J. Tesarzem: L'acide nucléique de l'ergot de seigle (Bull. Acad. Pol. 1933). — 11) Wspólnie z B. Kamińskim: Struktura maści (Wiad. Farm. 1934, nr 49, 50 i 51). — 12) Wspólnie z J. Tesarzem: L'acide nucléique de l'ergot de seigle II (Bull. Acad. Pol. 1936). — 13) Wspólnie z B. Kamińskim: Maść z żółtym tlenkiem rtęciowym (Wiad. Farm. 1936). — 14) Wspólnie z M. Paszkowską i Z. Zakrzewskim: The Influence of Certain Organic Substances on the Growth of Transplanted Tumors (Bull. Acad. Pol. 1937). — 15) Zagadnienie trwałości gotowych form farmaceutycznych (Wiad. Farm. 1937 nr 32 i 33; Czas. Tow. Apt. 1937, nr 39). — 16) Stabilizacja roślin leczniczych (Wiad. Farm. 1939, nr 22, 23 i 24). — 17) Wartość lecznicza niektórych roślin polskich (Przegląd Zielarski 1945, nr 3/4). — 18) Wartość lecznicza niektórych roślin polskich. Część II (Przegląd Zielarski 1945, nr 5/6).

¹ Aleksander Kosiba, ur. 18 I 1901 w Libuszy, pow. Gorlice. Szkołę powszechną i średnią ukończył w Gorlicach w r. 1923. Studia wyższe odbywał we Lwowie na Wydz. mat.-przyr. Uniw. J. K., głównie w zakresie geografii, meteorologii, klimatologii, geofizyki i geologii, pod kier. profesorów: E. Romera H. Arctowskiego i W. Rogali. W czasie studiów asystent w Instytucie Kartograficznym im. E. Romera, uczestnik terenowych badań dyluwalnych nad zasięgiem zlodowacenia w południowej Polsce, oraz uczestnik pomiarów Tatr metodą fotogrametryczną. Od r. 1928 do 1933 praca dydaktyczna w szkołach średnich i WKN. W r. 1929 egzamin naukowy, w r. 1933 pedagogiczny oraz promocja na doktora filozofii na Wydz. mat.-przyr. Uniw. J. K. we Lwowie. Od r. 1929 oprócz pracy dydaktycznej podróże naukowe w okresie lata do Norwegii, Szwecji, Danii, Finlandii, Estonii, Łotwy, Niemiec, dla pogłębienia studiów specjalnych i przygotowania się do wypraw polarnych, oraz wstępne podróże do krain subarktycznych i arktycznych. Od r. 1933 do 1939 już wyłącznie podróże polarne co roku, z których ważniejsze: duńska wyprawa na Grenlandię w r. 1934 i I. polska wyprawa na Grenlandię w r. 1937 oraz kilka krótszych podróży arktycznych. Od r. 1939 do 1945 we Lwowie, praca na Uniwersytecie i w Instytucie Przeciwyfu-

Władysław Nikliborc¹, dr filoz., prof. matematyki Politechniki Warszawskiej. — Wybrany 18 czerwca 1946. — Warszawa, ul. Lwowska 7, m. 21.

sowym prof. Weigla. W r. 1945 habilitacja na Uniw. Jag. w Krakowie i objęcie stanowiska profesora Uniwersytetu i Politechniki w Wrocławiu.

Ważniejsze prace: 1) Wyprawą oceanograficzną »Meteor« (1928). — 2) Chmury (1929). — 3) Kraina Lapończyków (1931). — 4) Z pobytu u Lapończyków (1931). — 5) O pracy krajoznawczej w szkole (1931). — 6) Rola wycieczek geograficznych w nauczaniu geografii (1931). — 7) Wyprawa grenlandzka Duńskiego Instytutu Geodezyjnego (1935). — 8) Geograficzne warunki, stan i rozwój żeglugi do Grenlandii (1935). — 9) Ostatnie wyprawy Wegenera do Grenlandii (1935). — 10) Z notatnika grenlandzkiego Cz. I i Cz. II (1935). — Wyprawy poprzez lądolód Grenlandii i jego hipsometria (1935). — 12) Na marginesie osiągnięcia najwyższego szczytu w Grenlandii (1936). — 13) Archiwum map morskich w Kopenhadze (1936). — 14) Złóża kruszców w Kanadzie (1935). — 15) Grenlandia (1937). — 16) Wyprawa poprzez Fiord Isortoq (1937). — 17) Zagadnienia lodowej Grenlandii (1937). — 18) Zagadnienie ochrony przyrody w Grenlandii (1937). — 19) Złóża marmuru w Grenlandii (1937). — 20) Polowanie na niedźwiedzie u Eskimosów (1937). — 21) Wyprawa naukowa na Grenlandię (1937). — 22) I. Polska Wyprawa Naukowa na Grenlandię (1937). — 23) Moreny marginalne na Grenlandii (1938). — 24) Polish Greenland Expedition (1937). — 25) The I Polish Expedition to Greenland (1938). — 26) Polnische Wissenschaftliche Expedition nach Grenland (1937). — 27) Kilka zagadnień z morfotektoniki i glaciologii Islandii (1938). — 28) Teoria dryftowa Wegenera w świetle ostatnich pomiarów na Grenlandii (1939). — 29) Badania naukowe wyprawy szwedzko-norweskiej na Szpicbergu (1939). — 30) Trzęsienia ziemi na Islandii (1939). — 31) Mapa Polskiej Wyprawy na Grenlandię (1939). — 32) Badania naukowe wyprawy szwedzko-islandzkiej na Vatnajökull na Islandii (1939). — 33) Kongres Polarny w Szwajcarii (1939).

¹ Władysław Michał Nikliborc, ur. 2 I 1899 w Wadowicach skończył szkoły niższe i średnie w Białej-Bielsku, Rzeszowie i w Wadowicach, a następnie studia uniwersyteckie odbył na Wydziale Filozoficznym Uniw. Jagiell. (1918—22). Od r. 1922—37 był asystentem, a potem adiunktem Politechniki Lwowskiej. W r. 1924 uzyskał stopień doktora filozofii na wydziale filozoficznym Uniw. Jana Kazimierza we Lwowie. W r. 1927 uzyskał veniam legendi z zakresu matematyki na wydziale matem.-przyrodniczym U. J. K. we Lwowie, a w r. 1931 veniam legendi z zakresu mechaniki teoretycznej na wydziale inżynierii Politechniki

Lwowskiej. W r. 1928/9 i 1930/31, przebywał w celach naukowych za granicą, raz jako stypendysta Funduszu Kultury Narodowej, drugi raz jako stypendysta fundacji Rockefellera. Od r. 1937 jest profesorem nadzwyczajnym matematyki na wydziale chemicznym Politechniki Warszawskiej. Lata wojny (1939—45) spędził we Lwowie, gdzie był profesorem matematyki (za czasów władzy radzieckiej) w Politechnice i profesorem mechaniki teoretycznej w Uniwersytecie.

Ogłosił drukiem: 1) Nowy dowód zasadniczego twierdzenia Cauchy'ego o istnieniu całek równań różniczkowych zwyczajnych (Wiadomości matematyczne 1924). — 2) O zastosowaniu zasadniczego twierdzenia Cauchy'ego o istnieniu rozwiązań równań różniczkowych zwyczajnych do zagadnień na wartości brzegowe w równaniu $y'' = f(x, y, y')$ (Lwów 1924). — 3) Sur les fonctions hyperharmoniques (Comptes rendus de l'Acc. de Paris 1925). — 4) Sur les fonctions hyperharmoniques (tamże 1926). — 5) Sur les fonctions hyperharmoniques (Annales de la Société Mathém. de Pologne 1926). — 6) O funkcjach hyperharmonicznych. (Lwów 1927). — 7) Wspólnie z S. Karczmarzem: Sur les suites des fonctions convergentes du moyenne (Fundamenta Mathematicae 1928). — 8) O uogólnieniu zasady Hamiltona w dynamice i innych zagadnieniach rachunku wariacyjnego (Księga pamiątkowa I Polskiego Zjazdu Matematycznego) — 9) Über die obere Grenze der Winkelgeschwindigkeit der Gleichgewichtsfiguren rotierender gravitirender Flüssigkeiten (Math. Zeitschrift 1929). — 10) Ein Satz über die Winkelgeschwindigkeit rotierender, gravitirender Flüssigkeiten (tamże 1930). — 11) Sur la méthode des approximations successives dans la théorie des équations différentielles (Studia Mathematica 1930). — 12) Sur les équations aux différentielles totales (tamże). — 13) Über die Abplattung der Gleichgewichtsfiguren (Mathematische Zeitschrift 1931). — 14) Über die Abplattung der Gleichgewichtsfiguren II (tamże). — 15) Bemerkungen über die Volumpotentiale (tamże 1932). — 16) Bemerkung über die Volumpotentiale II (tamże). — 17) Über die Extrema der logarithmischen Flächenpotentiale und die Lage des Schwerpunktes eines ebenen konvexen Bereiches (tamże). — 18) Über die Niveaukurven des logarithmischen Flächenpotentials eines ebenen Bereiches (tamże). — 19) Über die Differentialsysteme zweiter Ordnung (Sitzungsberichte der sächsischen Akademie der Wissenschaften 1932). — 20) Wspólnie z W. Stożkiem: Sur les potentiels logarithmiques des doubles courbes (C. R. 1934). — 21) Wspólnie z W. Stożkiem: Sur les potentiels logarithmiques des doubles courbes (Fundamenta Math. 1935). — 22) Twórczość Leona Lichtensteina w zakresie Mechaniki Niebios (Mathesis Polska 1936). — 23) Über die Abplattung der Gleichgewichtsfiguren III (Studia Mathematica 1935). — 24) Dydaktyka mate-

Alfred Tarski¹, dr filoz., prof. matematyki Uniw. w Berkeley (Kalifornia). — Wybrany 18 czerwca 1946. — Berkeley (California), University.

Józef Wąsowicz², dr filoz., prof. antropogeografii Uniw. Wrocławskiego. — Wybrany 18 czerwca 1946. — Wrocław, pl. Uniwersyt. cki 1, II p.

Antoni Zygmund³, dr filoz., prof. matematyki w University of Pennsylvania w Filadelfii. — Wybrany 18 czerwca 1946. — Philadelphia Pa, University of Pennsylvania.

matyki (Encyklopedia Wychow. 1936). — 25) Über das allgemeine Dreikörperproblem. I Mitteilung (Studia Mathematica 1938). — 26) Über das allgemeine Dreikörperproblem. II Mitteilung (tamże). — 27) Wspólnie z H. Steinhausem: Zbiór zadań z rachunku różniczkowego (Lwów 1929).

¹ Dane bio- i bibliograficzne nie zostały nadesłane.

² Józef Wąsowicz, ur. 19 III 1900 w Limanowej. Matura w Nowym Sączu 1918. Doktorat filozofii na U. J. K. we Lwowie 1926. Habilitacja z antropogeografii tamże 1931. Profesor antropogeografii na Uniwersytecie Wrocławskim 1945.

Ważniejsze prace naukowe: 1) Niektóre metody i cechy generalizacji (Pokłosie Geograficzne 1923). — 2) Prace topograficzne gen. Br. Grąbczewskiego w Turkiestanie (Czasopismo Geograficzne 1925). — 3) O polskiej wyspie etnograficznej koło Żytomierza (Przegląd Kartograficzny 1926). — 4) Narodowości Rzeczypospolitej Polskiej według spisu z 30 września 1921 (Lwów 1927). — 5) Nazwy geograficzne pochodzenia polskiego na kuli ziemskiej (Przegląd Kartograficzny 1929). — 6) Niektóre problemy rozmieszczenia naturalnego ruchu ludności w Polsce (Czasopismo Geograficzne 1929). — 7) Mapa rozmieszczenia wyznań w Polsce 1:3.000.000 (Przegląd Kartograficzny 1929). — 8) Granica śniegu w Selkirkach i Kordylierach Alaski i Kanady (Prace Kom. Geogr. PAU, nr 4). — 9) Z geografii osiedli wiejskich na Wołyniu (Czasopismo Geograficzne 1924). — 10) Materiały do geografii politycznej Polski (tamże 1937).

³ Antoni Zygmund, ur. 26 XII 1900 w Warszawie. W latach 1919—23 studia na Uniw. Warszawskim. Doktoryzuje się tamże w r. 1923. W latach 1922—29 asystent Politechniki Warszawskiej. W latach 1926—30 docent matematyki na Uniwersytecie Warszawskim. W latach 1929/30 stypendysta Fundacji Rockefellera na Uniwersytetach w Oxford i Cambridge. W latach 1930—39 prof. nadzwyczajny matematyki na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie. W latach 1940—45 profesor Mount

Holyoke College, South Hadley, Massachusetts (U. S. A.). Od r. 1945 profesor University of Pennsylvania, Philadelphia, Pennsylvania.

Ogłosił drukiem:

- A. Książki: 1) *Trigonometrical Series* (Warsaw 1935). — 2) Wspólnie z S. Saksem: *Funkcje analityczne* (Warszawa 1938). —
- B. Rozprawy: 1) *Théorie riemannienne des séries trigonométriques* (C. R. Acad. Sci. Paris, v. 177). — 2) *Sur les séries trigonométriques* (tamże). — 3) *Sur les séries de Fourier restreintes* (tamże 178). — 4) *Sur une généralisation de la méthode de Cesàro* (tamże 179). — 5) *Sur la sommation des séries trigonométriques et celles de puissances par les moyennes typiques* (tamże 181). — 6) *Sur les fonctions conjuguées* (tamże 187). — 7) *Sur la dérivation des séries de Fourier* (Bull. PAU 1924). — 8) *Sur la sommation des séries trigonométriques conjuguées aux séries de Fourier* (tamże). — 9) *Sur la sommabilité des séries de Fourier des fonctions vérifiant la condition de Lipschitz* (tamże 1925). — 10) *Sur un théorème de M. Gronwall* (tamże). — 11) Wspólnie z M. Rajchmanem: *Sur les relations des méthodes de Cesàro et de Riemann* (tamże 1926). — 12) *Sur la sommation des séries de fonctions orthogonales* (tamże 1927). — 13) *Sur les sommes positives des séries trigonométriques* (tamże). — 14) *Sur les séries de fonctions orthogonales* (tamże). — 15) *Sur un théorème de M. Fekete* (tamże). — 16) *Einige Sätze aus der theorie der divergenten Reihen* (tamże 1928). — 17) *Sur la sommation des séries par le procédé des moyennes typiques* (tamże). — 18) *Über einseitige Lokalisation* (Jahresbericht d. Deutschen Math. Ver. 1928). — 19) *Sur la convergence absolue des séries trigonométriques* (Journal London Math. Soc. 1928). — 20) *Sur les séries trigonométriques lacunaires* (tamże 1930). — 21) *On a theorem of Ostrowski* (tamże 1931). — 22) *On an integral inequality* (tamże 1933). — 23) *A remark on conjugate series* (tamże 1934). — 24) *Note on a series of sines* (Quarterly Journal of Mathematics 1930). — 25) Wspólnie z R. C. A. E. Paleyem: *On some series of functions* (part one Proc. Cambridge Phil. Soc. 1930; part two tamże; part three tamże 1932). — 26) Wspólnie z R. E. A. C. Paleyem: *A note on power series* (tamże 1932). — 27) *A remark on Fourier transforms* (tamże 1935). — 28) *Proof of a theorem of Paley* (tamże 1938). — 29) *Über die Beziehung der Eindeutigkeitsfragen in den Theorien der trigonometrischen Reihen und Integrale* (Mathematische Annalen 99). — 30) *Sur l'unicité du développement trigonométrique* (Math. Zeitschrift v. 24). — 31) *Sur la théorie riemannienne des séries trigonométriques* (tamże). — 32) *Sur les séries trigonométriques sommables par le procédé de Poisson* (tamże). — 33) Wspólnie z A. Rajchmanem: *Sur la possibilité d'appliquer la méthode de Riemann* (tamże). — 34) Un

théorème de la théorie de sommabilité (tamże). — 35) Sur un théorème de M. Kaczmarz (tamże). — 36) Sur la théorie riemannienne de certains systèmes orthogonaux (part one *Studia Mathematica* v. 1; part two *Prace Mat. Fizyczne* 1932). — 37) On a theorem of Privaloff (*Studia Math.* 2). — 38) Quelques théorèmes sur les séries trigonométriques et celles de puissances (tamże 1932). — 39) Un théorème sur les séries orthogonales (tamże). — 40) Wspólnie z R. E. A. C. Paleyem: On the partial sums of Fourier series (tamże). — 41) Wspólnie z J. Marcinkiewiczem: Sur les fonction indépendantes (tamże). — 42) Sur le caractère de divergence des séries orthogonales (*Mathematica* 9). — 43) Wspólnie z J. Marcinkiewiczem: Sur les séries de puissances (tamże 14). — 44) On the continuability of power series (*Acta Szeged* 1933). — 45) Wspólnie z S. Saksem: On functions of rectangles (*Annali di Pisa* 1933). — 46) Wspólnie z J. Marcinkiewiczem: Two theorems on trigonometrical series (*Matem. Sbornik* 1938). — 47) O teorii średnich arytmetycznych (*Mathesis Polska* I, 1926). — 48) O nierównościach (tamże 5). — 49) O pewnych zagadnieniach teorii szeregów trygonometrycznych (tamże 7). — 50) O module ciągłości funkcji (tamże 8). — 51) Wspólnie z W. Sierpińskim: Sur une fonction qui est discontinue sur tout ensemble de puissance du continu (*Fund. Math.* 4). — 52) Wspólnie z S. Saksem: Sur les faisceaux de tangentes (tamże 6). — 53) Sur l'application de la première moyenne arithmétique (tamże 10). — 54) On the convergence of lacunary trigonometric series (tamże 15). — 55) Sur les fonctions conjuguées (tamże 13). — 56) On the differentiability of multiple integrals (tamże 23). — 57) Wspólnie z B. Jessenem i J. Marcinkiewiczem: Note on the differentiability of multiple integrals (tamże 25). — 58) Wspólnie z J. Marcinkiewiczem: On the differentiability of functions and summability of trigonometric series (tamże 26). — 59) Wspólnie z J. Marcinkiewiczem: Mean values of trigonometric polynomials (tamże 28). — 60) Wspólnie z J. Marcinkiewiczem: Some theorems on orthogonal systems (tamże 29). — 61) On the convergence and summability of power series on the circle of convergence (Part one tamże 30; Part Two *Proc. London Math. Soc.* 1942). — 62) Wspólnie z J. Marcinkiewiczem: Quelques inégalités pour les opérations linéaires (*Fund. Math.* 32). — 63) Wspólnie z J. Marcinkiewiczem: Sur la loi du logarithme itérée (tamże 29). — 64) Wspólnie z J. Marcinkiewiczem: On double Fourier series (tamże 32). — 65) Remarque sur le module de continuité des fonctions conjugués (*Prace Mat. Fiz.* 1925). — 66) Note on trigonometrical and Rademacher series (tamże 44). — 67) On lacunary trigonometric series (*Transactions of the American Math. Soc.* 34). — 68) Some points in the theory of trigonometric and power series (tamże 36). — 69) Wspólnie z J. Marcinkiewiczem:

b) Zagraniczni

Jerzy Bohn, prof. Collège de France w Paryżu. — Wybrany 15 czerwca 1923. — Paris, rue Cuvier, Faculté des Sciences.

Karol Pérez, prof. zoologii w Sorbonie. — Wybrany 8 czerwca 1928. — Paris IV, 1 rue Victor Cousin.

Jerzy Bouligand, prof. mechaniki i matematyki Uniw. w Poitiers. — Wybrany 7 czerwca 1929. — Poitiers, Université.

Bogumił Bydżovský, prof. matematyki Uniw. Czeskiego w Pradze. — Wybrany 11 czerwca 1930. — Praha II, ul. Karlova 2.

On a theorem of Lusin (Duke Journal 4). — 70) Wspólnie z J. Marcinkiewiczem: Proof of a gap theorem (tamże 4). — 71) Remarque sur les séries conjuguées (Bull. du Séminaire Math. de l'Université de Wilno v. 1). — 72) Sur un théorème de Fejér (tamże 2). — 73) Wspólnie z J. Marcinkiewiczem: Sur la dérivée seconde généralisée (tamże 2). — 74) Note on the formal multiplication of trigonometric series (tamże 2). — 75) Wspólnie z Wienerem i R. E. A. C. Paleyem: Notes on random functions (Math. Zeitschrift 1932). — 76) O zbieżności pewnych szeregów funkcyjnych (Mathesis Polska 1932). — 77) Wspólnie z E. Saksem: Sulle curve continue (Bolletino della Soc. Math. Italiana 1925). — 78) Wspólnie z J. Marcinkiewiczem: On the behavior of the partial sums of trigonometric and power series (Transactions of the Amer. Math. Soc. 1941). — 79) On Legendre series (tamże 1942). — 80) On certain integrals (tamże 1944). — 81) Wspólnie z R. Salemem: Capacity of sets and Fourier series (tamże 1946). — 82) Wspólnie z R. Salemem: The approximation by partial sums of Fourier series (tamże 1946). — 83) Two notes on inequalities (Journal of Mathematics and Physics of M. J. T. 1942). — 84) Complex methods in the theory of Fourier series (Bull. of the American Math. Society 1944). — 85) A theorem on generalized derivatives (tamże 1943). — 86) Wspólnie z J. D. Tamarkinem: Proof of a theorem of Thorin (tamże 1944). — 87) On the approximation of functions by Fejér means (tamże 1945). — 88) Proof of a theorem of Littlewood and Paley (tamże 1945). — 89) On the theorem of Fejér-Riesz (tamże 1946). — 90) Smooth functions (Duke Journal 1945). — 91) On the approximation of functions by typical means (tamże). — 92) A theorem on fractional derivatives (tamże 1944). — 93) Wspólnie z R. Salemem: Lacunary power series and Peano curves (tamże 1945). — 94) Fourier series (Encyclopaedia Britannica XV ed.).

- Feliks Mesnil**, szef oddziału Instytutu Pasteura w Paryżu. — Wybrany 11 czerwca 1930. — Paris XV, 25 rue Dutot, Institut Pasteur.
- Maria Józef Kampé de Fériet**, prof. matematyki Uniw. w Lille. — Wybrany 12 czerwca 1931. — Lille, 16 rue des Jardins.
- Ludwik Mrazec**, prof. mineralogii i petrografii Uniw. w Bukareszcie. — Wybrany 10 czerwca 1932. — Bucureşti, Université.
- Walo Vouk**, prof. botaniki Uniw. w Zagrzebiu. — Wybrany 10 czerwca 1932. — Zagreb, Jugoslavenska Akademija Znanosti i Umjetnosti.
- Armand Rénier**, prof. geologii Uniwersytetu w Liège. — Wybrany 16 czerwca 1933. — Bruxelles, 110, avenue de l'Armée.
- Oktawiusz Duboszcz**, prof. zoologii w Sorbonie. — Wybrany 15 czerwca 1934. — Paris, Sorbonne.
- Goffryd Garcia**, prof. matematyki Uniw. w Limie. — Wybrany 18 czerwca 1946. — Lima (Peru), Université.

IV. Wydział Lekarski

a) Krajowi

- Wincenty Arnold**, dr medycyny, em. prymariusz Państw. Szpitala we Lwowie. — Lwów.
- Henryk Lubieniecki**, dr medycyny, prof. diagnostyki i terapii ogólnej Uniw. Poznańskiego. — Lublin, Plac Litewski 5, Dziekanat Wydziału Lekarskiego.
- Franciszek Groër**, dr medycyny, prof. pediatrii Uniw. Jana Kazimierza. — Wybrany 12 czerwca 1931. — Kraków, ul. Kruźnicza 42, I p. — Tel. nr 537-01.
- Jakub Parnas**, dr filoz., b. prof. chemii lekarskiej Uniw. Jana Kazimierza. — Wybrany 12 czerwca 1931. — Moskwa.

- Mściwój Semerau-Siemianowski**, dr medycyny, prof. chorób wewnętrznych Uniw. Łódzkiego — Wybrany 12 czerwca 1931. — Gdańsk, ul. Rokossowskiego 53 (willa). — Tel. nr 424-86.
- Jan Tadeusz Lenartowicz**, dr medycyny, prof. dermatologii Uniw. Jana Kazimierza. — Wybrany 15 czerwca 1934. — Lwów.
- Aleksander Januskiewicz**, dr medycyny, prof. medycyny wewnętrznej Uniw. Stefana Batorego. — Wybrany 17 czerwca 1938. — Kalisz, al. Stalina 14, m. 6. — Tel. nr 14-52.
- Wacław Moraczewski**, dr filoz. i dr medycyny, hon. prof. chemii lekarskiej i patologii ogólnej Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie. — Wybrany 17 czerwca 1938. — Lwów.
- Jan Szmurło**, dr medycyny, prof. oto-laryngologii Uniw. Łódzkiego. — Wybrany 17 czerwca 1938. — Łódź, ul. Śródmiejska 23, m. 6. — Tel. nr 200-28.
- Władysław Szumowski**, dr medycyny i dr filoz., prof. historii i filozofii medycyny Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 17 czerwca 1938. — Kraków, ul. Szlak 39, m. 7.
- Janusz Wiktor Supniewski**, dr medycyny, prof. farmakologii Uniw. Jagiell. — Wybrany 9 czerwca 1939. — Kraków, al. Słowackiego 15, m. 12.
- Zygmunt Szantroch**, dr medycyny, prof. anatomii Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 9 czerwca 1939.
- Antoni Jurasz**, dr medycyny, prof. chirurgii Uniw. Poznańskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Edinburgh, 12 Lennox Street.
- Andrzej Klisiecki**, dr medycyny, prof. fizjologii Uniw. Wrocławskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Wrocław, Wydział lekarski Uniwersytetu, ul. R. Kocha.
- Józef Kostrzewski**, dr medycyny, prof. ostrych chorób zakaźnych Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Kraków, ul. Zygmunta Augusta 3, m. 5. — Tel. nr. 581-57.
- Alfons Krause**, dr filoz., mgr nauk wyzwolonych, prof. chemii nieorganicznej Uniw. Poznańskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Poznań, ul. Rycerska 4, m. 1.

- Jan Miodoński**, dr medycyny, prof. oto-rhino-laryngologii Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Kraków, ul. Garbarska 13, m. 4. — Tel. nr 599-44.
- Kazimierz Opoczyński**, dr medycyny, b. prof. anatomii patologicznej Uniw. Stefana Batorego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Cieszyn, Szpital Krajowy, ul. Bielska 4.
- Zenon Orłowski**, dr medycyny, prof. diagnostyki i terapii ogólnej chorób wewnętrznych Uniw. Łódzkiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Łódź, ul. Łagiewnicka 138, m. 2.
- Ludwik Paszkiewicz**, dr medycyny, prof. anatomii patologicznej Uniw. Warszawskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Warszawa, ul. Mokotowska 51/53, m. 2.
- Stanisław Sierakowski**, dr medycyny, docent bakteriologii Uniw. Warszawskiego. — Wybrany 20 lipca 1945. — Warszawa, ul. Marszałkowska 72, m. 4.
- Witold Gądzikiewicz¹**, dr filoz. i dr medycyny, prof. higieny Uniw. Poznańskiego. — Wybrany 18 czerwca 1946. — Poznań, ul. Fredry 10, Collegium Medicum.

¹ Witold Gądzikiewicz, ur. w r. 1879 w Zawierciu. Studiował poza krajem, w Szwajcarii (Fryburg, Zurych) i Rosji (Odessa, Charków). W r. 1904 ukończył Sekcję przyrodniczą Wydziału filozoficznego Uniwersytetu w Zurychu z odznaczeniem i ze stopniem doktora filozofii. W Zurychu pracował u prof. Arnolda Langa. W r. 1904 pracował w laboratoriach prof. Kostaneckiego i prof. Godlewskiego w Krakowie, w stacji zoologicznej w Trieście oraz jako asystent zoologii w Dublinach. W r. 1905/6 zajmował stanowisko zoologa w stacji biologicznej w Sebastopolu. W latach 1906—9 studiował medycynę w Odessie. W r. 1911 złożył egzamin państwowy na stopień lekarza przy Uniwersytecie w Charkowie. W kwietniu 1921 r. uzyskał doktorat medycyny, a w sierpniu tegoż roku stopień docenta higieny. W kwietniu 1922 r. powrócił do kraju i objął stanowisko starszego asystenta przy katedrze higieny, a następnie bakteriologii w Uniwersytecie Poznańskim. Jednocześnie wykładał higienę szkolną na Studium Wychowania Fizycznego Uniw. Poznańskiego. W kwietniu 1924 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym higieny na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od 1 lipca 1929 r. zamianowany profesorem zwyczajnym tegoż Uniwersytetu. We wrześniu 1937

został mianowany profesorem zwyczajnym higieny, Uniwersytetu Warszawskiego, a także Akademii Stomatologicznej. W czasie okupacji wykładał w ciągu dwóch lat higienę na Wydziale Farmaceutycznym tajnego Uniwersytetu Warszawskiego oraz kierował Wydziałem Lekarskim tegoż Uniwersytetu pod pseudonimami Wiśniewski i Śliwiński. Po powstaniu przebywał w Częstochowie i wykładał higienę na tajnych kursach uniwersyteckich. W kwietniu 1945 r. powrócił na stanowisko profesora higieny Uniwersytetu Warszawskiego, a we wrześniu tegoż roku został mianowany profesorem zwyczajnym higieny Uniwersytetu Poznańskiego.

Ogłosił drukiem: 1) Über den feineren Bau des Herzens bei Malakostraken (Jenaische Zeitsch. f. Naturwissensch. Bd. 39). — 2) O histologicznej budowie serca w dziesięcionogich skorupiaków (Rozpr. PAU 1905). To samo po niemiecku. — 3) Zur Phylogenie des Blutgefässsystem bei Arthropoden (Zoolog. Anzeiger. 1905). — 4) O teorii hemocelu (Wszechświat 1904). — 5) O rozwoju rodowym stawonogów (tamże). — 6) O pochodzeniu kręgowców (tamże). — 7) K biologii Idothea tricuspidata (Izwiestija Ros. Akademii Nauk. 1906). — 8) Die Grössenvariation von Idothea tricuspidata (Biolog. Centralblatt 1907). — 9) Das Plötzliche Auftreten einer vergl. grossen Zahl von Dorididae (Biolog. Centralblatt 1907). — 10) K histologii krowenosnoj systemy u Arachnoidea (Zapiski Ros. Akademii Nauk 1908). — 11) Wspólnie z Zernowem i Jakubową: Karta biocenów Sewastopolskoj buchy (tamże). — 12) Epidemija sypnogo tifa w Gubowskie (Wraczebno— sanitarnaja chronika Chersonskoj gub. 1915). — 13) Opyt profilaktiki skarlatiny po sposobu Milne'a (Sanitarnaja chronika Petrogradskago Ziemstwa 1915). — 14) Leczebno — prodowolstw. punkty w Nowoladożskom ujezdzie (tamże). — 15) K woprosu o sanitarnych usłowijach proizwodstwa cellulozы (tamże). — 16) Raspredielenije wojskich powrezdienij na powierchnosti tiela (tamże). — 17) Epidemija naturalnej ospy w Gdowskom ujezdzie (tamże). — 18) Epidemija tifa smieszanoj formy w imienii Marianskom i sosiednich die-riewniach Gdowskago ujezda (tamże). — 19) Obzor položenija i diejatielnosti leczebno-prodowolstwiennych punktow na priładożskich kanalach i splawnych riekach. Pietrograd. gub. 1905—1914 (tamże 1916). — 20) Ospopriwianija w Pietrograd. gub. w 1915 r. (tamże). — 21) Pirogowskij sjezd wraczej (Russkij Wracz. 1916). — 22) K woprosu o wracz. sanit. organizacii w wołostnom Ziemstwie (Wraczebnaja Žizn. 1917). — 23) Sanitarnoje opisanije 1-go chlebozawoda. Chleb i chlebpieczeniije w gigieniczесkom otnoszenii (Petersburg 1922). — 24) Pripiek chleba i jego gigieniczесkoje znaczenije (Archiw. Klinicz. Instituta dla usowiersz. Wraczej 1922). To samo w języku polskim (Lekarz Wojskowy 1923). — 25) Wplyw czynników meteorologicznych na zachorzenia pewnych narządów (Nowiny Lekarskie 1922). — 26) Stosunki

sanitarne w Piotrogradzie (Zdrowie 1922). — 27) Chleb powszedni (tamże). — 28) Książki szkolne pod względem higienicznym (Wychowanie Fizyczne 1923). — 29) Tlen rozpuszczony w wodzie i jego znaczenie dla oceny stopnia zanieczyszczenia wód (Zdrowie 1925). — 30) Higiena książki (Warszawa—Lwów 1925). — 31) Metodyka badań higienicznych (Warszawa—Lwów 1925). — 32) Badanie biologiczne wody (Przyrodnik 1925). — 33) Strój górali podhalańskich pod względem higienicznym (Warszawa 1926). — 34) Badanie przewodnictwa ciepła przez tkaniny odzienia górali podhalańskich, wykonane przy pomocy kalorymometru Stefana (Archiwum Higieny 1926). — 35) Zależność pomiędzy ciężarem właściwym, porowatością i wilgotnością chleba (tamże). — 36) Schemat badania zakładów przemysłowych pod względem higienicznym (Pamiętnik VI Zjazdu Lekarzy i działaczy sanitarnych, Łódź 1927). — 37) Wspólnie z drem Jaranowską: O pyłe kamiennym stosowanym w kopalniach węgla celem zapobiegania wybuchom oraz jego wpływ na zdrowie górników (Archiwum Higieny 1928). — 38) Najprostsze zastosowanie rachunku prawdopodobieństwa w pracach lekarskich (Lekarz Wojskowy 1928). — 39) Chleb i piekarstwo w oświetleniu higieny (Nakładem Związku Spółdzielni Spożywców Rzeczypospolitej 1928). — 40) Temperatura efektywna, jej istota, sposób oznaczania oraz zastosowanie w higienie szkolnej (Wychowanie Fizyczne 1929). — 41) O nauczaniu higieny na wydziałach lekarskich (Lekarz Polski 1929). — 42) Kilka uwag w sprawie organizacji służby nadzoru sanitarnego nad obrotem produktami spożywczymi (Nowiny Społeczno-Lekarskie 1930). — 43) Zanieczyszczenie rzeki Czarnej Przemysły ściekami Zagłębia Dąbrowskiego (Zdrowie 1931). — 44) Rola higienisty w akcji profilaktycznej na terenie Kas Chorych (Medycyna 1931). — 45) Zatrucie ksylolem w zawodzie drukarskim (Medycyna 1931). — 46) Korelacja pomiędzy zapadalnością na dur brzuszny i gęstością zaludnienia izb w okręgach m. Warszawy (Pol. Gaz. Lekarska 1932). — 47) Podręcznik higieny ogólnej. Część I. Wstęp — Powietrze — Woda — Pożywienie (Kraków 1932). — 48) Zanieczyszczenie rzeki Białki ściekami miasta Bielska i Białej (Zdrowie 1933). — 49) Wspólnie z drem L. Boguckim: Badania frigorymetryczne w Polsce (Zdrowie 1933). — 50) Ważniejsze zaburzenia zdrowia w wieku szkolnym i zapobieganie ich powstawaniu (Kraków 1933). — 51) Uwagi w sprawie organizacji opieki higieniczno-lekarskiej w szkołach polskich (Wychowanie Fizyczne 1934). — 52) Podręcznik Higieny Ogólnej. Część II. Grunt — Osiedle — Mieszkanie — Odzienie (Kraków 1934). — 53) Organizacja opieki higieniczno-lekarskiej w szkołach powszechnych (Wychowanie Fizyczne). — 54) O organizacji opieki higieniczno-lekarskiej, nauczaniu higieny i bezpieczeństwa pracy w szkołach zawodowych (Pamiętnik X Zjazdu Higienistów Polskich w Katowiu

Janina Hurynowiczówna¹, dr medycyny, prof. neurofizjologii
Uniw. Toruńskiego. — Wybrana 18 czerwca 1946. — Toruń,
Zakład Neurofizjologii, ul. Sienkiewicza 30/32.

cach) — 55) Higieniści-fachowcy i placówki higieniczne («Zdrowie Publiczne» nr 9, 1937). — 56) Problemy higieniczne na Polskim Bałtyku («Medycyna» 1939). — 57) Amoniak jako środek dezynfekcyjny w komorach gazowych (Nowiny Lekarskie 1945). — 58) Podręcznik Higieny Ogólnej. Tom I. Wydanie trzecie poprawione i uzupełnione (Instytut Lekarsko-wydawniczy 1946). — 59) Czy podział higieny na ogólną i społeczną jest potrzebny? (Nowiny Lekarskie 1945). — 60) W sprawie nauczania higieny na studiach farmaceutycznych (Pol. Tygodnik Lekarski 1946).

¹ Janina Hurynowiczówna, ur. 10 XI 1894 na Wileńszczyźnie. Szkoła średnia (Instytut Maryjski) ukończona w Wilnie w r. 1911. Dyplom lekarza otrzymany w r. 1917/18 w Piotrogradzie w Instytucie Medycznym. Od 1917—22 r. ordynator, kierownik różnorodnych oddziałów (chirurg., epidemiolog., neurolog. psych.) szpitali. W latach 1922—33 asystent, później adiunkt Kliniki Neurologicznej Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, a w latach 1933—38 adiunkt Zakładu Fizjologii tegoż Uniwersytetu. W latach 1938/39 tymczasowy kierownik i zastępca profesora Kliniki Neurolog. i Psychiatr. U. S. B. w Wilnie. W okresie okupacji, zast. dyr. Szpitala Neurol. w Wilnie. W tym czasie bierze udział w tajnym nauczaniu. Doktorat medycyny w r. 1927 na Uniwersytecie Wileńskim, tamże habilitacja w r. 1930. W latach 1927—29 pracuje w dziedzinie neurofizjologii i neuropatologii eksperymentalnej i klinicznej w Sorbonie u prof. Lapique'a, w Collège de France u prof. Gleya i u prof. Bourguignona w Salpetrière. W maju 1945 r. habilitacja przeniesiona na Uniwersytet Poznański. W październiku tegoż roku mianowana prof. nadzw. katedry neurofizjologii i fizjologii porównawczej na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Prace ogłoszone drukiem: 1) Badania doświadczalne nad niektórymi zmianami, powstającymi w organizmie pod wpływem parenteralnie wprowadzonej siarki. (J. Hurynowiczówna i S. Siengalewicz: Medycyna doświadczalna i społeczna, t. VI, z. 3—4). 2) Wpływ insuliny na układ nerwowy wegetatywny («Pax», Wilno 1927). — 3) Wspólnie z J. j. Bouckartem: L'ion calcium, condition d'excitabilité des nerfs sécréteurs (corde du tympan) C. R. des Séances de la Soc. de Biologie t. XCVII). — 4) Wspólnie z Chauchardem: Etude quantitative de l'action de l'ion calcium sur l'excitabilité de l'appareil sécrétoire, corde du tympan, glande sous-maxillaire (tamże). — 5) Etude quantitative de l'action de la nicotine sur le système iteratifcorde du tympan-glande sous-maxillaire (tamże t. XCVIII). — 6) Wspólnie z M. A. B. Chauchardem: Mesure de

P'excitabilité des nerfs vaso-constricteurs chez l'homme (C. R. de l'Acad. des Sciences, t. 186). — 7) O czuciu włosowym (Pam. Wil. Twa Lek. t. III, zes. 6). — 8) O stosowaniu jonizacji w chorobach układu nerwowego (tamże, t. V, zes. 5). — 9) Nerwy iteratywne w świetle badań metodą chronaksji (Wilno 1929). — 10) Wspólnie z M. Eigerem: Wpływ insuliny na układ nerwowy wegetatywny (Księga Jub. E. Flatau 1929). — 11) Wspólnie z L. Achmatowiczem: Chronaksja jako metoda rozpoznawcza, a chirurgia nerwów obwodowych (Pol. Gaz. Lek. 1931, nr 9). — 12) W sprawie mierzenia pobudliwości nerwów naczynioruchowych metoda chronaksji (tamże 1930, nr 44—5). — 13) Wspólnie z L. Achmatowiczem i J. Kucharskim: W sprawie pourazowych porażań nerwów obwodowych (Pol. Gaz. Lek. 1932, nr 36). — 14) Wpływ alkoholu na chronaksję nerwów naczynioruchowych (War. Czasop. Lek. 1932, nr 27). — 15) W sprawie transcerebralnej dielektrolizy (Pam. Wil. Tow. Lek. 1933, t. IX, zes. 1—2). — 16) Über die normale und pathologische Chronaxie der vasomotorischen Nerven (Deutsche Zeitschr. für Nervenheilkunde Bd. I). — 17) W sprawie zjawisk włosoruchowych (Neurologia 1933, Pol. Gaz. Lek. 1933, t. XVI, zes. 1—4). — 18) Wspólnie z E. Czarnieckim: W sprawie określenia przez skórę chronaksji nerwów błędnych u królika. Komunikat I. (Rocz. Psychiatryczny 1933, z. XXI). — 19) Wspólnie z E. Czarnieckim: W sprawie określenia przez skórę chronaksji nerwów błędnych u królika. Komunikat II. (Warsz. Czasop. Lek. 1934, nr 3). — 20) Wspólnie z E. Czarnieckim: W sprawie określenia przez skórę chronaksji nerwów błędnych u królika. Komunikat III. (tamże, nr 21). — 21) Wspólnie z T. Wąsowskim: Die Veränderung Vaguserregbarkeit nach der künstlich gesetzten Thrombose der Jugularis, die mit Hilfe der chronaktischen Methode bestimmt werden (Monatschrift für Ohrenheilkunde und Laryngo-Rhinologie 1935, zes. 2). — 22) Wspólnie z T. Wąsowskim: Zmiany pobudliwości nerwu błędnego po zastosowaniu sztucznego zakrzepu żyły szyjnej, określane metodą chronaksji (Pol. Przegląd Oto-Laryngologiczny, t. XI, zes. 2—3). — 23) W sprawie chronaksji układu przedsionkowego ucha u królików pod wpływem niektórych środków wago- i sympatykotropowych (Medycyna 1936, nr 12). — 24) W sprawie chronaksji układu przedsionkowego ucha u królików (tamże 1935, nr 21). — 25) Wspólnie z M. Rubinsztejnem: Chronaksja układu przedsionkowego w niedokrwiłości doświadczalnej (tamże 1936, nr 2). — 26) Wspólnie z M. Rubinsztejnem: Wpływ insuliny na chronaksję układu przedsionkowego ucha u królików (Pol. Gaz. Lek. 1937, nr 19—20). — 27) Wspólnie z drem Rubinsztejnem: Wpływ elektrolitów (wapń, magnez) na chronaksję układu przedsionkowego ucha (Pol. Gaz. Lek. 1937, nr 19—20). — 28) Wpływ stanów alergicznego uczulenia na chronaksję układu przedsionkowego ucha u królików

Mieczysław Michałowicz¹, dr medycyny, prof. pediatrii Uniw. Warszawskiego. — Wybrany 18 czerwca 1946. — Warszawa, ul. Litewska 16.

(Wilno 1938). — 29) Wspólnie z T. Wąsowskim: Zmiany chro-
naksji układu przedsionkowego ucha królika pod wpływem bodźców
kalorycznych (Pol. Gaz. Lek. 1938). — 30) Wpływ stanów ana-
filaktycznych na pobudliwość nerwu błędnego u królików (Wilno
1939). — 31) Wspólnie z E. Czarneckim: L'excitabilité du
vague dans les états anaphylactiques et le choc consécutif aux
colorants (Presse Medicale 15 avril 1939. Numero consacré à la
médecine polonaise). — 32) Wspólnie z Czarneckim i Bagińskim:
Zmiany histopatologiczne w układzie nerwowym pod wpływem
wstrząsu anafilaktycznego.

¹ Mieczysław Michałowicz, ur. 29 VIII 1876 w Petersburgu,
Szkołę średnią ukończył w Petersburgu, następnie Wojskową
Lekarską Akademię w Petersburgu, gdzie w r. 1901 uzyskał stopień
lekarza, który nostryfikował w Uniw. Lwowskim w r. 1912.
W r. 1911 uzyskał tytuł doktora medycyny. W latach 1901—14
pracował w szpitalach i klinikach w Petersburgu, Częstochowie,
Paryżu, Wiedniu, Berlinie, Strassburgu i Lwowie. W r. 1908
aresztowany i skazany na 2-letnie wygnanie. W r. 1920 profesor
nadzwyczajny pediatrii Uniw. Warszawskiego. W r. 1942 aresztowa-
ny przez Gestapo, przebywał kolejno w obozach koncentracyj-
nych w Majdanku, Gross-Rosen i Litomierzycach, zwolniony
8 V 1945.

Ogłosił drukiem: 1) O epidemii rumienia wielopostaciowego
zakaźnego (erythema infectiosum) po odrze (Przegląd Pedia-
tryczny 1908). — 2) Opukiwanie kręgosłupa u dzieci w gruźlicy
gruczołów tchawiczowo-oskrzelowych (tamże 1908/9). — 3) Über die
Verwertung der Wirbelsäulenperkussion bei der Diagnose der
Tracheo-Bronchialdrüsentuberkulose im Kindesalter (Jahrbuch
für Kinderheilkunde, t. 71). — 4) O mylnym rozpoznawaniu
dławca u dzieci z gruźlicą gruczołów płucnych i kręgosłupa (Prze-
gląd Pediatryczny 1910). — 5) Zapalenie płuc śledzionowate
(Spleno-pneumonia) w wieku dziecięcym i jego stosunek do gruźlicy
(tamże). — 6) O gruczolach przytarczycowych. Referat zbiorowy
(Nowiny Lek., t. XXII, zes. 6). — 7) Pobudliwość galwaniczna
nerwów obwodowych w przebiegu błonicy (Przyczynę do pozna-
wania wpływu chorób zakaźnych na pobudliwość nerwową (Prze-
gląd Pediatryczny 1910). — 8) W sprawie białkomoczu u starszych
dzieci o sobozmianie zmniejszonym (Nowiny Lek. t. XXII, zes. 7).
— 9) K woprosu ob ortostaticzeskoj albuminurii (Pediatria
1911). — 10) Młodzież szkolną w okresie dojrzewania (Zdrowie
1911). — 11) Odrębność gruźlicy w wieku dziecięcym, jej rozpo-
znawanie i sposoby leczenia (tamże 1912). — 12) K woprosu

IV*

o rozpoznawaniu infekcyjnych korwicznych sypiej (*Pediatrics* 1912). — 13) — O mylnym uzależnieniu gorączki od sprawy gruźliczej u odżywianych forsownie dzieci gruźliczych (*Tygodnik Lek.* 1913). — 14) Odżywianie dziecka w pierwszym roku życia (*Biblioteka pedotechniczna t. I i II*). — 15) Biologiczne własności mleka kobiecego (*Wykłady Kliniczne Gazety Lekarskiej* 1917). — 16) Odżywianie dziecka w pierwszym roku życia (Kraków 1920). — 17) Zadania Kliniki Pediatricznej w dobie obecnej (*Pediatrics Polska*, t. I, zesz. 3). — 18) Colipyllocystitis, czy colibacteraemia i colitoxaemia wieku dziecięcego (tamże 1924). — 19) Kryzys neuroartretyczny, jako syntetyczna jednostka kliniczna (tamże). — 20) Colipyllocystite, colbacteriemie ou colibixemie des Enfants (*Archives de Medicine des Enfants*, t. 28, nr 12). — 21) Exo- i endogenetyczne poglądy na epidemiologię choroby płoniczej (*Pediatrics Polska* t. 6). — 22) Fizykalne podstawy tzw. Objawu trojaka (tamże). — 23) Crises neuroarthritiques envisagés comme une entité clinique synthétique (*Revue Française de Pédiatrie*, t. 2, nr 5). — 24) Biegański jako człowiek i lekarz (*Pol. Gaz. Lek.* 1926, nr 49). — 25) Gruźlica wieku dziecięcego i młodzieńczego w świetle teorii energetycznej. Odbitka z wydawnictwa: Gruźlica i walka społeczna z gruźlicą (Warszawa 1927). — 26) Zasadnicze wytyczne przy wyborze mieszanek odżywczych w wieku niemowlęcym (*Pediatrics Polska*, t. 7). — 27) O akcji zapobiegawczej przeciw chorobie płoniczej (tamże). — 28) Dalsze rozwinięcie schematu Dick-Brokman w zestawieniu do choroby płoniczej (tamże, t. 8). — 29) Powietrze, słońce i woda w życiu dziecka (*Biblioteka młodej matki*, zesz. 3). — 30) Les indications générales pour le choix des mélanges nutritifs des nourrissons (*Revue Française de Pédiatrie*, t. 4, nr 5). — 31) Cechy zdrowego i chorego niemowlęcia (Warszawa 1929). — 32) O chwiejności ciepłoty ciała ludzkiego na zasadzie badań dokonanych ze ścisłością 0,001 stopnia (Polskie Monografie i Wykłady Kliniczne z Dziedziny Pediatrii 1929). — 33) Polski Instytut Puerokultury. Projekt organizacji (Warszawa 1929). — 34) Wspólnie z Wiszniewskim: Zaburzenia w czynnościach i stany zapalne grubego jelita, ich patogeneza i leczenie (Polskie Monografie i Wykłady Kliniczne z Dziedziny Pediatrii, t. IV). — 35) Sur les oscillations de la température humaine. Recherches faites à un millime de degrés (*Revue Française de Pédiatrie* 1930). — 36) Psychika wieku niemowlęcego i wczesnego dzieciństwa (*Bibl. Pol. Tow. Eugenicznego*, Warszawa 1930). — 37) Wspólnie z St. Popowskim: Allergia a stany odporności w gruźlicy płuc (Gruźlica 1931, nr 5). — 38) Wspólnie z Wiszniewskim: Zespół anginowy reumoartretyczny w wieku dziecięcym (Nowiny Lekarskie 1931). — 39) Gruźlica wieku dziecięcego i młodzieńczego w świetle teorii energetycznej (Polskie Monografie i Wykłady z Dziedziny Pediatrii 1931). —

Kornel Michejda¹, dr medycyny, prof. chirurgii Akademii Lekarskiej Gdańskiej. — Wybrany 18 czerwca 1946. — Gdańsk, Akademia Lekarska, ul. Dębinki 7d, m. 1. — Tel. nr 424-50 i 424-51, wewn. 212.

40) Rola lekarza w historii kultury. Zarys historyczny (Lekarz Polski 1931). — 41) Wyniki szczepień przeciwgruźliczych metodą Calmett'a w Polsce (Gruźlica 1931, t. 6). — 42) Les effets de Vaccination BCG en Pologne (Raport officiel pour le Congrès International contre la tuberculose à Oslo en 1931). — 43) Wskazania i przeciwwskazania do leczenia kąpielami solankowymi w wieku dziecięcym (Lekarz Polski 1933, nr 5). — 44) Rola czynników wśródustrojowych w genezie zapalenia płuc u dzieci (Nowiny Lekarskie 1933, nr 9). — 45) Klinika schorzeń ucha środkowego wieku dziecięcego jako temat do rozważań pediatrycznych (Pediatria Polska 1933). — 46) Nowe kierunki pediatrii z uwzględnieniem leczenia zdrojowego (Pam. VII Lek. Kursu Wakacyjnego w r. 1934 w Ciechocinku-Zdroju). — 47) 1450 przypadków ropniaków opłucnej u dzieci (Na podstawie materiałów z kliniki i szpitali polskich). (Nowiny Lekarskie 1935, nr 6 i 39). — 48) 1450 cas de pleurésie purulante chez les enfants (Revue Française de pédiatrie 1935). — 49) Rozwój Pediatrii Polskiej w ostatnim 10-leciu. Referat programowy na Zjazd Polskich Pediatrów i Mikrobiologów w r. 1935 w Łodzi (Pediatria Polska, t. XV, zes. 6). — 50) Rozpiętość błędów w rozpoznawaniu chorób wieku dziecięcego (Nowiny Lekarskie 1936). — 51) Wspólnie z Jasińskim: Podręcznik chorób dziecięcych. 3 tomy (1937—39). — 52) Les limites de erreurs de diagnostique dans les affections des enfants. Observations de la Clinique Infantile de Varsovie (Revue Française de la Pédiatrie, t. XI). — 53) La colite des petits enfants un syndrome et non une entité clinique (Revue Française de Pédiatrie 1937, nr 4). — 54) Odporność pierwotna i odporność wtórna względem chorób zakaźnych w świetle alergii (Polskie Monografie i Wykłady Kliniczne z Dziedziny Pediatrii 1937). — 55) Wspólnie z W. Jasińskim: Zarys historii pediatrii w XIX i XX stuleciu na tle warunków społecznych i rozwoju innych gałęzi wiedzy lekarskiej w wymienionym okresie. Podręcznik chorób dzieci, t. I (Warszawa 1937). — 56) Zespól odry. Rozdział o charakterze monografii w Podręczniku chorób zakaźnych, wydanych pod redakcją L. Karwackiego (Warszawa 1937). — 57) Choroba Heine-Medina i leczenie jej następstw. Odczyt programowy na Polskim Zjeździe Ortopedyków i Pediatrów (Chirurgia Polska 1939. Rocznik III, nr 4 oraz Polskie Monografie i Wykłady Kliniczne z Dziedziny Pediatrii).

¹ Kornel Michejda, ur. 26 X 1887 w Bystrzycy (Śląsk Zaolziański), ukończył gimnazjum polskie Macierzy Szkolnej w Cie-

szynie w r. 1905. Studia lekarskie odbył w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie i ukończył je w r. 1911 ze stopniem doktora wszech nauk lek. Po roku pracy w Klinice Wewnętrznej U. J. pod kierunkiem prof. Walerego Jaworskiego i prawie dwuletniej pracy w powsz. szpitalu w Ołomuńcu został w r. 1913 asystentem Kliniki Chirurgicznej U. J. w Krakowie pod kierunkiem prof. Bronisława Kadera, a od r. 1921 prof. dra Maksymiliana Rutkowskiego. W r. 1922 mianowany nadzwyczajnym profesorem chirurgii w Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie, w r. 1931 mianowany profesorem zwyczajnym. W czasie wojny pracował w szpitalu poniewieżkim i w różnych szpitalach wileńskich. Na skutek repatriacji w r. 1945 wyjechał z Wilna. Po 5-miesięcznym pobycie w Katowicach na stanowisku kierownika oddziału chirurgicznego w szpitalu miejskim został powołany na katedrę chirurgii w Akademii Lekarskiej w Gdańsku.

Ogłosił drukiem: 1) Wskazania do amputacji kończyn w czasie wojny (Kraków 1917). — 2) Rany postrzałowe klatki piersiowej (Kraków 1918). — 3) Zgorzel gazowa (Kraków 1918). — 4) W sprawie stosowania metody Albeego w leczeniu gruźlicy kręgosłupa (Pol. Gaz. Lek. 1921). — 5) Nowa szyna dla leczenia porażen nerwu promieniowego (tamże). — 6) Guzowata postać wrzodu dwunastnicy (Pol. Przegl. Chir., t. II). — 7) Rzadkie powikłanie po zespoleniu żołądkowo-jelitowym (Kraków 1922). — 8) Ostre surowicze zapalenie otrzewnej (Pol. Gaz. Lek. 1924, nry 20 i 21, też w niemiecku w Zentralblatt f. Chir. 1926, nr 36). — 9) Uwagi w sprawie przedziurawienia wrzodów żołądka (Pol. Gaz. Lek. 1925, nr 9). — 10) Dwa lata istnienia Kliniki chirurgicznej U. S. B. (Pam. Wil. Twa Lek. 1926). — 11) W sprawie tzw. gazowego zapalenia otrzewnej (Pam. Wil. Twa Lek. 1927), też w języku niemieckim w Z. f. Ch. 1927, nr 30). — 12) Zur Frage des Gallenübertrittes aus den Gallenwegen in den Zwölffingerdarm (tamże 1928, nr 19). — 13) Z dziedziny chirurgii narządu żółciowego (Chirurgia klin. 1929). — 14) Zapalenie wyrostka robaczkowego na podstawie materiału kliniki chirurgicznej U. S. B. (Pol. Przegl. Chir., t. 10). — 15) Powikłania ostrego zapalenia wyrostka robaczkowego (Now. Lek. 1932). — 16) Zu der Mitteilung von prof. H. F. O. Haberland-Köln: Zur Einpflanzung eines gestielten Dünndarmstückes in dem Dickdarm u. s. w. (Bruns. Beitr. z. kl. Chir., t. 150). — 17) Wspólnie z prof. Rose: Guz rdzenia bez bólów korzonkowych (Pam. Wil. Twa Lek. 1932). — 18) Klinischer Beitrag zur Störung im Bereiche der Gallenfarbstoffausscheidung (Z. f. Ch. 1933). — 19) Leczenie ropnych zapaleń opłucnej (Pam. Wil. Twa Lek., t. VIII). — 20) Z dziejów Kliniki chirurgicznej Uniwersytetu Wileńskiego (Wykłady z r. 1826) (Pol. Przegl. Chir. t. XII). — 21) Odma pęcherzykowa jelit (pneumatosis cystica intestinorum) (Chir. Klin., t. III). — 22) Wczesne rozpoznawanie

Tadeusz Tempka¹, dr medycyny, prof. chorób wewnętrznych Uniw. Jagiellońskiego. — Wybrany 18 czerwca 1946. — Kraków, ul. św. Jana 1, m. 5. — Tel. nr. 555-99.

b) Zagraniczni

Aleksy Abrikosow, prof. patologii Uniw. w Moskwie. — Wybrany 15 czerwca 1934. — Moskwa, Université.

Rudolf Kimla, prof. patologii Uniw. Czeskiego w Pradze. — Wybrany 15 czerwca 1934. — Praha, Université.

Walter Penfield, prof. neurologii Uniw. w Montreal. — Wybrany 17 czerwca 1938. — Montreal (Kanada), Université.

nowotworów złośliwych (Pam. Wil. Twa Lek. t. XI). — 23) Extrarenale Lage eines Hypernephroma (Z. f. Ch. 1935). — 24) Zur Frage der sog. Gasperitonitis u. ihrer Beziehungen zu der Pneumatozistis cystica intestinorum (tamże). — 25) Nieswoiste (reumatyczne?) zapalenie torebki ścięgniastej ze zniszczeniem ścięgna (Ch. narz. ruchu, t. VII). — 26) Wspólnie z prof. Siengalewiczem: Ostra, mechaniczna niedrożność jelit (Pol. Przegl. Chir. XIV). — 27) Choroby chirurgiczne jelit cienkich i jelita grubego. Technika operacji na jelitach. Przepukliny. Choroby odbytnicy i odbytu. Choroby otrzewnej i powłok brzusznych (Rozdział podr. Chirurgii Klinicznej Warszawa 1936). — 28) Rak piersi (uwagi w sprawie rozpoznawania i leczenia na podstawie materiału klinicznego) (Pam. IV Zj. dla walki z nowotworami w Wilnie). — 29) W sprawie chirurgicznego leczenia torbieli kostnych (ostitis fibrosa localisata) (Chir. narz. ruchu, t. XI). — 30) Zagadnienie znieczulania w teorii i praktyce szpitalnej (Pam. Zjazdu lek. szp. woj. wil. i nowogr. w Lidzie). — 31) W sprawie tzw. gazowego zapalenia otrzewnej i odmy pęcherzykowej jelit (Chir. Klin., t. IV). — 32) Uwagi o doszczędności zabiegów operacyjnych przy nowotworach złośliwych (Pam. Wil. Twa Lek. 1939). — 33) Postępowanie w dwustronnej kamicy nerkowej i moczowodowej oraz w kamicy u osób z jedną nerką (Pol. Przegl. Chir., t. XVIII). — 34) Uwagi w sprawie chirurgicznego leczenia kamicy żółciowej (Śląska Gaz. Lek. 1945, nr 1—3). — 35) Wskazania do odejmowania kończyn po ranach postrzałowych (tamże 1946, nr 1). — 36) O ciałach obcych pozostawionych podczas operacji w polu operacyjnym (tamże 1946, nr 2—4). — 37) Rak odbytnicy (Pol. Tyg. Lek. 1946). — 38) Stulecie usmierzenia bólu operacyjnego i aseptyki (tamże, nr 14).

¹ Dane bio- i bibliograficzne nie zostały nadesłane.

NEKROLOGIA

Aleksander Oszacki, dr medycyny, profesor medycyny wewnętrznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, członek korespondent krajowy Wydziału lekarskiego od r. 1945, zmarł w Krakowie dnia 20 listopada 1945.

Stanisław Kutrzeba, prezes Polskiej Akademii Umiejętności, dr praw, profesor historii prawa polskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego, członek czynny krajowy Wydziału historyczno-filozoficznego od r. 1918, członek korespondent krajowy tego Wydziału od r. 1914, zmarł w Krakowie dnia 7 stycznia 1946.

Leon Marchlewski, wiceprezes Polskiej Akademii Umiejętności, dr filozofii, profesor chemii lekarskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, członek czynny krajowy Wydziału matematyczno-przyrodniczego od r. 1903, członek korespondent krajowy tego Wydziału od r. 1899, zmarł w Krakowie dnia 16 stycznia 1946.

Józef Feldman, dr filozofii, profesor historii nowożytnej Uniwersytetu Jagiellońskiego, członek korespondent krajowy Wydziału historyczno-filozoficznego od r. 1945, zmarł w Krakowie dnia 16 czerwca 1946.

Karol Mayer, dr medycyny, profesor radiologii lekarskiej Uniwersytetu Poznańskiego, członek czynny krajowy Wydziału Lekarskiego od r. 1945, zmarł w Poznaniu dnia 23 sierpnia 1946.

Mieczysław Matecki, dr filozofii, profesor filologii południowo-słowiańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, członek korespondent krajowy Wydziału filologicznego od r. 1945, zmarł w Kłodzku dnia 3 września 1946.

Ignacy Mościcki, b. prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, dr filozofii h. c., honorowy profesor Politechniki Warszawskiej, członek czynny krajowy Wydziału matematyczno-przyrodniczego od r. 1928, zmarł koło Genewy dnia 2 października 1946.

Edward Niezabitowski, dr medycyny, profesor biologii Uniwersytetu Poznańskiego, członek korespondent krajowy Wydziału Lekarskiego od r. 1945, zmarł w Poznaniu dnia 5 listopada 1946.

Julian Nowak, dr medycyny, dr medycyny weterynaryjnej, emerytowany profesor weterynarii i bakteriologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, członek czynny krajowy Wydziału Lekarskiego od r. 1931, zmarł w Krakowie dnia 6 listopada 1946.

Juliusz Bertoni, profesor języka i literatury neolacińskiej Uniwersytetu w Rzymie, członek czynny zagraniczny Wydziału filologicznego od r. 1933, zmarł w Rzymie podczas wojny.

Jan Bortolucci, profesor prawa rzymskiego Uniwersytetu w Bolonii, członek czynny zagraniczny Wydziału historyczno-filozoficznego od r. 1935, zmarł podczas wojny.

Michał Petrović, profesor matematyki Uniwersytetu w Belgradzie, członek korespondent zagraniczny Wydziału matematyczno-przyrodniczego od r. 1930, zmarł w Belgradzie podczas okupacji.

Sir Artur Stanley Eddington, profesor astronomii Uniwersytetu w Cambridge, członek czynny zagraniczny Wydziału matematyczno-przyrodniczego od r. 1936, zmarł w Cambridge dnia 22 grudnia 1944.

Mateusz Bartoli, profesor językoznawstwa Uniwersytetu w Turynie, członek korespondent zagraniczny Wydziału filologicznego od r. 1929, zmarł w Turynie w r. 1946.

KOMISJE, KOMITETY I ZAKŁADY NAUKOWE

I. Wydział Filologiczny

1. Komisja Historii Sztuki

Przewodniczący: Feliks Kopera

Zastępca przewodniczącego: Tadeusz Mańkowski

Sekretarz: Adam Bochnak

Współpracownicy:

Zofia Ameisenowa	Roman Grodecki
Włodzimierz Antoniewicz (Warszawa)	Bogdan Guerquin
Karol Badecki	Marian Gumowski (Dębowiec)
Aleksander Birkenmajer (Po- znań)	Zbigniew Hornung (War- szawa)
Zbigniew Bocheński	Roman Ingarden
Anna Bocheńska	Zdzisław Jachimecki
Adam Bochnak	Witold Kieszkowski (War- szawa)
Kazimierz Buczkowski	Adam Kłeczowski
Kazimierz Bulas	Feliks Kopera
Jan Dąbrowski	Tadeusz Kowalski
Witold Dalbor	Ks. Tadeusz Kruszyński
Ks. Szczęsny Dettloff (Po- znań)	Eugeniusz Kucharski (Toruń)
Tadeusz Dobrowolski	Stanisław Lorentz (Warszawa)
Jerzy Dobrzycki	Tadeusz Mańkowski
Józef Dutkiewicz	Kazimierz Michałowski (War- szawa)
Karol Estreicher	Wojśław Mołé
Marian Friedberg	Marian Morełowski (Lublin)
Maria Gąsiorowska	Kazimierz Nitsch
Stanisław Gąsiorowski	Ksawery Piwocki (Warszawa)
Mieczysław Gębarowicz (Lwów)	Władysław Podlacha (Wroc- ław)
Bp Michał Godlewski	Krystyna Popielowa (Paryż)
Tadeusz Grabowski	Gustaw Przychocki

Tadeusz Przyppkowski (Jędrzejów)	Stanisław Świerż-Zaleski (Ostawa)
Mieczysława Ruxerówna (Poznań)	Stefan Świszczowski
Stanisława Sawicka (Warszawa)	Wład. Tatarkiewicz (Warszawa)
Władysław Semkowicz	Michał Walicki (Warszawa)
Tadeusz Sinko	Stanisław Witkowski (Warszawa)
Juliusz Starzyński (Londyn)	Jan Zachwałowicz (Warszawa)
Jerzy Szablowski	Jerzy Żarnecki (Londyn)
Adolf Szyszko-Bohusz	

2. Komisja Językowa

Przewodniczący: Kazimierz Nitsch

Zastępca przewodniczącego: Tadeusz Lehr-Splawiński

Sekretarz: Jan Safarewicz

Współpracownicy:

Stanisław Bąk (Wrocław)	Eugeniusz Kucharski (Toruń)
Maria Dłuska (Lublin)	Władysław Kuraszkiewicz (Lublin)
Witold Doroszewski (Warszawa)	Jerzy Kuryłowicz (Wrocław)
Henryk Grappin (Paryż)	Tadeusz Lehr-Splawiński
Janina Heydzianka-Pilatowa (Kair)	Tadeusz Milewski
Stefan Hrabec (Toruń)	Kazimierz Moszyński
Jan Janów	Grzegorz Nandriś (Czerniowce)
Piotr Jaworek	Eino Nieminen (Helsinki)
Adam Kleczkowski	Kazimierz Nitsch
Zenon Klemensiewicz	Antonina Obrębska-Jabłońska (Warszawa)
Erwin Koschmieder (Monachium)	Leszek Ossowski (Wrocław)
Tadeusz Kowalski	Jan Otrębski (Poznań)
Stanisław Kozierowski (Winna Góra)	Zygmunt Paulisz (Warszawa)
	Holger Pedersen (Kopenhaga)

Emil Petrovici (Cluj)	Roman Stopa
Stanisław Rospond (Wrocław)	Halina Świdorska-Koneczna (Warszawa)
Mikołaj Rudnicki (Poznań)	Józef Tarnacki
Zygmunt Rysiewicz	Witold Taszycki
Jan Safarewicz	Halina Turska (Toruń)
Halina Safarewiczowa	Henryk Ułaszyn (Łódź)
Franciszek Sławski	Stanisław Urbańczyk
Stanisław Słoński (Warszawa)	Stanisław Wędkiewicz
Eugeniusz Słuszkiewicz (To- ruń)	Stanisław Westfal (Londyn)
Roman Smal-Stocki (War- szawa)	Helena Willman-Grabowska
Ignacy Stein (Poznań)	Stanisław Witkowski (War- szawa)
Feliks Steuer (Katowice)	Juliusz Zborowski (Zakopane)
Zdzisław Stieber (Łódź)	

3. Komisja Historii Literatury Polskiej

Przewodniczący: vacat

Zastępca przewodniczącego: Stanisław Pigoń

Sekretarz: Franciszek Bielak

Współpracownicy:

Stanisław Adamczewski (Łódź)	Paweł Cazin (Paryż)
Karol Badecki	Zofia Ciechanowska
Adam Bar	Isak Collijn (Sztokholm)
Irena Turowska-Barowa	Henryk Damiani (Rzym)
Henryk Barycz	Jan Dihm (Wadowice)
Marina Bersano-Begey (Tu- ryn)	Maria Dunajówna (Toruń)
Franciszek Bielak	Jan Dürr
Aleksander Birkenmajer (Poznań)	Władysław Florian
Wacław Borowy (Warszawa)	Władysław Folkierski (Lon- dyn)
Mieczysław Brahmer (War- szawa)	Stanisław Furmanik (War- szawa)
Jan Bystrzycki (Myślenice)	Konrad Górski (Toruń)
	Tadeusz Grabowski (Kórnik)

Tad. Stanisław Grabowski	Henryk Mościcki
Piotr Grzegorzcyk	Bronisław Nadolski (Rzeszów)
Wiktor Hahn (Warszawa)	Kazimierz Nitsch
Stefan Harassek (Lublin)	St. Pietraszkiewiczówna
Jerzy Horak (Moskwa)	(Wilno)
Jan Hulewicz	Stanisław Pięgoń
Roman Ingarden	Mieczysław Piszczkowski
Michał Janik (Ulanów)	Leon Płoszewski
Jan Janów	Roman Pollak (Poznań)
Stefan Kawyn (Lublin)	Franc. Pułaski (Paryż)
Adam Kleczkowski	Jerzy Rapall Noyes (Berkeley)
Juliusz Kleiner (Lublin)	Paweł Rybicki (Katowice)
Stanisław Kolbuszewski (Poznań)	Aleksander Semkowicz
Bohdan Korzeniewski (Łódź)	Tadeusz Sinko
Stanisław Kościalkowski	Ryszard Skulski (Tuchów)
(Jerozolima)	Stefania Skwarczyńska
Stanisław Kossowski (Lublin)	(Łódź)
Stanisław Kot (Rzym)	Józef Spytkowski
Manfred Kridl (Nowy Jork)	Adolf Stender-Petersen
Julian Krzyżanowski (Warszawa)	(Aarhus)
Wacław Kubacki (Poznań)	Bogdan Suchodolski (Warszawa)
Eugeniusz Kucharski (Toruń)	Zofia Szmydtowa (Warszawa)
Stanisław Lam (Paryż)	Zygmunt Szweykowski (Poznań)
Jakub Langlade (Paryż)	Marian Szykowski (Praga)
Wacław Lednicki (Cambridge U. S. A.)	Władysław Szyszkowski
Tadeusz Lehr-Splawiński	Władysław Terlecki
Zygmunt Leśnodorski	Tadeusz Turkowski
Stanisław Lempicki	Zygmunt Wasilewski
Tadeusz Makowiecki (Toruń)	Stanisław Wasylewski
Ks. Kazimierz Miaskowski	Wiktor Weintraub (Londyn)
(Wierzchosławice)	Stefan Wierczyński (Warszawa)
Jan Michalski (Warszawa)	Kazimierz Wyka
Antoni Mikulski	Stanisław Zabierowski (Gorlice)
Tadeusz Mikulski (Wrocław)	

4. Komisja Filologiczna

Przewodniczący: Gustaw Przychocki

Zastępcy przewodniczącego: Seweryn Hammer, Witold Klinger

Sekretarz: Stanisław Skimina

Współpracownicy:

Jan Bałabuszyński	Marian Plezia
Mieczysław Brożek	Mieczysław Popławski (Lublin)
Edmund Bulanda	Gustaw Przychocki
Bogusław Butrymowicz	Jan Safarewicz
Bronisław Daniec	Jan Sajdak (Poznań)
Józef Dziech (Poznań)	Jerzy Schnayder
Marian Golias (Łódź)	Stanisław Seliga (Warszawa)
Wiktor Hahn (Warszawa)	Tadeusz Sinko
Seweryn Hammer	Stanisław Skimina
Witold Klinger (Poznań)	Stefan Srebrny (Toruń)
Jan Kopacz (Lwów)	Karol Stach
Stanisław Kot (Rzym)	Stanisław Stroński (Warszawa)
Adam Krokiewicz (Warszawa)	Władysław Strzelecki (Wrocław)
Jerzy Krókowski (Wrocław)	Aleksander Turyn (Champaign)
K. Kumaniecki (Warszawa)	Stanisław Wędkiewicz
Władysław Madyda	Stanisław Witkowski (Warszawa)
Jerzy Manteuffel (Warszawa)	
Franciszek Nagórzański (Lwów)	
Rudolf Niemiec	
Ludwik Piotrowicz	

5. Komisja Orientalistyczna

Przewodniczący i dyrektor wydawnictw: Tadeusz Kowalski

Sekretarz: Helena z Grabowskich Willmanowa

Współpracownicy:

Ahmet Caferoğlu (Stambul)	Jan Czekanowski (Lublin)
Denzel Carr (Honolulu)	Maryla Falk (Bombaj)

Ignacy Gelb (Chicago)
Joachim Hirschberg (Jerozolim)
Witold Jabłoński (Nankin)
Ks. Józef Jelito (Katowice)
Ks. Aleksy Klawek
Tadeusz Kowalski
Jerzy Kuryłowicz (Wrocław)
Tadeusz Lehr-Splawiński
Wincenty Lesny (Praga)
Marian Lewicki
Tadeusz Lewicki (miejsce
pobytu nieznane)
Tadeusz Mańkowski
Bazyli Nikitin (Paryż)
Kazimierz Nitsch
Ks. Paweł Nowicki (Białystok)

Ludwik Piotrowicz
Rudolf Ranoszek (Warszawa)
Konstanty Régamey (Lodzanna)
Jan Rypka (Praga)
Eugeniusz Słuszkiewicz
(Toruń)
Stefan Stasiak (Łódź)
Roman Stopa
Seraja Szapszał (Wilno)
Ks. Jan Szeruda (Warszawa)
Jakub Szynekiewicz (miejsce
pobytu nieznane)
Helena z Grabowskich Willmanowa
Ananiasz Zajączkowski (Warszawa)

6. Komisja Filologii Zachodnio-europejskiej

Przewodniczący: Stanisław Wędkiewicz

Zastępcy przewodniczącego: Adam Kleczkowski,
Mieczysław Brahmer

Sekretarze: Franciszek Pustowski, Zofia Ciechanowska

Współpracownicy:

Jan Berger (Poznań)
Emil Biedrzycki (Miechów)
Karol Bobrzyński
Stefania Ciesielska-Borkowska
Mieczysław Brahmer (Warszawa)
Alfons Bronarski (Berno Szwajcarskie)

Zofia Ciechanowska
Zygmunt Czerny (Toruń)
Zofia Dziegiecka
Henryk Elzenberg (Toruń)
Helena Frejlich (Łódź)
Tadeusz Grabowski (Kórnik)
Tadeusz Grzebieniowski
(Łódź)

Stanisław Helsztyński (Warszawa)	Antoni Nikiel (Wieliczka)
Juliusz Ippoldt	Kazimierz Nitsch
Zdzisław Jachimecki	Ignacy Petelenz
Jan Jakóbiec	Jan Piątek (Warszawa)
Alfred Jesionowski	Zofia Korwin-Piotrowska (Paryż)
Bolesław Kielski (Łódź)	Jan Piprek (Wrocław)
Adam Kleczkowski	Ksawery Pusłowski
Józefa Kowalska	E. Rohman
Juliusz Krzyżanowski (Wrocław)	Stanisław Stroński (Warszawa)
Stefan Kubica (Olsztyn)	Alina Świderska
Stanisław Łukasik	Władysław Tarnawski
Maria Malkiewiczówna	Helena z Grabowskich Willmanowa
Zdana Matuszewiczowa (Warszawa)	Karol Zagajewski (Lwów)
Bernard Massey (Poznań)	Zdzisław Żygulski (Łódź)
Antoni Mikulski	

7. Słownik Staropolski

Redaktor: Kazimierz Nitsch

Sekretarz Redakcji: Wanda Namysłowska

8. Komitet do Wydania Pism św. Grzegorza z Nazjanu

Przewodniczący: Seweryn Hammer

Zastępca przewodniczącego: Jerzy Manteuffel

Sekretarz: Stanisław Skimina

Członkowie: Kazimierz Kumaniecki (Warszawa), Jan Sajdak (Poznań), Aleksander Turyn (Champaign).

(Komitety wspólne z Wydziałem Historyczno-filozoficznym)

9. Komitet Słownika Łaciny Średniowiecznej w Polsce

Przewodniczący: Ludwik Piotrowicz

Sekretarz: Aleksander Birkenmajer

Członkowie: Aleksander Birkenmajer (Poznań), Roman Grodecki, ks. Konstanty Michalski, Gustaw Przychocki, Władysław Semkowicz, Adam Vetulani.

10. Komitet Biblioteki Pisarzy Polskich

Członkowie: z Wydziału Filologicznego: Waclaw Borowy (Warszawa), Jan Janów, Stanisław Pigoń; z Wydziału Historyczno-filozoficznego Władysław Konopczyński, drugi delegat *vacat*.

II. Wydział Historyczno-filozoficzny

1. Komisja Historyczna

Przewodniczący: Władysław Konopczyński

Dyrektor wydawnictw: Edward Kuntze

Sekretarz: Władysław Pocięcha

Współpracownicy:

Stanisław Arnold (Warszawa)	Ks. Piotr David
Aleksy Bachulski (Warszawa)	Jan Dąbrowski
Karol Badecki	Adrian Divéky (Budapeszt)
Eugeniusz Barwiński	Edmund Długopolski
Henryk Barycz	Kazimierz Dobrowolski
Leon Białkowski (Lublin)	Józef Dutkiewicz
Aleksander Birkenmajer (Poznań)	Marian Friedberg
Stanisław Bodniak (Kórnik)	Józef Garbacik
Władysław Bogatyński	Natalia Gąsiorowska-Grabowska (Lublin)
Karol Buczek	Ks. Tadeusz Glemma
Franciszek Bujak	Bp Michał Godlewski
Włodzimierz Budka	Olgierd Górka (Warszawa)
Zofia Kozłowska-Budkowa	Roman Grodecki
Czesław Chowaniec (Paryż)	Marian Gumowski (Dembowiec)
Ks. Paweł Czaplewski (Pelplin)	Oskar Halecki (Nowy Jork)
Władysław Czapliński	Kazimierz Hartleb (Toruń)

Wojciech Hejnosz (Toruń)	Tadeusz Manteuffel (Warszawa)
Stefan Ingot	Józef Michalowski (Rzym)
Marian Jedlicki (Poznań)	Ryszard Mienicki (Toruń)
Kazimierz Kaczmarczyk (Poznań)	Sylwiusz Mikucki
Zdzisław Kaczmarczyk (Poznań)	Emil Teofil Modelski (Wrocław)
Witold Kamieniecki (Warszawa)	Henryk Mościcki
Jadwiga Karwasińska (Warszawa)	Czesław Nanke (Lwów)
Stanisław Kętrzyński (Warszawa)	Jan Natanson-Leski
Stefan Kieniewicz	Henryk Paszkiewicz (Warszawa)
Emil Kipa (Warszawa)	Bron. Pawłowski (Toruń)
Leon Koczy (Jerozolima)	Krystyna Pieradzka
Ludwik Kolanowski (Toruń)	Ludwik Piotrowicz
Feliks Koneczny	Kazimierz Piwarski
Władysław Konopczyński	Władysław Pociecha
Stan. Kościalkowski (Jerozolima)	Franciszek Pułaski (Paryż)
Stanisław Kot (Rzym)	Józef Raciborski (Łódź)
Eugeniusz Kucharski (Toruń)	Władysław Semkowicz
Marian Kukiel (Londyn)	Tadeusz Silnicki (Poznań)
Edward Kuntze	Adam Skalkowski (Poznań)
Stefan Kuczyński (Wrocław)	Mieczysław Skibiński
Tadeusz Kupczyński	Stanisław Szczotka
Ks. Jan Kwolek (Przemyśl)	Władysław Tomkiewicz (Warszawa)
Otto Laskowski (Londyn)	Kazimierz Tymieniecki (Poznań)
Kazimierz Lepszy	Adam Vetulani
Czesław Leśniewski (Warszawa)	Tadeusz Wałek-Czarnecki (Aleksandria)
Adam Lewak (Warszawa)	Henryk Wereszycki
Marian Łodyński (Warszawa)	Józef Widajewicz
Henryk Łowmiański (Poznań)	Helena Więckowska (Warszawa)
Karol Maleczyński (Wrocław)	Zygmunt Wojciechowski (Poznań)

Andrzej Wojtkowski (Lublin)
Adam Wolff
Janusz Woliński (Warszawa)

O. Jacek Woroniecki
Stanisław Zajączkowski
(Łódź)

Komitet Ekspedycji Rzymskiej

Przewodniczący: Przewodniczący Komisji Historycznej.

Członkowie: Sekretarz Generalny PAU, dyrektor Wydziału Historyczno-filozoficznego, przewodniczący, sekretarz i dyrektor Wydawnictw Komisji Historycznej Jan Dąbrowski.

2. Komisja Prawnicza

Przewodniczący: Fryderyk Zoll

Zastępca przewodniczącego: Władysław Wolter

Sekretarz: Adam Vetulani

Sekcja Historii Prawa

Przewodniczący i dyrektor wydawnictw: Adam Vetulani

Sekretarz: Michał Patkaniowski

Współpracownicy:

Józef Bossowski (Poznań)
Konstanty Grzybowski
Wojciech Hejnosz (Toruń)
Iwo Jaworski (Wrocław)
Włodzimierz Kozubski (Warszawa)
Adam Krzyżanowski
Jerzy Lande
Zygmunt Lisowski (Poznań)
Julian Makowski (Warszawa)
Feliks Młynarski
Alfred Ohanowicz (Poznań)

Wacław Osuchowski
Michał Patkaniowski
Kazimierz Przybyłowski
Jan Rutkowski (Poznań)
Jakub Sawicki (Warszawa)
Witold Sawicki (Warszawa)
Tadeusz Silnicki (Poznań)
Adam Vetulani
Zygmunt Wojciechowski (Poznań)
Władysław Wolter
Fryderyk Zoll

V*

Sekcja Prawa Współczesnego

Przewodniczący i dyrektor wydawnictw: Władysław Wolter

Sekretarz: Jan Gwiazdomorski

Współpracownicy:

Tadeusz Bigo (Wrocław)	Wacław Osuchowski
Józef Bossowski (Poznań)	Antoni Peretiatkiewicz (Poznań)
Adam Chelmoński (Warszawa)	Kazimierz Przybyłowski
Tadeusz Dziurzyński	Emil St. Rappaport (Łódź)
Ludwik Ehrlich	Józef Skąpski
Konstanty Grzybowski	Wacław Skrzywan
Jan Gwiazdomorski	Stanisław Śliwiński (Warszawa)
Bronisław Helczyński (Londyn)	Kamil Stefko (Wrocław)
Stanisław Hubert (Wrocław)	Józef Sulkowski (Poznań)
Ks. Piotr Kałwa (Lublin)	Witold Trąmpezyński (Łódź)
Wacław Komarnicki (Londyn)	Szczęśny Wachholz
Włodzimierz Kozubski (Warszawa)	Marian Waligórski
Adam Krzyżanowski	Jan Wasilkowski (Bruksela)
Witold Krzyżanowski	Bohdan Winiarski (Londyn)
Jerzy Lande	Władysław Wolter
Jerzy St. Langrod	Władysław Wróblewski (Łódź)
Zygmunt Lisowski (Poznań)	Ks. Michał Wyszyński (Toruń)
Juliusz Makarewicz (Lwów)	Marian Zimmermann (Poznań)
Julian Makowski (Warszawa)	Fryderyk Zoll
Jerzy Michalski	
Alfred Ohanowicz (Poznań)	

3. Komisja Historii Filozofii Polskiej

Przewodniczący: ks. Konstanty Michalski

Zastępca przewodniczącego: Władysław Tatarkiewicz

Sekretarz: Roman Ingarden

Współpracownicy:

Al. Birkenmajer (Poznań)	O. Jan Bocheński (Rzym)
Jan St. Bystróż (Warszawa)	Ludwik Chmaj

Bolesław Gawecki (Wrocław)
Wojciech Gielecki
Artur Górski
Tadeusz Grabowski (Kórnik)
Danuta Gromska
Stefan Harassek
Władysław Heinrich
Marian Heitzman (Londyn)
Roman Ingarden
Zbigniew Jordan (Poznań)
Ludwik Kasiński (Warszawa)
Bogdan Kieszkowski (Wrocław)
Stanisław Kot (Rzym)
Tadeusz Kotarbiński (Łódź)
Ks. Tadeusz Kowalski (Poznań)
Eugeniusz Kucharski (Toruń)
Maria Lutmann-Kokoszyńska
(Katowice)

Wincenty Lutosławski
Jan Łukasiewicz (Dublin)
Ks. Konstanty Michalski
Ks. Józef Pastuszka (Lublin)
Antoni Peretiatkowicz (Poznań)
Stanisław Pigoń
Tadeusz Sinko
Bp. Jan Stepa (Tarnów)
Stefan Szuman
Marian Szykowski (Praga)
Wład. Tatarkiewicz (Warszawa)
Wiktor Wąsik (Warszawa)
Władysław Witwicki (Warszawa)
O. Jacek Woroniecki
Adam Wrzosek (Poznań)
Zygmunt Zawirski
Adam Żółtowski (Poznań)

4. Komisja Historii Wojskowości w Polsce

Przewodniczący: Jan Dąbrowski

Sekretarz: *vacat*

Współpracownicy:

Franciszek Bujak
Czesław Chowanec (Paryż)
Jan Dąbrowski
Bronisław Gębarzewski (Warszawa)
Roman Grodecki
Antoni Hniłko
Władysław Konopczyński
Marian Kukiel (Londyn)

Otto Laskowski (Londyn)
Marian Łodyński (Warszawa)
Bronisław Pawłowski (Toruń)
Karol Piotrowicz
Karol Różycki (Warszawa)
Jan Rutkowski (Poznań)
Adam Sawczyński (Toruń)
Władysław Semkowicz
Adam Skalkowski (Poznań)

5. Komisja Atlasu Historycznego Polski

Przewodniczący: Władysław Semkowicz

Zastępca przewodniczącego: *vacat*

Sekretarz: Stanisław Arnold

Współpracownicy:

Stanisław Arnold (Warszawa)	Bolesław Olszewicz (Wrocław)
Eugeniusz Barwiński	Jan Rutkowski (Poznań)
Karol Buczek	Władysław Semkowicz
Franciszek Bujak	Kazimierz Tymieniecki (Poznań)
Jan Dąbrowski	Zygmunt Wojciechowski (Poznań)
Roman Grodecki	Bohdan Zaborski (Londyn)
Oskar Halecki (Nowy Jork)	
Jan Natanson-Leski	

6. Komisja Socjologiczna

Przewodniczący: Franciszek Bujak

Zastępca przewodniczącego: Adam Krzyżanowski

Sekretarz: Kazimierz Dobrowolski

Współpracownicy:

Adam Bochnak	Seweryn Hammer
Franciszek Bujak	Władysław Heinrich
Jan Stanisław Bystron (Warszawa)	Roman Ingarden
Józef Chałasiński (Łódź)	Stefan Inglot
Jan Czekanowski (Lublin)	Zdzisław Jachimecki
Stefan Dąbrowski (Poznań)	Michał Kamiński
Kazimierz Dobrowolski	Franciszek Kącki (Wrocław)
Jerzy Fierich	Stanisław Kętrzyński
Bp Michał Godlewski	Adam Kleczkowski
Tadeusz Grabowski (Kórnik)	Tadeusz Kłapkowski
Konstanty Grzybowski	Władysław Konopczyński
	Feliks Kopera

Tadeusz Kowalski	Zygmunt Mysłakowski
Adam Krzyżanowski	Kazimierz Nitsch
Julian Krzyżanowski (Warszawa)	Stanisław Orsini-Rosenberg
Witold Krzyżanowski	Stanisław Ossowski (Łódź)
Jerzy Lande	Ludwik Piotrowicz
Tadeusz Lehr-Splawiński	Eugeniusz Romer
Wincenty Lutosławski	Paweł Rybicki
Tadeusz Mańkowski	Stefan Schmidt
Ks. Konstanty Michalski	Władysław Semkowicz
Ks. Franciszek Mirek (Nowa Góra)	Eugenia Stołyhkowa
Feliks Młynarski	Tadeusz Szczurkiewicz (Poznań)
Kazimierz Moszyński	Stefan Szuman
Jan Mydlarski (Lublin)	Władysław Tatarkiewicz
	Stanisław Wędkiewicz

7. Komitet dla Wydawnictwa Źródeł do Dziejów Życia Umysłowego Polski w Dobie Humanizmu (stosunki z zagranicą)

Członkowie: z Wydziału Filologicznego: Stanisław Kot (Rzym), dwaj inni delegaci *vacant*; z Wydziału Historyczno-filozoficznego: dwaj delegaci *vacant*.

8. Komitet Kwartalnika Filozoficznego

Redaktor: Zygmunt Zawirski.

Członkowie: Adam Krokiewicz (Warszawa), Władysław Heinrich, ks. Konstanty Michalski, Władysław Tatarkiewicz.

III. Wydział Matematyczno-przyrodniczy

1. Komitet Redakcyjny Wydawnictwa Starunia

Członkowie: Jan Stach, Władysław Szafer. Redaktor: Jan Stach.

2. Muzeum Przyrodnicze:

Dyrektor: Jan Stach.
Kustosz działu zoolog.: Józef Fudakowski.
Kustosz działu botan.: Irena Kucowa.
Kustosz działu geolog.: Wilhelm Krach.

Rada Muzeum Przyrodniczego

Przewodniczący: Henryk Hoyer.
Członkowie: Jan Stach, Władysław Szafer, Julian Tokarski.

Wspólnie z Wydziałem Lekarskim

3. Komisja Historii Medycyny i Nauk Matematyczno-przyrodniczych

Przewodniczący: Adam Wrzosek

Sekretarz: Henryk Barycz

Współpracownicy:

Henryk Barycz	Antoni Knot (Wrocław)
Tadeusz Bilikiewicz (Gdańsk)	January Kołodziejczyk (Warszawa)
Al. Birkenmajer (Poznań)	Zdzisław Krygowski
Franciszek Bujak	Jan Lachs
Izak Collijn (Sztokholm)	Maria Mastyńska (Poznań)
Michał Ćwirko-Godycki (Poznań)	Kazimierz Maślankiewicz
Tadeusz Estreicher	Adam Maurizio (Warszawa)
Antoni Gałęcki (Poznań)	Bolesław Olszewicz (Wrocław)
Jan Glatzel	Emilian Ostachowski
Marian Grotowski (Warszawa)	Eugeniusz Romer
Bolesław Hryniewiecki (Warszawa)	Witold Sławiński (Lublin)
Antoni Władysław Jakubski (Poznań)	Władysław Szumowski
Aleksander Januskiewicz (Kalisz)	Franciszek Walter
	Adam Wrzosek (Poznań)
	Ludwik Zembrzuski (Lublin)
	Witold Ziembicki (Wrocław)

IV. Wydział Lekarski

1. Komisja Antropologiczna

Przewodniczący: Adam Wrzosek

Zastępcy przewodniczącego: Jan Mydlarski,
Kazimierz Stołyhwo

Sekretarz: Eugenia Stołyhwowa

Współpracownicy:

Ludwik Jaxa-Bykowski (Poznań)	Roman Prawocheński (Pulawy)
Jan Czekanowski (Lublin)	Marta Puzynina (Warszawa)
Jefim Czepurkowskij (Tiensin)	Michał Reicher (Gdańsk)
Adrian Demianowski (Poznań)	Ks. Bolesław Rosiński (Lwów)
Michał Ćwirko-Godycki (Poznań)	Ludomir Sedlaczek-Komorowski (Gdańsk)
Henryk Gordziałkowski (Poznań)	Stanisław Skowron
Zygmunt Grodziński	Stanisław Smreczyński
Ludwik Hirschfeld (Wrocław)	Karol Stojanowski (Wrocław)
Henryk Hoyer	Kazimierz Stołyhwo
Bronisław Jasicki	Eugenia Stołyhwowa
Aleksander Maciesza (Płock)	Bożydar Szabuniewicz
Ireneusz Michalski (Łódź)	Franciszek Walter
Halina Millicerowa (Lublin)	Franciszek Wokroj (Poznań)
Jan Mydlarski (Lublin)	Olga Willerowa
Jan Olbrycht	Adam Wrzosek (Poznań)

V. Komisje wspólne

1. Komisja Prehistoryczna

Przewodniczący i dyrektor wydawnictw: J. Kostrzewski

Zastępca przewodniczącego: Ludwik Piotrowicz

Sekretarz: *vacat*

Współpracownicy:

Włodzimierz Antoniewicz (Warszawa)	Helena Cehak-Holubowiczowa (Toruń)
---------------------------------------	---------------------------------------

M. Ćwirko-Godycki (Poznań)	Ks. Władysław Łęga (Grudziądz)
Michał Drewko (Warszawa)	Jan Mydlarski (Lublin)
Roman Jakimowicz (Wola Korycka)	Stefan Nosek
Rudolf Jamka (Wrocław)	Ludwik Piotrowicz
Konrad Jazdzewski (Łódź)	Zofia Podkowińska (Warszawa)
Albin Jura	Zdzisław Rajewski (Leszno)
Aleksandra Karpińska (Poznań)	Tadeusz Reyman
Józef Kostrzewski (Poznań)	Ludwik Sawicki (Warszawa)
Stefan Krukowski (Kielce)	Ludomir Sedlaczek-Komorowski (Gdańsk)
Marcjan Śmiszko (Lwów)	Adam Wrzosek (Poznań)
Tadeusz Sulimirski (Londyn)	Zygmunt Zakrzewski (Poznań)
Gabriel Leńczyk	

2. Komisja Etnograficzna

Przewodniczący: Kazimierz Moszyński

Zastępca przewodniczącego: Kazimierz Dobrowolski

Sekretarz: Tadeusz Seweryn

Współpracownicy:

Włodzimierz Antoniewicz (Warszawa)	Mieczysław Gładysz
Michał Arnaudow (Sofia)	Roman Grodecki
Franciszek Bujak	Milowan Gavazzi (Zagrzeb)
Jan St. Bystron (Warszawa)	Jerzy Horák (Praga)
Adam Chętnik (Warszawa)	Stefan Inglot
Adolf Chybiński (Poznań)	Zdzisław Jachimecki
Jan Czekanowski (Poznań)	Cezaria Jędrzejewiczowa (Londyn)
Agnieszka Dobrowolska	Jadwiga Klimaszewska
Kazimierz Dobrowolski	Witold Klinger (Poznań)
Tadeusz Dobrowolski	Filaret Koleśa (Lwów)
Jan Falkowski	Tadeusz Kowalski
Eugeniusz Frankowski (Poznań)	Eugeniusz Kucharski (Toruń)
Stanisław Gąsiorowski	Anna Kutrzebianka
	Kazimierz Moszyński

Kazimierz Nitsch	Stefan Szuman
Roman Reinfuss	Leopold Węgrzynowicz
Edmund Schneeweis (Praga)	Helena Windakiewiczowa
Władysław Semkowicz	Adam Wrzosek (Poznań)
Tadeusz Seweryn	Kazimiera Zawistowicz (Łódź)
Bożena Stelmachowska (Toruń)	Juliusz Zborowski (Zakopane)
Tadeusz Sulimirski (Londyn)	

3. Komisja dla Dziejów Oświaty i Szkolnictwa w Polsce

Przewodniczący: vacat

Sekretarz: vacat

Współpracownicy:

Henryk Barycz (Gdańsk)	Kazimierz Konarski (Warszawa)
Tadeusz Bilikiewicz	Stanisław Kościalkowski (Jerozolimą)
Al. Birkenmajer (Poznań)	Stanisław Kot (Rzym)
Wanda Bobkowska	Jar. Kucharzewski (Londyn)
Jan St. Bystron (Warszawa)	Jan Lachs
Adolf Chybiński (Poznań)	Maciej Loret (Rzym)
Ks. Paweł Czaplewski (Byszewo)	Stanisław Lempicki
Przemysław Dąbkowski (Lwów)	Ks. Edmund Majkowski (Poznań)
Jan Dąbrowski	Ks. Konstanty Michalski
Kazimierz Dobrowolski	Stanisław Michalski (Warszawa)
Tadeusz Estreicher	Jan Muszkowski (Warszawa)
Tadeusz Grabowski (Kórnik)	Stanisław Pigoń
Roman Grodecki	Hanna Pohoska (Warszawa)
Oskar Halecki (Nowy Jork)	Helena Radlińska (Łódź)
Kazimierz Hartleb (Toruń)	Ludwik Ręgorowicz (Katowice)
Jan Hulewicz	Władysław Szumowski
Michał Janik (Ulanów)	Tadeusz Turkowski
Kaz. Kaczmarczyk (Poznań)	Stanisław Tync (Wrocław)
Adam Kłeczkowski	
Juliusz Kleiner (Lublin)	
Antoni Knot (Wrocław)	

Stefan Wierczyński (Warszawa)

Andrzej Wojtkowski (Lublin)
Adam Wrzosek (Poznań)

4. Komisja Terminologiczna Morska przy PAU

Przewodniczący: Adam Kleczkowski

Zastępca: *vacat*

Sekretarz: *vacat*

Współpracownicy:

Bogusław Bagniewski (Warszawa)

Piotr Bomas (Warszawa)

Antoni Garnuszewski (Gdynia)

Gustaw Kański (Gdynia)

Adam Kleczkowski

Marian Mieczkowski (Warszawa)

Kazimierz Nitsch

Artur Reyman (Warszawa)

Józef Rossowski (Warszawa)

Tadeusz Stoklasa (Warszawa)

Józef Sułkowski (Poznań)

5. Komitet Encyklopedii Polskiej

Prezes PAU, Sekretarz Generalny, sekretarze Wydziałów Filologicznego i Historyczno-filozoficznego. Redaktor główny: *vacat*. Redaktorzy działów: Józef Kostrzewski (prehistoria), Marian Kukiel (historia wojskowości), Kazimierz Moszyński (obyczaj).

6. Polski Słownik Biograficzny

A) Komisja Wydawnicza

Przewodniczący: Sekretarz Generalny PAU.

Członkowie: Sekretarz Wydziału Filologicznego PAU.

„ „ Historyczno-filozof. PAU.

„ „ Matem.-przyrodn. PAU.

„ „ Lekarskiego PAU.

Sekretarz: Dyrektor Kancelarii PAU.

B) Redaktor główny: Władysław Konopczyński

C) Komitet Redakcyjny

Przewodniczący: Redaktor główny.

Członkowie: Al. Birkenmajer (Poznań), W. Borowy (Warszawa), Jan Dąbrowski, Tadeusz Estreicher, ks. Tadeusz Glemma, T. Grabowski (Kórnik), Roman Grodecki, Bolesław Hryniewiecki (Warszawa), Adam Lewak (Warszawa), Tadeusz Mańkowski, Henryk Mościcki, Bronisław Pawłowski (Toruń), Stanisław Pigoń, Jan Safarewicz, Adam Skalkowski (Poznań), Andrzej Wojtkowski (Lublin), Adam Wrzosek (Poznań).

D) Rada Słownika

Przewodniczący: Prezes PAU.

Sekretarz: Redaktor główny.

Członkowie: 1) członkowie Komisji Wydawniczej, 2) członkowie Komitetu Redakcyjnego, 3) trzej delegaci Polskiego Towarzystwa Historycznego; 4) reprezentanci towarzystw i instytucji naukowych: *a)* Wydziału Archiwów Państwowych Min. Oświaty, *b)* Wydziału Bibliotek Państwowych Min. Oświaty, *c)* Towarzystwa Naukowego w Warszawie, *d)* Towarzystwa Naukowego w Toruniu, *e)* Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, *f)* Towarzystwa Przyjaciół Nauk na Śląsku; 5) członkowie powołani przez Zarząd PAU.

E) Biuro Słownika

Tel. nr 503-25

Sekretarz: Kazimierz Lepczy.

Urzędniczcy: Janina Skowrońska, Anna Strzelecka, Helena Waniczkówna.

7. Komitet Wydawnictw Śląskich

Przewodniczący: ks. Konstanty Michalski.

Sekretarz: Władysław Semkowicz.

Zastępca: Sylwiusz Mikucki.

Członkowie: Sekretarz Generalny PAU, Jan Dąbrowski, Kazimierz Dobrowolski, Roman Jakimowicz (Wola Korycka), Aniela Kozłowska, Adam Krzyżanowski, Kazimierz Moszyński, Kazimierz Nitsch, Jan Rutkowski (Poznań), Kazimierz Stolyhwo, Władysław Szafer oraz powołani przez Zarząd PAU.

8. Komitet Nazw Geograficznych

Przewodniczący: Kazimierz Nitsch.

Zastępca przewodniczącego: Władysław Semkowicz.

Członkowie: Bolesław Olszewicz (Wrocław), Eugeniusz Romer, Stanisław Rospod (Wrocław), Jan Safarewicz, Józef Szaflarski, Witold Taszycki, Stanisław Urbańczyk.

9. Muzeum Archeologiczne

Tel. nr 560-46

Dyrektor: *vacat*.

Zastępca: Tadeusz Reyman.

Urzędnicy: Stanisław Buratyński, Anna Kowalska, Olga Reymanowa, Maria Trzepaczówna.

Rada Muzeum Archeologicznego

Przewodniczący: Władysław Semkowicz.

Członkowie: Włodzimierz Antoniewicz (Warszawa), Roman Jakimowicz (Wola Korycka), Józef Kostrzewski (Poznań).

10. Biblioteka Polskiej Akademii Umiejętności

Urzędnicy: Waleria Suszyłówna, Maria Antoniewiczówna, Stefania Szaleska.

Rada Biblioteki Polskiej Akademii Umiejętności

Przewodniczący: Tadeusz Kowalski.

Członkowie: Edward Kuntze, Kazimierz Nitsch, trzej inni członkowie *vacant*, dyrektor Biblioteki.

11. Komitet Gabinetu Rycin

Przewodniczący: *vacat*.

Zastępca przewodniczącego: Feliks Kopera.

Sekretarz: Adam Bochnak.

Członkowie: Władysław Tatarkiewicz (Warszawa), dwaj inni członkowie *vacant*.

Komisja Rewizyjna

Przewodniczący: *vacat*.

Członkowie: Władysław Konopczyński, Feliks Młynarski; Stanisław Pigoń, Adam Wrzosek (Poznań).

Syndyk Polskiej Akademii Umiejętności

Dr Józef Skąpski, Kraków, ul. Sereno Fenna 14
Tel. nr 58208.

Kancelaria Polskiej Akademii Umiejętności

Tel. nr 50509.

Według § 21 statutu Akademii znajduje się pod zarządem Sekretarza Generalnego.

Dyrektor: Sylwiusz Mikucki.

Urzędnicy: Wanda Engelmanówna, Władysław Ogrodziński.

Urzędnicy ekspedycji wydawnictw: Maria Kotwiczówna, Antoni Soswiński.

Kasjer: Józef Patykiewicz.

Rachmistrz: Otto Beischer.

Centralna Administracja Dóbr PAU

Tel. nr 559-50

Według § 21 statutu Akademii znajduje się pod zarządem Sekretarza Generalnego.

Inspektor: Jan Krzesiwo.

Rachmistrz: Zenon Żmuda.

Urzędnicy: Helena Antecka, Stanisława Łuczyńska,
Zofia Nowogrodzka.

Administratorzy folwarków: Karol Głuszak, Edward
Skoczylas, Wojciech Pieniążek, Stanisław Zegartowski.

Stacja Naukowa w Paryżu

(Biblioteka Polska)

6, Quai d'Orléans, Paris IV-e

Delegat PAU: Franciszek Pułaski.

Stacja Naukowa w Rzymie

Roma, 2 via della Fede, Palazzo Doria

Dyrektor: *vacat*.

Bibliotekarz: *vacat*.

**Polskie Komitety Narodowe Międzynarodowych Unii
Naukowych**

1. Union Académique Internationale

Bruxelles, Palais des Académies

Delegaci PAU: ks. Konstanty Michalski, drugi dele-
gat *vacat*.

Komitet wydania Corpus Philosophorum Medii Aevi

Przewodniczący: Prezes PAU.

Członkowie: Sekretarz Generalny, Aleksander Birkenma-
jer (Poznań), Władysław Heinrich, Adam Krokiewicz (War-
szawa), ks. Konstanty Michalski.

2. Conseil International des Unions Scientifiques

London, Burlington House

Dwaj delegaci PAU.

3. Komitet Narodowy Astronomiczny

Przewodniczący: Tadeusz Banachiewicz.

Sekretarz: Józef Witkowski.

Członkowie: 2 delegaci PAU; 1 delegat A. N. T.; 1 delegat T. N. W.; 1 delegat T. N. Wr.; 1 delegat Polskiego Towarzystwa Astronomicznego; 1 delegat Narodowego Instytutu Astronomicznego; 1 delegat T. P. N. w Poznaniu; 1 delegat T. P. N. w Toruniu.

4. Komitet Narodowy Biologiczny

Przewodniczący: *vacat*.

Zastępca: Wacław Roszkowski.

Sekretarz: Michał Korczewski.

Członkowie: 4 delegaci PAU; 3 delegaci T. N. W.; 2 delegaci T. N. Wr.; 2 delegaci Polskiego Towarzystwa Botanicznego; 1 delegat Polskiego Towarzystwa Biologicznego; 1 delegat Państwowego Muzeum Zoologicznego; 1 delegat Morskiego Laboratorium Rybackiego w Gdyni; 1 delegat T. P. N. w Poznaniu; 4 delegatów Polskiego Towarzystwa Zoologicznego.

5. Komitet Narodowy Chemii Czystej i Stosowanej

Przewodniczący: *vacat*.

Zastępca: *vacat*.

Sekretarz: *vacat*.

Członkowie: 2 delegaci PAU; 1 delegat A. N. T.; 2 delegaci T. N. W.; 1 delegat T. N. Wr.; 4 delegaci Polskiego Towarzystwa Chemicznego; 1 delegat T. P. N. w Poznaniu.

6. Komitet Narodowy Fizyczny

Przewodniczący: Czesław Białobrzęski.

Zastępca: Jan Weysenhoff.

Sekretarz: Józef Roliński.

Członkowie: 3 delegaci PAU; 1 delegat A. N. T.; 2 delegaci T. N. W.; 1 delegat T. N. Wr.; 3 delegaci Polskiego Towarzystwa

Fizycznego; 1 delegat Głównego Urzędu Miar; 1 delegat Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego przy Ministerstwie Poczty i Telegrafów.

7. Komitet Narodowy Geodezyjno-geofizyczny

Przewodniczący: *vacat*.

Zastępcy: Władysław Gorczyński, Tadeusz Zieleniewski.

Sekretarz: Edward Warchałowski.

Członkowie: 3 delegaci PAU; 3 delegaci A. N. T.; 2 delegaci T. N. W.; 1 delegat T. N. Wr.; 2 delegaci Wojskowego Instytutu Geograficznego; 1 delegat Biura Pomiarów Ministerstwa Komunikacji; 1 delegat Państwowego Instytutu Geologicznego; 2 delegaci Państwowego Instytutu Hydrologiczno-Meteorologicznego Ministerstwa Komunikacji; 1 delegat Obserwatorium Magnetycznego w Świdrze; 1 delegat Głównego Urzędu Miar; 1 delegat Przedstawicielstwa Polski w Komitecie Geodezyjnym Bałtyckim.

8. Komitet Narodowy Geograficzny

Przewodniczący: *vacat*.

Zastępca: *vacat*.

Sekretarz: August Zierhoffer.

Członkowie: 3 delegaci PAU; 2 delegaci T. N. W.; 2 delegaci T. N. Wr.; 1 delegat Wojskowego Instytutu Geograficznego; 5 delegatów Polskiego Towarzystwa Geograficznego.

Komitet Tables Annuelles de Constantes et Données Numériques

Przewodniczący: *vacat*.

Członkowie: Jan Czochralski (Warszawa), Stefan Piętkowski (Warszawa), Wojciech Świętosławski (Warszawa).

Office International de Chimie

Delegat PAU: Wojciech Świętosławski (Warszawa).

KOMITETY FUNDUSZÓW SPECJALNYCH

(na razie nieczynne z powodu braku funduszków)

Komitet Fund. im. ś. p. Erazma i Anny małżonków Jerzmanowskich

Zarząd PAU oraz dwu delegatów Wydziałów Filologicznego, Historyczno-filozoficznego i Matematyczno-przyrodniczego.

Komitet Fund. im. ś. p. Probusa Barczewskiego

dla przyznania nagrody: 1) za pracę historyczną składa się z dwóch członków Wydziału filolog. i trzech członków Wydziału Hist.-filozof.; 2) za pracę malarską składa się z trzech członków Wydziału Filolog. i dwu członków Komisji Historii Sztuki, wybranych przez Wydział Filolog. Wyborów dokonuje się co roku w grudniu.

Komitet Fund. Abrahamowiczów

dla zakupu obrazów na Wawel

Przewodniczący: Przewodniczący Komisji Hist. Sztuki PAU.

Członkowie: 3 delegaci PAU; Zarządca Zamku Królewskiego na Wawelu, Kierownik odnowienia Zamku lub Konserwator Zamku, Kustosz Zbiorów Państwowych na Wawelu.

Komitet Fund. Feliksa Jasińskiego

dla przyznania nagrody z zakresu grafiki, rzeźby albo muzyki składa się z członków działu artystycznego Fund. śp. Probusa Barczewskiego oraz a) profesora muzykologii na Uniw. Jagiell., b) delegata Towarzystwa Muzycznego w Krakowie.

Komitet Naukowy Fund. ś. p. Władysława Józefa Fedorowicza

Prezes, Sekretarz Generalny, Rektor i Prorektor Uniw. Jagiell., Dziekan i Prodziekan Wydziału Rolniczego Uniw. Jagiell.

VI*

Komitet Naukowy Fund. im. Pawła Tyszkowskiego

Prezes, Sekretarz Generalny, Dyrektor Wydziału Matem.-przyrodn., Dyrektor Wydziału Lekarskiego oraz 2 członkowie wybrani przez Wydz. Mat.-przyrodn., 2 wybrani przez Wydz. Lekarski.

Komitet Badań Kopca Krakusa

A) Komitet ogólny:

Przewodniczący: Prezes PAU.

Członkowie: Sekretarz Generalny, Wojewoda Krakowski, Prezydent m. Krakowa, Dowódca O. W. Kraków, Dowódca Garnizonu w Krakowie, Konserwator Główny w Min. Oświaty, Dyrektor Państw. Muzeum Archeologicznego w Warszawie, Konserwator Wojewódzki w Krakowie, Państwowy Konserwator Zabytków Prehistorycznych w Krakowie oraz członkowie powołani przez Zarząd PAU.

B) Komitet ścisły

Przewodniczący: Prezes PAU.

Członkowie: Sekretarz Generalny PAU, Dyrektor Państw. Muzeum Archeologicznego w Warszawie, Konserwator Wojewódzki w Krakowie, Państwowy Konserwator Zabytków Prehistorycznych w Krakowie oraz członkowie powołani przez Zarząd PAU.

Instytut Ekonomiczny

Rada Instytutu: Przewodniczący: Prezes PAU.

Członkowie: Sekretarz Generalny, delegat Zarządu PAU, delegat Wydziału Prawniczego U. J., dyrektor Instytutu.

DELEGACI PAU DO INSTYTUCYJ POZA AKADEMIA

Państwowy Instytut Meteorologiczny

1 delegat PAU.

Fundacja Zakładów Kórnickich

2 delegaci PAU.

Fundacja im. Suszyńskich

1 delegat PAU.

Kasa im. Mianowskiego w Warszawie

1 delegat PAU.

Komisja Organizacyjna Morskiego Laboratorium

1 delegat PAU.

Rada Muzeum Narodowego w Krakowie

1 delegat PAU.

Komitet Nagrody Literackiej m. Łodzi

Delegat PAU wyznaczany co roku.

**Conseil de Perfectionnement de l'Institut Français
de Varsovie**

2 delegaci PAU.

Słownik Geograficzny

1 delegat PAU.

Dom Polski w Wiedniu

Wien, Boerhavegasse 25.

2 delegaci PAU.

SPRAWOZDANIE Z CZYNNOŚCI
I WYDAWNICTW
POLSKIEJ AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
OD LIPCA 1945 DO CZERWCA 1946

Sprawozdanie z czynności i wydawnictw Polskiej Akademii Umiejętności od lipca 1945 do czerwca 1946

Sprawozdania z Czynności i Posiedzeń zostały wydane za cały rok 1945 oraz za okres styczeń—luty 1946. Kończy się druk nr 3 za marzec 1946, w składaniu znajduje się nr 4 i nr 5 za kwiecień i maj 1946. Biuletyn Wydziałów Filologicznego i Historyczno-filozoficznego za czas 1939—1946 znajduje się w przygotowaniu. O ile nie zajdą nieprzewidziane przeszkody, zostanie wydany do końca bieżącego roku. Ukazały się 2 tomy Rocznika za lata 1938/39 i 1939/45.

Encyklopedii Polskiej zesz. 2, t. IV, cz. I, dział V, poświęcony prehistorii ziem polskich, stanowiący dalszy ciąg wydanego w czasie okupacji zesz. 1. i mający pomieścić prace R. Jakimowicza i K. Stojanowskiego, nie mógł się ukazać z braku funduszków.

Bibliografii Polskiej t. XXXIV nie mógł być w okresie sprawozdawczym przygotowany do druku.

Podręczniki. W druku znajduje się tom II Historii literatury greckiej czł. T. Sinki, który obejmie literaturę grecką w epoce hellenistycznej i za cesarstwa rzymskiego. Czł. Wł. Semkowicz przedstawił gotowy do druku t. I Podręcznika nauk pomocniczych historii, poświęcony paleografii. Druk nowych podręczników, jak przedruk wyczerpanych lub będących na wyczerpaniu dawnych podręczników humanistycznych, matematyczno-przyrodniczych i lekarskich stoi pod znakiem zapytania z powodu braku funduszków,

których mimo usilnych starań Zarządu P. A. U. nie zdołano dotychczas uzyskać.

Polski Słownik Biograficzny. W okresie sprawozdawczym przygotowano i oddano w całości do druku zeszyt 5 tomu V, który obejmuje życiorysy od Dro do Dy. Druk jest na ukończeniu. Ponadto skompletowano prawie w zupełności biografie do końca litery D, które wypełnią zeszyt 1 tomu VI. Po ostatecznym skompletowaniu kartoteki na litery E i F przystąpiono do zamawiania artykułów na te litery. Ze względu na trudności techniczno-wydawnicze i redakcyjne Komisja Wydawnicza ustaliła, że na razie ukazywać się będzie nie 5, jak przed wojną, tylko 3 zeszyty rocznie. Rozmiary przedwojenne zeszytu utrzymano. Redakcja zwróciła się do przedwojennych prenumeratorów z zapytaniem, czy w dalszym ciągu będą prenumerować Słownik (do tej pory dało pozytywną odpowiedź około 200 prenumeratorów). Ponadto sporządzono wykaz instytucji i osób, do których Redakcja zwróci się z zaproszeniem do prenumeraty. Rozesłano komunikaty do czasopism, poświęconych życiu naukowemu, kulturalnemu i społecznemu, celem poinformowania opinii publicznej o wznowieniu wydawnictwa. Komitet Redakcyjny, który skutkiem wojny został silnie zdekompletowany, uzupełniono przez powołanie nowych członków. Podobnie niebawem zostanie na nowo kreowana Rada Słownika. W dwóch ośrodkach, a mianowicie poznańskim i warszawskim, powołano już do życia komitety lokalne, które tak wielką rolę spełniały przed wojną, w Poznaniu pod kierunkiem czł. A. Skałkowskiego, w Warszawie dyr. A. Lewaka. Ponadto pozyskano szereg miłośników P. S. B., którzy nadsyłają materiały także z innych części Polski. Na razie sieć ta objęła: Cieszyn, Bytom, Katowice, Gdańsk, Lublin. Projektowana jest dalsza jej rozbudowa. Najważniejszym zadaniem, które postawiła sobie Redakcja jako cel współpracy z tymi ośrodkami oraz Komitetami lokalnymi, jest sprawa skompletowania kartoteki za lata wojenne 1939—1945. Kartoteka ta niezwykle obfita, gdyż zawiera ofiary terroru niemieckiego na ziemiach polskich, rośnie

szybko i już dzisiaj stanowi cenną pomoc w uzupełnianiu zeszytów P. S. B. biografiami Polaków zmarłych w czasie wojny.

Pragnąc stworzyć najniezbędniejszy, naukowy rozkład pracy, którego tak bardzo przed wojną brakowało, Redakcja skierowała naprzód wszystkie siły biura Polskiego Słownika Biograficznego do pracy nad zorganizowaniem biblioteki podręcznej historycznej, którą wydzielono ze zbiorów Biblioteki Akademii Umiejętności. W ten sposób zebrano księgozbiór, liczący przeszło 4.000 tomów. Na razie udostępnione są wydawnictwa źródłowe, czasopisma, encyklopedie i bibliografia. Oczywiście, że luki i braki są bardzo duże. W stadium organizacji znajduje się dział opracowań. Jedna siła biura P. S. B. pracuje bezustannie nad kompletowaniem księgozbioru. Pozostaje on pod zarządem Komisji Historycznej i mieści się w jej lokalu razem z innymi zbiorami.

Polski Słownik Biograficzny rozpoczął normalną swoją działalność przedwojenną. Wobec braku potrzebnych funduszy w Akademii rozwój wydawnictwa, regularność ukazywania się zeszytów, podniesienie ilości zeszytów rocznie do cyfry przedwojennej, zależeć będzie od ilości stałych prenumeratorów i od poparcia tego wielkiego przedsięwzięcia zarówno przez Rząd R. P. jak i przez szerokie sfery czytelnicze.

Komitet Wydawnictw Śląskich. Ukończono druk tomu I pracy dra Z. Durczewskiego pt.: Grupa górnośląsko-malopolska kultury łużyckiej w Polsce, rozpoczętego przed wojną (Prace Prehistoryczne nr 4). Przygotowano do druku tom II tego wydawnictwa.

Kopiec Krakusa. Prace nad odbudową kopca Krakusa nie mogły być w roku sprawozdawczym podjęte dla braku funduszy.

Instytut Ekonomiczny. Podjęte zostały próby, by w porozumieniu z fundacją Rockefellera wznowić działalność Instytutu Ekonomicznego.

Przygotowanie do druku i wydanie Polskich traktatów międzynarodowych przejęła Komisja Historyczna.

Komisja Prehistoryczna odbyła w okresie sprawozdawczym dwa posiedzenia naukowe, na których przedstawili referaty: czł. J. Kostrzewski: a) Skarb brązowy z Roska w pow. czarnkowskim, b) Słowiańskie groby ciała-palne; dr R. Jamka: Przedhistoryczna osada w Krakowie-Woli Duchackiej; dr St. Nosek: a) Niezwykłe znalezisko z okresu wpływów rzymskich na terenie Krakowa, b) Jamy ofiarne ceramiki wstęgowej w Wojciechowie, pow. pińczowskim; dyr. L. Sawicki: Sprawozdanie z podróży naukowej do Z. S. R. R.

Nadto przedłożono do druku pracę zmarłego w czasie wojny współpracownika Komisji B. Czapkiewicza pt. Materiały archeologiczne ze stanowisk wydmych w okolicy Krakowa.

Wydano jako tom III Prac Prehistorycznych pracę dra St. Noska pt.: Kultura grobów skrzynkowych i podkloszowych w Polsce południowo-zachodniej. Częściowo przygotowano do druku tom II Materiałów Prehistorycznych.

Komisja Etnograficzna odbyła jedno posiedzenie, na którym referowano prace: S. Flizak: Rozporządzenie mieniem nieruchomym u ludności góralskiej na północ od Gorców w I poł. w. XIX oraz doc. T. Seweryn: Kryterium wzorców w badaniach pierwocin kultury.

Komisja dla Dziejów Oświaty i Szkolnictwa w Polsce w okresie sprawozdawczym nie odbyła żadnego posiedzenia.

Wydział Filologiczny. Ukazał się w druku numer 1 t. LXVII Rozpraw: czł. R. Ingarden: O budowie obrazu, szkic z teorii sztuki. Na 11 posiedzeniach naukowych, odbytych w czasie od lipca 1945 do czerwca 1946, przedstawiono 12 referatów: czł. Z. Jachimecki: 80 utworów lirycznych skomponowanych do słów pieśni Mignon „Czy znasz ten kraj?” od r. 1795 do r. 1914; czł. G. Przychocki: Historia listów św. Grzegorza z Nazjanzu; czł. T. Grabowski: Nowa nauka o literaturze; czł. R. Ingarden: O poetyce; doc. J. Reiss: O materiałach do polskiej kultury muzycznej; doc. S. Skimina: Twórczość poetycka Jana Dantyszka;

czł. W. Lutosławski: Testament Platona, ostatnia faza jego twórczości; czł. M. Małecki: Granica językowa włosko-słowiańska (z cyklu: Słowiańskie zagadnienia graniczne w świetle lingwistyki); prof. J. Janów: Przyczynki do staropolskiej literatury a) karta z „Rozmyślania” czy z Opeciowego „Żywota Pana Jezu Krysta”?, b) „Męka Pana Jezusa” wobec pierwszych wydań Baltazara Opecia, rękopis Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego, c) Chronologia pierwszych wydań Baltazara Opecia; czł. T. Sinko: Charakterystyka twórczości naukowej i literackiej w trzech wiekach hellenizmu (w. III—I); prof. J. Manteuffel: Hero i Leander; czł. T. Mańkowski: Geneza sarmatyzmu.

Komisja Historii Sztuki. Na ukończeniu jest druk drugiego zeszytu VIII tomu Prac Komisji Historii Sztuki, rozpoczęty w jesieni 1945. Zeszyt ten obejmuje rozprawy: prof. A. Szyszko-Bohusza: Studia nad katedrą wawelską; czł. T. Mańkowskiego: Prace Schlütera w Wilanowie i czł. Wł. Tatariewiczza: Dwa baroki, krakowski i wileński; nekrologi członków: Juliana Pagaczewskiego przez czł. A. Bochnaka; Józefa Muczkowskiego przez czł. A. Bochnaka i Zygmunta Batowskiego przez czł. T. Mańkowskiego; sprawozdanie z posiedzeń za lata 1938, 1939 i 1945 oraz indeks do całego tomu. Wydrukowano już na czysto arkusze od 14 do 35, reszta, z wyjątkiem indeksu, którego opracowanie jest na ukończeniu, jest już złożona i zajmie prawdopodobnie arkusze od 36 do 50, tak że cały zeszyt drugi tomu VIII obejmie 37 arkuszy, czyli 296 stron z 156 ilustracjami w tekście, cały zaś tom VIII 50 arkuszy, czyli 400 stron z 241 ilustracjami w tekście i jedną tablicą kolorową. Przystąpiono również do składania trzeciego i ostatniego zeszytu *Cracovia artificum 1501—1550* śp. czł. Jana Ptaśnika w opracowaniu doc. M. Friedberga, chwilowo jednak musiano tę robotę przerwać, ponieważ się okazało, że w czasie wojny zaginęła część rękopisu, zawierająca 40 wypisów archiwalnych z działu uzupełnień dokonanych przez doc. Friedberga, który pracuje obecnie nad zapełnieniem tej luki. Państwowy Instytut Historii Sztuki przy Ministerstwie Kultury i Sztuki

wypłacił Komisji w jesieni 1945 r. na cele wydawnicze kwotę 100.000 zł, którą już w całości wydano. Na 17 posiedzeniach przedstawiono następujące referaty: czł. A. Bochnak, Portrety Zygmunta III i Anny Austriaczki w Muzeum Sztuki Uniw. Jagiell.; dr J. Dutkiewicz: Funkcjonalizm zagadnień wiedzy o sztuce; czł. St. J. Gąsiorowski: O badaniu archeologicznym (część II); tenże: Poglądy na stosunek natury do sztuki i kultury materialnej oraz możliwości badawcze; inż. arch. B. Guerquin: Zamek w Jazłowcu; czł. R. Ingarden: O budowie obrazu; dr K. Kutrzebianka: Dwa obrazy z w. XVI w Jordanowie; taż: Obraz Matki Boskiej Myślenickiej; czł. T. Mańkowski: Brat Jan dominikanin; tenże: Kaplica Boimów we Lwowie; tenże: Kronikarz Maciej Strykowski malarzem; tenże: Mecnat Jana III w Żółkwi; tenże: Pasy polskie tkane we Włoszech; tenże: Pomniki bernardyńskie w Polsce; tenże: Prace Schlütera w Wilanowie; tenże: Sielanki polskie kopersztychami ozdobione z roku 1778; dr K. Sinko-Popielowa: Zaginiony nagrobek św. Jacka w kościele Dominikanów w Krakowie; prof. A. Szyzko-Bohusz: Druga katedra romańska na Wawelu; tenże: Geneza planu gotyckiej katedry na Wawelu; tenże: Ruiny na ostrowie jeziora Lednicy; inż. arch. St. Świszczowski: Klasztor Dominikanek na Gródku w Krakowie; czł. Wł. Tarkiewicz: Dwa baroki, krakowski i wileński; prof. J. Zachwatowicz: Rotunda Mieszka I w Gnieźnie.

Gabinet Rycin, o którego losach w chwili zeszłorocznego Walnego Zgromadzenia brak było ścisłych wiadomości, został w zimie 1945/46 odnaleziony przez czł. T. Mańkowskiego i czł. A. Bochnaka w skrzyniach, złożonych w schronie Zamku Królewskiego na Wawelu wśród skrzyń zawierających rękopisy, ryciny i inkunabuly Biblioteki Jagiellońskiej. Skrzynie przeniesiono do dwóch sal w budynku nr 5 na Wawelu, gdzie je rozpakowano i zawartość ich przy współudziale mgra M. Grońskiej, asystentki Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu, prowizorycznie uporządkowano. Okazało się, że braki są minimalne; ograniczają się według wszelkiego prawdopodobieństwa do kilkunastu rycin, które

skradli Niemcy bezpośrednio po wejściu do lokalu Gabinetu Rycin we wrześniu 1939 r. Odnaleziono również inwentarz tej części zbiorów, która pochodzi z Biblioteki Polskiej w Paryżu, jak również stare inwentarze zbioru Moszyńskich i zaczęty przed wojną nowy inwentarz całości. Ścisłe ustalenie strat będzie możliwe bardzo nierychło, po przeprowadzeniu dokładnego szkontrum na podstawie zachowanych inwentarzy. Przepadły natomiast w zupełności wszystkie meble Gabinetu Rycin, jak również znajdujący się w jego lokalu epidiaskop Komisji historii sztuki i urządzenie ciemni fotograficznej przy Gabinetcie Rycin, które było prywatną własnością czł. A. Bochnaka, oddaną do użytku Gabinetu i Komisji. Ostateczne uporządkowanie, uruchomienie i udostępnienie Gabinetu Rycin zależne jest obecnie od odzyskania dawnego lokalu, używanego obecnie przez seminarium Wydziału Prawa Uniw. Jagiell., oraz od sprawienia mebli, jak również od skompletowania przez Zarząd P. A. U. dyrekcji i komitetu Gabinetu.

Komisja Językowa wydała jako nr 29 Prac rozprawę czł. W. Taszyckiego: Słowiańskie nazwy miejscowe (ustalenie podziału). W okresie lipiec 1945 — maj 1946 odbyło się 9 posiedzeń, na których 13 autorów przedstawiło 18 referatów: czł. K. Nitsch: Uwagi o niektórych typach polskiej deklinacji; doc. T. Milewski: Kategoria rodzaju gramatycznego; tenże: Stosunki językowe polsko-pruskie; prof. Z. Klemensiłowicz: O charakteryzowaniu języka osobniczego; tenże: Grupy wyrazowe w zdaniu; czł. W. Taszycki: Słowiańskie nazwy miejscowe (ustalenie podziału); tenże: O staropolskich formach *robilech*, *robilichmy*; czł. A. Kleczkowski: *Nisa* czy *Nysa*?; doc. M. Dłuska: Polski wiersz sylabiczny; taż: Polskie zestroje akcentowe i intonacyjne; czł. J. Safarewicz: Ze studiów nad wspólnotą bałto-słowiańską; czł. Z. Stieber: Z badań porównawczych nad słownictwem Karpat; doc. R. Stopa: O normatywną funkcję językozraństwa; dr Z. Rysiewicz: Uwagi o funkcji sufiksu *-ka-* w staroindyjskich złożeniach; tenże: Z zagadnień chronologii względnej formacji feminini w językach indo-

europiejskich; dr F. Sławski: Staro-cerkiewno-słowiańskie podstawy zaniku infinitywu w bułgarszczyźnie; E. Ostrowska: Historyczna składnia komparatywu w języku polskim; doc. S. Urbańczyk: Polsko-czeska granica językowa w świetle nazw miejscowych.

Mapa rozmieszczenia języka litewskiego w Polsce. Dotychczas nie udało się dotrzeć do papierów, pozostałych po śmierci prof. O. Chomińskiego, koniecznych do ustalenia tekstu i tablic objaśniających do Mapy.

Komisja Terminologiczna Morska zarówno z braku funduszków jak ze względu na pobyt przeważnej części współpracowników za granicą nie była czynna.

Słownik Staropolski. W roku sprawozdawczym opracowano na nowo kartki z W. Łebskiego „Materiały do słownika łacińsko-polskiego średniowiecznej łaciny i starożytności polskich” (Roczniki Tow. Przyj. Nauk Pozn. XII—XIV, 1885), zostawione przez śp. czł. J. Łosia tak, jak były niegdyś przez autora (?) dostarczone, może dlatego, że większość źródeł tego zbioru została tymczasem ponownie lepiej wydana, a te wydania do Słownika opracowane. Wymienione kartki zawierały tylko luźne wyrazy, i to w postaci nominatywu sing. lub infinitywu bez względu na formę, w której były w zabytku; mimo to pożyteczne były choćby dla kontroli pełnego wyzyskania takich zbiorów, jak Kodeks Świętosława (Arch. Kom. Prawn. III), Kodeks tyński, Liber beneficiorum Długosza. Nadto opracowano na nowo: Kodeks mazowiecki Lubomirskiego i Lelewela Słownik 87 wyrazów (Polska wieków średnich, t. IV). Uzupełnia się wypisy z Akt Grodzkich i Ziemskich. — Zbiór jest przygotowany do pisania artykułów o wyrazach.

Komitet Słownika Łaciny Średniowiecznej w Polsce uzupełnił skład swój, uszczuplony przez tragiczny zgon czł. L. Sternbacha i wyjazd z Krakowa czł. A. Birkenmajera, przez zaproszenie do współpracy czł. S. Hammera i czł. J. Safarewicza, który objął obowiązki sekretarza. Uporządkowano ocalony z katastrofy wojennej zbiór karteek, które znalazły pomieszczenie przy Seminarium nauk

pomocniczych historii U. J. (ul. Straszewskiego 27), sporządzono dokładną listę zekscerpowanych dotąd tekstów, jako też zestawiono listę tekstów, które powinny być jeszcze uwzględnione przed przystąpieniem do pracy redakcyjnej. Równocześnie kontynuowano pracę nad ekscerpowaniem tekstów, w wyniku której wygotowano dalszych 9.800 kartek, że zaś w okresie wojennym, jak się okazało, sporządzono kartek 10.000, więc ogólna ich cyfra wynosi obecnie 584.810. Pracę nad redakcją zebranego materiału postanowiono przesunąć do czasu jego uzupełnienia, zwłaszcza z tekstów śląskich i pomorskich, co przypuszczalnie potrwa jeszcze co najmniej rok następny.

Komisja Orientalistyczna odbyła w okresie sprawozdawczym jedno posiedzenie, 20 października 1945, z referatami czł. T. Kowalskiego: Orientalistyka polska w okresie okupacji niemieckiej i prof. A. Zajączkowskiego: Zagadnienie chazarskie w świetle najnowszych badań. Na przeszkodzie w częstszych zebraniach stoi wielkie rozproszenie współpracowników, z których tylko nieliczna garstka przebywa stale w Krakowie.

Wyszedł nr 34 Prac Komisji: T. Lewickiego: Polska i kraje sąsiednie w świetle „Księgi Rogera” geografa arabskiego z XII w. al-Idrī T’ego, część 1. (uwagi ogólne, tekst arabski, tłumaczenie); na ukończeniu jest druk nru 35 Prac, A. Gawrońskiego: Początki dramatu indyjskiego a sprawa wpływów greckich, do druku przygotował, wstępem i streszczeniem francuskim zaopatrzył E. Słuszkiewicz.

P. Maria Kotwiczówna złożyła w Komisji obszerny rękopis ostatniej pracy swego ojca, śp. czł. prof. Wł. Kotwicza (zm. 3. X. 1944 w Czarnym Borze pod Wilnem) pt.: Nowe przyczynki do studiów altajskich. Komisja uważa za swój obowiązek jak najrychlejsze wydanie drukiem tej ważnej pracy jednego z najwybitniejszych znawców języków altajskich.

Komisja Filologiczna odbyła 9 posiedzeń, na których referaty wygłosili: czł. T. Sinko: Antymach z Kolofonu jako prekursor uczonej poezji hellenistycznej; tenże: Sym-

bolae chronologicae ad scripta Plutarchi, Luciani, eroticorum Graecorum; tenże: Talent i sztuka Teokryta; doc. J. Schnayder: Periegeza w literaturze greckiej. Powstanie i rozwój gatunku; dr M. Plezia: De Andronici Rhodii studiis Aristotelicis; R. Niemiec: Praca nad słownikiem polsko-lacińskim; dr Wł. Madyda: Harmonia treści i formy według estetyków starożytnych; dr Wł. Strzelecki: Studia prozodyczne i metryczne; doc. St. Skimina: Neolatina. Przyczynki do studiów nad polskimi poetami nowołacińskimi.

Wydano nr 17 Archiwum Filologicznego: czł. G. Przychocki: Styl tragedji Anneusza Seneki. Komisja posiada szereg prac gotowych do druku w Archiwum Filologicznym oraz w Bibliotece przekładów z literatury starożytnej.

Komisja Historii Literatury Polskiej odbyła osiem posiedzeń, na których przedstawili swe prace: prof. St. Adamczewski: Próba hierarchizacji badania naukowego historii literatury; czł. W. Borowy: Poezja Konstancji Benisławskiej; dr St. Jerschina: Liryka C. K. Norwida; doc. A. Bar: Twórczość Żmichowskiej; doc. H. Barycz: Studia zagraniczne St. Orzechowskiego; dr T. Turkowski: Środowisko literackie wileńskie od w. XVI do XVIII; dr St. Furmanik: Teoria wierszy polskich; doc. dr St. Skwarczyńska: Systematyka rodzajów literackich.

W Bibliotece Pisarzy Polskich przygotowuje czł. K. Badecki tom poświęcony epickiej poezji rybałtowskiej, czł. St. Lempicki Rotuły Mikołaja Kochanowskiego i dr J. Dilm nowe wydanie Pamiętników J. U. Niemcewicza, którego stulecie śmierci minęło w czasie okupacji w r. 1941.

Utworzona w roku sprawozdawczym Komisja Filologii Zachodnio-europejskiej przejmuję jako swoje wydawnictwo Archivum Neophilologicum.

Wydział Historyczno-filozoficzny odbył od lipca 1945 do końca maja 1946 r. 13 posiedzeń, na których przedstawiono 15 prac, a mianowicie: 3 z zakresu filozofii: czł. R. Ingarden: Spór o istnienie świata między idealizmem a realizmem; czł. W. Lutosławski: Nowe opracowanie metafizyki;

tenże: Rozwój pojęcia państwa; 1 z zakresu historii filozofii: dr B. Kieszkowski: Teizm a materializm w Anglii XVII w.; 1 z zakresu psychologii: czł. St. Szuman: O psychicznym przystosowaniu i nieprzystosowaniu człowieka do rzeczywistości; 3 z zakresu historii Polski: czł. St. Kętrzyński: O imionach piastowskich do końca XI w.; czł. Wł. Konopczyński: Pierwszy rozbiór Polski; czł. A. Skałkowski: Aleksander Wielopolski w świetle archiwów rodzinnych, 1803—1877; 2 z zakresu historii Słowian: czł. Fr. Bujak: Wenedowie; czł. J. Czekanowski: Polska synteza slawistyczna w perspektywie ilościowej; 1 z historii starożytnej: dr J. Wolski: Załamanie się panowania Seleucydów w Iranie w III w. przed Chr.; 1 z historii prawa i ustroju Polski: dr B. Leśnodorski: Konstytucja 3 maja; 1 z historii prawa kanonicznego: czł. A. Vetulani: Z badań nad recepcją prawa rzymskiego przez autorów zbiorów kanonicznych w średniowieczu; 1 z historii prawa rzymskiego: dr E. Gintowt: Hamartema — culpa; 1 z zakresu dyplomatyki: prof. K. Małczyński: Bulla gnieźnieńska z 1136 r.

W tomie LXXI Rozpraw Wydziału wydrukowano jako nr 1 pracę czł. J. Widajewicza o relacji Ibrahima ibn Jakuba o Słowianach i Polsce. Odbito na czysto 41 tablic do t. I Corpus nummorum Poloniae dra M. Gumowskiego z podobiznami monet polskich do końca XI w. Gotowy do druku jest t. II tego wydawnictwa, obejmujący wiek XII.

Komisja Historyczna odbyła 3 posiedzenia plenarne, jedno sekcji nowożytnej, jedno podkomitetu historii nowoczesnej. Postanowiono gromadzić w P. A. U. archiwalne zbiory pozostałe po działaczach politycznych najświeższej doby tudzież roztoczyć opiekę nad badaniem dziejów współczesnych (od r. 1939). Opracowano projekt regulaminu Pracowni historycznej oraz projekt zasad wydawnictwa Traktatów Międzynarodowych Polski. Od lata 1945 urządzanie Pracowni zrobiło postępy; dział źródeł i wydawnictw seryjnych został tymczasem skompletowany; na duże trudności natrafia kompletowanie prac konstrukcyjnych. Wiele zamiarów Komisji rozbija się o brak zapewnionych środków,

zwłaszcza przy utrudnionym kontakcie ze współpracownikami zamiejscowymi. Z wydawnictw jest na ukończeniu druk tomu I nowej edycji Monumenta Poloniae Historica, obejmujący opis podróży Ibrahima ibn Jakuba w opracowaniu czł. T. Kowalskiego; powoli postępuje naprzód druk Dyplomatariusza katedry wileńskiej w opracowaniu czł. Wł. Semkowicza oraz Monumenta Poloniae Vaticana.

Ekspedycja Rzymska nie była czynna w okresie sprawozdawczym.

Komisja Prawnicza odbyła w okresie sprawozdawczym jedno posiedzenie administracyjne i jedno naukowe, na którym przedstawiono następujące prace: czł. Wł. Wolter: Problematyka zamiaru wynikowego; doc. A. Szpunar: Nadużycie prawa. Prace te przeznaczone są do druku w projektowanym wydawnictwie Komisji Rozprawy Sekcji Prawa Współczesnego. Jako nr 8 Studiów i materiałów do historii ustawodawstwa synodalnego w Polsce wydano Statuty synodalne krakowskie biskupa Jana Konarskiego z 1509 r. w opracowaniu doc. J. Sawickiego. Przygotowanie do druku rozpoczętych jeszcze w okresie przedwojennym wydawnictw Komisji natrafia na znaczne trudności wobec braku wiadomości o wielu zebranych materiałach, w szczególności poczynionych przed wojną odpisach aktów ustawodawczych, mających wchodzić w skład II t. Corpus Iuris Polonici. Na skutek działań wojennych przepadły bez śladu materiały zebrane do t. IV Corpus Iuris Polonici przez śp. czł. J. Siemieńskiego. Brak również wiadomości o materiałach, które po śp. czł. O. Balzerze znajdowały się we Lwowie.

Komisja Atlasu Historycznego Polski. Ukończono druk nr 4 Prac Komisji, zawierającego pracę dra H. Müncha: Geneza rozplanowania miast wielkopolskich XIII i XIV wieku. Przygotowano do druku pracę dra Wł. Rusińskiego: Osady tzw. Olędrow w dawnym województwie poznańskim.

Komitet Źródeł do Dziejów Życia Umysłowego Polski z braku funduszy nie podjął w okresie sprawozdawczym czynności.

Komisja Historii Wojskowości była dla braku funduszków w okresie sprawozdawczym nieczynna.

Komisja dla Badań Historii Filozofii w Polsce odbyła w okresie sprawozdawczym jedno posiedzenie naukowe, na którym doc. A. Bar przedstawił pracę pt. Bibliografia do filozofii polskiej. Komisja powołała do życia komitet dla zorganizowania prac nad przygotowaniem nowego podręcznika historii filozofii w Polsce.

Kwartalnik Filozoficzny zaczął z początkiem stycznia 1946 druk potrójnego numeru celem zamknięcia ostatniego przedwojennego rocznika z r. 1939. Obejmuje on siedem rozpraw naukowych, z których cztery już zostały złożone, mianowicie: czł. R. Ingardena: Esencjalne zagadnienie formy i jej podstawowe pojęcia; prof. Z. Zawirskiego: Geneza i rozwój logiki intuicjonistycznej; A. Mostowskiego: O zdaniach nierozstrzygalnych w sformalizowanych systemach matematyki; M. Ossowskiej: O dwóch rodzajach ocen.

Komisja Socjologiczna odbyła cztery posiedzenia naukowe, na których przedstawiono następujące prace: czł. S. Dąbrowski: Z zagadnień socjologii wojny; czł. Wł. Konopczyński: Przyjaźń narodów w świetle historii. Próba problematyki; czł. A. Krzyżanowski: Przewidywania polityczne i rzeczywistość; czł. E. Romer: Perspektywy ewolucyjne struktury duchowej narodu polskiego; dr E. Wiczorek: Studia nad rodziną górniczą na Górnym Śląsku.

Wydział Matematyczno-przyrodniczy odbył w czasie sprawozdawczym 6 posiedzeń; przedstawiono ogółem 36 prac, które przyjęto do druku. Według treści było prac: z zakresu matematyki 2, fizyki 2, chemii 3, mineralogii 10, geologii 2, botaniki 5, zoologii 10, biologii 1, historii nauk przyrodniczych 1.

Wydano następujące publikacje:

1) Bulletin International de l'Acad. Pol. des Sciences et des Lettres. Classe des Sciences Mathém. et Nat. Série A, Sciences Mathém. Année 1939 (nry 4—10).

2) Bulletin International de l'Acad. des Sciences et des Lettres. Classe des Sciences Mathém. et Nat. Série B, Sciences Naturelles II, Année 1939 (nry 5—10);

3) Comptes Rendus Mensuels des Séances de la Classe des Sciences Mathém. et Nat. 1939 nr 6—7 i 1945 nr 1—7.

Badania staruńskie. W wydawnictwie Wydziału Mat.-przyrod. Starunia, redagowanym przez czł. J. Stacha, poświęconym badaniom nad plejstocenem na ziemiach Polski, ogłoszono nr 19 (dr M. Klimaszewski i czł. W. Szafer: Plejstocen w Łękach Dolnych koło Tarnowa) i nr 20 (czł. W. Szafer: Kopalna *Armeria* w plejstocenie europejskim ze szczególnym uwzględnieniem plejstocenu w Polsce).

Muzeum Przyrodnicze. Cała praca w okresie sprawozdawczym skierowana była ku doprowadzeniu do porządku lokalu muzeum i zbiorów, zabezpieczenia zbiorów oraz przygotowania sal z okazami wystawowymi przeznaczonych do zwiedzania ich przez szeroki ogół jak również tych, w których miały być pomieszczone materiały do prac naukowych.

Nie była to praca mała. Pierwotne urządzenie muzeum zostało bowiem wskutek wypadków wojennych właściwie całkowicie zburzone. Stało się to przede wszystkim wskutek przetrzucia przez Niemców wszystkich zbiorów rozmieszczonych poprzednio na całym trzecim piętrze gmachu Akademii i części piętra drugiego do kilku zaledwie sal piętra trzeciego, do których zarząd muzeum przyjął jeszcze wiele sprzętów i zbiorów zakładów uniwersyteckich oraz szkół w celu uratowania tych rzeczy od zniszczenia. Następnie pod koniec okupacji przeniesiono w obawie przed pożarem wszystkie zbiory botaniczne, zoologiczne i najcenniejsze geologiczne oraz bibliotekę i znaczną część nowszych gablot i szaf do kilku pokoi na parterze gmachu. Reszta zbiorów geologicznych, przeważnie dużych okazów, mieszczących się w starych, nie dających się rozłożyć gablotach, pozostała na III piętrze. Brak węgla, a wskutek tego niemożność ogrzewania dawnego lokalu muzeum spowodowały, że przenoszenie z powrotem sprzętów i zbiorów muzealnych na dawne lub nowe miejsca rozpoczęto dopiero późną wiosną. Wszystkie

zbiory zoologiczne trzeba było wynosić z powrotem na piętro trzecie, botaniczne do sal na piętrze drugim, a całość zbiorów geologicznych wraz z gablotami i szafami wszystkimi przenieść na parter, do sal, w których złożone były jeszcze tymczasowo zbiory botaniczne, zoologiczne i cała biblioteka. Wylonił się przy tym szereg technicznych trudności, przeszkadzających w szybkim doprowadzeniu muzeum do należytego porządku. I tak różne zakłady uniwersyteckie, których liczne szafy i zbiory pozostawały na III piętrze lokalu muzeum, nie mogły dla braku u siebie pomieszczeń i środków transportowych pozabierać zaraz swych rzeczy, a na parterze zabrakło już zupełnie miejsca, aby można było najpierw znieść tam zbiory geologiczne wraz z gablotami, opróżnić w ten sposób całkowicie trzecie piętro, odczyścić lokal i dopiero wtenczas przenieść zbiory zoologiczne wraz z gablotami i szafami na swoje już stałe miejsca. Musiało się stopniowo na miejsca opróżniające się po przenoszonych na trzecie piętro zbiorach zoologicznych znosić z góry gabloty ze zbiorami geologicznymi i odwrotnie, przy czym ani jedne ani drugie nie mogły być od razu ustawiane na miejsca, na których miały być stałe ustawione. Kiedy nareszcie przenoszenie tych zbiorów i gablot zostało dokonane, przy czym cały personel muzeum był tą pracą stale zajęty, musiano w dziale zoologicznym na trzecim piętrze znowu przesuwać szafy i przenosić zbiory z jednej sali do drugiej, aby móc odmalować część wystawowych sal muzealnych i wycyklinować w nich zniszczone podłogi. Wstrzymywało to wielce tok wysiłków doprowadzenia muzeum w możliwie krótkim czasie do należytego porządku.

Obecnie wszystkie zbiory muzeum znajdują się w swoich działach.

Zbiory botaniczne mieszczą się w całości w pięciu salach drugiego piętra głównego gmachu Akademii. Obejmują one zielnik główny, składający się z 336 fascykułów, nadto zielniki nie wcielone jeszcze do zielnika głównego, mianowicie: Czeczottowej, Dąbkowskiej, Kotuli, Limanowskiej, Panowa, Piecha, Rotherta (*Sparganium*), Wągi, Wołoszczaka i Zapalowicza. Wszystkie te zbiory pomieszczone zostały w nale-

zytym porządku w szafach i zabezpieczone przed szkodnikami. Ułożono i zabezpieczono także przed szkodnikami inne zbiory działu botanicznego, mianowicie glony, śluzowce, grzyby, mchy i porosty, a bibliotekę podręczną tego działu, po uporządkowaniu jej, pomieszczono w trzech szafach.

Ze zbiorów tego działu, przygotowanych w okresie sprawozdawczym całkowicie do stanu używalności, korzystało na miejscu kilku botaników, nadto poza muzeum wypożyczono z zielnika do Instytutu Botanicznego U. J. rodzaj *Vicia*.

Dział botaniczny pozostaje pod opieką mgra I. Kucowej, której w uporządkowaniu zbiorów pomagała p. K. Wojtusiakówna, zajęta częściowo także w dziale zoologicznym.

Do działu botanicznego przybyły w okresie sprawozdawczym zbiory Myxobakterii w liczbie 5 pudełek i 5 teczek z preparatami, opracowane i ofiarowane muzeum przez pp. Krzemieniewskich.

Zbiory geologiczne uzyskały nowe pomieszczenie, mianowicie 6 sal na parterze bocznego skrzydła gmachu Akademii. Po przeniesieniu tam zbiorów geologicznych i wszystkich gablot powierzono dalszą opiekę nad tym działem drowi M. Krachowi, który przy pomocy przydzielonych pracowników podjął prace uporządkowania i odczyszczenia zbiorów. W okresie sprawozdawczym naprawiono część starych gablot i szuflad, w których pomieszczone są zbiory, odczyszczono większość okazów i zgrupowano zbiory w poszczególnych salach według formacji geologicznych. Podjęto również prace przygotowania okazów do części wystawowej, przede wszystkim do sali, która ma być przeznaczona na wystawę flory węglowej i innych okazów paleobotanicznych. Uporządkowano także bibliotekę tego działu, z której korzysta obecnie szereg przyrodników.

Mimo że część wystawowa w dziale geologicznym jest dopiero w toku wykonania, to jednak zezwolono pewnej ilości osób zainteresowanych zbiorami geologicznymi na ich oglądanie. Z działalności naukowej w tym dziale do zanoto-

wania jest opracowanie fauny i rozpoznanie skał erratycznych z Polesia, dostarczonych przez p. Rühlego, pracownika P. Inst. Geologicznego.

W dziale zoologicznym, zajmującym obecnie całe trzecie piętro gmachu Akademii, przeznaczono część najobszerniejszych i najwidniejszych sal na cele wystawowe. Biorąc pod uwagę zniszczenie, jakie długotrwała wojna i wroga okupacja wyrządziły w zbiorach muzealnych i w żywej przyrodzie kraju, jak też pragnąc odzwierciedlić w pewnym zarysie nowo uzyskane granice, mianowicie szerokie oparcie się Polski o morze, postanowiono, poza dawniejszymi salami wystawowymi z okazami zwierząt krajowych, podjąć próbę urządzenia w kilku salach stałej wystawy fauny i flory naszego morza obok, dla porównania, sali z interesującymi okazami mórz południowych, dalej sal z okazami zwierząt wymarłych, charakterystycznych dla ziem Polski w tak ważnym dla człowieka okresie plejstoceniowym, osobną salę poświęcić zagadnieniom związanym z ochroną przyrody naszego kraju, stworzyć wreszcie kilka innych jeszcze zamkniętych interesujących całości. Urządzenie tych nowych sal napotyka jednak na duże trudności, gdyż muzeum, poświęcone głównie celom naukowym, posiada w zbiorach swych mało okazów, które by się nadawały na wystawę, mającą w sposób piękny i umiejętny zobrazować faunę różnych środowisk naszego kraju, częściowo krajów tropikalnych. Zdobywanie zaś brakujących okazów, odpowiadających celom wystawowym, nie jest tak łatwe. Dużą też trudnością jest brak odpowiednich funduszy na sprawienie należytej oprawy dla wystawionych okazów.

Usiłowania stworzenia wystaw, których zwiedzanie mogłoby przynosić duże korzyści studiującej młodzieży i poczyć zwiedzających, uzyskały poparcie tak u kierowników naukowych zakładów Uniw. Jagiell., którzy wypożyczyli na tę wystawę niektóre okazy ze zbiorów tych zakładów, jak też pełne zrozumienie przede wszystkim u odpowiednich czynników w Ministerstwie Oświaty, które przez udzielenie

subwencji ułatwiły w dużej mierze pokonanie części tych trudności.

Obecnie z 11 sal, w których ma się mieścić stała wystawa zbiorów zoologicznych, jest już całkowicie urządzonych sześć, mianowicie: obszerna sala ze zbiorami entomologicznymi, w której wolontariusz p. J. Świecimski ułożył na nowo zbiór chrząszczy krajowych i interesującą wystawę chrząszczy egzotycznych z pozyskanego w czasie wojny zbioru Solmana; następnie sala z okazami ssawców krajowych i obcych, a częściowo także jedna z sal z okazami ptaków krajowych. Całkowicie urządzone są dwie sale z wymarłymi zwierzętami z okresu plejstoceńskiego, wśród których na pierwsze miejsce wysuwa się unikat światowy, wypchany okaz nosorożca dyluwialnego, dobrze zachowana czaszka mamuta (depozyt Zakł. Geol. U. J.), zmontowany szkielet niedźwiedzia jaskiniowego, nadto inne interesujące okazy i dwa duże obrazy zdobiące ściany tych sal, mianowicie grupa nosorożców dyluwialnych i wędrowka mamutów (mal. K. Łukaszewicz i J. Świecimski). Urządzona jest też sala obrazująca faunę mórz ciepłych i północnego. Rozpoczęto urządzenie obszernej sali przeznaczonej na ekspozyty związane z ochroną przyrody naszego kraju.

Nie zaniedbano też w dziale zoologicznym celów naukowych muzeum.

Wszystkie zbiory naukowe, po przejrzaniu ich i zatruciu, pomieszczono w szafach. Dla zbiorów entomologicznych, które wzrosły znacznie w okresie wojny i powiększyły się także wydatnie w okresie sprawozdawczym, uzyskało muzeum 18 szaf, które pomieszczono w dwóch osobnych salach, przygotowując tam równocześnie miejsca do pracy dla pracowników naukowych. Zbiory zwierząt wodnych oraz robaków, płazów, gadów i ptaków, nie zużyte do celów wystawowych, schowano po odczyszczeniu, w dalszych 15 szafach, które zajęły inne dwie sale. W jednej sali urządzono laboratorium, a każdy z kustoszów w tym dziale otrzymał dla siebie osobny pokój do pracy naukowej. Powróciła też na swoje miejsce podręczna biblioteka działu zoologicz-

nego, która oprócz dawniejszych 12 szaf zajęła jeszcze dwie dalsze nowe szafy. Biblioteka ta została przez mgr S. Bochenkównę doprowadzona przy pomocy p. Wojtusiakówny już o tyle do porządku, że można z niej korzystać.

Personel muzeum zajęty całkowicie pracą czysto muzealną, fizyczną, przenoszeniem, porządkowaniem i zabezpieczaniem zbiorów, nie był w możności oddać się w dostatecznej mierze pracy naukowej, związanej z muzeum. Jednak w piśmie redagowanym przez dyrekcję muzeum „Prace Muzeum Przyrodniczego P. A. U.” ogłosił dyr. J. Stach cztery prace, wykonane przez niego w czasie wojny.

Dyrektorem całości Muzeum Przyrodniczego był czł. J. Stach, który zarazem opiekował się bezpośrednio działem i urzędzeniem sal ze zbiorami plejstoceniowymi. Opieka nad działem kęgowców powierzona była doc. J. Fudakowskiemu, nad działem entomologicznym i morskim doc. R. Wojtusiakowi, którzy urządził salę wystawową fauny mórz południowych przy pomocy wolont. p. Świecimskiego i p. Wojtusiakówny. Urządzenie sali „Ochrony przyrody” pozostające pod opieką dyr. czł. J. Stacha i delegata Państw. Ochrony Przyr. czł. W. Szafera, projektuje i wykonuje p. K. Łukaszewicz. Stale zajęty jest pracą w dziale zoologicznym wolontariusz p. J. Świecimski. Bibliotekę zoologiczną ma pod swoją opieką mgr S. Bochenkówna, która równocześnie jest sekretarką muzeum i rysuje mapy potrzebne do zilustrowania różnych zagadnień w wystawowej części muzeum.

W okresie sprawozdawczym przybyły do działu zoologicznego:

Zbiór motyli t. zw. większych, krajowych oraz rzadkich palearktycznych i egzotycznych, łącznie ok. 10.000 — dar p. Wiktora Micherdzińskiego;

zbiór ok. 3000 motyli większych, pozostały po śp. Kawalcu — dar jego żony;

kilkadziesiąt okazów motyli z dalekiego Wschodu — dar p. Webera;

zbiór chrząszczy krajowych (20 pudeł), pozostały po
śp. prof. Popku — ofiarowała jego żona;

wypchana głowa losia, dwie wypchane głowy jeleni
i dwie pary rogów — dar Zarządu Biblioteki Jagiell.;

wypchany okaz odmiany żółtawej jeża — dar prof.
St. Skowrona;

czaszka wydry — dar dra H. Szarskiego.

Ze zbiorów zoologicznych, obecnie już zupełnie dostęp-
nych dla pracy naukowej, korzystało w okresie sprawozdaw-
czym kilkakrotnie 8 przyrodników miejscowych oraz 5 za-
miejskowych (4 z Warszawy i 1 z Lublina), którzy przez
dłuższy czas (parę miesięcy) lub krótszy pracowali w lokalu
muzeum. Z biblioteki podręcznej oprócz powyższych przy-
rodników korzystało jeszcze dalszych 12.

Oprócz czynników rządowych z Ministerstwa Oświaty,
interesujących się życzliwie pracą i działalnością muzeum,
mianowicie wiceministra Oświaty W. Bieńkowskiego i na-
czelnika Wydziału Nauki E. Geblewicza, zwiedził wysta-
wową część muzeum szereg osób, dalej uczestnicy Zjazdu
Plejsocenińskiego, zbiorowo uczniowie gimnazjów i szkół
powszechnych pod przewodnictwem swych nauczycieli,
uczestnicy Wyższego Kursu Nauczycieli i inni.

W wydawnictwie Prace Muzeum Przyrodniczego
P. A. U., podjętym w okresie sprawozdawczym przez Wy-
dział Mat.-przyrodn., redagowanym przez czł. J. Stacha,
ogłoszono nr 1: czł. J. Stach, The Species of the Genus
Arrhopalites Occuring in European Caves (Gatunki rodzaju
Arrhopalites żyjące w jaskiniach Europy); nr 2: tenże: The
Species of the Genus *Isotomurus* Börn. (*Collembola*) Occur-
ing in European Caves (Gatunki z rodzaju *Isotomurus* Börn.
(Skoczogonki) występujące w jaskiniach Europy); nr 3:
tenże: *Lepidoatelura montana* n. g., n. sp., the Myrmeco-
philous Lepismid from the Balkan (*Lepidoatelura montana*,
nowy rodzaj i nowy gatunek mrówkolubnego rybika (Szczeciogonki) z Balkanu); nr 4: tenże: A New Lepismid (*Le-
pisma priesneri* n. sp.) from Egypt (Nowy gatunek rybika
z Egiptu).

Wydział Lekarski odbył w okresie sprawozdawczym 6 posiedzeń naukowych, w czym jedno w Warszawie w dniu 8 grudnia 1945 r. Na posiedzeniach tych przedstawiono 48 prac, z których przyjęto do druku 44, a mianowicie: 2 z zakresu anatomii opisowej, 3 z chemii fizjologicznej, 1 z chemii patologicznej, 3 z patologii, 1 z anatomii patologicznej, 2 z nauki o nowotworach, 2 z nauki o gruźlicy, 3 z nauki o chorobach zakaźnych, 16 z bakteriologii i serologii, 3 z medycyny wewnętrznej, 1 z chirurgii, 3 z ginekologii i położnictwa, 1 z dermatologii, 1 z otiatrii, 2 z zakresu lekarskich nauk pomocniczych. Wydano:

1) Bulletin International de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres Classe de Médecine, Année 1939, nr 5—10; 2) Rozprawy Wydziału Lekarskiego, Seria I, Tom 7, nr 1, 1945.

Komisja Historii Medycyny i Nauk Matematyczno-przyrodniczych odbyła w ciągu okresu sprawozdawczego jedno posiedzenie naukowe, na którym przedstawiono następujące prace i komunikaty: czł. A. Wrzosek: Słownik lekarzy polskich XIX i XX w.; doc. H. Barycz: Stanisław Lubieniecki, historyk i astronom polski XVII w.; dr Z. Wiktor: Jedenaście historii chorób z kliniki Bierkowskiego. Rozpoczęto w tomie II Prac i Materiałów Komisji druk pracy A. Krasuskiego pt. Leopold Lafontaine, lekarz, działacz społeczny, protochirurg wojsk Księstwa Warszawskiego.

Komisja Antropologiczna odbyła w okresie sprawozdawczym dwa posiedzenia, na których przedstawiono 4 prace: czł. J. Czekanowski: Teoretyczne podstawy antropologii; J. Garbuśńska: Wskaźnik Wertheimera a waga i wzrost u dziewcząt krakowskich; J. Wąsówna: Wskaźnik Kretschnera a waga i wzrost u dziewcząt krakowskich; P. Sikora: Analiza rasowa pigmejów afrykańskich.

Wydawnictwo Komisji Prace i Materiały Antropologiczne nie zostało w okresie sprawozdawczym uruchomione.

Muzeum Archeologiczne w roku sprawozdawczym przeprowadziło reorganizację i odnowienie wszystkich swoich

działów, a nawet w stosunku do okresu przedwojennego doprowadziło w wielu punktach do poważnego rozwoju. Dzięki intensywnej pracy personelu muzealnego i subwencjom z Ministerstwa Kultury i Sztuki, po usunięciu obcych materiałów (przeszło 400 pak), zalegających w pracowniach i lokalach wystawowych, przeprowadzono gruntowny remont zdewastowanych pomieszczeń, odmalowano 16 sal i 2 klatki, schodowe, wycyklinowano podłogi, odlakierowano drzwi, okna itp. Uzyskano nowe meble, a w dawnych głębokich i ciemnych gablotach przeprowadzono oświetlenie elektryczne. Dokonano ciężkiej pracy wypakowania zdeponowanych w piwnicach zbiorów i urządzono wystawę tak, że już 16 listopada ubiegłego roku zostało muzeum w całości udostępnione dla zwiedzających i pracowników naukowych. W stosunku do stanu przedwojennego powiększone zostało muzeum o jedną salę wystawową, trzy duże sale zbiorów dla studiów naukowych i jedną salę na kancelarię. Nie ma jeszcze miejsca na cenne zbiory zabytków egipskich i peruwiańskich, magazynowane na jednym z korytarzy muzealnych, które, nie związane z polską prehistorią, wymagają odpowiedniego pomieszczenia. Gruntownej reorganizacji uległo archiwum muzealne, dla którego uzyskano odpowiednie pomieszczenie i większą ilość map i teczek. Osobno pomieszczono uporządkowane zbiory wykopaliskowe materiału kostnego antropologicznego i faunistycznego. Uruchomiono pracownię i magazyny naukowe, pracownię rysunkową, konserwacyjną i warsztat reperacyjny, uzyskując w każdym z tych działów duże wyniki. Wykonano szereg zdjęć fotograficznych eksponatów i prowadzono prace nad inwentaryzacją i katalogowaniem zabytków. Zorganizowano bibliotekę podręczną, której poświęcono osobną salę. Przeprowadzono ankietę na terenie województwa krakowskiego i kieleckiego dla zorientowania się w zmianach i zniszczeniach, jakim w czasie wojny uległy w terenie nieruchomości zabytki przedhistoryczne.

Stan osobowy muzeum obejmuje 12 osób: kierownik, 7 pracowników naukowych, 2 stypendystów, laborant i woźny.

Muzeum jest udostępnione bezpłatnie dla wycieczek i młodzieży szkolnej. Słuchacze prehistorii stale korzystają ze zbiorów muzealnych w studiach uniwersyteckich.

Ze zbiorów muzeum do prac naukowych korzystali: z Poznania czł. J. Kostrzewski; z Warszawy czł. W. Antoniewicz, dr Z. Podkowińska; z Krakowa mgr St. Buratyński, dr Grodziski, dr R. Jamka, St. Jakubowski, A. Kowalska, K. Kowalski, dr G. Leńczyk, czł. M. Małecki, ks. J. Motyka, dr St. Nosek, dr T. Reyman, M. Trzepakówna; z Wrocławia dr A. Nasz.

Badania terenowe z ramienia muzeum przeprowadzono w wojew. krakowskim, rzeszowskim i kieleckim.

Zbiory muzeum powiększyły się o zabytki z następujących miejscowości: Baczyn (pow. Kraków), materiał krzemienisty (dar K. Kowalskiego); Biały Kościół (pow. Olkusz), materiał kostny (dar K. Kowalskiego); Chorodówka-Bachórz (pow. Sanok), materiał z kilkudziesięciu grobów łużyckich (badał dr R. Jamka); Dobrudża—Rumunia, skorupy i 2 szydła kościane z powierzchni kurhanu (dar K. Kowalskiego); Goszcza (pow. Miechów), przęślik z łupku (dar A. Stolzmana); Grodzisko (pow. Łańcut), fragmenty urny i przepalonych kości (dar dra Grodziskiego); Jaksice (pow. Miechów), przęślik, monetka srebrna, fragmenty szkła i zabytek kościany (dar Z. Płatka); Kraków-Krzemionki, odłupki krzemienne (dar J. Miki); Kraków-Łobzów, fragmenty ceramiki i materiał krzemienisty (dar K. Kowalskiego); Kraków-Rynek, materiały średniowieczne (badał dr G. Leńczyk); Kraków-Wawel, materiały średniowieczne (badał dr R. Jamka i mgr St. Buratyński); Kraków-Wawel, ośelka wczesnohistoryczna (dar prof. Szyszko-Bohusza); Kraków-Zwierzyniec, materiał krzemienisty (dar K. Kowalskiego); Kraków-okolice (dolina Bętkowska), materiał ceramiczny (dar K. Kowalskiego); Kraków-okolice (dolina Kluczwydy), materiał krzemienisty i ceramiczny (dar K. Kowalskiego); Kraków-okolice (dolina Wierzchowska Górna), materiał krzemienisty (dar K. Kowalskiego); Łaskarzew (pow. Garwolin), toporek kamienny (dar St. Jakubow-

skiego); Łazy (pow. Olkusz), materiał krzemienisty (dar K. Kowalskiego); Łęzkowice (pow. Bochnia), materiał ceramiczny (badał dr St. Nosek); prawdopodobnie okolica miasta Łodzi, 16 monet przed- i wczesnohistorycznych (dar dr E. Sredniawy); Majkowice (pow. Miechów), zbiór zabytków prehistorycznych (dar A. Gorczyńskiego); Malborg i okolica, grzebień kościany, paciorki szklane, kawałki bursztynu, sprzączka, wisiorek, bransoleta, klucz, 4 fibule, pierścień, igła, fragmenty blaszki brązowe, fragmenty szydeł kościanych, 2 siekiery krzemienne i wiór (wykupił i ofiarował do Muzeum T. Wiślański); Mników, jaskinia Na Łopiankach (pow. Kraków), materiał krzemienisty (dar K. Kowalskiego); Nietulisko Małe (pow. Opatów) fragment naczynia glinianego ze skarbu monet rzymskich (dar mgra A. Siedleckiego); Ojców (pow. Olkusz), materiał krzemienisty (dar K. Kowalskiego); Podskalany (pow. Kraków), materiał ceramiczny (dar K. Kowalskiego); Rzeszów, materiał nowożytny (badała M. Trzepaczówna); Sobienice—Jezioro (pow. Warszawa), siekierka krzemienista (dar St. Jakubowskiego); Wola Przemysłowska (pow. Brzesko), siekierka brązowa (dar ks. Alojzego); Zawada Lanckorońska (pow. Brzesko), materiał z grodziska wczesnohistorycznego (badał dr R. Jamka i dr G. Leńczyk); Zerków (pow. Kraków), materiał krzemienisty (dar K. Kowalskiego).

Biblioteka Akademii. Do końca 1945 r. Biblioteka była dostępna dla wszystkich, od stycznia 1946 r. są zbiory biblioteczne dostępne tylko dla członków P. A. U. oraz pracowników naukowych, posiadających zezwolenie Zarządu Akademii.

W okresie sprawozdawczym korzystało z czytelni 309 osób, wypożyczalni 87 osób, dostarczono do czytelni 179 rękopisów i 956 druków, wypożyczono 436 tomów, urgowano 253 osób, zwrócono 1395 tomów. Ze zbiorów Biblioteki P. A. U. wydzielono ponad 4.000 tomów (przeszło 1.000 dzieł) dla nowo utworzonego przy ul. Sławkowskiej 17 aparatu podręcznego przy Komisji historycznej P. A. U. Część wydawnictw P. A. U. (około 440 m. bież.) przewieziono z podziemi Bibl. Jag. do gmachu Akademii.

W miarę normalizacji stosunków nawiązuje się przeważającą skutkiem wojny wymianę wydawnictw, dzięki czemu wpłynęło do Biblioteki 47 wydawnictw (w 345 t.) z 4 akademii i 32 instytucji naukowych z 16 krajów.

Biblioteka Polska w Paryżu podniosła się pod kierownictwem delegata P. A. U. p. Franciszka Pułaskiego rychło z wojennego zniszczenia. Większość sal zdewastowanych w sposób barbarzyński przez Niemców została odnowiona, wewnątrz urządzono ocalonymi zabytkowymi meblami, Znaczna część zbiorów, wśród nich dwa cenne działy, mianowicie wybór dzieł stanowiących dokumentację o Polsce (20.000 tomów) i 30.000 broszur emigracyjnych, ukrytych w Muzeum Carnavalet, są znów w Bibliotece. Zbiory biblioteczne, ewakuowane przez Niemców do Neugersdorf, znajdują się w głównym zrzebie obecnie w Bibliotece Narodowej w Warszawie. Projektuje się przewiezienie ich do Paryża. Niestety dotychczas brak jakichkolwiek wiadomości o zbiorach muzealnych. Poważne braki wykazuje również Muzeum Adama Mickiewicza.

Biblioteka zdołała szybko powrócić do niemal normalnej działalności. Czytelnia działa normalnie, odbył się również szereg odczytów które ukażą się drukiem jako dalszy ciąg przedwojennych wydawnictw Biblioteki. W Centre d'Études czynne były w r. 1945 katedry literatury i historii. Centre d'Études wydało w r. 1940 nową publikację: Paul Cazin: Le prince-évêque de Varmie Ignace Krasicki 1735—1801. W r. 1946 wykłady w Centre zostały wstrzymane i odbywają się zastępczo w Instytucie Katolickim. Z końcem r. 1945 i początkiem r. 1946 urządziła Biblioteka wystawę pamiątek po Adamie Mickiewiczu. — W związku z sprawami Biblioteki przebywa w Paryżu z ramienia Zarządu P. A. U. czł. St. Wędkiewicz.

Jako druk bibliograficzny ukazało się sprawozdanie z działalności Biblioteki za rok 1939/40, wytłoczone w oficynie Tyszkiewicza w Nicei. Sprawozdania za czas 1940/44 i za rok naukowy 1944/45 są obecnie w przygotowaniu. W druku znajduje się wydawnictwo L'oeuvre de secours

à la Bibliothèque Polonaise, zawierające odezwę uczonych francuskich do świata cywilizowanego w związku ze zniszczeniem Biblioteki przez Niemców i sprawozdanie Międzynarodowego Instytutu współpracy umysłowej. Przygotowuje się również do druku jubileuszową broszurę o Bibliotece w latach 1839—1939.

Od p. Dąbrowskiego, introligatora w Paryżu, otrzymała Biblioteka piękny dar w postaci około 10.000 tomów dzieł i wydawnictw.

Stacja naukowa w Rzymie pod kierownictwem dra Józefa Michałowskiego nie poniosła w czasie wojny strat. Od chwili wybuchu wojny działalność Stacji musiała z natury rzeczy ulec ograniczeniu, a w r. 1942 po zajęciu Włoch przez wojska niemieckie, ustała zupełnie. Prace ograniczyły się tylko do katalogowania zbiorów. W r. 1943 wzięła Stację pod opiekę Stolica Apostolska. Po ustąpieniu okupacji niemieckiej roztoczył nad Stacją opiekę Interim Treasure Committee. W najbliższej przyszłości ma udać się z ramienia P. A. U. do Rzymu czł. J. Dąbrowski dla przejęcia Stacji.

Fundusze naukowe śp. W. J. Fedorowicza i śp. P. Tyszkowskiego, pozbawione nieruchomości i dochodów, nie były czynne w okresie sprawozdawczym.

Reprezentacje. W okresie sprawozdawczym Akademia była reprezentowana w konferencji Rady Stałej Międzynarodowego Kongresu Nauk Antropologicznych i Etnologicznych przez czł. K. Stołyhwę, w Państw. Radzie Mierniczej przez czł. T. Banachewicza, w Konferencji w Ministerstwie Zdrowia w sprawie potrzeb medycyny polskiej przez czł. W. Orłowskiego, w konferencji toponomastycznej, zwołanej przez Ministerstwo Administracji Publicznej, przez Prezesa, czł. M. Rudnickiego, czł. J. Safarewicza i czł. W. Taszyckiego, w uroczystym posiedzeniu Towarzystwa Naukowego Warszawskiego przez czł. St. Pieńkowskiego, w inauguracji Instytutu Włoskiego przez czł. G. Przychockiego, w uroczystości przyjęcia Ks. Kardynała Sapiemy przez Sekretarza Generalnego, w akademii ku czi

czł. K. Bohdanowicza przez Sekretarza Generalnego i czł. E. Romera, w akademii ku czci czł. J. Kleinera przez czł. J. Czekanowskiego, w uroczystościach pogrzebowych i akademii ku czci prezesa śp. St. Kutrzeby przez Sekretarza Generalnego, podczas pogrzebu śp. wiceprezesa L. Marchlewskiego przez czł. Fr. Waltera, w akademii żałobnej ku czci śp. W. Witosa przez Sekretarza Generalnego, czł. K. Michalskiego i czł. Fr. Waltera, w akademii żałobnej ku czci śp. czł. J. Nowaka przez Sekretarza Generalnego, w inauguracji Instytutu Francuskiego w Krakowie przez Prezesa i Sekretarza Generalnego. Konferencji Pedagogicznej, zwołanej przez Uniwersytet Minnesota (USA), przesłano pismo gratulacyjne. Akademia otrzymała zaproszenia do wzięcia udziału w następujących naukowych zjazdach międzynarodowych: w Zjeździe Royal Society i Angielskiego Towarzystwa Fizycznego w lipcu 1946 r. w Anglii (oba te zjazdy połączone są z uroczystościami jubileuszowymi ku czci Newtona), w Kongresie zwołanym przez Société Helvétique des Sciences Naturelles do Zurychu z początkiem września 1946 i w Kongresie Mechaniki Stosowanej w Paryżu z końcem września 1946 r.

Unie międzynarodowe. Dotychczas zwróciły się o nawiązanie przerwanej przez wojnę współpracy i z zaproszeniem na kongresy: Conseil International des Unions Scientifiques oraz Międzynarodowe Unie: Astronomiczna, Chemiczna i Geodezyjno-geofizyczna. W Konferencji Unii Astronomicznej w marcu 1946 r. w Kopenhadze reprezentował Akademię czł. T. Banachiewicz. Kongresy Conseil International des Unions Scientifiques i Unii Chemicznej mają się odbyć w Londynie w lipcu 1946 r., Kongres Unii Geodezyjno-geofizycznej w Cambridge z końcem lipca i początkiem sierpnia. Udział Akademii w kongresach i zjazdach międzynarodowych oraz reprezentacja Państwa Polskiego w międzynarodowych związkach naukowych zależy od udzielania przez Rząd R. P. delegatom P. A. U. paszportów i subwencji oraz zapewnienia możliwości przejazdu.

DODATEK DO SPRAWOZDANIA

Bibliografia wydań Polskiej Akademii Umiejętności

od 1 lipca 1945 do końca maja 1946

(Ceny w złotych)

I. Wydział Filologiczny¹

Archiwum Filologiczne nr 17. Kraków 1946, 8°, str. 64.

Treść: Przychocki G.: Styl tragedyj Anneusza Seneki 150.—

Ingarden R. p. Rozprawy I t. LXVII nr 1.

Lewicki T. p. Prace Komisji Orientalistycznej nr 34.

Prace Komisji Językowej nr 29. Kraków 1946, 8°, str. 64.

Treść: Taszycki W.: Słowiańskie nazwy miejscowe (Ustalenie podziału) 100.—

Prace Komisji Orientalistycznej nr 34. Kraków 1946, 8°, str. V + 144 + 32 num. arab.

Treść: Lewicki T.: Polska i kraje sąsiednie w świetle „Księgi Rogera” geografii arabskiego z XII w. Al-Idrisi’ego. Część I. (Uwagi ogólne, tekst arabski, tłumaczenie). La Pologne et les pays voisins dans le „Livre de Roger” de Al’-Idrisi, géographe arabe du XIIe siècle. Ire partie. (Observations générales, texte arabe, traduction) 120.—

Przychocki G. p. Archiwum Filologiczne nr 17.

Rozprawy Wydziału Filologicznego t. LXVII nr 1. Kraków 1946, str. 69.

Treść: Ingarden R.: O budowie obrazu. Szkic z teorii sztuki 180.—

Taszycki W. p. Prace Komisji Językowej nr 29.

¹ Rozprawy I oznacza Rozprawy Wydziału Filologicznego.

II. Wydział Historyczno-filozoficzny¹

Münch H. p. Prace Komisji Atlasu Historycznego Polski z. IV
Prace Komisji Atlasu historycznego Polski zes. IV. Kraków 1946,
8°, str. 244 + 3 nlb. + 67 tabl.

Treść: Münch H.: Geneza rozplanowania miast wielko-
polskich XIII i XIV wieku 1.100.—

Rozprawy Wydziału Historyczno-filozoficznego, seria II t. XLVI
(ogólnego zbioru t. 71) nr 1. Kraków 1946, 8°, str. 103 +
2 mapy.

Treść: Widajewicz J.: Studia nad relacją o Słowia-
nach Ibrahima ibn Jakuba 250.—

Widajewicz J. p. Rozprawy II t. LXXI nr 1.

Sawicki J. p. Studia i materiały do historii ustawodawstwa syno-
dalnego w Polsce nr 8.

Studia i Materiały do Historii Ustawodawstwa Synodalnego w Polsce
nr 8. Kraków 1945, 8°, str. IV + 56.

Treść: Statuty synodalne krakowskie biskupa Jana Konar-
skiego z 1509 roku. Opracował J. Sawicki 120.—

III. Wydział Matematyczno-przyrodniczy²

Beaupré J. p. Bulletin III B II 1939 nr 7—10

Dymek W. p. Bulletin III A 1939 nr 4—10.

† Dziewoński K. p. Bulletin III A 1939 nr 4—10.

Glicensztejn H. Bulletin III A 1939 nr 4—10.

Grosman A. I. p. Bulletin III A 1939 nr 4—10.

Horak A. p. Bulletin III B II 1939 nr 7—10.

Kapuściński W. p. Bulletin III A 1939 nr 4—10.

Klimaszewski M. p. Starunia nr 19.

¹ Rozprawy II oznacza Rozprawy Wydziału Historyczno-filozoficznego.

² Bulletin III A oznacza Bulletin International de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. Classe de Sciences Mathématiques et Naturelles. Série A: Sciences Mathématiques.

Bulletin III B II oznacza Bulletin International de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. Classe des Sciences Mathématiques et Naturelles. Série B: Sciences Naturelles II.

- Kowarzyk H. p. Bulletin III B II 1939 nr 7—10.
Lachs H. p. Bulletin III A 1939 nr 4—10.
Menschik Z. p. Bulletin III B II 1939 nr 7—10.
Moszew J. p. Bulletin III A 1939 nr 4—10.
Piekara A. p. Bulletin III A 1939 nr 4—10.
Prace Muzeum Przyrodniczego nr 1. Kraków 1945, 8°, str. 47 + X tabl.
 Treść: Stach J.: The Species of the Genus *Arrhopalites* Occuring in European Caves. Gatunki rodzaju *Arrhopalites* żyjące w jaskiniach Europy 100.—
Samsonowicz J. p. Bulletin III A 1939 nr 4—10.
Stach J. p. Prace Muzeum Przyrodniczego nr 1.
Starunia nr 19. Kraków 1945, 8°, str. 34 + II tabl.
 Treść: Klimaszewski M. i Szafer Wł.: Plejstocen w Łękach Dolnych koło Tarnowa. The Pleistocen in Łęki Dolne near Tarnów 60.—
— nr 20. Kraków 1945, 8°, str. 31 + I tabl.
 Treść: Szafer Wł.: Kopalna *Armeria* w plejstocenie europejskim ze szczególnym uwzględnieniem plejstocenu w Polsce. The Fossil *Armeria* in the European Pleistocene especially in Poland 100.—
Szafer Wł. p. Starunia nr 19, nr 20.
Szarski H. p. Bulletin III B II 1939 nr 7—10.
Tokarski J. p. Bulletin III A 1939 nr 4—10.
Wiciński Z. p. Bulletin III B II 1939 nr 7—10.
Zajączek S. p. Bulletin III B II 1939 nr 7—10.
Zakrzewski K. p. Bulletin III A 1939 nr 4—10.
Zaremba S. K. p. Bulletin III A nr 4—10.

IV. Wydział Lekarski¹

- Aleksandrow D. p. Bulletin IV 1939 nr 5—10.
Apfelbaum E. p. Bulletin IV 1939 nr 5—10.
Assenheim D. p. Bulletin IV 1939 nr 5—10.

¹ Bulletin IV oznacza Bulletin International de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. Classe de Médecine.
Rozprawy IV oznacza Rozprawy Wydziału lekarskiego.

- Biełoszabski W. p. Bulletin IV 1939 nr 5—10.
Biernacki A. p. Bulletin IV 1939 nr 5—10.
Hano J. p. Bulletin IV 1939 nr 5—10.
Glass J. p. Bulletin IV 1939 nr 5—10.
Kodejszko E. p. Bulletin IV 1939 nr 5—10.
Krajewski F. p. Bulletin IV 1939 nr 5—10.
Łukaszczyk F. p. Bulletin IV 1939 nr 5—10.
Płaczkowski D. p. Bulletin IV 1939 nr 5—10.
Przyłęcki St. p. Bulletin IV 1939 nr 5—10.
Rańałowska H. p. Bulletin IV 1939 nr 5—10.
Raszejowa S. p. Bulletin IT 1939 nr 5—10.
Rozprawy Wydziału Lekarskiego t. 7 nr 1. Kraków 1945, 8°, str. 13.
 Treść: Wysocki K.: Badania nad zachowaniem się „wolnej
 wody” krwinek u ludzi w czasie postu i na szczycie trawienia
 ciał białkowych 33—
Rozwadowska-Dowżenko M. p. Bulletin IV 1939 nr 5—10.
Rydygier J. p. Bulletin IV 1939 nr 5—10.
Stolzmann Z. p. Bulletin IV 1939 nr 5—10.
Szmurło J. p. Bulletin IV 1939 nr 5—10.
Wysocki K. p. Rozprawy IV t. 7 nr 1.
— p. Bulletin IV 1939 nr 5—10.

V. Komisje wspólne

- Prace Prehistoryczne nr 3. Kraków 1946, 8°, str. 143 + XXV tabl.
z 14 rycinami w tekście.
 Treść: S. N o s e k: Kultura grobów skrzynkowych i pod-
 kloszowych w Polsce południowo-zachodniej (La culture des
 tombeaux à caisse et sous cloche dans la Pologne du sud-
 ouest) 750—

VI. Rocznik, Sprawozdania, Bulletin, Comptes Rendus, Mémoires

- Bulletin International de l'Académie Polonaise des Sciences et
des Lettres. Classe des Sciences Mathématiques et Naturelles.
Série A: Sciences Mathématiques. N° 4—10 A, Avril—Décembre
1939. Kraków 1946, 8°, str. 133—300 + IV.

Contenu: S. K. Zaremba: Contribution à la théorie des réseaux sur les surfaces fermées, p. 133. — H. Glicenzstejn: Sur l'extinction de la fluorescence de la vapeur d'iode par l'azote, p. 150. — W. Kapuściński: Über die Intensitätsverteilung in der im sichtbaren Gebiet gelegenen Fluoreszenzbande des Cadmiumdampfes, p. 159 — K. Zakrzewski und A. Piekara: Über die Theorie der dielektrischen Polarisation von L. Onsager, p. 168. — H. Lachs und A. I. Grosman: Molekulargewichte fraktionierter Azetylzellulosen von hohem Polymerisationsgrad (I), p. 176. — H. Lachs und A. I. Grosman: Molekulargewichte fraktionierter Azetylzellulosen von hohem Polymerisationsgrad (II), p. 205. — H. Lachs und A. I. Grosman: Molekulargewichte fraktionierter Azetylzellulosen von hohem Polymerisationsgrad (III), p. 220 — K. Dziewoński, W. Dymek und J. Moszew: Weitere Synthesen und Umwandlungen der Verbindungen vom 2-Aryl-4-arylaminochinolin-Typus (XIII), p. 237. — K. Dziewoński und J. Moszew: Über Benzyl-derivate des 2-Methylnaphthalins und des 2,6-Dimethylnaphthalins sowie ihre pyrolytischen Umwandlungen, p. 254. — K. Dziewoński und W. Dymek: Synthesen von Verbindungen vom Typus des Chinolino-2,3,2',3'-chinolins bzw. des 10,11-Diazanaphthacens, p. 268. — J. Tokarski: Über eine pulver-planimetrische Methode der Analyse der kristallinen Gesteine, p. 285. — J. Samsonowicz: Über das Karbon am Oberen Bug, p. 294

120.—

Bulletin International de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. Classe des Sciences Mathématiques et Naturelles. Série B: Sciences Naturelles (II). N° 7—10 B II, Juillet—Décembre 1939. Kraków 1946, 8°, str. 351—520 + IV + 4 tabl.

Contenu: H. Szarski: Heat Resistance of Chicken Embryo Tissues *in vitro*, p. 351. — Z. Wiciński: Miniaturorgane bei den Regenerationsprozessen (Planche 30), p. 361. — S. Zajaczek: Untersuchungen über das endokrine System des Igels (*Erinaceus*). II. Histologische Veränderungen in den Eierstöcken und dem Uterus, die periodisch oder unter dem Einfluss von endokrinen Reizen auftreten (Planches 31—32),

p. 379. — Z. Menschik: L'influence de basses températures (jusqu'à—20° C) sur les spermatozoïdes de la grenouille (*Rana temporaria*) (Planche 33), p. 405. — H. Kowarzyk: Einige Beiträge zur Frage der Kernplasma-Verhältnisse bei malignen Tumoren, p. 437. — J. Beaupré: Der Einfluß der Kastrierung auf die Regeneration bei den Amphibien, p. 469. — A. Horak: L'influence de l'ablation et de la greffe de l'hypophyse sur la régénération de la queue chez l'Axolotl (*Ambystoma mexicanum*), p. 499 135.—

Bulletin International de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. Classe de Médecine. N° 5—10, Mai—Décembre 1939. Kraków 1946, 8°, str. 125—407 + IV.

Contenu: E. Kodejszko: Der Einfluss von Apfel- und Wasserkost auf den Wasser-Chlor-Stickstoff- und Eiweissumsatz sowie das Säure-Basengleichgewicht bei Nephrose, Nierenentzündung und Nierenzirrrose, p. 125. — F. Łukaszyk: La radiothérapie des cancers de la peau, p. 135. — J. Rydygier: Eine vereinfachte Methode zur Bestimmung des Cholesterolgehaltes im Blute nach Witold Orłowski, p. 151. — M. Rozwadowska-Dowżenko: Le traitement de la tuberculose pulmonaire par la méthode de Włodzimierz Martiniec, p. 159. — F. Krajewski: L'ammoniaque dans le sang veineux rénal et dans le sang périphérique, p. 171. — J. Glass: La mesure de la vitesse de diffusion dans le gel du sérum sanguin — une nouvelle méthode clinique pour l'évaluation de la gravité de la maladie, p. 187. — E. Apfelbaum: Recherches sur les perturbations cinétiques de la circulation et sur les troubles du métabolisme de l'oxygène dans les maladies du coeur et des vaisseaux, p. 207. — D. Aleksandrow: Les protéides du serum sanguin et la vitesse de leur hydrolyse enzymatique dans l'insuffisance circulatoire chronique, p. 229. — A. Biernacki: Recherches sur le volume et la vitesse d'absorption du pneumothorax thérapeutique, p. 249. — Z. Stolzmann: Le rôle des globules rouges de l'homme dans le transfert des produits azotés de la protéidolyse digestive, p. 263. — Z. Stolzmann: Recherches comparatives sur la différence de la concentration des composants azotés

- non protéiques des hématies et du plasma sanguin, p. 289. — K. Wysocki: Indice hydroosmotique („eau libre”) des hématies humaines à jeun et au cours de la digestion, p. 303. — J. Szmurło: La présence de vaisseaux sanguins dans l'épithélium des amygdales palatines, p. 311. — S. Raszejowa: Méthode microvolumétrique de dosage du sodium dans les liquides biologiques, p. 321. — J. Hano: Zur Pharmakologie des Ergobaşins (Ergometrins), p. 331. — W. Biełozabski: Über die Häufigkeit des Auftretens der Blutgruppen O, A, B und AB sowie der Bluttypen M, N und MN bei Kranken an bösartigen Neubildungen, p. 375. — D. Płaczkowski: La sécrétion de l'adrénaline dans l'organisme hyperthermie à l'aide z-dinitrophenol, p. 401. — St. Przyłęcki und H. Rafałowska: Über Methoden zur Isolierung basischer Proteine und des Glukoproteins aus Leberbrei, p. 403. — St. Przyłęcki und D. Assenheim: Über Symplexe Euglobulin-Gummi arabicum, p. 405 300.—
- Comptes Rendus Mensuels** des séances de la *Classe des Sciences Mathématiques et Naturelles*. 1945 N° 1—7, Janvier—Juillet 8°, p. 18 50.—
- Rocznik Polskiej Akademii Umiejętności rok 1938/39**. Kraków 1945, 16°, str. XCIII + 157.

Treść: Skład Polskiej Akademii Umiejętności, str. I—XCIII.— Sprawozdanie z czynności i wydawnictw P.A.U. od czerwca 1938 do czerwca 1939, str. 1. — Bibliografia wydawnictw P.A.U. od 1 czerwca 1938 do do końca maja 1939, str. 65. — Posiedzenie publiczne P.A.U. dnia 10 czerwca 1939: Przemówienie prezesa P.A.U. Stanisława Kutrzeby, str. 95.— Sprawozdanie delegata Walnego Zgromadzenia Tadeusza Kowalskiego, str. 100. — J. Kostrzewski: Grody staropolskie w świetle wyników ostatnich badań wykopaliskowych, str. 122. — Nowi członkowie P.A.U., str. 148. — Wnioski i sprawozdania w sprawie nagrody z fund. śp. Probuse Barczewskiego, str. 151. — Nagrody, str. 154. — Ważniejsze akty urzędowe: Zmiany w Akcie fundacji edukcyjnej śp. Wiktora Osławskiego, str. 155. — Regulamin przyznania stypendiów z za-

pisu im. dra Antoniego i Oktawii z Wyrzykowskich Colonna, Walewskich, str. 156 250.—

Rocznik Polskiej Akademii Umiejętności rok 1939/45. Kraków 1946, 16°, str. CII + 146

Treść: Skład Polskiej Akademii Umiejętności, str. I—CII. — Sprawozdanie z czynności i wydawnictw P.A.U. od czerwca 1939 do lipca 1945, str. 1. — Bibliografia wydawnictw P.A.U. od 1 czerwca 1939 do końca czerwca 1945, str. 29. — Posiedzenie publiczne P.A.U. dnia 21 lipca 1945: Przemówienie dyrektora Wydziału Filologicznego Kazimierza Nitscha, str. 43. — Słowo wstępne prezesa Stanisława Kutrzeby, str. 45. — Przemówienie Ministra Oświaty Czesława Wycecha, str. 48. — Sprawozdanie sekretarza generalnego Tadeusza Kowalskiego, str. 53. — Pamięci zmarłych członków P.A.U., str. 74. — St. Kulczyński: O założeniach, jakie leżą u podstaw morfologii porównawczej, str. 119. — Nowi członkowie P.A.U., str. 134. — Zamknięcie sumaryczne rachunków P.A.U. za rok 1939, str. 139 250.—

Sprawozdania z Czynności i Posiedzeń Polskiej Akademii Umiejętności t. XLV Wrzesień 1939—grudzień 1944. Numer zbiorowy. Kraków 1945, 8°, str. 44 30.—

Sprawozdania z Czynności i Posiedzeń Polskiej Akademii Umiejętności t. XLVI r. 1945.

- nr 1—5, styczeń—maj, 8°, str. 1—93 80.—
- nr 6, czerwiec, 8°, str. 95—128 45.—
- nr 7, lipiec—wrzesień, 8°, str. 129—176 70.—
- nr 8, październik, 8°, str. 177—228 70.—
- nr 9, listopad, 8°, str. 229—254 33.—
- nr 10, grudzień, 8°, str. 255—294 54.—

Sprawozdania z Czynności i Posiedzeń Polskiej Akademii Umiejętności t. XLVII r. 1946.

- nr 1, styczeń, 8°, str. 1—28 45.—
- nr 2, luty, 8°, str. 29—63 55.—

POSIEDZENIE PUBLICZNE
POLSKIEJ AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
DNIA 19 CZERWCA 1946 R.

Przemówienie prezesa P.A.U.

Kazimierza Nitscha.

Otwierając drugie po wojnie Uroczyste Publiczne Posiedzenie najwyższej polskiej instytucji naukowej witam przede wszystkim przedstawicieli Rzeczypospolitej, którzy raczyli na nie przybyć w osobach p. Prezydenta Krajowej Rady Narodowej B. Bieruta i p. Wiceprezydenta St. Grabskiego; witam gościa p. ambasadora Z. S. S. R. W. Lebediewa i p. ambasadora Polski w Moskwie H. Raabego; witam przedstawicieli Kościoła, Wojska i władz cywilnych, wreszcie najbliższych nam przedstawicieli innych Towarzystw Naukowych i Szkół Wyższych, jako też tak licznie zebraną publiczność, która swym przybyciem świadczy o szerokim w polskim społeczeństwie zainteresowaniu nauką.

Posiedzenie niniejsze jest drugim po wojnie, powinno więc być wyrazem stosunków jeżeli nie zupełnie uregulowanych, to uregulowaniu bliskich. Niestety, jeszcze tak nie jest. Patrząc na rok ubiegły stwierdzamy wprawdzie z zadowoleniem, że ustały ataki na Polską Akademię Umiejętności, że zmalały źle informowane uprzedzenia, a zwłaszcza że w ostatnich czasach najwyższe władze państwowe zaczęły dla naszych celów okazywać o wiele więcej zrozumienia, za co im od nas szczerza należy się wdzięczność. Ale mimo to nasze stosunki finansowe, niezbędna podstawa wszelkiej pracy naukowej, dalekie są jeszcze od przedwojennych, kiedyśmy to dzięki ofiarności publicznej śmiało podejmowali różne naukowe przedsięwzięcia. Dziś na każdym kroku słyszy się o »planowaniu«, jako o przeciwieństwie do działalności może i pożytecznej, ale przypadkowej. Zdajemy sobie dobrze sprawę, że się znajdujemy w epoce przełomowej, wymagającej od nas nie tylko wartościowej pracy na tym czy owym odcinku, ale i zrozumienia stosunku badań naukowych do całości zagadnień społecznych. Wiemy jednak, że termin »planowanie«, a tym bardziej samo pojęcie wcale nie było nam

przed wojną obce, bo dzięki znacznym środkom materialnym podjęliśmy wiele na szeroką skalę pomyślanych badań i wydawnictw. Ale jakże mamy planować przedsięwzięcia nowe, kiedy i tamte, w połowie drogi przerwane wojną, z trudem dopiero zaczynają kontynuować swój bieg?

Dotyczy to zarówno działu przyrodniczego jak humanistycznego, tak nauki badawczej w ścisłym tego słowa znaczeniu, jak i jej stosowania, czy to do celów praktycznych, czy dla zaspokojenia duchowych potrzeb społeczeństwa przez wysoko stojącą popularyzację i uniwersyteckie podręczniki.

Pozwolę sobie zwrócić tu uwagę na rzecz na pozór zewnętrzzną. Przed laty 74 — tak, bo za rok upływa trzy ćwierci wieku istnienia Polskiej Akademii Umiejętności — powstające zrzeszenie uczonych nazwało się Akademią Umiejętności. Dziwi to nieraz naszych braci Słowian, bo po serbochorwacku umjetnost to nie nauka, ale sztuka, tak samo po czesku umění. I niektórzy Polacy mimo przyzwyczajenia się do tej nazwy woleliby Akademię Nauk. Zapewne, umiejętność to nie abstrakcyjna nauka; umiejętność — według słów Mickiewicza — »pragnie z teorii praktykę wyciągnąć«. Dziś, gdy się coraz głębiej rozumie znaczenie najbardziej nawet oderwanej nauki dla całokształtu życia, można to pogodzić. Polska Akademia Umiejętności nie chce na teoretycznej nauce kończyć, chce, jak zawsze chciała, z intelektualnych badań wyciągać umiejętność życia. Rozumiało to i społeczeństwo: hojne zapisy przypadały Akademii na cele rolniczo-leśne, bo choć nie miała takiego osobnego wydziału, miała jego podstawę w Wydziale Przyrodniczym; także na cele zdrowotne zaraz po powstaniu Wydziału Lekarskiego; co więcej, jako zajmującej się i historią sztuki, przypadały jej zapisy na nagrody z zakresu sztuk plastycznych. Dziś fundusze te przepadły, w tym roku nie mogliśmy przyznać nagród ani naukowych, ani artystycznych. Dajmy jednak wyraz przekonaniu, że tak państwo, jak i społeczeństwo otoczą istotną opieką tę centralną instytucję, ściśle naukową, ale zawsze pamiętającą o konieczności używania wyników nauki do celów ogólnych.

PRZEMÓWIENIE
PANA PREZYDENTA KRAJOWEJ RADY NARODOWEJ
BOLESŁAWA BIERUTA

SZANOWNI I DOSTOJNI OBYWATELE!

Pragnę powitać Ogólne Zgromadzenie członków Akademii Umiejętności nie tylko jako statutowy protektor Akademii, nie tylko formalnie, nie tylko w imieniu własnym, ale i w imieniu naczelnych władz państwowych, w imieniu Prezydium K. R. N. i Rządu, jak również — w imieniu wszystkich współobywateli naszego kraju, którzy w znojmym trudzie, w ofiarnym, codziennym wysiłku odbudowują Polskę z ruin i zniszczeń powojennych, pragnę powitać zgromadzony tutaj świat nauki polskiej w imieniu Rzeczypospolitej. Uważam bowiem, że zgromadzenie to w Polsce odrodzonej po katastrofie wojennej i straszliwych latach okupacji niemieckiej, w Polsce znowu wolnej i niepodległej — winno być potraktowane jako wydarzenie wyjątkowej wagi, jako uroczystość o znaczeniu ogólnonarodowym.

Z chwilą, gdy nasze codzienne życie praktyczne znalazło się w obliczu nowej rzeczywistości — nauka polska z samej natury rzeczy staje wobec wielkich zadań, aby tę nową rzeczywistość nie tylko zbadać i objaśnić na podstawie nowoczesnych, postępowych zdobyczy teorii i wiedzy, lecz włączyć się do jej twórczego nurtu i jak najowocniej zrealizować jej nieocenione wartości. Rola nauki w okresie przełomowych przeobrażeń w życiu narodu wyrasta tysiącrotnie w porównaniu z okresami normalnego biegu dziejów. Oczywiście ma to miejsce o tyle, o ile ludzie nauki potrafią — że się tak wyrażę — »chwycić w locie« zmiany, zachodzące w przebiegu mniej lub bardziej burzliwego, nurtu życia

i nie zanadto spóźniają się. Najlepiej zaś, gdy kierując się głębokim doświadczeniem teoretycznym, potrafią właściwie przewidywać i określać kierunek dokonywujących się przeobrażeń i zająć stanowisko przodujące w wielkim procesie rozwoju i przemian społecznych.

Taką powinna być w gruncie rzeczy rola nauki i taką była zawsze rola wielkich twórców teorii, wielkich uczonych.

Istnieje pewien dość utarty przesąd, że praktyczne wytyczne działań społecznych stanowią wyłącznie domnę «polityków» i że tzw. «czysta nauka» winna stać jak najbardziej zdala od polityki. Przesąd ten jest jednakowo szkodliwy zarówno wówczas, gdy odzwierciedla światopogląd pseudopolityków, jak i wtedy, gdy wyraża światopogląd pseudouczonych. W świetle tego przesądu pracowników nauki traktuje się jako swoistą kategorię ludzi, zamkniętych w ciszy swych gabinetów, oderwanych od rozgwaru powszedniego życia, pogrążonych całkowicie w kontemplacjach myślowych, tym owocniejszych, im bardziej są oddalone od hałaśliwych walk i wstrząsów, zachodzących w codziennej często burzliwej i niepozbawionej przykrości życiowej praktyce. Aczkolwiek przesądy tego rodzaju są śmieszne i może nawet paradoksalne, tym nie mniej niebezpieczeństwo izolacji, biernej postawy, oderwania od życia społecznego, pozostawania w ustroniu jest zjawiskiem realnym i bynajmniej nie rzadkim wśród ludzi zajmujących się z zawodu pracą naukową.

Ale tylko ludzie znużeni i zrezygnowani stronią od wartkiego nurtu w wezbranym potoku w obawie, że zmąci on ich świętą ciszę kontemplacji. Czynny badacz naukowy poluje na taką chwilę, gdyż daje mu ona wyjątkową okazję dla obserwacji i doświadczeń. Okresy zamknięcia się w sobie w celu tym głębszej kontemplacji są w życiu ucznogo konieczne, ale tylko jako przejściowe okresy podsumowywania spostrzeżeń i doświadczeń, nagromadzonych w długim procesie badawczym w laboratorium, w natężonej, nieraz może nawet gwałtownej i pełnej wstrząsów nerwowych pracy. Odnosi się to w równej mierze do fizyka, chemika, biologa,

jak i do humanisty, socjologa, czy nawet do polityka, pogrążonego z reguły w wirze życia praktycznego. Tak samo niezbędne są okresy samotności w ustroniu i kontemplacji w twórczych przeżyciach poety, kiedy ciżbę wrażeń zdobytych wśród burz życiowych ujmuje w formę artystyczną. Bez porównania dłuższe są takie okresy w życiu pisarza, tworzącego wielotomowe dzieło. Ale wyobraźmy sobie pisarza czy poetę, stale zamkniętego w ustroniu. Bywają wprawdzie i tacy, ale ich twórczość jest zbyt jednostronna i na tyle zdeformowana, że może być rozpatrywana raczej jako fenomen psychologiczny.

Twórczość uczonego, na odwrót, wymaga jak najściślejzego i nieustannego, jak najbardziej przy tym czynnego związku z terenem i obiektem badań. Łączność między teorią i praktyką jest tu nieodzownym sprawdzianem i warunkiem procesu twórczego. Oczywiście jest wielu pracowników naukowych, którzy wykorzystują i opracowują materiał badań i spostrzeżeń, nagromadzonych przez innych. Praca ich może być nie mniej pożyteczna, ale jest ona przeważnie odrabianiem zaległości, często zresztą odrabianiem koniecznym dla pogłębienia wniosków teoretycznych, przydatnych w późniejszej praktyce. Praktyka zaś pośrednio lub bezpośrednio nie jest niczym innym, jak właśnie pewnym odcinkiem życia społecznego, pewną dziedziną społecznego procesu wytwórczego. Można więc bez przesady stwierdzić, że każdy uczone bez względu na dziedzinę swej specjalności zawodowej musi być również humanistą; musi żywo interesować się zjawiskami życia społecznego, które w tej czy innej mierze bądź stanowią bezpośredni przedmiot jego badań naukowych, bądź też pośrednio stanowią praktyczny teren jego naukowej pracy i twórczości. Nie da się niczym — chyba tylko zacofaniem — uzasadnić bierność tych czy innych pracowników nauki wobec bieżących, codziennych zjawisk, przemian i potrzeb życia społecznego i narodowego.

To samo, oczywiście odwracając rozumowanie, należy powiedzieć o stosunku polityków do nauki. Polityka, która odzwierciedla tylko ślepią grę i walkę namiętności ludzkich,

nie jest polityką w ogóle lub co najmniej nie jest polityką rozumną. Zamiast skłaniać ludzi do postępów i działań przemyślanych, celowych, skierowanych ku wzmocnieniu ogólnych osiągnięć twórczych społeczeństwa — bo to jest przecież zasadniczym celem rozumnej polityki społecznej — taka pseudo-polityka, oparta na ślepej grze sił społecznych, na odwrót — działa rozkładowo na społeczne procesy wytwórcze, zmniejsza ich wynik, a ponadto przyczynia narodowi olbrzymie szkody moralne, budząc w jednostkach postawę negacji lub oporu wobec praw i obowiązków społecznych. Taka pseudo-polityka graniczy z chorobą społeczną lub przestępstwem. Oczywiście powierzchowną i błędną jest również i taka polityka, w której sprawy personalne, ambicje jednostek czy grup dominują nad zagadnieniami programowymi, jak to, niestety, dość często bywa w działalności niektórych, przeważnie bezideowych grup politycznych. Polityka właściwa i rozumna musi być oparta na głębokiej, naukowej analizie istniejącej rzeczywistości, jej program zmian czy wytycznych społecznego kierunku rozwojowego musi wynikać z przesłanek historycznych, socjologicznych, ekonomicznych, z konkretnego układu sił i tendencji poszczególnych grup społecznych, ale celem programu nie może być wąski, ciasny interes jednej z tych grup, lecz ogólny interes społeczny, zabezpieczający postęp i rozwój zasobów i wyników wytwórczych narodu jako całości. Oczywiście realizacja tego programu polityki, opartej na fundamencie potrzeb i interesów ogólnonarodowych, a nie grupowych może mieć miejsce i skuteczny wynik tylko w warunkach ustroju demokratycznego, tj. ustroju wolnego od terroru i przymusu ze strony warstw uprzywilejowanych.

Łączność wzajemna między nauką i polityką jest zresztą faktem, który wypływa jaskrawo i niedwuznacznie z dotychczasowego przebiegu historii rozwoju społecznego, i problem ten nie wymaga szerszego uzasadnienia. Tematem, niewątpliwie bardziej aktualnym, jest zagadnienie — jakie miejsce i rola przypadnie nauce polskiej w nowych warunkach

społeczno-politycznych i gospodarczych, będących wynikiem ostatniej wojny.

Miniona wojna niepomrotnie ciężko dotknęła nasze zasoby bogactw kulturalnych i ekonomicznych i jeszcze ciężiej zraniła nasz organizm narodowy, wytaczając masę cennej krwi z naszych żywych zasobów ludzkich. Mimo to wyszliśmy zwycięsko z tej potwornej katastrofy. Naród nasz nie tylko nie uległ planowanej przez hitleryzm zagładzie, ale w ogniu najcięższych walk i doświadczeń wykazał niezrównaną moc hartu, najwspanialsze przejawy patriotyzmu i bohaterstwa, oraz — co nie jest mniej cenne — dostateczny zasób rozumu i doświadczenia politycznego.

W ogólnym wyniku — uratowaliśmy w tej katastrofie najcenniejszy skarb: nieposzlakowaną godność narodową, wolność i niezależność, co więcej stworzyliśmy warunki dla stokroć bardziej intensywnej i płodnej twórczości narodu.

I oto stoimy dziś na progu nowej rzeczywistości, którą nazywamy Rzeczpospolitą Demokratyczną. Nie ma dwóch zdań co do tego, że jest to rzeczywistość inna i pod wielu względami głęboko odmienna od tej, w której żyliśmy siedem lat temu. W ciągu tego krótkiego odcinka czasu zmieniła się radykalnie nasza struktura społeczna, gospodarcza, własnościowa, prawna, narodowościowa, językowa, demograficzna, wreszcie zmieniło się podłoże geograficzne Państwa i jego granice.

Bezpośrednim i podstawowym źródłem zmian, które odzwierciedla nasze dzisiejsze życie społeczne, jest wyzwolenie tych sił z najgłębszych pokładów narodu, które wydo była walka z najazdem hitlerowskim i skutkami katastrofy wojennej, przez którą przeszła nie tylko Polska, ale i cała Europa. U nas katastrofa ta wyłobila głębsze ślady, niż gdzie indziej, przede wszystkim ze względu na nasze położenie geograficzne. Zwycięskie wyjście z tej katastrofy zawdzięczamy niewątpliwie temu, że niewyczerpane siły naszego narodu wysunęły nowych ludzi, którzy we właściwym czasie wzięli w swe ręce kierownictwo polityczne i odpowiedzialność za losy narodu i w najbardziej krytycznych i decydujących

momentach wyprowadzili kraj, naród i Państwo na nowe tory samodzielnego i niezależnego bytu i rozwoju. Jeśliby przeanalizować rzeczowo i krytycznie sytuację, z którą mieliśmy do czynienia w ciągu ostatnich 2—3 lat, to niewątpliwym wynikiem takiej analizy byłaby pozytywna ocena drogi politycznej, po której rozwijał się nasz powrót do niepodległości i najzupełniej negatywna ocena wysiłków, które z drogi tej usiłowały nas zepchnąć. Ale tę analizę niezmiernie ważną i potrzebną dla ogólnej orientacji społecznej przeprowadzali dotychczas tylko politycy, kierujący się przede wszystkim wycuciem poszczególnych elementów sytuacji, operujący argumentami niepozbawionymi znacznej dozy subiektywizmu, zrozumiałego ze względu na ich osobisty udział w rozwijających się wypadkach. Najwyższy czas, aby do analizy tej przystąpili ludzie nauki, operując metodą im właściwą.

Nie mniej zasadniczym pytaniem, na które odpowiedzi wyczekują dziś szerokie sfery społeczeństwa, jest to, czym jest w istocie swej obecny ustrój demokratyczny naszego Państwa, na jakich obiektywnych podstawach gospodarczych, społecznych i prawnych się opiera, jakie konsekwencje i perspektywy rozwojowe niesie w sobie na najbliższą przyszłość?

Oczywiście na pytanie to można i należy odpowiedzieć, wychodząc z założenia, że na stan i rozwój naszych stosunków społeczno-gospodarczych oddziaływać będą tylko nasze wewnętrzne, immanentne siły i czynniki, co dla mnie osobiście a zresztą i dla wszystkich ludzi, oceniających obecną sytuację powojenną w świecie — nie ulega wątpliwości.

Jeśli więc wykluczmy interwencję zbrojną z zewnątrz, o czym marzy u nas tylko garstka głupców i wykolejeńców — to musimy stwierdzić, że obecny nasz ustrój demokratyczny jest trwały, a jego podstawy społeczno-gospodarcze są nieporównanie korzystniejsze dla narodu, jako całości, od stosunków, które istniały u nas przed wojną. Nie jest to bynajmniej tylko subiektywna ocena. Potwierdzi ją porównanie osiągniętych wyników gospodarczych w pierwszym najtrudniejszym

okresie naszej wytwórczości i odbudowy z wynikami za takiż czasokres, osiągniętymi po pierwszej wojnie w roku 1918/19. Trudności obiektywne, dewastacje i zniszczenia są dziś niewątpliwie większe, a mimo to wyniki gospodarcze są znacznie lepsze od ówczesnych. Przyczyna lepszych wyników tkwi w pozytywnej postawie wytwórców, w pokojowej polityce państwa demokratycznego, a przede wszystkim w nowej roli państwa, jako głównego dysponenta sił wytwórczych i środków wytwarzania przy równoczesnej swobodnej inicjatywie wielkich mas indywidualnych rolników i prywatnych wytwórców miejskich.

Ten ostatni czynnik jest decydującym, jeśli chodzi o charakter nowych stosunków społeczno-gospodarczych jako podstawy ustroju. W wyniku przepędzenia okupanta i przejęcia porzuconego przezeń potężnego aparatu wytwórczego przez państwo zmienił się zasadniczo układ stosunków wytwórczych. Znikły z naszego życia gospodarczego bezpowrotnie wielkie spółki akcyjne: przemysłowe, bankowe, rolne, transportowe itp., których dysponenci znajdowali się przed wojną przeważnie poza granicami kraju lub też w czasie wojny zbyt silnie sprzęgli się z systemem gospodarki okupanta. Ich miejsce zajęło państwo, masy drobnych samodzielnych wytwórców rolnych oraz drobnych i średnich przedsiębiorców, którzy w systemie uwolnionym od zmów i karteli, paraliżujących ich inicjatywę, będą mogli swobodnie rozwijać swą energię i przedsiębiorczość.

Ta swobodna inicjatywa drobnych wytwórców może rozwijać się pomyślnie tylko w warunkach szerokiej i planowej pomocy państwa, które rozporządzając w nowym układzie potężnymi środkami i zasobami, będzie im w stanie tę pomoc systematycznie okazywać. Istota więc nowego układu społeczno-gospodarczego polega na swoistym powiązaniu w społecznym procesie wytwórczym regulującej roli państwa, działającego zgodnie z interesami ogólnonarodowymi i rozporządzającego wielkimi zasobami środków i sił wytwórczych — z przedsiębiorczością, energią i swobodną inicjatywą wielkich mas samodzielnych wytwórców w rol-

nictwie, rzemiośle oraz w średnich i mniejszych, opartych na pracy najemnej, warsztatach i zakładach prywatnych. Jest to układ swoisty, nie oparty na żadnych wzorach czy naśladownictwach; niepodobny jest ani do socjalistycznych form gospodarki sowieckiej, ani też do klasycznych wielkokapitalistycznych form gospodarki państw zachodnich. Jest to układ najlepiej odpowiadający tej strukturze społecznej, która powstała u nas w wyniku zmian, spowodowanych przez wojnę. Układ ten stanowi najbardziej dogodną podstawę dla nadbudowy politycznej, opartej na jak najszerszym współdziałaniu mas ludowych w życiu państwowym, społecznym i kulturalnym w najszerszym znaczeniu. Jest to więc ustroj rzeczywistej, szerokiej i konsekwentnej demokracji nie tylko w politycznej, ale i gospodarczej. Jest to równocześnie ustroj, który gwarantuje również w najlepszy sposób naszą niezawisłość. Tylko w warunkach tego rodzaju demokratycznego układu polityka państwowa może być rzeczywście i konsekwentnie niezależną polityką narodową. Wpływy i sugestie polityki obcej nie mogą u nas wykorzystać ślepej gry obcych sił i czynników gospodarczych, najbardziej dla tych wpływów podatnych. Polityka zagraniczna państwa określona jest obiektywną, wszechstronnie przemyślaną analizą sił i stosunków międzynarodowych, opiera się na systemie szczerych, wszechstronnych przyjaźni i na dążeniu do utrwalenia ogólnego pokoju.

Rola nauki polskiej w tym naszym układzie stosunków może i powinna być bez porównania większa, niż kiedykolwiek. Akademia Umiejętności może przekształcić się w jedno z najważniejszych ogniw postępowej myśli naukowej, regulującej nasz aparat wytwórczy, wytyczającej zdrowy kierunek rozwojowy naszej gospodarce ogólnonarodowej. Przed uczonymi polskimi już dziś stoi do rozwiązania mnóstwo problemów praktycznych: opracowanie planu rozbudowy naszych dróg wodnych i związanych z nim planów rozwoju hydroelektroenergetyki, stworzenie niezbędnego dla nas przemysłu paliwa syntetycznego, przemysłu kauczukowego i szeregu innych. Już dziś domaga się najpilniejszego rozwią-

zania problem racjonalnego zużytkowania miału węglowego, którego zwaly rosna na naszych kopalniach. Pilnym jest też problem uwielokrotnienia naszej produkcji węglowej w związku z korzystną koniunkturą i rosnącym zapotrzebowaniem wewnętrznym i zewnętrznym. Powstaje masa zagadnień, związanych z rozwojem naszej gospodarki rolnej i hodowlanej, z utworzeniem wielkich doświadczalnych gospodarstw nasiennych, z uprawą nowych kultur technicznych itd. Potrzeba odbudowy naszych miast, przede wszystkim Warszawy, wywołuje szereg kwestii urbanistycznych, planistycznych, technicznych i innych. Racjonalne zużytkowanie szeregu nowych uzdrowisk, miejsc wypoczynkowych, piękna krajobrazu ziemi śląskiej — to także problemy, które nie mogą pozostać zdala od naukowej myśli i koncepcji. Mamy szerokie wybrzeże morskie, na którym coraz liczniej zaczynają już pojawiać się statki pod banderą polską, ale stoi przed nami i wielki problem wieloletniego planu rozbudowy floty morskiej i rybackiej, portów, stoczni, nowoczesnych urządzeń transportowych, przeladunkowych, komunikacyjnych. Powstaje potrzeba ekspedycji naukowych na Ziemię Odyskane dla dokładniejszego zbadania zasobów surowcowych tych ziem, dla najbardziej racjonalnego rozwiązania problemu osadnictwa i zagospodarowania terenów jeszcze wolnych. Musimy budować nowe fabryki i udoskonalać technicznie zacofane, musimy pracować nad podniesieniem poziomu ilościowego i jakościowego produkcji, nad usprawnieniem metod osiągnięcia najwyższej wydajności pracy.

Niepodobna rozwiązać tych zadań bez włączenia się do tej pracy całego zespołu pracowników naukowych, wszystkich specjalistów w różnorodnych dziedzinach wiedzy i uczynnych. Powstaje paląca potrzeba szybkiego ożywienia Akademii Nauk Technicznych, powołania szeregu komisji naukowych, stworzenia nowych laboratoriów, uruchomienia wydawnictw naukowych, rozszerzenia pracy nad wychowaniem nowych kadr pracowników nauki.

Wyliczyłem tu fragmentarycznie tylko część zadań, które potężniejący nurt życia w Odrodzonej Ojczyźnie

stawia przed nauką polską. Zadania te niewątpliwie będą wzrastać w miarę rosnącego tempa wyzwania się sił twórczych w narodzie, a sił tych jest wiele. Mimo ciężkich strat, poniesionych w wojnie, uczyniliśmy potężny krok naprzód, a nie wstecz — w naszym pochodzie dziejowym. Warunki dalszego naszego rozwoju będą stawały się coraz bardziej korzystne, gdy zdołamy zjednoczyć we wspólnym wysiłku niewyczerpaną energię ludu polskiego z rozważną, samodzielną myślą i taktyką sterników Państwa i z bogatym doświadczeniem i współdziałaniem nauki polskiej.

Życzę serdecznie, aby obrady Panów przyczyniły się do uświetnienia naukowych zdobyczy Akademii Umiejętności w ciągu 75-letniego okresu jej wspaniałego rozwoju.

Sprawozdanie sekretarza generalnego P. A. U.

Tadeusza Kowalskiego

za czas od lipca 1945 do czerwca 1946

Po raz drugi już od uwolnienia Krakowa staje Zarząd odrodzonej Polskiej Akademii Umiejętności przed społeczeństwem, by zdać sprawę z prac, przedstawić mu swe troski i obawy, a zarazem plany i nadzieje na przyszłość. Wkraczamy już powoli na normalne tory, toteż możemy powrócić do dawnej tradycji, która kazała rozpoczynać roczne sprawozdanie od wspomnienia tych, którzy odeszli spośród naszego grona na zawsze.

A chociaż śmierć nie pustoszyła już naszych szeregów tak srogo jak w okresie okupacji, to i tak straty osobowe Akademii w roku sprawozdawczym były niezwykle bolesne.

7 stycznia b. r. zmarł nasz prezes, śp. prof. Stanisław Kutrzeba, wielki uczony, znakomity organizator, gorący patriota, jeden z tych rzadkich u nas autorytetów, ku którym w najcięższych dla narodu chwilach zwracają się oczy wszystkich z ufnością, że znajdą u niego mądrą radę, z najczystszych płynącą pobudek. Przez lat przeszło trzydzieści był Stanisław Kutrzeba członkiem Akademii, jednym z najwybitniejszych i najczynniejszych. Przez lat z górą dwaście dźwiżył jako sekretarz generalny mocno w swych rękach ster tej instytucji, doprowadzając ją swą zapobiegliwą gospodarką i niestrudzoną pracą do niebywałego rozkwitu. W uznaniu jego zasług powierzyło mu Walne Zgromadzenie w r. 1939 najwyższą godność, jaką w Polsce osiągnąć może uczony, prezesurę P. A. U., którą piastował do śmierci. W swej bujnej działalności, która obejmowała zarówno pracę badawczą jak pedagogiczną, zarówno publicystykę jak po-

litykę, zarówno organizację nauki jak akcję charytatywną, najpełniej wyżywał się Zmarły na terenie Akademii, która stanowiła zawsze jego najulubieńsze pole działania. Nie sposób objąć krótkim wspomnieniem to bogate, owocne życie. P. A. U. wespół z Uniwersytetem Jagiellońskim uczciła pamięć swego prezesa akademią żałobną, urządzoną w auli U. J., dnia 22 marca b. r., a przemówienia licznych mówców, którzy oświetlili różne strony jego działalności, wyjdą niezadługo drukiem w osobnym tomie Kwartalnika Historycznego, poświęconym pamięci Stanisława Kutrzeby.

W dziewięć dni po śmierci prezesa, 16 stycznia, straciła P. A. U. swego wiceprezesa, Leona Marchlewskiego, wybitnego badacza na polu chemii organicznej, wsławionego szeroko w świecie badaniami, zwłaszcza nad chlorofilem i jego pokrewieństwem z hemoglobina. Prof. L. Marchlewski, od r. 1903 czynny członek Wydziału Matematyczno-przyrodniczego, od r. 1925 delegat Walnego Zgromadzenia, na koniec wiceprezes, brał w pracach Akademii wybitny udział, służąc jej zarówno swą wiedzą fachową, jak i niezwykle jasnym umysłem, który w najzawilszych sprawach znajdował zawsze, zdawałoby się bez najmniejszego wysiłku, najwłaściwszą drogę postępowania. Ta rzadka jasność myśli, zarówno w dociekaniach naukowych, jak w sprawach życia codziennego, sprawiała, że każda rada Leona Marchlewskiego miała wartość niezawodnej wskazówki, nieraz jedynej prowadzącej do celu. Nadzwyczaj prawy i nie obwijający prawdy w bawelnę, nieugięty w swoich przekonaniach politycznych, wzbudzał ogólny szacunek. W osobie śp. Leona Marchlewskiego straciła Akademia członka bardzo sobie oddanego, a którego słusznie można nazwać chlubą nauki polskiej.

Na Wydziale Lekarskim zmarł 10 sierpnia u. r. członek czynny, a zarazem sekretarz tego Wydziału, Stanisław Ciechanowski. Krakowianin z urodzenia, związany był ściśle zarówno z Uniwersytetem Jagiellońskim, gdzie od r. 1900 zajmował katedrę anatomii patologicznej, jak i z naszą Akademią. Jego prace badawcze z dziedziny anatomii patologicznej dotyczyły głównie nowotworów. Z wielkim zamiło-

waniem i talentem oddawał się też pracy organizacyjnej, jako redaktor czasopism medycznych m. in. »Przeglądu Lekarskiego« i »Rocznika Lekarskiego«. Żywo zajmował się też zagadnieniami wychowania fizycznego, biorąc przez wiele lat udział we wszystkich organizacjach państwowych, poświęconych tym zagadnieniom. Ostatnie lata życia poświęcił pracy nad powtórным wydaniem polskiego słownika lekarskiego, którego rękopis pozostawił do dyspozycji Akademii. Sprężysty sekretarz, oddał najmłodszemu z naszych Wydziałów znakomite usługi.

Wydział ten poniósł jeszcze drugą niepowetowaną stratę przez śmierć członka korespondenta Aleksandra Oszackiego, profesora medycyny wewnętrznej U. J. Znakomity lekarz klinicysta i badacz, opierając się na gruntownej znajomości chemii biologicznej poświęcił się Aleksander Oszacki głównie badaniu chorób przemiany materii i energii w organizmach ludzkich. Już w ostatnich czasach przygotował obszerną pracę opartą na literaturze naukowej i własnych spostrzeżeniach, poświęconą nowemu środkowi leczniczemu penicylinie. Tragizm jego śmierci polega na tym, że umarł przedwcześnie, właśnie w chwili, kiedy powierzona mu katedra i klinika chorób wewnętrznych we Wrocławiu otwierała dla jego badań nowe perspektywy.

Sądziłyśmy, że lista strat już zamknięta. Tymczasem tuż przed walnym Zgromadzeniem przeraziła nas wieść o nagłej śmierci Józefa Feldmana, profesora historii nowożytnej Uniwersytetu Jagiellońskiego, członka korespondenta Wydziału historyczno-filozoficznego, niewątpliwie jeszcze jednej ofiary terroru niemieckiego. Ścigany przez okupanta, podczas całej wojny nie ugiął się i nie spoczął w pracy naukowej i tajnej pedagogicznej. Niestety w tym straszliwym napięciu nerwów człowieka tropionego nabawił się ciężkiej choroby serca, której ostatecznie uległ. Był pierwszorzędnym historykiem i pedagogiem, doskonałym znawcą XIX wieku. Zbadawszy gruntownie archiwa europejskie w wielu źródłowych monografiach przedstawił stosunek mocarstw europejskich do sprawy polskiej w r. 1848,

1863 i drugiej połowie zeszłego stulecia. Swoimi badaniami objął też czasy najnowsze. Ze szczególnym upodobaniem zwracał się ku historii dyplomacji. Nie zadawał się wszakże przedstawianiem samych procesów dziejowych, ale szukał w nich głębszych przyczyn, motorów, które wprawiają w ruch mechanizm historii. Te najgłębsze przyczyny upatrywał w prądach ideowych, ożywiających każdą epokę, i badaniom tych prądów ze szczególną pasją się oddawał. Obok wielu cennych prac syntetycznych napisał świetną książkę »Bismarck a Polska«, która stanowi chlubny przykład jego metody naukowej, wnikliwości badawczej, szerokości horyzontu, talentu syntetycznego i umiejętności piarskiej. Cześć ich pamięci!

Gdybyśmy chcieli krótko scharakteryzować naszą działalność w ciągu ubiegłego roku, to najwłaściwszym określeniem, jakie by się nasuwało, byłoby: walka o odbudowę. Rozmyślnie używam wyrazu walka, ponieważ nie była to zwykła, chociażby nawet wyteżona praca w normalnych warunkach, lecz istotnie uparte, twarde zmaganie się z piętrzącymi się trudnościami i uprzedzeniami, które chwilami wydawały się niepokonalne. Trzeba było uparcie i wytrwale walczyć przede wszystkim o godność i znaczenie Akademii i o przywrócenie jej tego stanowiska, jakie od dziesiątek lat posiadała w społeczeństwie, a które poderwała okupacja, zmiana stosunków i pozbawienie Akademii jej podstaw materialnych. Trzeba było nieustannej perswazji i odwoływania się do faktów, by przekonać, że Akademia jest tym, czym jest: najwyższą instytucją naukową polską, skupiającą czołowych badaczy z całej Polski w celu wspólnej pracy nad wyźwignięciem nauki polskiej na najwyższy poziom, na jaki nas stać. W rozlicznych rozmowach i memoriałach musieliśmy przekonywać, że Akademia spełnia ważną funkcję społeczną i państwową, że jej nie może spełnić nie mając na to środków i że ją spełnić będzie tym lepiej, im więcej środków materialnych posiadzie. Przekonanie o słuszności tej tezy ogólnej toruje sobie powoli drogę, a wraz z tym poprawiają się warunki naszej pracy.

Nie wdając się w szczegóły, pragnąłbym przedstawić w najogólniejszych zarysach główne działy tej odbudowy.

Naczelnym zadaniem było uzupełnienie i wzmocnienie naszych ram organizacyjnych. Praca o tyle łatwiejsza niż inne, że nie wymagająca funduszków, ile że funkcje naukowe członków w wydziałach, komisjach i komitetach Akademii były i są bezpłatne. Już w zeszłym roku sprawozdawczym zdołaliśmy wypełnić dotkliwe luki, jakie wyrwała śmierć w naszych szeregach. Odpowiednio uzupełniony Zarząd, Wydziały, znaczna część Komisji i Komitetów pracowały przez cały rok prawie normalnie, czego obraz dają miesięczne »Sprawozdania z Czynności i Posiedzeń P. A. U.«. Jeszcze nie wszystkie Komisje zdołały wznowić działalność. Ubytek członków, którzy zginęli w okresie wojny lub rozproszyli się po różnych ośrodkach naukowych polskich, utrudnia lub nawet uniemożliwia pracę. Zmienione warunki i bieżące potrzeby życia doprowadziły do zorganizowania nowych placówek Akademii, powstała Komisja Socjologiczna pod przewodnictwem czł. Fr. Buja i Komitet Nazw Geograficznych pod przewodnictwem czł. K. Nitscha. Komitet ten skupia grono historyków i językoznawców i ma za cel w pierwszym rzędzie przywrócenie historycznych a zapomnianych nazw polskich miejscowości na nowozyskanych ziemiach zachodnich i północnych. Komitet ten współpracuje z Ministerstwem Administracji Publicznej jako jego organ doradczy. Ostatnio powstał Komitet badań fizjograficznych kraju, który zastąpi rozwiązaną wskutek wadliwej organizacji, chociaż bardzo zasłużoną Komisję Fizjograficzną.

Oprócz normalnych prac, wyrażających się w periodycznych posiedzeniach Wydziałów, Komisji i Komitetów, podjęła Akademia inicjatywę w zorganizowaniu wspólnie z Uniwersytetem Jagiellońskim jednodniowej konferencji w sprawie potrzeb i organizacji nauki polskiej, której przebieg i uchwały podaje drugi numer miesięcznika naukoznawczego: *Życie Nauki* (za luty 1946 r.). Nadto z inicjatywy wiceprezesa Wł. Szafera zwołała Akademia ogólnopolski zjazd dla omó-

wienia zagadnień związanych z badaniami plejstocenu, którego referaty i dyskusje mają się ukazać drukiem.

Przez swoich członków lub specjalnych delegatów uczestniczyła też P. A. U. we wszystkich ważniejszych pracach podejmowanych przez inne instytucje czy organizacje naukowe. W szczególności pragnę podkreślić udział naszych członków w pracach Rady Naukowej przy Ministrze Oświaty, na której posiedzeniach przedstawiciele P. A. U. występowali jako rzecznicy nauki czystej w ogóle, a naszej instytucji w szczególności. Zawsze gotowa do podejmowania prac nad zagadnieniami obchodzącymi całą naukę polską, ułatwiła P. A. U. zorganizowanie obszernego Komitetu, który po długiej pracy zespołowej przygotował dla naszych władz szczegółowy materiał do rewindykacji dóbr kulturalnych z utraconych ziem wschodnich.

Działalność wydawnicza, stanowiąca jeden z głównych celów naszej Akademii, przedstawiała się w okresie sprawozdawczym niekorzystnie. Pozbawienie nas własnych dochodów, przy niskiej subwencji, znikomo małej wobec ogromnego podrożenia papieru i kosztów druku, nie mogło dać innych wyników. Kiedy w dobrych latach przed wojną wydawaliśmy rocznie od 800—1000 arkuszy druku, wszystkie nasze wydawnictwa w okresie sprawozdawczym wynoszą za ledwie ok. 150 arkuszy z czego dość dużą część stanowią arkusze wydrukowane jeszcze przed wojną, a przechowane w składach Drukarni U. J. To gwałtowne obniżenie się produkcji wydawniczej nie jest bynajmniej dowodem obniżenia produkcji naukowej naszych członków, przeciwnie, pozostaje do niej w stosunku odwrotnie proporcjonalnym. I to jest właśnie bolesne i zatrważające. Leżą u autorów i redaktorów poszczególnych działów dziesiątki rękopisów, czekając na możliwość publikacji. A są to dzieła wartościowe, których ogłoszenie drukiem podniosłoby znaczenie nauki polskiej i leżałoby w bezpośrednim interesie Państwa. Ten fatalny stan przychodzi w okresie, kiedy wzmożoną pracą należałoby nadrobić sześć lat przymusowej bezczynności, kiedy wyrwy poczynione w naszych bibliotekach niszczycielską

pracą wroga domagają się najrychlejszego wypełnienia, kiedy głód książki polskiej staje się ogólnym, a młodzież naszych licznych uczelni wyższych dopomina się natarczywie podręczników, bez których cała nauka staje się iluzoryczna. Toteż w poczuciu odpowiedzialności, jaka na niej ciąży, P. A. U. zwróciła się w ubiegłym miesiącu do Rządu R. P. z umotywowanym memoriałem, prosząc o wgląd w jej położenie i doraźną pomoc, zanim Państwo, w co mocno ufamy, przystąpi do ostatecznego ugruntowania bytu P. A. U. na drodze ustawodawczej. Prośba Akademii, przedstawiona przez jej prezydium najwyższym czynnikom w Państwie, nie minęła bez echa. Żywe zainteresowanie okazali wobec potrzeb Akademii zarówno p. Prezydent K. R. N. i wszyscy trzej Wiceprezydenci, jak i p. Premier, który doraźnie, z oddanych sobie do dyspozycji funduszy, przeznaczył na potrzeby P. A. U. stałą subwencję miesięczną, czterokrotnie przenoszącą dotychczasową subwencję, przyznawaną Akademii przez Ministerstwo Oświaty, i przyrzekł jeszcze dalsze poparcie. Subwencja ta, która przychodzi dopiero pod sam koniec okresu sprawozdawczego, pozwoi w przyszłym roku akademickim wydatnie wzmóc tempo pracy w ogóle, a wydawniczej w szczególności. Niech mi wolno będzie z tego miejsca podziękować gorąco panu Prezydentowi i panu Premierowi za ich skuteczną pomoc.

Wydawnictwa, które zdołaliśmy wykończyć, mają Szanowni Państwo przed sobą. Są to przede wszystkim te nasze periodyki, którymi w równych odstępach czasu dajemy znać światu naukowemu, w kraju i za granicą, o postępach nauki polskiej, jak Rocznik, Sprawozdania, Rozprawy wydziałów i obcojęzyczne biuletyny. Kilka większych prac jest na ukończeniu; nie mogły być jednak jeszcze dostarczone na czas z powodu przeciążenia drukarni. Cieszymy się każdą publikacją, bo to żywy dowód dla świata, że mimo wieloletniego wysiłku wroga myśl polska żyje i tworzy nowe wartości. Cieszymy się zwłaszcza, żeśmy mogli wskrzesić do życia takie prace zespołowe, wymagające wielkiego aparatu i środków, jak pozostający pod naczelną redakcją czł. Konopczyń-

skiego Polski Słownik Biograficzny. Zeszyt kończący tom V tego fundamentalnego wydawnictwa spodziewamy się niezadługo oddać do publicznego użytku. Pragnąłbym też zwrócić uwagę na pracę Durczewskiego z archeologii Śląska. Jest to jedno z naszych licznych wydawnictw śląskich, świadczących, że P. A. U. na długo przed wojną wskazywała na ważność zagadnień wiążących się z naszymi ziemiami zachodnimi.

Wszystkie nasze wydawnictwa noszą na karcie tytułowej dopisek: »wydano z zasiłku Wydziału Nauki Ministerstwa Oświaty«. Istotnie całą naszą dotychczasową działalność wydawniczą zawdzięczamy życzliwemu ustosunkowaniu się do nas pana Ministra Oświaty Cz. Wycecha, za co składam mu imieniem Akademii serdeczne podziękowanie. Osobno chciałbym też podziękować p. naczelnikowi Wydziału Nauki drowi E. Geblewiczowi za jego jak najlepszą wolę i życzliwość.

Głęboką troską napelnia nas fakt, że z braku funduszków nie mogliśmy wydać dotychczas ani jednego podręcznika. Czyniąc zadość ogólnej potrzebie, oddaliśmy uczącej się młodzieży po ulgowych cenach ogromną ilość egzemplarzy podręczników przedwojennych, tak że znaczna ich część jest już wyczerpana lub na wyczerpaniu. Mamy nadzieję, że o ile nasze postulaty, zawarte w memoriale do Rządu R. P. z marca r. b. zostaną w całości spełnione, także i ta paląca sprawa będzie mogła być pomyślnie rozwiązana.

Z ważniejszych zdarzeń z naszego życia naukowego na szczególną wzmiankę zasługuje odnalezienie bogatego zbioru graficznego, tzw. gabinetu rycin, który uważaliśmy początkowo za zaginiony, a który odnalazł się szczęśliwie w podziemiach wawelskich i został zabezpieczony przez dyrektora tamtejszych zbiorów sztuki, naszego członka T. Mańkowskiego. Niestety zbiór ten, wskutek oddania jego dawnego lokalu w domu przy ul. Straszewskiego 27 na tymczasowe pomieszczenie seminarium prawniczych U. J., nie może być ani należycie konserwowany, ani udostępniony publiczności. Zwróciliśmy się jednak do J. M. p. Rektora i Senatu U. J.

z prośbą o zwrot tego lokalu, a gdy to nastąpi, mamy nadzieję w krótkim czasie oddać do użytku tak świata naukowego, jak i szerszej publiczności, nową ważną placówkę kulturalną.

Z innych zbiorów, które P. A. U. posiada, jeszcze w jesieni ubiegłego roku zostało udostępnione zwiedzającym Muzeum Archeologiczne po jego całkowitym uporządkowaniu. Muzeum to otacza szczególną opieką Ministerstwo Kultury i Sztuki, dostarczając mu środków na potrzeby bieżące. Obecnie pracuje się nad uporządkowaniem i zmodernizowaniem magazynów i sal wystawowych Muzeum Przyrodniczego, które po dokonaniu tych prac stanie się — mamy nadzieję — chlubą Krakowa i odegra ważną rolę w propagowaniu wśród najszerszych warstw zamiłowania do przyrody, a zwłaszcza przyrody ojczystej.

Znacznie wolniej aniżeli byśmy się spodziewali, postępuje odbudowa stosunków międzynarodowych, do których P. A. U. przykładła zawsze wielką wagę. Na przeszkodzie stoi i brak środków i zamęt w stosunkach powojennych, objawiający się w trudnościach komunikacyjnych, pocztowych i walutowych, nie tylko u nas, ale i za granicą. Wiele trosk przysporzyły nam nasze dwie stacje naukowe zagraniczne: w Paryżu i Rzymie. Na szczęście obie te stacje wyszły z wojny stosunkowo oborną ręką. Więcej ucierpiała stacja paryska, z której Niemcy zdołali wywieźć znaczną część biblioteki i wiele zabytków muzealnych, a wśród nich szczególnie drogich nam pamiątek. Znaczna część tych zbiorów została jednak odnaleziona i wróci na swe dawne miejsce. Przy obronie stanu posiadania obu placówek ogromną usługę oddali nasi delegaci: Franciszek Pułaski w Paryżu i Józef Michałowski w Rzymie. Z wielką wdzięcznością zachowamy też w pamięci nazwiska tych licznych bibliotekarzy, dyrektorów i kustoszy muzeów, Francuzów, którzy częstokroć z narażeniem życia przyjmowali w depozyt i chronili ukryte przed hitlerowskimi rabusiami cenne zbiory muzealne i biblioteczne. Są to m. in. pani S. Dobelmann-Kravtchenko, p. François Pitangue, panna F. Arduin, p. Jean de la Monneraye, p. François Boucher, p. Henri de Montfort.

Przez długie lata okupacji, pozbawione możliwości kontaktowania się z krajem, rozluźniły obie stacje z natury rzeczy swój związek z centralą. Pracujemy od dawna, by ten związek przywrócić i wzmocnić. W tym celu wyjechał do Paryża jako specjalny wysłannik P. A. U., a zarazem Ministerstwa Oświaty, czł. Wędkiewicz, zaś do Rzymu wyjedzie wkrótce w takim samym charakterze czł. Jan Dąbrowski. Mamy usprawiedliwioną nadzieję, że obaj ci delegaci zdołają usunąć wszelkie trudności, jakie by mogły narodzić przez długoletni brak stosunków z krajem, i że już wkrótce nasze stacje zaczną działać jako ważne placówki nauki polskiej za granicą, dając punkt oparcia zarówno naukowcom polskim udającym się na specjalne studia za granicę, jak i uczynom cudzoziemskim, pracującym nad zagadnieniami polskimi.

Gorącym pragnieniem P. A. U., którego spełnienie jednak nie będzie łatwe ze względu na brak ludzi i rozporządzalnych środków materialnych, a zależeć będzie w dużym stopniu od pomocy władz, jest rozciągnięcie sieci stacji naukowych także na inne ważne ośrodki nauki światowej, takie jak Londyn, Moskwa, Nowy Jork, a może i Konstantynopol ze względu na bogactwo jego skarbów rękopiśmiennych i architektonicznych.

Z radością mogę zakomunikować, że coraz częściej zgłaszają się do P. A. U. poważne międzynarodowe organizacje naukowe o nawiązanie przerwanych stosunków i obediwanie zjazdów naukowych i organizacyjnych, m. in. najpoważniejsze światowe zrzeszenie przyrodnicze Conseil International des Unions Scientifiques. Dzięki życzliwej pomocy tak Ministerstwa Oświaty jak Ministerstwa Spraw Zagranicznych mogli już wyjechać za granicę pierwsi nasi wysłannicy na zjazdy międzynarodowe. Jako delegaci P. A. U. wyjeżdżali do Kopenhagi na zjazd międzynarodowej Unii Astronomicznej czł. Banachiewicz i prof. Witkowski, zaś do Oxfordu, na zjazd stałej Rady Antropologicznej i Etnograficznej, czł. Kazimierz Stołyhwo.

Cieszą nas też wizyty obcych uczonych, którzy z okazji swego pobytu w Krakowie zechcieli nas odwiedzić, jak pro-

fesorów francuskich pp. Ch. Bruneau i Francastel, a zwłaszcza tych, którzy w osobnych referatach zechcieli się z nami podzielić wynikami własnych prac, jak uczeni radzieccy prof. Żebrak i akademik Palladin.

Zbyt wolno postępuje niestety wymiana międzynarodowa publikacji naukowych, a to z powodu trudności i bardzo wysokich opłat pocztowych. I tu jednak przychodzi nam z pomocą M. S. Z., ułatwiając stosunki międzynarodowe za pośrednictwem ataszatów kulturalnych przy placówkach zagranicznych. Szczególnie skuteczną okazała się pomoc takich ataszatów w Moskwie i Sztokholmie, dzięki którym możemy nie tylko otrzymywać i przysyłać książki, ale nawet uzyskiwać cenne materiały naukowe, potrzebne poszczególnym uczonym. Za tę pomoc należy się Ministerstwu Spraw Zagranicznych i jego placówkom publiczne podziękowanie.

Wielokrotnie wspominałem, że pełne rozwinięcie wszystkich agend P. A. U. zależy przede wszystkim od rozporządzalnych środków materialnych. Jeżeli dochody w r. 1945 spadły do 1/30 tych środków, którymi Akademia rozporządzała przed wojną, to rzecz jasna, że w takim samym stopniu musiała się skurczyć jej działalność naukowa. Zawsze staliśmy na stanowisku, że Akademia nie powinna zależeć wyłącznie od subwencji państwowych, które zależnie od fluktuacji budżetowych mogą się zmieniać z wielką dla ciągłości prac naukowych szkodą. Przez dziesiątki lat dostarczało Akademii środków samo społeczeństwo, bądź bezpośrednio w postaci darów gotówkowych, bądź w postaci majątków ziemskich i nieruchomości miejskich, z których Akademia wygospodarowywała sobie rokrocznie potrzebne na naukę środki. Przez pewne niedopatrzenie, w pośpiechu realizacji w zasadzie słusznych reform, majątek ten został Akademii prawie w całości odjęty. Zarząd Akademii czynił od samego początku zabiegi o zapobieżenie temu stanowi rzeczy, a kiedy on już stał się faktem, o restytucję utraconych majątków. Wierzymy, że nasze argumenty zdołają przekonać i że majątek Akademii wróci do nas, tak jak otrzymują lub zachowują swe majątki fundacje.

Ponieważ cały aparat administracyjny Akademii był nastawiony na gospodarke rolniczo-leśną i wśród naszych pracowników mieliśmy zespół oddanych instytucji i wysoko wykwalifikowanych rolników i leśników, ponieważ dalej nasze majątki stanowiły dla nas nie tylko źródło dochodów, ale również warsztat prac badawczych rolniczo-leśnych, postanowił Zarząd, zanim sprawa posiadłości ziemskich Akademii zostanie ostatecznie uregulowana, prosić Ministerstwo Rolnictwa i R. R. o przekazanie nam do użytkowania pewnych majątków. Starania nasze nie były bezskuteczne, Ministerstwo Roln. przekazało nam dotychczas sześć majątków, w tym trzy nasze dawne własne, znacznie uszczuplone przez parcelację i trzy obce. Zadanie, któregośmy się podjęli, nie było łatwe. Majątki przejęliśmy w stanie zniszczonym, оголоcone z inwentarza żywego, co gorsza, z nieuregulowanymi stosunkami własności wskutek zbyt pośpiesznie i niedokładnie przeprowadzonej parcelacji. W braku gotówki musieliśmy zaciągnąć pożyczkę w Państwowym Banku Rolnym na dość uciążliwych warunkach. Wzięliśmy się jednak ostro do pracy i majątki te zdołaliśmy już prawie całkowicie zagospodarować, w czym dużą pomoc okazało nam znów Ministerstwo Rolnictwa, przydzielając z zapasów UNRRA i innych znaczniejszą partię nawozów sztucznych i inwentarza żywego, na dogodnych warunkach. Mając w zarządzie majątkami duże doświadczenie, jesteśmy pewni, że powierzone nam gospodarstwa doprowadzimy wkrótce do rozkwitu, składając tym dowód, że pozostawienie nam we własnym zarządzie naszych majątków leży nie tylko w interesie Akademii, ale i w interesie racjonalnej gospodarki ziemią. Ministerstwu Rolnictwa i Reform Rolnych winniśmy wielką wdzięczność za życzliwość, z jaką stale odnosi się do naszych zabiegów. Pobudki i cel, jakie nam przyświecają przy tych usiłowaniach, są jasne. Dążymy do odzyskania tego, co społeczeństwo oddało kiedyś w nasze ręce na cele naukowe i czegośmy się podjęli bronić i strzec. Chcemy zarazem oprzeć byt Akademii na trwałych podstawach, nie obciążając nadmiernie budżetu państwowego. Pragniemy też odbudować i stworzyć szereg nowych placówek

badawczych, rolniczo-leśnych, a gdy to się stanie, wówczas może przyjdzie czas na rozszerzenie ram P. A. U. przez utworzenie nowego, V. Wydziału, rolniczo-leśnego.

Zdając sprawę z prac za ubiegły okres, miałem sposobność kilkakrotnie wspomnieć o różnych konkretnych planach na najbliższą i dalszą przyszłość. Jesteśmy w trakcie odbudowy. Dopóki tej odbudowy nie ukończymy, przynajmniej w tym stopniu, by przyszłość na najbliższe lata rysowała się nam mniej więcej wyraźnie, przedwczesnym byłoby snuć zbyt dalekie plany. Nie zaczynamy życia od dziś dnia. Mając pełne zrozumienie dla potrzeb chwili bieżącej, czujemy się w swych planach zobowiązani przeszłością. Za pierwszy obowiązek uważamy chronić i utrwać wszystko wartościowe, co nam przekazali poprzednicy. Musimy doprowadzić do końca te wszystkie wielkie dzieła, które Akademia rozpoczęła przed laty i w które włożyła bezmiar pracy: mam na myśli wielotomowe wydawnictwa, jak Polski Słownik Biograficzny, Bibliografię Estreicherów, Encyklopedię Polską, Florę Polską, Atlas Flory Polskiej, Słownik Staropolski i Słownik Łaciny Średniowiecznej. Pragniemy też kontynuować seryjne wydawnictwa monograficznych prac z różnych dziedzin wiedzy, uprawianych w naszych czterech wydziałach.

Wśród zarzutów, jakie się często słyzy przeciw P. A. U., jest jeden, że się zajmujemy tematami oderwanymi od życia, zbyt abstrakcyjnymi. Zarzut niesłuszny. Kto uważnie czytał bodaj spis naszych wydawnictw, musiał zauważyć, że obok przekładów Plauta czy rozprawy o mistycyzmie hiszpańskim wydaliśmy podręcznik i atlas chorób skórnych, czy studia z zakresu hodowli trzody chlewnej i uprawy pszenicy. Wydawać chcemy i będziemy wyniki oryginalnych badań naukowych ze wszystkich dziedzin wiedzy. Kierując badania z natury rzeczy w pierwszym rzędzie ku zagadnieniom związanym z naszym narodem i naszą ojczyzną, współpracować pragniemy z nauką światową we wszystkich zagadnieniach, które tę naukę w danej epoce interesują. Pragniemy wykazać dowodnie, że naród polski, chociaż liczebnie i fizycznie słabszy od swoich potężnych sąsiadów i innych wielkich na-

rodów świata, pod względem kultury umysłowej ma prawo stanąć w jednym z nimi szeregu. Pragniemy wziąć pełny udział w pochodzie myśli ludzkiej ku nowym prawdom, ku lepszej przyszłości. Polska Akademia Umiejętności chce służyć prawdzie, służąc rozwojowi nauki polskiej.

W tej naszej pracy liczymy na pomoc Rządu i na pomoc społeczeństwa. Trzeba nam środków. Minęły już te czasy, kiedy do postępu wiedzy wystarczyła sama myśl ludzka. Współczesna nauka wymaga kosztownych pracowni i narzędzi pomocniczych, poświęcający się jej nie mogą równocześnie żyć z pracy zarobkowej z nauką nie związaną. Organizacja nauki wymaga ogłaszania wyników badań, co jest rzeczą kosztowną. O te środki zabiegamy u Rządu, zanim po uruchomieniu naszych dawnych źródeł zaczniemy sami wypracowywać sobie środki na naukę. Chętnie poddajemy się kontroli społecznej, krytykę sprawiedliwą i twórczą witamy z radością. Obawialibyśmy się tylko jednego: obojętności, która skazuje na zamarcie nawet bez próby wyrobienia sobie sądu. Sześć lat spędziliśmy niby w letargu, jak ziarno w suchej glebie, wyczekujące dżdżu. Przez rok następny karmiliśmy się entuzjazmem i nadzieją poprawy. Przedłużenie takiego stanu nie obyłoby się bez głębszych szkód dla naszej instytucji, a z nią dla nauki polskiej.

Dobrze się tedy stało, że pod koniec tego okresu sprawozdawczego nowe prezydium P. A. U. miało sposobność przedstawić obszernie potrzeby Akademii najwyższym w Państwie czynnikom. Życzliwe przyjęcie, jakiegośmy doznali, i realna pomoc, którąśmy otrzymali, uprawniają nas do jak najlepszej nadziei i z tą nadzieją wkraczamy w trzeci rok naszej powojennej pracy.

Uniwersał połaniecki w świetle europejskich reform rolnych XVIII wieku

przez

Jana Rutkowskiego

Odczyt wygłoszony na publicznym posiedzeniu Polskiej Akademii Umiejętności dnia 19 czerwca 1946 r.

Sprawa włościańska była w Europie w XVIII wieku najważniejszą kwestią społeczną. Odgrywała ona wówczas mniej więcej taką samą rolę, jak w XIX w., a zwłaszcza w drugiej jego połowie i później sprawa robotnicza. Kwestia włościańska była w tych czasach zjawiskiem ogólnoeuropejskim. Wspólnym podłożem, z którego ona wyrastała, był ustrój feudalny. W XVIII w. feudalizm był w zupełnym zaniku w obrębie organizacji wojskowej; w Europie zachodniej odgrywał on już skromną rolę w dziedzinie organizacji władzy publicznej, mianowicie we formie jurysdykcji feudalnej; większe było jego znaczenie w tej dziedzinie na wschód od Łaby. Natomiast feudalizm gospodarczy, a zwłaszcza agrarny, poza nielicznymi wyjątkami, wśród których na pierwszym miejscu należy wymienić Anglię, odgrywał w XVIII w. jeszcze bardzo poważną rolę. Rola ta była szczególnie doniosła w wielkim basenie środkowo-europejskim, w granicach Łaby, Bałtyku i Dunaju.

Poddaństwo włościan, będące w zaniku w zachodniej Europie, było w pełnym rozkwicie na wschód od Łaby. Ograniczało ono swobodę włościan pod względem osobistym, głów-

nie przez przytwierdzenie do ziemi, w jego stosunku prawnym do ziemi i w sprawach sądowych. Im bardziej było rozwinięte poddaństwo, im mniej swobody pozostawiało ono właścicielowi, tym większą była swoboda wielkich właścicieli ziemskich organizowania gospodarczego ich dóbr, tym większe można było osiągać dochody. Nieuniknioną konsekwencją tego stanu rzeczy było obniżenie poziomu życiowego włościan. Zubożenie olbrzymiej większości ludności odbijało się dotkliwie na ogólnych interesach społeczeństwa i państwa, wydajność produkcji rolniczej zmniejszała się, a wraz z nią i wydajność podatków. Na tym tle powstaje sprawa włościańska, świadomość, że istniejące stosunki rolne są złe i że należy dążyć do ich poprawy. Jedni zajmują się tą sprawą teoretycznie, piszą projektując w utworach literackich, publicystycznych czy naukowych takie czy inne środki naprawy, inni przeprowadzają reformy w życiu, we własnych majątkach, w zarządzeniach administracyjnych, wyrokach sądowych i w ustawodawstwie.

W polskiej literaturze pięknej i politycznej sprawa włościańska zjawia się mniej więcej w tym samym czasie, kiedy średniowieczny ustrój czynszowy zaczyna szybko przekształcać się na ustrój pańszczyźniano-folwarczny, a wraz z tym zaczyna się wybitnie pogarszać położenie włościan, tj. w XVI w. Krytyczne odnośnie do istniejących stosunków rolnych głosy powtarzają się od czasu do czasu w XVII w., a szczególnie częste stają się one za panowania Stanisława Augusta.

Ważniejsze od tych krytycznych głosów i projektów reform są reformy faktycznie przeprowadzone. W tej dziedzinie w Polsce XVIII w. należy odróżnić z jednej strony reformy przeprowadzone przez poszczególnych dziedziców, względnie tych, którym powierzono administrację publicznej własności ziemskiej państwowej czy miejskiej, a z drugiej strony ustawodawstwo odnoszące się do całej ludności włościańskiej.

Reformy włościańskie przeprowadzone na poszczególnych majątkach, dadzą się ze swej strony, z gospodarczego punktu widzenia, podzielić na dwie grupy.

W jednych majątkach ograniczano się do uporządkowania i uregulowania stosunków wiejskich, wprowadzając te czy inne, mniej lub więcej dla włościan korzystne postanowienia, nie zmieniające podstawy ówczesnego ustroju rolnego, jakim była pańszczyzna i oparty na niej folwark. Najbardziej znana reforma tego typu została przeprowadzona przez ks. Jabłonowską. Księżna pani na Kocku i Siemiatyczach w umotywowaniu przeprowadzanych przez siebie reform włościańskich powołuje się na chęć polepszenia doli ludności wiejskiej i przez to łączy swoją reformę z ogólnym ruchem reformatorskim czasów stanisławowskich. Faktycznie reforma ta i inne jej podobne łączą się niemniej ściśle z analogicznymi reformami przeprowadzonymi już wcześniej bez żadnego nawiązywania do pomyślności włościan. Za czasów Augusta III przeprowadzono takie reformy, a raczej tylko uporządkowanie gospodarki w majątkach biskupstwa przemyskiego. Liczne w XVIII wieku instruktarze ekonomiczne mają również charakter uporządkowania gospodarki i administracji majątków ziemskich.

Majątki o uporządkowanej administracji dawały właścicielowi większe dochody, aniżeli majątki nieuporządkowane, gdzie było więcej marnowania sił ludzkich i różnego rodzaju produktów, gdzie administracji było o wiele łatwiej stwarzać sobie różne uboczne dochody zmniejszające dochody dziedzica. Zniesienie, a przynajmniej zmniejszenie pobocznej eksploatacji włościan przez administrację czy wielkich dzierżawców polepszało położenie włościan i z tego powodu uporządkowanie majątku podwyższało zarówno dochody dziedziców jak i stopę życiową włościan. Z omawianym tu zjawiskiem spotykamy się przede wszystkim w obrębie własności latyfundiальной. Dziedzice jedno lub parowioskowi, którzy sami mogli doglądać swoich folwarków, nie potrzebowali spisywać instruktarzy przepisujących dokładnie tok postępowania poszczególnych członków administracji i różnych grup pracowników folwarcznych.

Drugi typ reform przeprowadzanych w poszczególnych majątkach ziemskich szedł głębiej: polegał on na zamianie

pańszczyzny na czynsze, co często bywało łączone z parcelacją folwarku. Szereg tego rodzaju reform przeprowadzono za Stanisława Augusta, ale początki tego ruchu są wcześniejsze. W pierwszej połowie XVIII w. miasto Poznań przeprowadziło takie reformy w swoich wsiach. Na przełomie XVII i XVIII w. przeprowadzono je na dużą skalę w ekonomicznych królewskich W. Księstwa.

Niektórzy historycy starali się złączyć reformy poznańskie z ruchem reformatorskim czasów stanisławowskich, przypuszczając, że przewodnią ideą tych reform było polepszenie położenia ludności wiejskiej. Zbadanie bardzo licznych źródeł odnoszących się do tych reform nie potwierdziło tych przypuszczeń. Nie ulega wątpliwości, że władze miejskie miały tu na oku cele fiskalne podniesienia dochodów z majątków ziemskich; cel ten został w całej pełni osiągnięty. Niemniej po przeprowadzeniu parcelacji folwarku i oczynszowaniu poprawiło się położenie włościan, na co wskazują włościańskie inwentarze pośmiertne, gdzie wśród garderoby wymieniane są żupany, kobiece kaftany obszywane złotymi galonami, chustki jedwabne, korale, niekiedy spotyka się książki i zegary. Tego rodzaju przedmioty trudno było w XVIII w. spotkać w chatach pańszczyźnianych włościan.

Zwiększenie zamożności włościan przy jednoczesnym powiększeniu dochodu wielkiego właściciela ziemskiego tłumaczy się tym, że ustrój czynszowy czynił zbędnym zarówno skomplikowaną i kosztowną administrację jak i dzierżawców folwarków, których dochód mógł być podzielony między wielkich właścicieli ziemskich i włościan. To, co było wyżej powiedziane, tłumaczy jednocześnie, dlaczego oczynszowanie włościan ograniczało się do bardzo nielicznych dóbr i naogół nie przekraczało wielkich majątków, gdyż tylko w tych majątkach powiększało ono dochody wielkich właścicieli ziemskich. Reformy czynszowe objęły zresztą w XVIII w. tylko część własności latyfundiальной. Trudno dziś powiedzieć, czy w pozostałych majątkach brakło obiektywnych danych pchających do reform, czy dziedzice ich nie rozumieli własnych korzyści związanych z tymi reformami, czy też powstrzymy-

wało ich od tych reform wrogie stanowisko średnio zamożnego «gminu szlacheckiego», któremu reformowane latyfundia odciągały poddanych, przenoszących się chętnie do takich majątków.

Wobec tego, że dla średniej szlachty, która sama mogła doglądać swoich folwarków, czynszowanie oznaczało zmniejszenie dochodu, dobrowolne czynszowanie nie może być uznane za program agrarny, który by mógł polepszyć położenie gospodarcze szerokich warstw włościańskich, nie mówiąc już o pełnym rozwiązaniu ówczesnej sprawy włościańskiej, którą dało dopiero ustawodawstwo XIX w. przez zniesienie poddaństwa, uwłaszczenie i zniesienie powinności. Dla olbrzymiej większości dóbr potrzebny był przymus we formie odpowiedniego ustawodawstwa. Wydania takich ustaw trudno się było spodziewać po sejmie złożonym z przedstawicieli warstwy, przeciwko której ustawodawstwo to z konieczności musiało być zwrócone.

Na sejmach Rzeczypospolitej nawet w epoce stanisławowskiej, kiedy to przeprowadzono tyle korzystnych dla państwa reform, brakło dostatecznego poparcia dla projektów bardziej gruntownych reform włościańskich. Niewątpliwie korzystna dla włościan była ustawa 1768 r. ograniczająca sądownictwo patrymonialne przez odjęcie mu prawa wydawania wyroków śmierci oraz wprowadzająca karę śmierci na szlachcica, który rozmyślnie zabił chłopą, ale powstała ona pod wpływem czynników obcych i nie może uchodzić za przejaw korzystnych dla włościan zmian w poglądach stanów sejmujących. Nieprzychylny ich dla włościan nastrój przejawiał się jaskrawo w 1774 r. na posiedzeniu delegacji sejmowej w związku z korzystnym dla włościan projektem Ponińskiego, w 1775 r. w związku z wnioskiem Augusta Sułkowskiego, a po raz trzeci w 1780 r. w związku z obradami nad projektem Kodeksu Zamoyskiego.

Dopiero w konstytucji 3 maja spotykamy postanowienia korzystne dla włościan, lecz jakże skromne: wolność dla przybyszów z zagranicy i ochronę prawną dla formalnie zawartych umów. Nowe to prawo byłoby niewąt-

pliwie korzystne dla włościan przybywających spoza granic państwa i osiedlających się w Polsce, a byli to przeważnie Niemcy, a tylko częściowo Polacy przybywający ze Śląska. Były to setki, w najlepszym razie tysiące rodzin, ale dla wielomilionowej rzeszy miejscowego włościanstwa postanowienia te nie miały żadnego znaczenia. Można więc powiedzieć, że do wybuchu powstania Kościuszkowskiego Rzeczpospolita nie zesłała ze swojej tradycyjnej dla włościan tak niekorzystnej polityki rolnej, którą charakteryzowały dwa słowa: poddaństwo i pańszczyzna.

Na tle norm prawnych regulujących stosunki włościańskie, sformułowanych w konstytucjach sejmowych lub ustalonych w prawie zwyczajowym, jaskrawo odbija się swoim radykalizmem uniwersał połaniecki. Wydany został on w nadzwyczajnych okolicznościach podczas powstania, w chwili toczenia się wojny i w najściślejszym związku z działaniami wojennymi. Organizację sił zbrojnych powstańczych oparto na rekrutacji ludności wsi i miast w niespotykanych dotychczas rozmiarach. Rewolucyjna reorganizacja armii pociągnęła za sobą konieczność zastosowania rewolucyjnego kroku w dziedzinie ustawodawstwa agrarnego. Pobór włościan do wojska pociągnął za sobą zmniejszenie sił pańszczyźnianych i trudności w uprawie folwarków. Znaleźli się dziedzice, którzy wymagali od członków rodzin powstańców odrabiania pańszczyzny w pełnym rozmiarze. Tego rodzaju postępowanie nie mogło zachęcać do wstępowania w szeregi armii, przeciwnie, musiało ono skłaniać tych, którzy już wstąpili do wojska do powrotu do domu, aby ulżyć nadmiernie przeciążonym robociznami rodzinom. Uregulowanie sprawy obowiązku pańszczyźnianego z gospodarstw włościan będących w wojsku było nagłą sprawą nie tylko gospodarczą, ale przede wszystkim polityczną.

Tej pilnej potrzebie dnia bieżącego czynił zadość uniwersał połaniecki zwalniając z pańszczyzny gospodarstwa, których posiadacze poszli do powstania i nakładając na dwory obowiązek uprawy gruntów tych gospodarstw przy współudziale gromady. Aktualne to zagadnienie, które z punktu

widzenia całokształtu rozwoju agrarnego posiadało tylko przejściowe znaczenie, usuwa się na plan dalszy uniwersału. Na plan pierwszy wysuwa się wszechstronna, a w niektórych punktach bardzo gruntowna reforma całego wzajemnego stosunku włościan i dziedziców.

W kilkunastu krótkich i zwięzłych artykułach dotyka uniwersał wszystkich najważniejszych stron ówczesnego ustroju rolnego. Po pierwsze włościanie zostali wzięci podług prawa pod opiekę rządową, tj. władz i sądów państwowych, do których mogli się udawać w razie potrzeby ze skargami na swych panów. Zniesiono tym artykułem najgorszą w swych skutkach zasadę ustaloną przez judykaturę z czasów Zygmunta I, kiedy to sąd królewski uznał swą niekompetencję do rozpatrywania skarg włościan na swych panów. W celu tym skuteczniejszego wykonywania tej opieki podzielono wsie na dozory po 1000 do 1200 dymów, a stojący na czele tej organizacji »dozorca« miał odbierać skargi od pokrzywdzonych włościan i miał być pierwszą instancją sądową w sprawach między włościanami a panami.

Zniesione zostało poddaństwo osobiste, tj. przytwierdzenie do gleby dla wszystkich, bez żadnych ograniczeń. Przyznana została włościanom nieusuwalność z gospodarstw i zakazane samowolne odbieranie gruntów przez dziedziców. Nowy stosunek prawny włościan do uprawianej przez nich ziemi nazwano w uniwersale własnością. Nie było to jednak uwłaszczenie w sensie XIX w., własność włościańska miała w dalszym ciągu mieć nad sobą zwierzchnią własność dworu, który w razie niespełniania przez włościan powinności mógł na drodze rozprawy sądowej przed »dozorcą« żądać usunięcia włościanina z gospodarstwa.

Zmniejszono powinności, mianowicie pańszczyznę tygodniową, proporcjonalnie do liczby dni dotychczas odbywanych. Przy 5 i 6 dniach o 2 dni, przy 2 do 4 dniach o 1 dzień, przy 1 dniu o $\frac{1}{2}$ dnia, tj. w skali od $33\frac{1}{3}$ do 50%. Zmniejszenie pańszczyzny przy jednoczesnym nałożeniu na dwór obowiązku uprawy gruntów włościan-powstańców utrudniało niewątpliwie uprawę gruntów folwarcznych. Chcąc temu zaradzić

nałożono na włościan obowiązek najmowania się dworowi za »przyzwoitą« zapłatą, tj. dawaną w wolnym najmie, znacznie wyższą od zapłaty w najmie przymusowym, płaconej własnym poddanym w granicach zwyczajowo ustalonych najmów przymusowych. Niemniej jednak nie wszystkie grunty były w tym roku obsiane. Trudno powiedzieć, w jakiej mierze przyczyniła się do tego wojna, a w jakiej uniwersał.

Patrząc na uniwersał połaniecki z punktu widzenia ustawodawstwa sejmowego XVIII w. oraz z punktu widzenia obrad nad sprawami włościańskimi w łonie rządu i na forum sejmowym za czasów Księstwa Warszawskiego i konstytucyjnego Królestwa Polskiego, nie można mieć wątpliwości, że na ustawę zawierającą podobne postanowienia nie zdobyłby się sejm złożony z przedstawicieli wielkich właścicieli ziemskich. Ustawę taką mógł wydać dyktator obznajomiony z demokratycznymi prawami Ameryki i Francji, a mający w swoim otoczeniu najwybitniejszego polskiego radykała XVIII w. Kollątaja. Można się spierać, czy podpisując uniwersał połaniecki nie przekroczył Kościuszko uprawnień, jakie otrzymał w Krakowie 24 marca. Nie można jednak wątpić, że uniwersał odpowiadał zarówno doraźnej potrzebie wojennej, jak i na dalszą linię obliczonym potrzebom społeczno-gospodarczym.

Uniwersał połaniecki jest nie tylko najwybitniejszą, najgruntowniej reformującą stosunki wiejskie ustawą dawnej Rzeczypospolitej, ale zajmuje on bardzo poczesne miejsce wśród europejskich reform włościańskich XVIII w. Góruje on nad wszystkimi ustawami rolnymi XVIII w. wszechstronnością gruntownej sanacji różnych bolączek ustroju rolnego. Są ustawy, przez które poszczególne elementy feudalne zostały w sposób bardziej stanowczy usunięte, ale nie ma drugiej ustawy, która by równie wszechstronnie i gruntownie wkraczała w te stosunki. Gdybyśmy jednak uznali, że ten sposób porównywania różnych ustaw odnoszących się do różnych krajów jest niesłuszny, że uniwersał połaniecki należy rozpatrywać na tle całego wzajemnie się uzupełniającego ustawodawstwa rolnego poszczególnych krajów, to i wówczas

będziemy musieli mu przyznać poczesne miejsce, jednakże już nie naczelne.

Feudalizm agrarny został w sposób najbardziej gruntowny usunięty z ustroju rolnego przez ustawodawstwo agrarne wielkiej rewolucji francuskiej. Rozpoczęło się to pamiętnej nocy 4 września 1789 r., wypełnionej efektownymi i dramatycznymi scenami na posiedzeniu konstytuanty. Zapadłe tej nocy uchwały ubrane w paragrafy ustawy, sankcjonowanej przez Ludwika XVI dopiero w listopadzie, a więc po dwu miesiącach wahań, po nowej serii rozruchów, nie wprowadziły w gruncie rzeczy bardziej gruntownych zmian do stosunków wiejskich. Zniesiono dokuczliwe dla włościan dworskie prawa gołębnika i polowania, które jednak w całym ustroju rolnym nie odgrywały szczególnie ważnej roli. Ustalono zasadę możności skupu rzeczowych ciężarów feudalnych, ale nie ustalono zasad, według których ten skup miał się odbywać, wskutek czego to postanowienie nie miało większych skutków dla ustroju rolnego. Dalej poszła ustawa 1790 r. znosząca bez odszkodowania ciężary wynikające z poddaństwa osobistego, bardzo liczne i uciążliwe we Francji monopole dworskie oraz opłaty drogowe i targowe. Ustalono również w tej ustawie, że za uwolnienie z ciężarów rzeczowych powinien włościanin zapłacić panu dwudziesto-, względnie dwudziestopięciokrotną kwotę ich rocznej wartości. Dalszym krokiem była ustawa legislatywy z 1792 r., a ostateczne usunięcie z ustroju rolnego elementów feudalnych przeprowadzone zostało ustawą konwentu z 17 lipca 1793 r., znoszącą bez odszkodowań wszystkie ciężary pochodzenia feudalnego. Od tej daty rozpoczynają się dzieje nowoczesnej wsi francuskiej i znany dobrobyt włościan francuskich.

Do wzrostu dobrobytu obok zniesienia powinności feudalnych przyczynił się jeszcze znaczny wzrost własności włościańskiej. Majątki narodowe, w skład których weszły nie tylko dawne majątki królewskie, ale i skonfiskowane kościołowi i emigrantom oraz skazanym przez trybunały, zostały w dużej mierze rozsprzedane. Wprawdzie pewna część tych majątków została w całości nabyta przez miejskich kapitalistów,

którzy podobnie jak dawniej król, kościół i szlachta mieli w tych majątkach krótkoterminowych dzierżawców, ale zdaje się, że przeważająca część tej ziemi była zakupiona przez włościan. Przeważnie ziemię tę kupowali włościanie, którzy już dawniej posiadali jakąś ziemię na własność, ale obok tego niejedyn drobny dzierżawca doszedł w czasach wielkiej rewolucji do własnego swojego gospodarstwa.

Reforma Kościuszkowska była oczywiście o wiele skromniejsza, pańszczyzna była ograniczona, ale folwark pańszczyźniany miał w dalszym ciągu egzystować. Dawny ustrój był zmieniony w sposób dla włościan wybitnie korzystny, ale nie był całkowicie usunięty. Porównanie to nie byłoby jednak pełne, gdybyśmy nie zwrócili uwagi na wielkie różnice, jakie istniały między ustrojem rolnym Francji i Polski. Ustrój francuski był o wiele bardziej dojrzały do takiej gruntownej reformy, aniżeli ustrój Polski. We Francji podobnie jak i w innych krajach Europy zachodniej panował feudalizm czynszowy. Dworskie gospodarstwa rolne były bardzo słabo rozwinięte, a uprawiano je przeważnie siłami najemnymi, pańszczyzna od dawna przestała być zjawiskiem powszechnym i była drobnymi rozmiarów. Włościanie posiadający ziemię prawem lennym, już od końca średniowiecza uważani byli za właścicieli uprawianych przez siebie gruntów. Ustawy skarbowe XVIII w. nie robiły żadnych różnic między własnością włościańską, a szlachecką i kościelną. Poddanie było w zupełnym zaniku, poddanych znaleźć było można tylko w niektórych prowincjach, a tworzyli oni tam przeważnie tylko nieznaczne mniejszości wśród ogółu ludności. Samo poddaństwo nie ograniczało już w gruncie rzeczy swobody osobistej, a przekształciło się w system opłat i innych powinności za wykonywanie czynności dawniej zakazanych bez pozwolenia pana. Jurysdykcja feudalna istniała jeszcze, ale była ona na tyle ograniczona sądownictwem królewskim, że jej życiowe znaczenie zupełnie nie przypominało roli jurysdykcji patrymonialnej w Polsce i krajach z nią sąsiadujących.

Pozostały tylko powinności feudalne, stosunkowo niewielkie, jeżeli chodzi o bezpośrednie ciężary gruntowe i bardzo

liczne i uciążliwe ciężary pośrednie, wynikające z licznych praw monopolu dworskiego, jak monopol karczmy, młyna, prasy do winogron i jabłek, pieca chlebowego i innych. Zniesienie powinności feudalnych było jednak we Francji rzeczą o wiele łatwiejszą od zniesienia powinności, a w szczególności pańszczyzny w Polsce. We Francji było to prawie wyłącznie zagadnienie zmian w podziale dochodów, pan tracił, a włościanin zyskiwał, a organizacja produkcji prawie że zupełnie nie była przez to dotknięta. Inaczej w Polsce i krajach sąsiednich, w wielkim basenie środkowo-europejskim gospodarki pańszczyźniano-folwarcznej. Zniesienie feudalizmu agrarnego było tu nie tylko zagadnieniem podziału dochodów, ale obok tego zagadnieniem gruntownej reorganizacji produkcji. Wraz ze zniesieniem pańszczyzny trzeba było folwark albo rozparcelować, albo przejść z gospodarki feudalnej opartej na pańszczyźnie i daninach zużytkowanych przy produkcji dworskiej, do organizacji kapitalistycznej, opartej na pracy najemnej i zakupie wszystkich potrzebnych do produkcji środków pomocniczych. Wymagało to zwiększenia kapitału zakładowego na kupno inwentarza martwego i żywego, postawienie budynków dla tego inwentarza i powiększonej liczebnie służby folwarcznej. Również i kapitał obrotowy musiał być zwiększony, mianowicie w związku ze zwiększoną sumą płac i koniecznością kupna szeregu przedmiotów potrzebnych przy produkcji. Przebudowa taka, zwłaszcza przy braku kredytu, byłaby poważnym zaburzeniem produkcji i zmniejszeniem ilości wyprodukowanego ziarna.

Druga rzecz, na którą należy tu zwrócić uwagę, to to, że ustawodawstwo wielkiej rewolucji zniosło wszystkie ciężary feudalne, ale pozostawiło cały szereg ciężarów, które w szeregu majątków francuskich miały dla wielkiego właściciela ziemskiego znacznie większe znaczenie. Reformy rewolucji nie dotknęły zupełnie ciężarów wynikających z krótkoterminowych dzierżaw włościńskich. Odnosi się to zarówno do ustalonych co do wysokości tenut pieniężnych, jak i świadczeń połowników. W wielu prowincjach tej dzierżawionej przez włościan ziemi było znacznie więcej aniżeli własnej

ziemi włościańskiej. Na reformach rewolucji więcej zyskali włościanie-właściciele znajdujący się już poprzednio w lepszym położeniu, aniżeli włościanie-dzierżawcy, którzy przed rewolucją byli w gorszym położeniu.

To, cośmy tu powiedzieli o ustawodawstwie wielkiej rewolucji odnosi się również do wzorowanych na nim ustaw wydanych dla zdobytych przez Francję rewolucyjną krajów. Należą tu ustawa belgijska z 1795 r., ustawa odnosząca się do krajów niemieckich położonych po lewej stronie Renu z 1798 r. i konstytucje holenderskie z 1801 i 1804 r.

Z agrarnych ustaw zachodnio-europejskich poprzedzających francuskie ustawodawstwo rewolucyjne niewątpliwie skromniejsze znaczenie od uniwersału połanieckiego posiadały ustawy znoszące poddaństwo osobiste i związane z nim ciężary, jak ustawa lotaryńska z 1719 r. i sabaudzka z 1762 r. Zarówno sama instytucja, jak i związane z nią ciężary posiadały w krajach zachodnio-europejskich stosunkowo małe znaczenie, o czym była już mowa poprzednio. Można dyskusować nad umieszczeniem w stosunku do uniwersału połanieckiego ustawy sabaudzkiej 1771 r. i badeńskiej 1785 r., dopuszczających znoszenie ciężarów feudalnych przez ich skup. Należy tu zauważyć, że pierwsza z tych ustaw obejmowała wszystkich włościan, a druga tylko podlegających bezpośredniemu zwierzchnictwu panującego. Były one o tyle korzystniejsze dla włościan od uniwersału, że umożliwiały zupełne uwolnienie się od powinności, wymagały jednak znacznych materialnych ofiar ze strony włościan, mianowicie wypłaty kapitału, od którego powinności miały stanowić niski procent. Toteż nie wszyscy włościanie spieszyli się z wykorzystaniem tego prawa. Włościanie sabaudzcy, którzy nie skorzystali z tej ustawy i doczekali się w 1792 r. przyłączenia Sabaudii do Francji, uwolnili się od ciężarów feudalnych według zasady francuskiej bez odszkodowania. Ustawodawstwo sabaudzkie jako całość stoi wobec tego przed uniwersałem połanieckim.

Na wschód od Łaby, w krajach gospodarki pańszczyźniano-folwarcznej najradykałniejsze reformy rolne prze-

prowadzone były przez Józefa II; tworzą one pewną całość z reformami przeprowadzonymi przez Marię Teresę. Jeżeli pominiemy ostatnią i najradykałniejszą z reform józefińskich, reformę urbarialną 1789 r., to idee przewodnie wszystkich pozostałych reform musimy uznać za bardzo bliskie wytycznych uniwersału połanieckiego. Prawdopodobnie mamy tu do czynienia z bezpośrednim wpływem ustawodawstwa austriackiego na ten uniwersał.

W dziedzinie poddaństwa sądowego i gruntowego położenie włościan było w tych czasach korzystniejsze w krajach podlegających Habsburgom niż w Polsce. Od wyroków sądów patrymonialnych można było apelować do sądów państwowych, a skrzywdzony przez pana poddany mógł szukać opieki we władzach i sądach państwowych. Do Galicji wprowadzono to w 1775 r. Zakazy włączania ziemi włościańskiej do folwarków datują się w krajach czeskich od połowy XVIII w. W r. 1785 wprowadzono zakaz dowolnego usuwania włościan z gruntów niedziedziczonych i zrównano ich z tego punktu widzenia z włościanami posiadającymi dziedziczne grunta, a w 1789 r. rozszerzono prawo spadkowe, które dotychczas obowiązywało w zakresie gruntów dziedzicznych na pozostałe grunta włościańskie. Skromniejsza była reforma przeprowadzona w 1787 r. w Galicji i na Bukowinie. Włościanie nie uzyskali prawa dysponowania swoimi gruntami, ale nie mogli oni być z nich dowolnie przez dwór usuwani, a po śmierci grunt otrzymywało jedno z dzieci. W zakresie sądownictwa i posiadania ziemi uniwersał połaniecki podciągał niejako stosunki polskie do austriackich. Zależałoby to prawdopodobnie od judykatury, czy w dziedzinie prawnego stosunku do ziemi położenie włościan polskich zbliżyłoby się do położenia włościan czeskich czy też galicyjskich.

W dziedzinie poddaństwa osobistego uniwersał dawał włościanom więcej niż ustawodawstwo józefińskie. Otrzymali oni wolność bez żadnych ograniczeń i zastrzeżeń. Tymczasem w krajach czeskich patent 1781 r. nie zniósł poddaństwa, a tylko zamienił ostrzejsze poddaństwo (*Leibeigenschaft*) na łagodniejsze (*gemässigte Untertänigkeit*). Zwolniono podda-

nych z konieczności uzyskiwania pozwolenia pańskiego przy zawieraniu związków małżeńskich, uczeniu się rzemiosła oraz «sztuk i nauk» i w zasadzie pozwolono na wychodzenie ze wsi. Jednakże w dalszym ciągu poddani zobowiązani byli do posłuszeństwa wobec dworu, a pozwolenia na opuszczenie wsi w dalszym ciągu wydawał pan, tymczasem w uniwersale połanieckim upoważniające do opuszczenia wsi dokumenty miały wystawiać władze publiczne, mianowicie wojewódzkie komisje porządkowe.

Jeszcze bardziej niekorzystnym w porównaniu z uniwersalem był patent o ograniczeniu poddaństwa wydany dla Galicji w 1782 r. Włościanie nie posiadający praw dziedzicznych do ziemi mogli uzyskać prawo do przesiedlania się dopiero po wyszukaniu zastępcy uznanego za odpowiedniego. Wskutek tego zastrzeżenia olbrzymia większość włościan galicyjskich faktycznie w dalszym ciągu była przytwierdzona do gleby i na uzyskanie wolności musiała czekać do 1848 r. W archiwach galicyjskich majątków ziemskich znaleźć można dużo dowodów, że włościanie byli faktycznie przytwierdzeni do gleby jeszcze w pierwszej połowie XIX w.

Zarówno uniwersał połaniecki, jak i ustawodawstwo austriackie zmniejszyły powinności, jednakże według odmiennych zasad. Jeszcze za Marii Teresy ustalono zasadę, że istniejące powinności nie mogą być podwyższone. W tym samym czasie pewne drobne ciężary zostały zniesione. Politykę tą rozwinęto za Józefa II, kiedy poważnie zniżono robocizny. Robocizny zniżył również i uniwersał, ale w inny sposób, mianowicie proporcjonalnie do ich dotychczasowej wysokości. Ustawodawstwo józefińskie ustalało maksymalne robocizny, różne dla różnych grup ludności. Przy małorolnych, odrabiających pieszą pańszczyznę, faktyczne zastosowanie obu tych zasad nie daje większych różnic. Istnieją one natomiast w obrębie warstwy kmiecej, odrabiającej sprzężajne robocizny. Według patentów józefińskich najwięcej skorzystały gospodarstwa wielokmiece, które odrabiały najwyższą robocizną w stosunku do gospodarstwa, ale najmniejszą w stosunku do posiadanego gruntu rolnego, tj. takie, które stosun-

kowo najmniej potrzebowały ulgi; nic nie zyskały gospodarstwa kmiecie odrabiające do trzech dni w tygodni, które w proporcji do obszaru były najbardziej obciążone.

Odwrotnie było w uniwersale połanieckim, który największe ulgi dawał mniejszym gospodarstwom, a najmniejsze największym. I na tym polega jego wyższość nad ustawodawstwem józefińskim.

Ogólnie możemy powiedzieć, że pomijając ustawę 1789 r., ustawa Kościuszkowska gruntowniej i trafniej reformowała stosunki rolne, aniżeli ustawodawstwo terezańskie i józefińskie. Natomiast powinności zostały przez ustawę 1789 r. zreformowane znacznie gruntowniej i korzystniej dla włościan aniżeli to zrobił uniwersał. Pańszczyzna została zniesiona, a ekwiwalent jej we formie czynszu pieniężnego nie pozostawał w żadnym związku z wysokością dotychczasowych powinności, a tylko z ustalonym w katastrze dochodem surowym z gruntu. Czynsz dworski nie mógł przekraczać 17% surowego dochodu katastralnego, co było znacznie mniej aniżeli dawne powinności. Za jednym zamachem został ustrój pańszczyźniany zamieniony na czynszowy. Przypuszczać można, że większość dziedziców nie potrafiłaby za jednym zamachem przejść na kapitalistyczną organizację folwarków, że wiele folwarków musiałoby ulec parcelacji; prawdopodobnie bezpośrednio po tej reformie pewna część roli pozostawałaby przez jakiś czas nieobsiana. Patent urbarialny nie został jednak wprowadzony w życie. Po śmierci Józefa II został on odwołany na wiosnę 1790 r.

Obok austriackich reform włościańskich należy postawić reformy pruskie. O ile w XIX w. Prusy przodowały w zakresie reform rolnych w krajach gospodarki pańszczyźnianej, o tyle w XVIII w. pozostawały one pod tym względem znacznie w tyle poza Austrią. Stosunkowo najgruntowniejsze reformy przeprowadzano w domenach królewskich. W stosunku do pozostałych dóbr absolutny król pruski czuł się skrupowanym negatywnym stanowiskiem wobec tych reform szlachty i rekrutującej się z jej sfer wyższej biurokracji. Reformy w domenach nadają się do rozpatrywania na tle reformatorskiej

działalności sądów referendarskich i innych reform przeprowadzonych w polskich królestwach. Uniwersał połaniecki powinien być zestawiany jedynie z reformami, które objęły całą wielką własność ziemską; porównanie to daje następujące wyniki.

Jeżeli chodzi o poddaństwo sądowe i gruntowe, to położenie włościan we wszystkich prowincjach Prus było korzystniejsze od położenia włościan przed uniwersałem połanieckim. W Prusach panujący nie zrezygnowali z możliwości decydowania przez urzędy i sądy państwowe w sporach między poddanymi a ich panami, co włościanom polskim przyznał w całej pełni dopiero uniwersał.

W pruskiej polityce rolnej XVIII w. rozróżnia się dwa etapy w usiłowaniach ograniczenia poddaństwa gruntowego. W 1740 r. rozpoczęto na świeżo wówczas zajętem Śląsku, później rozszerzoną na inne prowincje »ochronę ziemi włościańskiej«. Ochronę tę wykonywano we formie zakazów włączania ziemi włościańskiej do folwarku i nakazów ponownego osadzenia włościanami ziem zabranych im przez dwór od określonej dla każdej prowincji daty. Zarządzenia te nigdy nie były z całą dokładnością wykonane. Zdarzały się również w drugiej połowie XVIII w. bezprawne przyłączania ziem włościańskich do folwarków. Całe to ustawodawstwo dopuszczało usuwanie z gospodarstw niewygodnych dla dworu gospodarzy, byleby tylko na ich miejsce osadzeni byli inni włościanie. Nie ulega jednak wątpliwości, że dzięki temu ustawodawstwu prawdopodobieństwo stracenia gospodarstwa przez włościanina było mniejsze niż w Polsce.

Znacznie później rozpoczął się drugi etap polepszania praw do ziemi poszczególnych włościan, mianowicie we formie przez ustawodawstwo reglamentowanego, popieranego i ułatwianego wkupywania się w grunta, tj. uzyskiwania dobrych czyli dziedzicznych praw do ziemi, ograniczonych jednakże zwierzchnią własnością dworu. Wprowadzanie w życie tych zarządzeń szło opornie; zasadniczymi przeciwnikami tej akcji byli wielcy właściciele ziemscy, mający po swej stronie znaczną część urzędników. Ale i włościanie niezbyt się kwapili, aby uzy-

skąć dziedziczne prawo do ziemi, bo musieli oni w zamian za to złożyć pewien okup, a tracili prawo do pomocy dworu w wypadkach klęsk elementarnych. Dokładne zorientowanie się w postępie całej tej akcji utrudnia okoliczność, że zawierano często fikcyjne umowy, a po drugie władze prowincjonalne podawały w swoich raportach do władz centralnych zdecydowanie fałszywe informacje. Tak np. w 1775 r. raportowano, że na Górnym Śląsku nie ma już zupełnie niedziedzicznie posiadanych gospodarstw włościańskich, a tymczasem okazało się, że w 1799 było ich jeszcze 37%.

Uniwersał połaniecki zawierał w tej sprawie znacznie korzystniejsze postanowienia, poszedł on drogą ustawodawstwa austriackiego. Nieusuwalność z gruntów uzyskali wszyscy włościanie na podstawie samej ustawy; nie były potrzebne indywidualne umowy z panami i składanie okupu, a pan nie został zwolniony z obowiązku pomocy w wypadkach klęsk elementarnych.

Tak samo zdecydowaną przewagę posiada uniwersał, jeżeli chodzi o wolność osobistą: ustawa zwolniła wszystkich poddanych bez żadnych ograniczeń z przytwierdzenia do gleby z natychmiastową mocą. Na ustawę taką włościanie musieli w Prusach czekać aż do 1807 r., kiedy to po pogromie Prus przez Napoleona zdecydowano się na gruntowne reformy rolne; ale i wtedy od razu zwolniono tylko część włościan, inni musieli czekać do 1808 r., względnie do 1810 r.

Również jeżeli chodzi o powinności, to ustawa polska była dla włościan o wiele korzystniejsza od ustawodawstwa pruskiego XVIII w. Nawet jeżeli chodzi o stabilizację tych powinności, to usiłowania podejmowane w różnych prowincjach Prus nie doczekały się w tych czasach pomyślnego przeprowadzenia, a generalnego zmniejszenia pańszczyzny, co wprowadził uniwersał połaniecki, nawet nie rozpoczęto realizować.

Na tym zakończymy nasze porównywania. Wynika z nich, że uniwersał połaniecki zajmuje poczesne miejsce w europejskich reformach rolnych XVIII w. Jest on wyprzedzony jedynie przez ustawodawstwo wielkiej rewolucji, które faktycznie było wprowadzone w życie, a co do powin-

ności również przez józefiński patent urbarialny, który jednak nie był wprowadzony w życie.

Nie trzeba tu dodawać, że ustawodawstwo europejskie posiada, poza tym wyjątkiem, tę wyższość nad uniwersałem, że wywarło ono długotrwały wpływ na ustrój rolny. Uniwersał połaniecki nie pozostał martwą literą prawa i był wprowadzany w życie, ale tylko tam gdzie funkcjonowały władze powstańcze. Wraz z upadkiem powstania skończyła się jego rola w ustroju rolnym Polski. Szybko skończonej gospodarczej roli uniwersału przeciwstawia się jego rola polityczna, która nie skończyła się wraz z upadkiem powstania, lecz trwa po dzień dzisiejszy. Uniwersał połaniecki jest jedyną świetlaną nicią łączącą dzieje dawnej Rzeczypospolitej z dziejami nowoczesnej wsi polskiej. O niewygasłym znaczeniu uniwersału świadczy zainteresowanie, jaki on wzbudza w dwuchsetną rocznicę urodzin Kościuszki.

Nowi członkowie Polskiej Akademii Umiejętności

Po odczycie sekretarz generalny, prof. Tadeusz Kowalski, ogłosił nazwiska nowych członków, wybranych na Walnym Administracyjnym Zgromadzeniu dnia 18 czerwca 1946 r.

Na Wydziale Filologicznym wybrani zostali:

a) członkami czynnymi krajowymi:

Stanisław Gąsiorowski, prof. archeologii klasycznej
Uniw. w Krakowie,
Witold Taszycki, prof. języka polskiego Uniw. Jana
Kazimierza;

b) członkami korespondentami krajowymi:

Stanisław Adamczewski, prof. literatury polskiej
Uniw. w Łodzi,
Mieczysław Brahmer, prof. literatury włoskiej Uniw.
w Warszawie,
Jan Janow, prof. filologii ruskiej Uniw. w Krakowie,
Zenon Klemensiewicz, prof. języka polskiego Uniw.
w Krakowie,
Jerzy Manteuffel, prof. filologii klasycznej i papiro-
logii Uniw. w Warszawie,
Aleksander Turyn, doc. filologii klasycznej Uniw.
w Warszawie.

Na Wydziale Historyczno-filozoficznym wybrani zostali:

a) członkami czynnymi krajowymi:

Roman Grodecki, prof. historii gospodarczej Uniw. w Krakowie,

Edward Kuntze, dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej,

Edward Taylor, prof. ekonomii i skarbowości Uniw. w Poznaniu;

b) członkami korespondentami krajowymi:

Stefan Błachowski, prof. psychologii Uniw. w Poznaniu,

Jan Gwiazdomorski, prof. prawa cywilnego Uniw. w Krakowie,

Tadeusz Kotarbiński, prof. filozofii Uniw. w Łodzi,

Bogdan Suchodolski, prof. historii prądów umysłowych Uniw. w Warszawie.

Na Wydziale Matematyczno-przyrodniczym wybrani zostali:

a) członkiem czynnym krajowym:

Kazimierz Bassalik, prof. fizjologii roślin Uniw. w Warszawie;

b) członkami korespondentami krajowymi:

Mieczysław Biernacki, prof. matematyki Uniw. Państw. w Lublinie,

Marek Gatty-Kostyál, prof. farmacji stosowanej Uniw. w Krakowie,

Aleksander Kosiba, prof. geografii Uniw. w Wrocławiu,

Władysław Nikliborc, prof. matematyki Politechniki w Warszawie,

Alfred Tarski, prof. matematyki Uniw. w Berkeley (Kalifornia),

Józef Wąsowicz, prof. geografii Uniw. w Wrocławiu,

Antoni Zygmund, prof. matematyki Uniw. w Filadelfii.

Na Wydziale Lekarskim wybrani zostali:

a) członkiem czynnym krajowym:

Adam Czyżewicz, prof. położnictwa i ginekologii
Uniw. w Warszawie;

b) członkami korespondentami krajowymi:

Witold Gądzikiewicz, prof. higieny Uniw. w War-
szawie,

Janina Hurynowiczówna, prof. neurofizjologii Uniw.
w Toruniu,

Mieczysław Michałowicz, prof. pediatrii Uniw. w War-
szawie.

Kornel Michejda, prof. chirurgii Akademii Lekarskiej
w Gdańsku,

Tadeusz Tempka, prof. chorób wewnętrznych Uniw.
w Krakowie.

Pan Prezydent Krajowej Rady Narodowej zatwierdził
wybór następujących uczonych zagranicznych, wybranych
na Walnym Zgromadzeniu w r. 1946, na członków zagranicz-
nych Polskiej Akademii Umiejętności:

Na Wydziale Filologicznym wybrani zostali:

członkowie czynni zagraniczni:

Ignacy Kraczkowski, członek Akademii Nauk
Z. S. S. R., prof. orientalistyki Uniw. w Leningradzie,

Franciszek Novotný, prof. filologii klasycznej Uniw.
w Bernie Morawskim.

Na Wydziale Historyczno-filozoficznym wybrani zostali:

a) członkowie czynni zagraniczni:

Nils Ahnlund, prof. historii powszechnej nowożytnej
Uniw. w Sztokholmie,

Borys Grekow, członek Akademii Nauk Z. S. S. R.,
prof. historii średniowiecznej Rusi Uniw. w Leningradzie,

b) członkowie korespondencji zagraniczni:

Mieczysław Haiman, kustosz Muzeum Polskiego w Chicago,

William Fiddian Reddaway, prof. historii nowożytnej Uniw. w Cambridge,

Karol Stloukal, prof. historii czeskiej Uniw. w Pradze.

Na Wydziale Matematyczno-przyrodniczym wybrani zostali:

a) członkowie czynni zagraniczni:

Paweł Montel, prof. matematyki Uniw. w Lizbonie,

Osvald Veblen, prof. matematyki w Institute for Advanced Study w Princeton (U. S. A.);

b) członek korespondent zagraniczny:

Gotfryd Garcia, prof. matematyki Uniw. w Limie.

WAŻNIEJSZE AKTY URZĘDOWE

Statut niniejszy zatwierdziła Rada Ministrów uchwałą z 16 marca 1927 r., podaną do wiadomości Polskiej Akademii Umiejętności pismem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 9 kwietnia 1927 r., Nr IV N. 4043/27; zmiany uchwalone przez Walne Zgromadzenie w dniu 21 marca 1930 r., w dniu 12 czerwca 1931 r. i w dniu 14 czerwca 1937 zatwierdziła Rada Ministrów: pierwszą — uchwałą z 9 czerwca 1930 r., podaną do wiadomości P. A. U. pismem M. W. R. i O. P. z 31 lipca 1930 r. Nr IV N. 6491/30, drugą — uchwałą z dnia 4 listopada 1932, podaną do wiadomości P. A. U. pismem M. W. R. i O. P. z 23 listopada 1932 Nr IV NS/8996/32, trzecią — uchwałą z dnia 9 listopada 1937, podaną do wiadomości P. A. U. pismem M. W. R. i O. P. z dnia 19 listopada 1937 Nr IV N. 9161/37.

Statut Polskiej Akademii Umiejętności

§ 1

Akademia Umiejętności w Krakowie, która powstała z Towarzystwa Naukowego krakowskiego w roku 1872, nosi od chwili odrodzenia Państwa Polskiego nazwę Polskiej Akademii Umiejętności.

§ 2

Polska Akademia Umiejętności jest instytucją, powołaną do pielęgnowania nauki. Jako instytucja narodowa użyteczności publicznej pozostaje pod opieką władz państwa, w szczególności zaś pod protektoratem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3

Akademia ma charakter osoby prawnej; przysługuje jej samorząd w granicach niniejszego statutu.

§ 4

Siedzibą Polskiej Akademii Umiejętności jest Kraków. Polska Akademia Umiejętności może ustanawiać swych delegatów, tworzyć zakłady i stacje naukowe bądź w innych miejscowościach Rzplitej Polskiej, bądź poza jej granicami. Do założenia trwałej stacji naukowej poza granicami państwa potrzebne jest zezwolenie Prezydenta Rzplitej.

§ 5

Polska Akademia Umiejętności ma za zadanie: twórczą pracę naukową w Polsce popierać i ułatwiać, do pracy tej zachęcać, o ile możliwości ją zespałać i łączyć; gdy potrzeba, nią kierować; o ile podobna, ją nagradzać.

W szczególności:

1) ma za zadanie: owoce polskiej twórczej pracy naukowej utrzymywać, zabezpieczać i chronić oraz nauce powszechnej uprzystępniać tudzież utrzymywać łączność nauki polskiej ze światem naukowym zagranicznym;

2) w porozumieniu z polskimi towarzystwami i instytucjami naukowymi i przy ich współpracownictwie Akademia ma obowiązek: rozpoczynać, organizować i wieść przedsięwzięcia naukowe, które winny być dokonane wspólnymi siłami polskich uczonych;

3) w sprawach naukowych lub z nauką związek mających Polska Akademia Umiejętności, ilekroć w interesie nauki uzna za właściwe, ma obowiązek występować wobec władz państwa z przedstawieniami, uwagami lub życzeniami albo też wobec społeczeństwa publicznie podnosić swój głos.

§ 6

Polska Akademia Umiejętności składa się z czterech Wydziałów:

- a) Wydziału Filologicznego,
- b) Wydziału Historyczno-filozoficznego,
- c) Wydziału Matematyczno-przyrodniczego,
- d) Wydziału Lekarskiego.

Przedmiotem prac Wydziału Filologicznego są nauki filologiczne, językoznawstwo, historia piśmiennictw i historia sztuki.

Przedmiotem prac Wydziału Historyczno-filozoficznego są nauki prawne, polityczne, społeczne, wszystkie gałęzie historii (prócz wymienionych w poprzedzającym ustępie) i nauki filozoficzne.

Przedmiotem prac Wydziału Matematyczno-przyrodniczego są nauki matematyczne i przyrodnicze.

Przedmiotem prac Wydziału Lekarskiego są nauki lekarskie.

§ 7

Celem spełnienia zadań Polskiej Akademii Umiejętności odbywają się w jej łonie następujące zebrania:

- a) Walne Zgromadzenia,
- b) Posiedzenia uroczyste publiczne,
- c) Posiedzenia Wydziałów,
- d) Posiedzenia Zarządu,
- e) Posiedzenia komisji stałych lub czasowo ustanowionych komitetów Akademii.

§ 8

Walne Zgromadzenie jest naczelną władzą Akademii. Do jego kompetencji należy: rozporządzanie majątkiem Akademii, uchwalanie preliminarzy budżetowych oraz zatwierdzanie zamknięć rachunkowych, przyjmowanie fundacyj, zapisów i darowizn, ustanawianie lub zwijanie zakładów i stacji naukowych Akademii, uchwalanie ogólnego regulaminu, rozstrzyganie o pracach naukowych, które cała Akademia ma przedsięwziąć, i o udziale jej w pracach, do których ma przystąpić łącznie z innymi instytucjami naukowymi, przyznawanie nagród i innych odznaczeń, przyjmowanie i zatwierdzanie sprawozdań Zarządu z czynności Akademii, wybór Prezesa, dwóch Wiceprezesów, z których jeden musi być wybrany spośród członków zamieszkałych w Warszawie, Sekretarza Generalnego, Delegata Walnego Zgromadzenia do Zarządu, Delegatów Akademii poza Krakowem, wybór Komisji rewizyjnej, wybory członków Akademii, uchwalanie

zmian statutu Akademii, rozstrzyganie wszelkich w ogóle spraw, które przedstawione mu zostaną przez Zarząd Akademii.

Wydziały Akademii mogą przedstawiać wnioski Walnemu Zgromadzeniu, jeżeli je przedstawiły na piśmie Zarządowi Akademii przynajmniej na sześć tygodni przed datą Walnego Zgromadzenia, na którym wniosek ma być rozważany.

Wnioski członków mogą być przedstawiane Walnemu Zgromadzeniu, jeżeli zostały podpisane przynajmniej przez trzech członków czynnych krajowych i przedstawione Zarządowi najmniej na 8 tygodni przed datą Walnego Zgromadzenia.

W Walnych Zgromadzeniach mogą uczestniczyć, przemawiać i głosować jedynie członkowie czynni krajowi Akademii.

Corocznie odbywają się przynajmniej dwa Walne Zgromadzenia Akademii; ich terminy ustanawia Zarząd, który zawiadamia o nich zawnazu wszystkich członków czynnych krajowych.

§ 9

Posiedzenie uroczyste publiczne, poświęcone sprawozdaniu z czynności Akademii i uzupełnione odczytem, odbywa się w terminie ustanowionym zawnazu przez Zarząd Akademii, przynajmniej raz w roku.

§ 10

Każdy Wydział odbywa w ciągu roku przynajmniej 10 naukowych posiedzeń. Przedmiotem posiedzeń naukowych są prace i sprawozdania, w których przedstawione są wyniki oryginalnych badań naukowych. Uczestniczyć

w posiedzeniach naukowych mogą wszyscy członkowie Akademii, a także, jako goście, nie należące do Akademii osoby za zezwoleniem Dyrektora Wydziału. Członkowie Akademii mogą przedstawiać osobiście prace, których są autorami lub współautorami. Prace nieczłonków przedstawiają bądź referenci, wyznaczeni przez Dyrektora spośród członków Akademii, bądź też Sekretarz Wydziału. Po porozumieniu się referentów z Dyrektorem Wydziału, autor, nie będący członkiem Akademii, może przedstawić osobiście pracę swoją na naukowym posiedzeniu Wydziału.

§ 11

Wydziały Akademii odbywają, prócz naukowych, posiedzenia administracyjne. Posiedzenia administracyjne Wydziałów dzielą się na *a)* zwyczajne i *b)* ściśle.

a) Zwyczajne posiedzenia administracyjne Wydziałów, zwoływane przez Dyrektora w miarę potrzeby, są poświęcone sprawom bezpośrednio związanym z naukową działalnością Wydziału i jego komisyj oraz zakładów, jak np. przyjmowanie przedstawionych prac do wydawnictw, sposób ich ogłaszania, organizacja wydawnictw, sprawozdania sekretarzy z ich postępu, sprawozdania komisyj z swych prac, konkursy, nagrody, organizacja przedsięwzięć naukowych Wydziału i sprawozdania z takich przedsięwzięć, stosunki z innymi instytucjami naukowymi w zakresie czynności Wydziału. W zwyczajnych posiedzeniach administracyjnych Wydziałów mogą brać udział, przemawiać i głosować wszyscy członkowie Wydziału.

b) Do kompetencji posiedzeń administracyjnych ścisłych należą sprawy finansowe i budżetowe, wybory członków, Dyrektora, Wicedyrektora, Sekretarzy, wszelkie w ogóle

wybory i nominacje oraz inne sprawy administracyjne, według uznania Dyrektora wymagające rozbioru i decyzji ściślego posiedzenia Wydziału. W ścisłych posiedzeniach administracyjnych uczestniczyć mogą wyłącznie członkowie czynni krajowi danego Wydziału. Takie posiedzenia odbywa każdy Wydział przynajmniej dwa w ciągu roku; w miarę potrzeby, według uznania Dyrektora, odbywa ich więcej.

§ 11 a

Terminy i miejsca posiedzeń naukowych i administracyjnych zwyczajnych Wydziałów określają regulaminy poszczególnych Wydziałów.

§ 12

Dla badań i prac specjalnych w zakresie swoich czynności może każdy Wydział ustanawiać Komisje i Komitety stałe lub czasowe. Komisje składają się z członków Akademii, którzy do nich przystępują, oraz współpracowników, to jest osób, nie należących do Akademii, przedstawionych przez Komisje, a zatwierdzonych przez Wydział.

§ 13

Językiem urzędowym czynności i wydawnictw Akademii jest język polski.

Dla zagranicznych uczonych Akademia wydaje sprawozdania, w których urzędowym językiem jest język francuski, prace zaś mogą ukazywać się w języku angielskim, francuskim, łacińskim, niemieckim lub włoskim.

Ogłoszenie pracy w obcym języku w innych wydawnictwach Akademii może nastąpić na przedstawienie odpowiedniego Wydziału za zgodą Zarządu Akademii.

§ 14

Akademia składa się z członków czynnych krajowych, z członków czynnych zagranicznych, z członków korespondentów krajowych i z członków korespondentów zagranicznych.

Liczba członków na każdym Wydziale nie może przenosić

- 27 członków czynnych krajowych,
- 27 członków czynnych zagranicznych,
- 36 członków korespondentów krajowych,
- 14 członków korespondentów zagranicznych.

Członkami czynnymi krajowymi lub korespondentami krajowymi mogą być wybitni uczeni i badacze oraz, wyjątkowo, inni mężowie, których twórczość duchowa przyniosła chlubę Narodowi Polskiemu; muszą oni posiadać prawo obywatelstwa polskiego.

Zagranicznymi członkami Akademii, czynnymi lub korespondentami mogą być znakomici uczeni zagraniczni.

Kobiety mogą również być członkami Akademii.

Członek krajowy, który utracił obywatelstwo polskie, przechodzi do tej samej kategorii członków zagranicznych i na odwrót. Gdyby nie było miejsc opróżnionych w kategorii do której przenosi się członek, będzie on uważany za nadliczbowego do chwili otworzenia się wakansu.

§ 15

Członkowie czynni krajowi mają prawo udziału w Walnych Zgromadzeniach, w posiedzeniach naukowych wszystkich Wydziałów i Komisyj, w administracyjnych posiedzeniach, zarówno zwyczajnych jak ścisłych, własnego Wydziału; mają prawo czynnego i biernego wyboru na wszystkie

istniejące w Akademii godności. Przyjmując wybór na członka, zobowiązują się do udziału w pracach i czynnościach Akademii i do popierania jej dążeń i zamiarów.

Członkowie czynni zagraniczni mają prawo udziału w posiedzeniach naukowych wszystkich Wydziałów i Komisji oraz w zwyczajnych posiedzeniach administracyjnych własnego Wydziału. Te same prawa mają członkowie korespondenci krajowi i zagraniczni.

§ 16

Każdy Wydział może przybierać do swego grona członków innych Wydziałów, którzy zasiadają w nim jako członkowie nadliczbowi z tymi samymi prawami, jakie przysługują innym członkom Wydziału odpowiedniej kategorii. Wybór członka przybranego odbywa się według przepisów zawartych w § 17.

§ 17

Kandydatów na członków Akademii wybierają odpowiednie Wydziały w sposób następujący: przynajmniej trzech członków czynnych krajowych Wydziału przedstawia ich na piśmie najpóźniej do 15 października każdego roku; jeżeli przedstawienie opiera się na wyjątkowym postanowieniu § 14 ustęp 3, musi być podpisane przynajmniej przez sześciu członków czynnych krajowych Wydziału. O wniesionych w terminie propozycjach Sekretarz Wydziału zawiadamia członków czynnych krajowych Wydziału. Na najbliższym administracyjnym ścisłym posiedzeniu, bezpośrednio poprzedzającym Walne Zgromadzenie, odbywa się tajne głoszenie. Do ważności wyboru potrzebna jest obecność przynajmniej połowy należących do Wydziału członków czynnych

krajowych i większość głosów, wynosząca przynajmniej $\frac{3}{4}$ liczby głosów oddanych.

§ 18

Wyboru członków dokonywa Walne Zgromadzenie. W tym celu o wybranych przez Wydziały kandydatach Zarząd zawiadamia członków czynnych krajowych na najbliższym po wyborze Wydziału Walnym Zgromadzeniu, następnie zaś Walne Zgromadzenie głosuje nad propozycjami Wydziałów. Do wyboru potrzeba obecności przynajmniej połowy członków czynnych krajowych Akademii oraz większości, wynoszącej przynajmniej $\frac{2}{3}$, głosów oddanych. Głosowanie jest tajne.

Wybór członka zagranicznego, bądź czynnego, bądź korespondenta, wymaga zatwierdzenia Prezydenta Rzplitej Polskiej.

Nazwiska wybranych członków krajowych oraz zatwierdzonych członków zagranicznych są podawane do wiadomości powszechnej na posiedzeniu uroczystym publicznym.

§ 19

Zarząd Akademii składa się z Prezesa Akademii, dwóch Wiceprezesów, Sekretarza Generalnego, Delegata Walnego Zgromadzenia, Dyrektorów, Wicedyrektorów i Sekretarzy Wydziałów oraz z delegatów dla innych miast poza Krakowem (ob. § 25).

Zarząd prowadzi sprawy Akademii, kieruje stosunkami Akademii z Rządem Państwa i jego władzami, z polskimi i zagranicznymi instytucjami naukowymi, przygotowuje obrady Walnego Zgromadzenia i wykonywa jego postanowienia, czuwa nad działalnością i czynnościami wszystkich Komisji, Komitetów, Zakładów i Stacyj Akademii; nie wkraczając w naukowe atrybucje Wydziałów, dopomaga ich pracy

ze stanowiska administracyjnego i finansowego, rozstrzyga w ogóle o wszystkich sprawach, prócz tych, które oddaje do decyzji Wydziałom lub przedstawia Walnemu Zgromadzeniu.

§ 20

Prezesa Polskiej Akademii Umiejętności wybiera Walne Zgromadzenie na lat pięć w tajnym głosowaniu spośród członków czynnych krajowych bezwzględną większością głosów. Wybór Prezesa Akademii wymaga zatwierdzenia Prezydenta Rzplitej Polskiej.

Wiceprezesów Polskiej Akademii Umiejętności wybiera Walne Zgromadzenie na lat 5 spośród członków czynnych krajowych bezwzględną większością głosów w głosowaniu tajnym.

Sekretarza Generalnego Polskiej Akademii Umiejętności wybiera Walne Zgromadzenie na lat 5 spośród członków czynnych krajowych bezwzględną większością głosów w głosowaniu tajnym.

Wybór Wiceprezesów i Sekretarza Generalnego wymaga również zatwierdzenia Prezydenta Rzplitej Polskiej.

Delegata do Zarządu wybiera Walne Zgromadzenie spośród członków czynnych krajowych również na lat 5 bezwzględną większością głosów w głosowaniu tajnym.

§ 21

Prezes Polskiej Akademii Umiejętności reprezentuje Akademię na zewnątrz, przewodniczy na jej Walnych Zgromadzeniach oraz na posiedzeniach Zarządu, czuwa nad porządkiem i zachowaniem statutu we wszystkich czynnościach Akademii.

Prezesa Polskiej Akademii Umiejętności zastępują Wiceprezesi, każdy w zakresie, który mu Prezes przekaze;

w razie gdyby Prezes nie mógł spełniać funkcyj, zastępować go będą Wiceprezesi w kolei, którą ustali Zarząd Polskiej Akademii Umiejętności.

W razie potrzeby Zarząd może powołać na zastępcę wiceprezesa jednego z Dyrektorów Wydziałów.

Sekretarz Generalny Polskiej Akademii Umiejętności prowadzi korespondencję Polskiej Akademii Umiejętności, redaguje sprawozdania publiczne z czynności, układa preliminarze budżetowe i sporządza zamknięcia rachunkowe, prowadzi protokoły Walnych Zgromadzeń i posiedzeń Zarządu, kieruje biurem Akademii, jej buchalterią i kasą, czuwa nad wszystkimi czynnościami Zakładów Akademii, przygotowuje obrady Zarządu i wykonywa jego uchwały, kieruje w ogóle tokiem spraw administracyjnych i finansowych Akademii.

Sekretarzowi Generalnemu podlegają wszyscy urzędnicy i funkcjonariusze Polskiej Akademii Umiejętności.

Delegat Walnego Zgromadzenia do Zarządu zastępuje Sekretarza Generalnego w razie potrzeby i pomaga mu w pełnieniu obowiązków.

§ 22

Dyrektorowie przewodniczą na posiedzeniach Wydziałów i czuwają nad całością ich naukowych i administracyjnych czynności.

Zastępcami Dyrektorów są Wicedyrektorzy.

Każdy Wydział wybiera Dyrektora i Wicedyrektora na trzy lata z grona swoich członków czynnych krajowych większością bezwzględną głosów tajnych.

Dyrektor lub Wicedyrektor musi być wybrany spośród członków, mieszkających w Krakowie.

§ 23

Każdy Wydział wybiera na trzy lata Sekretarza lub, jeżeli uzna za potrzebne, dwóch Sekretarzy, z grona swoich członków czynnych krajowych bezwzględną większością głosów tajnych.

Do obowiązków Sekretarzy należy prowadzenie protokołów posiedzeń Wydziału oraz całej jego korespondencji, kierowanie biegiem wszystkich wydawnictw Wydziału i czuwanie nad ich regularnym ukazywaniem się i poprawnością.

§ 24

Każda Komisja stała Polskiej Akademii Umiejętności wybiera swego Przewodniczącego większością bezwzględną spośród należących do niej członków krajowych, bądź czynnych, bądź korespondentów; w taki sam sposób wybiera jednego lub dwóch zastępców Przewodniczącego, Sekretarza zaś z grona członków lub współpracowników spoza Akademii przybranych (§ 12).

Okres czynności przewodniczących komisyj, ich zastępców oraz sekretarzy komisyj trwa trzy lata.

W miastach polskich, w których mieszka znaczniejsza liczba członków Akademii, mogą być tworzone oddziały Komisyj; ich przewodniczącymi mogą być członkowie Akademii krajowi, bądź czynni, bądź korespondenci, wybierani na trzy lata przez osoby należące do miejscowego oddziału.

§ 25

Celem utrzymania ściślejszej łączności z członkami mieszkającymi w miejscowościach leżących w granicach Rzplitej Polskiej, Walne Zgromadzenie może w miastach, w których mieszka przynajmniej dziesięciu członków czyn-

nych Akademii, ustanawiać Delegatów Polskiej Akademii Umiejętności, przez których, w razie potrzeby, Zarząd porozumiewa się z członkami, udziela im wiadomości o toku spraw Akademii i zasięga ich opinii. Wybiera ich co trzy lata na wniosek Zarządu większością bezwzględną Walne Zgromadzenie spośród członków krajowych czynnych.

Delegatem takim może być wybrany Wiceprezes, Dyrektor lub Wicedyrektor Wydziału.

§ 26

Majątek Akademii składa się:

a) z ruchomości i nieruchomości przeznaczonych na ogólne cele Akademii,

b) z majątku, przeznaczonego na cele specjalne, którego używa się w myśl wskazówek ofiarodawcy.

§ 27

Dochody Akademii, przeznaczone na cele ogólne, składają się:

a) z dochodów od jej majątku, przeznaczonego na cele ogólne,

b) z przyznanego na ten cel uposażenia państwowego.

Wszelkie inne dochody Akademii, o ile nie mają specjalnego przeznaczenia, wpływają do funduszu zapasowego.

§ 28

Wydatki Akademii określa preliminarz, który corocznie uchwała Walne Zgromadzenie.

Po potrąceniu wydatków wspólnych połowę dochodów przeznaczają się dla Wydziału Matematyczno-przyrodniczego i jego Komisji, a połowę dla dwóch innych Wydziałów i ich Komisji w równych częściach.

Na rzecz Wydziału Lekarskiego przypada z uposażenia Wydziału Matematyczno-przyrodniczego kwota, wynosząca 10°/₃ jego dotacji. Przypadają mu nadto dotacje specjalne dla niego przeznaczone przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej lub przez Zarząd Polskiej Akademii Umiejętności.

Funduszem zapasowym rozporządza na wniosek Zarządu Walne Zgromadzenie.

§ 29

Z użycia wszelkich funduszków Zarząd Akademii składa rocznie rachunek Walnemu Zgromadzeniu, a odpowiednie sprawozdanie będzie corocznie ogłaszane drukiem.

§ 30

Gdyby w przyszłości Polska Akademia Umiejętności z jakiegokolwiek powodu rozwiązana być miała, w takim razie jej majątek przechodzi jako depozyt w ręce Rządu Polskiego, który nim nie może rozporządzać inaczej, jak tylko oddając go w ręce powołanej do życia, przy współudziale ówczesnych członków czynnych Akademii, analogicznej instytucji.

Wszystkie zobowiązania, związane ze specjalnymi funduszami, ciężące na Akademii, przechodzą tym samym na Rząd Polski czy też na instytucję, powołaną do życia w miejsce Akademii.

§ 31

Zmiana niniejszego statutu wymaga:

- a) uchwały Walnego Zgromadzenia powziętej większością przynajmniej $\frac{2}{3}$ głosów oddanych, przy udziale w głosowaniu przynajmniej połowy członków czynnych krajowych;
- b) zatwierdzenia Rządu.

Regulamin Polskiej Akademii Umiejętności

(Uchwalony przez Walne Zgromadzenie Polskiej Akademii Umiejętności dnia 7 czerwca 1929 r. i dnia 21 marca 1930 r.)

Wydziały

(Ob. §§ 6, 10, 11, 14—17, 22—23 statutu).

§ 1

Wybory dyrektorów i sekretarzy wydziałów (§ 22 ust. 2 statutu) odbywają się na posiedzeniach administracyjnych ścisłych, poprzedzających bezpośrednio Walne Zgromadzenie P. A. U.

W razie opróżnienia stanowiska dyrektora lub sekretarza wydział porucza zastępstwo ich tymczasowo jednemu z członków czynnych.

W razie jeśli dyrektor lub sekretarz nie mogą spełniać swoich czynności z powodu dłuższej choroby lub wyjazdu, wydział może poruczyć ich zastępstwo na ten czas jednemu z członków czynnych.

O dokonaniu wyborów lub tymczasowym poruczeniu czynności sekretarz wydziału zawiadamia sekretarza generalnego.

§ 2

Zwyczajne posiedzenia naukowe wydziałów (§ 10 statutu) odbywają się — z wyjątkiem wakacji — co miesiąc, w zasadzie w pierwszy, drugi i trzeci poniedziałek według stałej kolei, która zależy od porozumienia się między wydziałami.

Nadzwyczajne posiedzenie wydziału winno być zwołane, jeżeli tego zażąda pisemnie pięciu członków czynnych wydziału.

§ 3

Do kompetencji wzgl. obowiązków posiedzeń administracyjnych wydziału (§ 11 statutu) należy — prócz spraw wymienionych w § 11 statutu — wydawanie opinii w sprawach, które Zarząd lub Walne Zgromadzenie odda wydziałowi do rozstrzygnięcia, w szczególności ocena podręczników, przedłożonych P. A. U. do druku.

§ 4

Sekretarz wydziału w porozumieniu z dyrektorem wydziału układa porządek dzienny każdego posiedzenia wydziału i wysyła go co najmniej na cztery dni przed terminem posiedzenia wszystkim członkom krajowym, jeżeli zaś chodzi o posiedzenia administracyjne ściśle, co najmniej na tydzień przed terminem posiedzenia wszystkim członkom czynnym krajowym Wydziału.

Na posiedzeniach ścisłych administracyjnych, poprzedzających Walne Zgromadzenie, sekretarze wydziałów zdają sprawę z bieżących i zamierzonych prac wydziałów.

Na każde posiedzenie naukowe Wydziału Filologicznego zaprasza się członków Wydziału Historyczno-filozoficznego i naodwrot.

Członkowie zamiejscowi, przybywający na posiedzenia wydziału, mają prawo do diet według normy, którą uchwała Zarząd P. A. U., oraz do zwrotu kosztów podróży, jeżeli przedstawiają własną pracę lub mają polecony referat.

Sekretarze wydziałów (§ 23 ust. 2 statutu) obowiązani są — najdalej do dnia 31 marca każdego roku — składać na ręce sekretarza generalnego sprawozdanie z czynności wydziału w ciągu ostatniego roku.

§ 5

Na posiedzeniach wydziałów (§ 22 ust. 1 statutu) przewodniczy dyrektor lub w razie jego nieobecności najstarszy wiekiem członek czynny wydziału.

W dyskusji mogą zabierać głos, prócz członków P. A. U., także inne osoby, uczestniczące w posiedzeniu naukowym za zezwoleniem dyrektora wydziału.

§ 6

Zgłaszanie prac do wydziałów i stawianie ich na porządku dziennym posiedzeń naukowych zostanie uregulowane przez regulaminy wydziałów.

§ 7

Członkowie P. A. U. mogą przedstawiać osobiście prace, których są autorami lub współautorami.

Prace nieczłonków przedstawiają bądź referenci, wyznaczeni przez dyrektora spośród członków P. A. U., bądź sekretarze wydziału. Przedstawianie prac osobiście przez nieczłonków Akademii określają regulaminy wydziałów.

O przyjęciu każdej pracy do druku w wydawnictwach wydziału rozstrzyga we wszystkich przypadkach wydział na podstawie referatu członka lub członków.

§ 8

Przy wyborach na członków (§ 17 statutu), w razie jeśli więcej zgłoszono kandydatów, niż jest wolnych miejsc

w dotyczącej grupie, wydział przed przystąpieniem do głosowania uchwała, w jaki sposób głosowanie ma być przeprowadzone, o ile tego nie ustalił w swoim regulaminie,

§ 9

Kandydatura zgłoszona na wydziale uważa się za wycofaną, jeśli przed głosowaniem nad nią wykreślą swoje podpisy członkowie, którzy ją podpisali, tak iż brak jej koniecznej liczby podpisów; jednakże na posiedzeniu ścisłym administracyjnym liczba podpisów może być uzupełniona, a wtedy nad kandydatem przeprowadza się głosowanie.

§ 10

W razie jeśli członek czynny krajowy tego samego lub innego wydziału podnosi zarzuty przeciw kandydaturze uchwalonej na wydziale, ma je pisemnie zgłosić do sekretarza dotyczącego wydziału co najmniej na miesiąc przed Walnym Zgromadzeniem, które ma dokonać wyborów.

Wówczas wydział na ścisłym posiedzeniu administracyjnym, poprzedzającym Walne Zgromadzenie, które ma dokonać wyborów, może prostą większością głosów w tajnym głosowaniu cofnąć propozycję wyboru.

§ 11

Przed głosowaniem na członków na Walnym Zgromadzeniu sekretarze wydziałów lub przez wydział wyznaczeni członkowie uzasadniają propozycje. Nad zgłoszonymi kandydaturami nie ma dyskusji.

§ 12

W ramach niniejszego regulaminu każdy wydział uchwała regulamin wewnętrzny.

Zarząd

(Ob. § 19 statutu).

§ 13

W razie nieobecności lub choroby prezesa i wiceprezesa czynności prezesa pełni najstarszy wiekiem dyrektor wydziału.

§ 14

Posiedzenie zarządu zwołuje z upoważnienia prezesa sekretarz generalny raz na miesiąc z wyjątkiem wakacji, w stałe oznaczony dzień, w razie potrzeby także częściej.

W czasie wakacji sprawy nie cierpiące zwłoki może załatwiać Zarząd przy udziale członków obecnych w Krakowie bez względu na ich liczbę.

Sprawy nagle może załatwiać sekretarz gen. po porozumieniu się o ile możliwości z prezesem; o załatwieniu zawiadamia Zarząd na najbliższym posiedzeniu.

§ 15

Do prawomocności uchwał Zarządu potrzebna jest obecność sześciu jego członków. Uchwały zapadają prostą większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

§ 16

Sekretarz gen. może za zgodą Zarządu odstąpić niektóre sprawy do stałego załatwiania delegatowi Walnego Zgromadzenia, który informuje sekretarza gen. o ich toku i przedstawia je Zarządowi.

§ 17

Sekretarz gen. może oddawać niektóre sprawy do referatu jednemu z członków Zarządu (lub innemu członkowi Akademii) celem ich dokładniejszego przygotowania na posiedzenie Zarządu (lub na Walne Zgromadzenie).

§ 18

W razie choroby lub nieobecności sekretarza generalnego i delegata Walnego Zgromadzenia zastępuje sekretarza jeden z członków Zarządu za dietami, których wysokość ustanawia Zarząd.

§ 19

Zarząd może przekazać pewne czynności administracyjne oraz administracyjno-gospodarcze do załatwiania ściślejszemu komitetowi, którego skład oznacza.

Walne Zgromadzenie

(Ob. § 8 i 18 statutu).

§ 20

Członkowie czynni krajowi otrzymują zaproszenia na Walne Zgromadzenie, wraz z porządkiem dziennym, przynajmniej na 10 dni przed posiedzeniem; członkowie zamiejscowi, przybywający na te posiedzenia, otrzymują diety i zwrot kosztów podróży.

§ 21

Do kompletu potrzebna jest obecność przynajmniej 30 członków. Uchwały zapadają prostą większością głosów

oddanych, z wyjątkiem wyboru członków (§ 18 statutu), zmiany statutu (§ 31 statutu) i zmiany ogólnego regulaminu (§ 24). W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

§ 22

We wszystkich sprawach osobistych przewodniczący zarządza głosowanie tajne. W innych sprawach może Walne Zgromadzenie uchwalić głosowanie tajne na żądanie trzech członków.

§ 23

O wybranych przez wydziały kandydatach na członków Akademii powiadamiają sekretarze wydziałów najbliższe Walne Zgromadzenie, a następnie sekretarz generalny wszystkich członków czynnych krajowych pisemnie.

§ 24

Do zmiany regulaminu potrzebna jest większość wynosząca $\frac{2}{3}$ członków obecnych na posiedzeniu.

Wnioski o zmianę statutu i regulaminu wychodzą albo od Zarządu, albo też od członków czynnych krajowych. Propozycje, uzasadnioną i podpisaną przez trzech członków czynnych krajowych, wnosić należy co najmniej na trzy miesiące przed Walnym Zgromadzeniem. Zarząd zamieszcza ją na porządku dziennym najbliższego Walnego Zgromadzenia, a sprawozdanie swoje w tym przedmiocie rozsyła członkom co najmniej na dwa tygodnie przed Zgromadzeniem.

Komisje i Komitety

(Ob. § 12 i 24 statutu).

§ 25

Do zadań komisyj należy:

- a) dawanie inicjatywy i ułatwianie nowych zamierzeń naukowych oraz organizowanie prac zbiorowych;
- b) ogłaszanie prac i sprawozdań;
- c) udzielanie pracownikom zasiłków pieniężnych;
- d) gromadzenie i opracowywanie zbiorów naukowych;
- e) załatwianie spraw przekazanych przez wydział lub Zarząd.

§ 26

Komisje, jako wewnętrzny organ Akademii, nie mogą występować na zewnątrz; w szczególności nie mogą na własną rękę prowadzić wymiany wydawnictw, a otrzymywane przez nie dary są własnością całej Akademii.

§ 27

Komisja składa się:

- a) z członków P. A. U., którzy zgłoszą do niej swoje przystąpienie oraz
- b) ze współpracowników, których wybiera komisja, a zatwierdza odnośny wydział, zaś przy komisjach wspólnych Zarząd Akademii.

§ 28

Propozycje wyboru nowych współpracowników muszą być należycie uzasadnione. Wnioskodawcy, z których przynajmniej jeden musi być członkiem Akademii, mają złożyć ją na posiedzeniu na piśmie w formie krótkiego referatu,

w którym wymienić należy stanowisko kandydata oraz spis prac przez niego ogłoszonych, z podaniem miejsca i roku druku. Głosowanie odbywa się na następnym posiedzeniu.

§ 29

Współpracownicy komisji:

- a) biorą udział w dyskusjach na posiedzeniach administracyjnych i naukowych;
- b) mogą proponować nowych współpracowników;
- c) otrzymują bezpłatnie publikacje komisji;
- d) mogą korzystać z biblioteki i innych zbiorów P. A. U. w ramach ich regulaminów.

§ 30

Współpracownicy powinni popierać cele komisji przede wszystkim przez.

- a) branie czynnego udziału w jej pracach;
- b) staranie się o gromadzenie materiałów.

§ 31

Współpracownik nie biorący przez 5 lat udziału w pracach komisji, zostaje skreślony z listy współpracowników.

§ 32

Komisja w razie potrzeby wybiera spośród członków Akademii dyrektora wydawnictw, którym może być również przewodniczący lub jego zastępca, a także sekretarz, choćby nie był członkiem Akademii.

§ 33

W miastach polskich, w których mieszka znaczniejsza ilość członków Akademii, mogą być tworzone oddziały ko-

misji; ich przewodniczącymi mogą być tylko członkowie Akademii (§ 24 statutu), wybierani na trzy lata przez osoby należące do miejscowego oddziału.

§ 34

Komisje lub ich oddziały mogą w razie potrzeby tworzyć specjalne sekcje; sekcja wybiera spośród swoich członków przewodniczącego, a ten dobiera sobie spośród nich sekretarza.

§ 35

Przewodniczący komisji, jego zastępca, dyrektor wydawnictw i sekretarz komisji oraz przewodniczący sekcji tworzą komitet administracyjny komisji.

§ 36

Posiedzenia komisji i komitetu zwołuje w miarę zachodzącej potrzeby przewodniczący komisji, którego głos rozstrzyga w razie równości.

§ 37

W sprawach ważniejszych, dotyczących także oddziałów w innych miastach, mogą być zapraszani na posiedzenie komitetu administracyjnego przewodniczący odnośnego oddziału lub też wszystkich oddziałów; otrzymują wówczas diety z dotacji komisji.

§ 38

Sekretarz komisji:

- a) prowadzi wszystkie jej czynności biurowe;
- b) jest stałym pomocnikiem przewodniczącego komisji;

c) jest dyrektorem wydawnictw, o ile komisja nie poruczy tych obowiązków innej osobie;

d) najdalej w ciągu tygodnia po posiedzeniu oddaje sekretarzowi wydziału streszczenia, przeznaczone do druku w Sprawozdaniach Akademii; sekretarze komisyj międzywydziałowych składają je na ręce redaktora Sprawozdań;

e) zestawia sprawozdania roczne z czynności i prac komisji;

f) prowadzi inwentarz rękopisów, okazów, klisz, środków naukowych itd.; odpis inwentarza (z datą i sposobem nabycia przedmiotów), względnie jego uzupełnień, ma być na końcu każdego roku złożony sekretarzowi generalnemu P. A. U.

§ 39

Sekretarz komisji i dyrektor jej wydawnictw otrzymują za swoje czynności wynagrodzenie z dotacji komisji.

Wszystkie inne urzędy komisji są bezpłatne.

§ 40

Komisje odbywają posiedzenia naukowe i administracyjne.

Wykonanie uchwały, powziętej przez komisję, może wstrzymać komitet administracyjny.

§ 41

W wydawnictwach komisyj znajdują pomieszczenie:

a) prace oryginalne; powinny one być zaopatrzone na końcu w krótkie streszczenie w języku obcym. Jeśli streszczenie było drukowane w języku obcym w Biuletynie, należy to tylko zaznaczyć na końcu pracy, ogłoszonej w wydawnictwach komisji;

- b) wydawnictwa materiałów;
- c) instrukcje i regulaminy;
- d) sprawozdania z działalności lub protokoły z posiedzeń komisji.

§ 42

Przedstawione na posiedzeniu komisji prace mają być zaopatrzone w streszczenie, przeznaczone do druku w Sprawozdaniach P. A. U.; streszczenie to należy oddać sekretarzowi komisji najpóźniej na posiedzeniu.

§ 43

Komitet administracyjny przedstawia odnośnemu wydziałowi wnioski co do druku prac i wydawnictw, przyjętych na posiedzeniach komisji.

§ 44

Za normalny bieg wydawnictw i ich staranną korektę odpowiedzialny jest dyrektor wydawnictw. Co do liczby mających się drukować egzemplarzy porozumiewa się on z sekretarzem odnośnego wydziału i sekretarzem generalnym P. A. U. Wprowadzenie nowego typu wydawnictw, jako też zmiana istniejących pod względem tytułu, formatu itp., wymagają zatwierdzenia odnośnego wydziału, ewent. Zarządu P. A. U.

Autorzy i wydawcy nie mogą bez pozwolenia Zarządu pomieszczać żadnych dedykacji, tyczy się to także odbitek.

§ 45

Komisja może udzielać zasiłków na badania naukowe, tylko o ile są one przewidziane w budżecie lub jeżeli uzyska się na nie fundusze osobne.

Zasiłki mogą być udzielane nie tylko członkom lub współpracownikom komisji, lecz także innym osobom, o ile złożyły dowody umiejętnej pracy naukowej.

Zasiłki mogą być udzielane tylko indywidualnie. Pragnący korzystać z zasiłku winien wnieść prośbę pisemną do komisji. W podaniu ma być wymieniony przedmiot, cel, miejsce i termin przybliżony badań.

Z udzielanych zasiłków i z badań należy złożyć sprawozdanie. O przedłużeniu terminu, wzgl. o udzieleniu dalszego zasiłku decyduje komitet administracyjny.

Przedmioty zebrane z pomocą zasiłku Akademii należy złożyć w zbiorach Akademii.

§ 46

Każda komisja może posiadać swój własny regulamin, oparty na niniejszym i zatwierdzony przez Zarząd P. A. U. Musi go posiadać, jeśli ma mieć prawo współdziałania, odbywania wspólnych posiedzeń itp. z jakąś instytucją czy grupą ludzi, stojących poza Akademią.

§ 47

Zarząd P. A. U. lub jej wydziały mogą powołać do życia komitet stały lub czasowy dla ściśle określonych zadań; członkami komitetu mogą być członkowie Akademii, jak i osoby spoza grona jej członków. Przewodniczącemu i sekretarza, a w razie potrzeby dyrektora wydawnictw wyznacza Zarząd lub wydział. Regulaminy komitetów zatwierdza wydział lub Zarząd P. A. U.

Stacje naukowe

(Ob. § 4 ust. 2 statutu).

§ 48

Polska Akademia Umiejętności utrzymuje obecnie stacje naukowe: Bibliotekę Polską w Paryżu i Stację Naukową w Rzymie.

§ 49

Kierownik stacji naukowej nosi tytuł delegata P. A. U.; wybiera go Walne Zgromadzenie, zwyczajnie na lat trzy; wynagrodzenie określa Zarząd. Kierownik stacji podporządkowany jest bezpośrednio sekretarzowi P. A. U.

§ 50

Kierownik stacji reprezentuje ją w granicach państwa, w którym ona się znajduje, i kieruje jej działalnością naukową i gospodarczą w myśl wskazówek, otrzymywanych z Polskiej Akademii Umiejętności, i w granicach wyznaczonego przez Akademię budżetu. Co kwartał przesyła sprawozdanie kasowe, co roku zestawienie kasowe i sprawozdanie z całej działalności stacji.

§ 51

Kierownikowi stacji podporządkowani są jej urzędnicy, w szczególności bibliotekarz i kustosz, o ile przewiduje takie stanowiska budżet Akademii, oraz siły pomocnicze i służba. Urzędników mianuje Zarząd P. A. U., siły pomocnicze sekretarz generalny P. A. U., pomocników czasowych i służbę przyjmuje kierownik stacji.

§ 52

Stypendystów przydzielonych do stacji wyznacza Zarząd Akademii, który też określa czas trwania i wysokość stypendiów oraz obowiązki stypendystów. Zarząd określa stosunek stypendystów do kierownika stacji.

§ 53

Zarząd P. A. U. rozporządza bezpłatnymi pokojami w stacji na rzecz stypendystów Akademii lub innych osób, pracujących naukowo.

§ 54

Sekretarz gen. P. A. U. wydaje regulaminy wewnętrzne stacji, administracyjne i naukowe; obowiązują one tak kierownika stacji, urzędników i służbę, jak i stypendystów.

§ 55

Przy stacjach może Zarząd P. A. U. utworzyć komitet miejscowy; Zarząd Akademii określa skład i zadania komitetu i mianuje jego członków. Funkcje swoje spełniają oni honorowo.

§ 56

Stację naukową w Rzymie obowiązują na lat 25 postanowienia umowy zawartej w Krakowie 27 września 1927 r. przez P. A. U. z Księciem Metropolitą krakowskim jako zarządcą Hospicjum św. Stanisława za zgodą Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wyrażoną w pismach z dnia 19 lipca 1927 nr IV N—8273/27 i 20 września 1927 nr IV N—10190/27.

§ 57

Stacji naukowej w Paryżu tyczy się umowa, zawarta przez Akademię z Towarzystwem Naukowym w Paryżu, przyjęta przez Walne Zgromadzenie A. U. 31 października 1891 r.

§ 58

Miejsca w stacjach międzynarodowych przyrodniczych, którymi rozporządza P. A. U., nadaje komitet, powołany przez Zarząd P. A. U.

Muzea

§ 59

P. A. U. utrzymuje muzea: archeologiczne i fizjograficzne.

§ 60

Zadaniem muzeów jest:

- a) gromadzenie i staranne przechowywanie naukowych zbiorów, przede wszystkim zebranych w kraju;
- b) ułatwianie pracującym na danym polu dostępu do zbiorów, zgromadzonych w muzeach, i umożliwianie pracy w samym muzeum przez: 1) urządzenie pracowni i 2) biblioteki podręcznej;
- c) opracowywanie zbiorów przez siły naukowe;
- d) współudział w pracy naukowej innych narodów przez: 1) umożliwianie specjalistom pracy w zbiorach muzeum, a wyjątkowo przez wydawanie innym instytucjom lub ciałom naukowym okazów poza muzeum do opracowania, wydawanie okazów z Muzeum Archeologicznego jest wykluczone.

zione; 2) ułatwianie specjalistom opracowywania materiałów przechowywanych w innych muzeach krajowych i zagranicznych;

e) rozpowszechnianie wiadomości o kraju przez:
1) stosowne urządzenie zbiorów, 2) udostępnianie ich publiczności.

§ 61

Opiekę nad każdym muzeum ma Rada Muzealna, złożona z jednego z członków Zarządu, wyznaczonego przez Zarząd, jako przewodniczącego, z członków P. A. U., wybranych przez Zarząd i z dyrektora muzeum.

§ 62

Do zakresu działania Rady Muzealnej należy:

- a) przedstawianie Zarządowi P. A. U. wniosków co do mianowania i uwalniania personelu urzędniczego muzeum;
- b) ustalanie projektu rocznej dotacji;
- c) sprawdzanie rachunków i stanu zbiorów;
- d) zatwierdzanie regulaminu wewnętrznego;
- e) nadawanie kierunku działalności muzeum.

§ 63

Personel muzeum składa się z urzędników Akademii i urzędników państwowych; bezpośredni zarząd muzeum należy do dyrektora, któremu podlega też cały personel.

§ 64

Obowiązkiem dyrektora jest:

- a) opieka nad zbiorami i lokalem muzeum;
- b) zarząd funduszami, przeznaczonymi na cele muzeum, zestawianie z końcem każdego roku kalendarzowego

dorocznego sprawozdania kasowego z obrotu funduszków i z działalności muzeum i przedstawianie ich Radzie Muzealnej;

c) kierownictwo pracami muzealnymi.

§ 65

Muzeum może być podzielone na działy fachowe; na czele każdego działu może stać kustosz.

§ 66

Do pomocy dyrektorowi i kustoszowi mogą być dodani asystenci, mianowani przez Radę Muzealną.

§ 67

Obowiązkiem kustosza jest:

- a) kierowanie pracą naukową i muzealną w swoim dziale;
- b) przestrzeganie należytego toku tej pracy według przepisów regulaminu muzealnego i zarządzeń dyrektora;
- c) należyta konserwacja i inwentaryzacja zbiorów;
- d) nadzór nad czynnościami asystentów;
- e) sporządzanie krótkich sprawozdań dorocznych ze stanu zbiorów.

Biblioteka

§ 68

P. A. U. utrzymuje bibliotekę, dostosowaną do celów Akademii.

§ 69

Biblioteka obejmuje rękopisy, ryciny, mapy i druki, w szczególności gromadzi zasadnicze dzieła podręczne, wydawnictwa i najważniejsze czasopisma naukowe instytucji naukowych polskich i zagranicznych.

§ 70

Biblioteka pomnaża się przede wszystkim przez wydawnictwa obce, otrzymywane przez P. A. U. wzamian za jej publikacje, oraz przez dary i kupno.

§ 71

Biblioteka udostępnia swoje zasoby osobom naukowo pracującym, przede wszystkim członkom P. A. U.

§ 72

Biblioteka otrzymuje na swoje potrzeby roczną dotację, uchwaloną w budżecie P. A. U.

§ 73

Urzednicy biblioteki są albo urzędnikami państwowymi mianowanymi przez M. W. R. i O. P. na wniosek Zarządu P. A. U., albo mianuje ich Zarząd P. A. U.

§ 74

Od kandydatów na urzędników bibliotecznych będzie wymagane świadectwo złożonego państwowego egzaminu bibliotekarskiego w rok po wprowadzeniu tego egzaminu i w miarę objętych nim kategorii służbowych.

§ 75

Biblioteka pozostaje pod bezpośrednim zarządem dyrektora biblioteki, któremu podlegają funkcjonariusze i służba.

§ 76

Opiekę nad biblioteką sprawuje Rada Biblioteczna; składa się ona z sekretarza gen. P. A. U. jako przewodniczącego, z delegatów wydziałów, inspektora biblioteki, wybieranego przez Zarząd, i z dyrektora biblioteki.

§ 77

Wnioski co do mianowania, względnie uwalniania dyrektora i urzędników przedstawia Rada Biblioteczna Zarządowi P. A. U. Mianowanie sił pomocniczych i woźnych należy do sekretarza generalnego P. A. U. po zasięgnięciu opinii dyrektora biblioteki.

§ 78

Do zakresu Rady Bibliotecznej należy:

- a) ustalanie projektu rocznej dotacji i rozdziału dotacji, uchwalonej w budżecie;
- b) sprawdzanie stanu biblioteki;
- c) ustanawianie zastępcy dyrektora w razie, jeśli dyrektor przez czas dłuższy nie może pełnić obowiązków;
- d) uchwalanie regulaminów wewnętrznych biblioteki.

§ 79

Inspektor biblioteki kontroluje czynności biblioteczne, ma prawo inicjatywy i podawania swoich uwag Radzie Bibliotecznej.

§ 80

Obowiązkiem dyrektora jest:

- a) prowadzenie biblioteki według zasad nauki bibliotekarskiej oraz opieka nad księgozbiorem i lokalem;

b) rozporządzanie funduszami, przyznanymi w budżecie na oprawę i zakupno książek i wydatki rzeczowe;

c) czynienie kosztowniejszych nabytków w porozumieniu z Radą Biblioteczną, ewentualnie z innymi bibliotekami, lub na polecenie Zarządu P. A. U.;

d) czuwanie nad wykonaniem regulaminów wewnętrznych;

e) przedstawianie rocznego sprawozdania Radzie Bibliotecznej;

f) rozdzielanie czynności urzędników, służby i innych pracowników.

§ 81

Regulaminy wewnętrzne, zawierające główne zasady porządkowe uchwalone przez Radę Biblioteczną, obowiązują zarówno członków Akademii, jak i inne osoby pracujące.

Stosunki międzynarodowe

§ 82

Na podstawie upoważnienia Rządu Rzeczypospolitej Polskiej (uchwała Rady Ministrów z 12 maja 1921 r. nr prez. 9789) Polska Akademia Umiejętności reprezentuje naukę polską imieniem Państwa Polskiego w międzynarodowych związkach naukowych (Union Académique, Conseil de Recherches, unie międzynarodowe).

§ 83

Stosownie do postanowień i przepisów, obowiązujących Unię Akademicką Międzynarodową i Radę Międzynarodową

Badań Naukowych (Conseil International de Recherches) lub inne podobne organizacje naukowe międzynarodowe, Polska Akademia Umiejętności bądź sama przez się, bądź też w porozumieniu i łączności z władzami i instytucjami państwowymi, a także z towarzystwami lub instytucjami naukowymi polskimi, może tworzyć komitety polskie (tzw. narodowe), związane z działalnością odpowiednich związków i unii międzynarodowych.

§ 84

Komitety polskie unii międzynarodowych powstają z inicjatywy interesowanego wydziału (lub interesowanych wydziałów) Polskiej Akademii Umiejętności, za zgodą jej Zarządu. Zarząd ustanawia pierwszy skład powstającego komitetu na zasadzie propozycji wydziału (lub wydziałów). Po ukonstytuowaniu się komitet może proponować Zarządowi Akademii wybór dalszych członków, których liczba nie jest ograniczona; Zarząd decyduje po zasięgnięciu opinii wydziału (wydziałów).

Do komitetów mogą być zapraszani na przeciąg lat pięciu bądź członkowie Akademii, bądź inni polscy uczeni, nie należący do Akademii. Zaproszenie do udziału może być wznowione.

W komitetach narodowych może być przyznana pewna ilość miejsc dla władz lub instytucji państwowych, a także towarzystw; o sposobie wyznaczania reprezentantów władz lub instytucji państwowych, a także towarzystw, liczbie ich i czasie trwania zastępstwa, decyduje umowa, zawarta między P. A. U. a dotyczącą władzą, instytucją państwową lub towarzystwem.

§ 85

O ile porozumienie z władzami lub instytucjami państwowymi inaczej nie postanawia, komitet wybiera większością głosów przewodniczącego i sekretarza, w razie potrzeby ich zastępców. Okres ich urzędowania jest pięcioletni.

Komitet zgromadza się w miarę potrzeby na zasadzie porozumienia się prezydium komitetu z Zarządem Akademii. Miejscem zgromadzeń jest Kraków, za zgodą Zarządu P. A. U. inne miasto polskie. Uczestnikom, nie mieszkającym w miejscu zgromadzenia, wypłaca się w razie przyjazdu diety i zwraca się koszty podróży według norm, uchwalonych przez Zarząd Akademii.

Członek komitetu, który dwukrotnie, bez usprawiedliwienia się, nie przybył na zgromadzenie komitetu, zrzeka się tym samym uczestnictwa w komitecie.

Na posiedzeniach komitetu mają prawo być obecni sekretarz generalny P. A. U. lub jego zastępca oraz dyrektor zainteresowanego wydziału.

§ 86

Komitet narodowy współdziała z odpowiednią unią międzynarodową, rozważa i przedstawia Akademii, a za jej zgodą unii, stosowne (naukowe i administracyjne) życzenia i wnioski, przedstawia Zarządowi Akademii propozycje co do wyboru delegatów polskich na zgromadzenia unii oraz przyjmuje ich sprawozdania. O liczbie delegatów rozstrzyga Zarząd P. A. U.

§ 87

Protokoły obrad wraz z wyszczególnieniem uchwał powziętych winien sekretarz komitetu przedstawić bezzwłocznie

sekretarzowi generalnemu P. A. U., który, według uznania, bądź upoważni prezydium komitetu do wykonania uchwał, bądź też przedstawi sprawę Zarządowi Akademii, ewentualnie wraz z opinią odpowiedniego wydziału (wydziałów).

Wydawnictwa

§ 88

Wydawnictwa Akademii są:

- a) wspólne,
- b) wydziałowe,
- c) komisyj i komitetów,
- d) wydawane z osobnych funduszy.

§ 89

Stałymi wspólnymi wydawnictwami są:

- a) Rocznik P. A. U. i
- b) Sprawozdania z Posiedzeń i Czynności.

Rocznik, który ma dawać obraz całej działalności Akademii, przygotowuje dyrektor kancelarii pod nadzorem sekretarza generalnego. Dla wydawania Sprawozdań z Posiedzeń i Czynności wyznacza redaktora Zarząd P. A. U.

§ 90

Do sprawozdań mają sekretarze wydziałów najdalej do 3 każdego miesiąca dostarczać ich redaktorowi związanych streszczeń prac, przedstawionych w poprzednim miesiącu na posiedzeniach naukowych wydziałów i komisji wydziałowych; streszczeń prac komisji wspólnych wprost sekretarze tychże komisji. Wyjątkowo może być podane także

streszczenie z dyskusji za uchwałą wydziału. Nad formą i zwięzłością streszczeń mają prawo i obowiązek czuwać sekretarze wydziałów, co do streszczeń komisji wspólnych redaktor Sprawozdań w porozumieniu z sekretarzami wydziałów. Sprawozdania wydaje się miesięcznie z pominięciem dwóch miesięcy wakacyjnych.

Streszczenia takie mogą być ogłaszane poza Akademią tylko z wyraźnym powołaniem się na datę posiedzenia.

§ 91

P. A. U. wydaje Biuletyny (Bulletins Internationaux), których językiem urzędowym jest język francuski (§ 13 statutu), prace zaś autorów mogą ukazywać się bądź we francuskim, bądź w innych obcych językach.

Wydziały I i II wydają wspólny Biuletyn. Wydział III zaś osobny Biuletyn, który dzieli się na serie, stosownie do postanowień tegoż Wydziału.

Redaktora Biuletynu Wydziałów I i II wyznacza Zarząd P. A. U. w porozumieniu z ich dyrektorami, redaktora lub redaktorów Biuletynów Wydziału III tenże Wydział.

§ 92

Stałymi wydawnictwami wydziałów są Rozprawy lub działy rozpraw, wychodzące w tomach po 20—30 arkuszy druku; mogą być wydawane poszczególne rozprawy jako zeszyty oznaczonego tomu. Nowe stałe wydawnictwa mogą wprowadzać wydziały za zgodą Zarządu.

§ 93

Obok Rozpraw mogą wydziały ogłaszać osobno obszerniejsze prace.

§ 94

Zasiłki na wydawanie prac poza wydziałami mogą być udzielane tylko wówczas, jeśli w budżecie są przewidziane kwoty na ten cel; na tytule takiego dzieła winno być uwi-docznione, iż wydane jest z zasiłkiem P. A. U., Akademii zaś autor ma dostarczyć pewną ilość egzemplarzy dzieła, której wysokość i rozdział oznacza wydział.

§ 95

Rodzaje wydawnictw komisji ustalają komisje a za-twierdza odpowiedni wydział lub przy komisjach wspól-nych Zarząd P. A. U. Wydawnictwa z dotacji na Ekspedycję Rzymską należą do kompetencji Komisji Historycznej.

§ 96

Wysokość honorariów za prace, pomieszczone w wy-dawnictwach wydziałów, komisyj i komitetów ustalają wy-działy a zatwierdza Zarząd. Honoraria na Wydziale I i II powinny być wyznaczone według tych samych norm. Do honorariów w wydawnictwach wydziałów i komisyj z oso-bnych funduszy stosują się analogicznie te same normy. Honoraria za prace ogłaszane z osobnych dotacji (w Ency-klopedii Polskiej, za podręczniki itd.) oznacza Zarząd.

§ 97

Przedruk dzieła lub rozprawy, wydanej przez Aka-demię, jest poza Akademią dozwolony po wyczerpaniu na-kladu, w innych przypadkach za zgodą Zarządu P. A. U. Do ogłoszenia tłumaczenia w języku obcym pracy, wydanej przez Akademię, potrzeba zezwolenia Zarządu; musi być wtedy zaznaczone, iż praca była ogłoszona w języku polskim w wydawnictwach Akademii.

§ 98

Rocznik P. A. U. i Sprawozdania rozsyła się wszystkim członkom krajowym Akademii.

§ 99

Członkom krajowym Wydziału I i II rozsyła się wszystkie wydawnictwa Wydziału I i II oraz wszystkich komisji Wydziału I i II, członkom Wydziału III wydawnictwa tegoż wydziału i jego komisji. Zarząd Akademii postanawia, którym członkom należy przysyłać wydawnictwa komisji wspólnych. Na żądanie mogą członkowie Akademii otrzymywać wydawnictwa innych wydziałów i komisji.

§ 100

Członkom zagranicznym wysyła się Rocznik P. A. U. i Biuletyny odpowiednich wydziałów oraz te wydawnictwa, których zażądają lub które Zarząd poleci im wysłać.

§ 101

Współpracownicy komisji otrzymują wydawnictwa komisji, do której należą. Członkowie Komisji Historycznej otrzymują także wydawnictwa Ekspedycji Rzymskiej.

§ 102

Zarząd postanawia, komu należy wysyłać wydawnictwa, ogłaszane przez komisje wspólne oraz czynione z dotacyj lub funduszów osobnych (np. z funduszów Rad Międzynarodowych, z dotacji na Encyklopedię, Bibliografię polską i d. d.), ewent. z jaką zniżką mogą je otrzymywać.

§ 103

Podręczników nie rozsyła się. Każdy członek Akademii otrzymuje na żądanie egzemplarz.

§ 104

Rozsyłanie egzemplarzy recenzyjnych i reklamowych oraz przyznawanie darmowych egzemplarzy urzędnikom Akademii należy do sekretarza generalnego.

§ 105

Do Zarządu Akademii należy przyznawanie bezpłatnej wysyłki wydawnictw, zniżki ceny oraz ich wymiana.

Biuro P. A. U.

§ 106

Sekretarzowi generalnemu P. A. U. podlega biuro P. A. U. Składa się ono z dyrektora kancelarii, buchaltera, kasjera, kierownika ekspedycji i sprzedaży wydawnictw oraz innych urzędników, pomocniczych sił kancelaryjnych i ekspedycyjnych.

§ 107

Dyrektora kancelarii, buchaltera, kasjera, kierownika ekspedycji i innych urzędników mianuje Zarząd P. A. U., siły pomocnicze, woźnych i służbę sekretarza generalny.

§ 108

Dyrektor kancelarii prowadzi kancelarię, kieruje pracą urzędników i sił pomocniczych kancelaryjnych, woźnych i służby, o ile nie są przydzieleni do poszczególnych zakładów (biblioteki i muzeów) Akademii, nadzoruje ekspedycję wydawnictw, czuwa nad bezpieczeństwem i porządkiem w gmachu Akademii, prowadzi inwentarz ruchomości Akademii,

o ile nie należą do zakładów Akademii. W jego rękach znajdują się drugie klucze do wszystkich lokali w gmachu Akademii.

§ 109

Kierownik ekspedycji i sprzedaży wydawnictw obowiązany jest rozsyłać wydawnictwa jak najszybciej po ich ukazaniu się. Co miesiąc przedstawia sekretarzowi generalnemu wykazy sprzedanych wydawnictw oraz stan ekspedycji, co roku zestawienie ogólne. Podporządkowanie mu są przydane siły pomocnicze i woźni.

§ 110

Godziny służbowe, dni wolne od pracy oraz urlopy wypoczynkowe regulują się analogicznie do przepisów dla urzędów państwowych. Zresztą urlopów udziela urzędnikom biura, siłom pomocniczym i służbie sekretarz generalny do tygodnia, prezes do miesiąca, powyżej miesiąca Zarząd.

Zarząd majątkami

§ 111

Zarząd majątkami P. A. U. należy do sekretarza generalnego z wyjątkiem spraw, zastrzeżonych dla Walnego Zgromadzenia, Zarządu P. A. U. i Komitetów: Gospodarczego i Lasowego.

§ 112

Komitet Gospodarczy P. A. U. składa się z prezesa, wiceprezesa, sekretarza gen., delegata Walnego Zgromadzenia i inspektora rolniczego jako członków stałych. Komitet

zwołuje w razie potrzeby sekretarz gen., on też przedstawia sprawy lub na jego polecenie inspektor rolniczy.

§ 113

Komitet ten, o ile jest zwołany dla spraw gospodarki w lasach Akademii, nosi nazwę Komitetu Lasowego.

§ 114

Dla spraw fachowych gospodarstwa rolnego, leśnego, urządzania stawów, hodowli ryb itd. powołuje Komitet doradców albo stałych albo jednorazowych. Na posiedzenia zaprasza ich w razie potrzeby sekretarz generalny; mają oni wtedy głos stanowczy.

§ 115

Mogą też być zapraszani w razie potrzeby na posiedzenia Komitetu Gospodarczego administratorzy z głosem stanowczym oraz syndyk, zarządcy folwarków i buchalter rolniczy z głosem doradczym. Administratorzy mają być zapraszani na posiedzenia Komitetu Gospodarczego w sprawie uchwalania preliminarzy budżetowych.

§ 116

Na posiedzenia Komitetu Lasowego mogą być zapraszani nadleśniczowie. Nadleśniczy lasów P. A. U. w Zawoi ma stanowisko administratora.

§ 117

Do Walnego Zgromadzenia P. A. U. należą uchwały, pozwalające na sprzedaż nieruchomości należących do P. A. U. Sekretarz gen. zdaje sprawę Walnemu Zgromadzeniu z ważniejszych spraw, dotyczących się prowadzenia gospodarki.

§ 118

Sekretarz gen. zdaje sprawę Zarządowi P. A. U. z ważniejszych uchwał Komitetu Gospodarczego i Lasowego. Zarząd zatwierdza decyzje Komitetu Gospodarczego, czy majątki należy prowadzić w własnej administracji, czy wydzierżawić, oraz regulaminy, dotyczące się administracji majątków.

§ 119

Komitet Gospodarczy wzgl. Lasowy zatwierdza zamknięcia rachunkowe, uchwała preliminarze, projekty regulaminów, dotyczących się administracji majątków, normy wynagrodzenia urzędników i służby, przedstawia Zarządowi P. A. U. wnioski czy należy prowadzić majątki w własnej administracji, czy wydzierżawiać, określa wysokość cen dla gruntów sprzedawanych, ustala zasady kontraktów dzierżawnych, daje swoją zgodę na przedłużenie lub zmianę kontraktów, decyduje w razie podpisania ofert o wyborze dzierżawcy, w sprawach leśnych decyduje o sposobie sprzedaży drzewa, a w razie sprzedaży zrębów całorocznych w drodze ofert o wyborze osoby, której drzewo się sprzedaje, oraz w sprawach, które mu przedstawi sekretarz generalny; mianuje inspektora rolniczego (leśnego), zarządców folwarków, nadleśniczych i leśniczych i buchaltera rolniczego.

§ 120

Wszystkie inne sprawy, wchodzące w zakres gospodarki rolniczej (leśnej), należą do sekretarza generalnego.

§ 121

Sekretarz generalny może odstąpić zarząd części majątków delegatowi W. Zgromadzenia, który wtedy sprawy,

tyczące się tej części majątków, przedstawia Komitetowi Gospodarczemu, Zarządowi P. A. U. i W. i w. i. n. Zgromadzeniu, sekretarza gen. zaś powiadamia stale o ich toku; na życzenie delegata W. Zgrom., o ile chodzi o tę część majątku, sekretarz gen. zwołuje Komitet gospodarczy. Korespondencja delegata W. Zgrom. przechodzi przez Biuro Rolnicze P. A. U. W razie różnicy zdań między delegatem W. Zgrom. a sekretarzem gen. rozstrzyga Komitet Gospodarczy.

§ 122

Sekretarzowi gen. podlega Biuro Rolnicze P. A. U., składające się z inspektora rolniczego (ewent. także leśnego), buchaltera rolniczego i sił pomocniczych; sekretarz gen. wydaje dla Biura instrukcje. W sprawach oddanych delegatowi W. Zgrom. Biuro Rolnicze obowiązane jest wypełniać jego polecenia.

Fundusze

(Ob. § 26—29 statutu).

§ 123

Fundusze P. A. U. składają się:

- a) z funduszu żelaznego, zapasowego (rezerwowego) i obrotowego, przeznaczonych na cele ogólne;
- b) z funduszy przeznaczonych na cele szczególne.

§ 124

Do funduszu żelaznego należą wszelkie kapitały Akademii, którym nie nadano odrębnego przeznaczenia.

Każdy dar pieniężny, uczyniony na rzecz Akademii bez wskazania odrębnego celu, zwiększa fundusz żelazny, o ile przekracza 2.000 zł.

§ 125

Do funduszu obrotowego, z którego pokrywa się wydatki administracyjne i naukowe P. A. U., wpływają:

- 1) dochody z majątków P. A. U.;
- 2) dochody z funduszu żelaznego;
- 3) subwencje Rządu Rzplitej i inne;
- 4) wynagrodzenia i odsetki, popierane przez P. A. U. za administrację funduszy osobnych, o ile w akcie ofiarowania lub w uchwale Walnego Zgromadzenia nie postanowiono inaczej;
- 5) dochody ze sprzedaży wydawnictw, o ile nie są zastrzeżone dla osobnych funduszy.

§ 126

Do funduszu zapasowego (rezerwowego) wpływają:

- 1) kwoty, przekazane przez Walne Zgromadzenie;
- 2) dary poniżej 2.000 zł, o ile inaczej nie postanowili ofiarodawcy;
- 3) wszelkie inne dochody, o ile nie mają specjalnego przeznaczenia.

Funduszem zapasowym rozporządza na wniosek Zarządu Walne Zgromadzenie P. A. U.

§ 127

Fundusze osobne stanowią:

- 1) kapitały ofiarowane Akademii z przeznaczeniem odsetek na pewne szczególne cele;

2) sumy ofiarowane Akademii do zużycia na pewne szczególne cele;

3) sumy przeznaczone osobną uchwałą Walnego Zgromadzenia Akademii poza preliminarzem wydatków na pewne szczególne cele.

§ 128

Administracja funduszami należy do Zarządu Akademii. W szczególności należy do Zarządu lokacja wszelkich kapitałów, przy czym co do funduszy osobnych, wymienionych w § 5 pod liczbą 1 i 2, obowiązują w pierwszym rzędzie wskazówki ofiarodawców, poza tym zaś ogólne postanowienia ustawowe.

§ 129

Co do wszelkich funduszy Akademii prowadzić należy wykazy, wyszczególniające sposób ich lokowania.

Przy funduszach osobnych wykaz taki zawierać powinien również dokładne określenie celu, na który fundusz jest przeznaczony.

§ 130

Wydatki Akademii mogą być skuteczniane tylko w granicach uchwalonego preliminarza, względnie w granicach nadanego funduszom osobnym przeznaczenia.

Co do objętych preliminarzem wydatków wspólnych Zarząd ma prawo przenoszenia poszczególnych pozycji tak w dziale wydatków administracyjnych, jak i w dziale wydatków naukowych, nie może jednak przenosić pozycji z jednego działu do drugiego.

Co do preliminowanych wydatków wydziałów mogą wydziały dokonywać przenoszenia za zgodą Zarządu Akademii.

§ 131

Roczne zamknięcie rachunków zestawia się z dniem 31 grudnia.

Wybrana przez Walne Zgromadzenie Komisja Rewizyjna, złożona z 3 członków nie należących do Zarządu, bada zamknięcia rachunkowe, przeprowadza przed terminem Walnego Zgromadzenia, któremu zamknięcie rachunków ma być przedstawione, rewizję kasy i funduszków, a następnie zdaje sprawę Walnemu Zgromadzeniu, które orzeka o udzieleniu Zarządowi absolutorium. Walne Zgromadzenie wybiera nadto jednego zastępcę członka Komisji Rewizyjnej, który bierze udział w jej posiedzeniach, ale głosuje tylko w razie nieobecności jednego z członków.

Komisja rewizyjna ma prawo przeprowadzić rewizję każdego czasu, także co do dóbr i innej własności Akademii, powinna zaś uczynić to na każde wezwanie sekretarza generalnego.

Komisja Rewizyjna może dobrać sobie do pomocy fachowców.

§ 132

Oszczędnościami z roku ubiegłego rozporządza Walne Zgromadzenie. Do niego należy również wskazanie sposobu, w jaki mają być pokryte ewentualne przekroczenia.

§ 133

Kasa nie może przyjąć wpłaty ani dokonać wypłaty bez asygnaty sekretarza generalnego; wyjątek stanowią jedynie wpłaty kwot, pochodzących ze sprzedaży wydawnictw, co do których asygnaty wystawia kierownik Biura Ekspedycji.

§ 134

W kasie podręcznej znajdować się powinno tyle tylko gotówki, ile potrzeba na bieżące wydatki.

Kasa winna być zamknięta na 2 klucze, z których jeden znajduje się u podskarbiego, drugi u dyrektora kancelarii. Papiery wartościowe mają być przechowywane w banku lub trezorze. Klucz od trezoru znajduje się u sekretarza generalnego.

Indeks

- Abrikosow Aleksy LV
Achmatowicz Osman XXXIV
Adamczewski Stanisław XX
LX
Ahnlund Nils X
Aleksandrowicz Jerzy
XXXIII
Ameisenowa Zofia LVIII
Antecka Helena LXXX
Antoniewicz Włodzimierz
XVIII, LVIII, LXXIII
LXXIV, LXXVIII
Antoniewiczówna Maria
LXXVIII
Arctowski Henryk XXXIV
Arnaudow Michał LXXIV
Arnold Stanisław LXV, LXX
Arnold Wincenty XLIV
Aschoff Ludwik XVII
- Bachulski Aleksy LXV
Badecki Karol XIX, LVIII
LX, LXV
Bagniewski Bogusław LXXVI
Baldensperger Ferdynand V
Bałabuszyński Jan LXII
Banachiewicz Tadeusz XI,
LXXXI
Bar Adam LX
Barowa Irena zob. Turowska-
Barowa Irena
Bartoli Mateusz LVII
- Barwiński Eugeniusz LXV
LXX
Barycz Henryk LX, LXV
LXXII, LXXV
Bassalik Kazimierz XIII
Bąk Stanisław LIX
Begey Marina zob. Bersano-
Begey Marina
Beischer Otto LXXIX
Belić Aleksander V
Berger Jan LXIII
Bersano-Begey Marina LX
Bertoni Juliusz LVII
Bertrand Gabriel XV
Białkowski Leon LXV
Białobrzeski Czesław XI,
LXXXI
Biedrzycki Emil LXIII
Bielak Franciszek LX
Biernacki Mieczysław XXXV
Bigo Tadeusz LXVIII
Bilikiewicz Tadeusz LXXI
LXXV
Birkenmajer Aleksander VIII,
LVIII, LX, LXIV, LXV,
LXVIII, LXXII, LXXV,
LXXVII, LXXX
Błachowski Stefan XXVIII
Bobkowska Wanda LXXX
Bobrzyński Karol LXIII
Bocheńska Anna LVIII
Bocheński Jan o. LXVIII

- Bocheński Zbigniew LVIII
Bochnak Adam XIX, LVIII,
LXX, LXXIX
Bodniak Stanisław LXV
Bogatyński Władysław LXV
Bohdanowicz Karol XII
Bohn Jerzy XLIII
Bohusz Adolf zob. Szyszko-
Bohusz Adolf
Bomas Piotr LXXVI
Bordet Juliusz XVII
Borkowska Stefania zob. Cie-
sielska-Borkowska Stefania
Borowy Waclaw IV, LX, LXV
LXXVII
Borsuk Karol XXXIV
Bortolucci Jan LVII
Bossowski Józef LXVII,
LXVIII
Bouligand Jerzy XLIII
Brahmer Mieczysław XX, LX,
LXIII
Bredius Abraham V
Broch Olaf V
Brogie Ludwik de XIV
Bronarski Alfons LXIII
Brożek Mieczysław LXII
Brzeski Tadeusz XXVII
Buczek Karol LXV, LXX
Buczowski Kazimierz LVIII
Budka Włodzimierz LXV
Budkowa Zofia zob. Kozłow-
ska-Budkowa Zofia
Bujak Franciszek I, VI, LXV,
LXIX, LXX, LXXII,
LXXIV
Bulanda Edmund LXII
- Bulas Kazimierz LVIII
Buratyński Stanisław
LXXVIII
Butrymowicz Bogusław LXII
Bydżovský Bogumił XLIII
Bykowski Ludwik LXXIII
Bystroń Jan Stanisław
XXVII, LXVIII, LXX,
LXXIV, LXXV
Bystrzycki Jan LX
- Caferoğlu Ahmet LXII
Carr Denzel LXII
Cartan Elias XIIII
Caullery Maurycy XIII
Cazin Paweł LX
Cehak-Hołubowiczowa Helena
LXXIII
Chałasiński Józef LXX
Chelmoński Adam LXVIII
Chętnik Adam LXXIV
Chłamtacz Marcei XXVII
Chmaj Ludwik LXVIII
Chodźko Witold XV
Chowaniec Czesław LXV,
LXIX
Chybiński Adolf IV, LXXIV,
LXXV
Ciechanowska Zofia LX,
LXIII
Ciesielska-Borkowska Stefania
LXIII
Collijn Isak LX, LXXII
Coville Alfred X
Cushing Harvey XVII
Czaplewski Paweł ks. LXV,
LXXV

- Czapliński Władysław LXXV
Czarnecki Tadeusz zob. Wa-
lek-Czarnecki Tadeusz
Czekanowski Jan VII, XIII,
LXII, LXX, LXXIII,
LXXIV
Czepurkowski Jefim LXXIII
Czerny Zygmunt LXIII
Czochralski Jan LXXXII
Czubalski Franciszek XVI
Czyżewicz Adam XVI
- Ćwirko-Godycki Michał
LXXII, LXXIII, LXXIV
- Dalbor Witold LVIII
Damiani Henryk LX
Daniec Bronisław LXII
David Piotr ks. XXXII, LXV
Dąbkowski Przemysław XXVI,
LXXV
Dąbrowski Jan I, VII, LVIII,
LXV, LXVII, LXIX, LXX,
LXXI, LXXVII, LXXVIII
Dąbrowski Stefan XIII, XV,
LXX
Demianowski Adrian LXXIII
Dettloff Szczesny ks. LVIII
Diehl Karol X
Dihm Jan LX
Divéky Adrian XXXIII, LXV
Długopolski Edmund LXV
Dłuska Maria LIX
Dobrowolska Agnieszka
LXXIV
Dobrowolski Kazimierz
XXVII, LXV, LXX,
LXXIV, LXXV, LXXVIII
- Dobrowolski Tadeusz LVIII,
LXXIV
Dobrzycki Jerzy LVIII
Domanovszky Aleksander
XXXII
Domin Karol XIV
Dopsch Alfons IX
Doroszewski Witold LIX
Drewko Michał LXXIV
Driault Edward X
Driesch Jan XIV
Dubosq Oktawiusz XLIV
Dunajówna Maria LX
Dutkiewicz Józef LVIII, LXV
Dürr Jan LX
Dziech Józef LXII
Dziegiecka Zofia LXIII
Dziwulski Władysław
XXXIII
Dziurzyński Tadeusz LXVIII
- Eddington Artur Stanley sir
LVII
Ehrlich Ludwik LXVIII
Ekblom Ryszard XXVI
Elzenberg Henryk LXIII
Engelmanówna Wanda
LXXIX
Estreicher Karol LVIII
Estreicher Tadeusz LXXII,
LXXV, LXXVI
- Fajans Kazimierz XIV
Falk Maryla LXII
Falkowski Jan LXXIV
Farinelli Artur VI
Feldman Józef LVI

- Fierich Jerzy LXX
Florian Władysław LX
Foerster Fryderyk Wilhelm IX
Folkierski Władysław XVIII,
LX
Frankowski Eugeniusz
LXXIV
Frejlich Helena LXIII
Friedberg Marian LVIII,
LXV
Friis Aage X
Fudakowski Józef LXXII
Furmanik Stanisław LX
- Galecki Antoni LXXII
Ganszyniec Ryszard XIX
Garbacik Józef LXV
Garcia Gotfryd XLIV
Garnuszewski Antoni LXXVI
Gatty-Kostyál Marek XXXVI
Gavazzi Milowan LXXIV
Gawecki Bolesław LXIX
Gądzikiewicz Witold XLVI
Gąsiorowska Maria LVIII
Gąsiorowska-Grabowska Nata-
lia LXV
Gąsiorowski Stanisław IV,
LVIII, LXXIV
Gelb Ignacy LXIII
Gény Franciszek XXXII
Gębarowicz Mieczysław IV,
LVIII
Gębarzewski Bronisław LXIX
Gielecki Wojciech LXIX
Glatzel Jan LXXII
Glemma Tadeusz ks. LXV,
LXXVII
- Gładysz Mieczysław LXXIV
Głuszak Karol LXXX
Godlewski Michał bp. XXVI,
LVIII, LXV, LXX
Godycki Michał zob. Ćwirko-
Godycki Michał
Golias Marian LXII
Gorczyński Władysław
XXXIII, LXXXII
Gordziałkowski Henryk
LXXIII
Górka Olgierd LXV
Górski Artur LXIX
Górski Konrad LX
Grabowska-Willmanowa He-
lena XX, LX, LXII, LXIII,
LXIV
Grabowska Natalia zob. Gąsio-
rowska-Grabowska Nataila
Grabowski Tadeusz IV, LVIII
LX, LXIII, LXIX, LXX,
LXXV, LXXVII
Grabowski Tadeusz Stanisław
LXI
Grabski Stanisław VIII
Grappin Henryk LIX
Grekow Borys X
Grodecki Roman IX, LVIII,
LXV, LXIX, LXX,
LXXIV, LXXV, LXXVII
Grodziński Zygmunt XXXIV,
LXXIII
Groër Franciszek XLIV
Gromska Danuta LXIX
Grotowski Marian LXXII
Grzebieniowski Tadeusz
LXIII

Grzegorzczak Piotr LXI
Grzybowski Konstanty
LXVII, LXVIII, LXX
Guerquin Bogdan LVIII
Gumowski Marian LVIII,
LXV
Gwiazdomorski Jan XXX,
LXVIII
Györgyi Albert zob. Szent-
Györgyi Albert

Hahn Wiktor LXI, LXII
Haiman Mieczysław XXXIII
Halecki Oskar VII, LXV,
LXX, LXXV
Hammer Seweryn IV, LXII,
LXIV, LXX
Harassek Stefan LXI, LXIX
Hardy G. H. XIII
Hartleb Kazimierz LXV,
LXXV
Heydzianka-Pilatowa Janina
LIX
Heinrich Władysław VI,
LXIX, LXX, LXXI,
LXXX
Heitzman Marian LXIX
Hejnosz Wojciech LXVI,
LXVII
Helsztyński Stanisław LXIV
Helczyński Bronisław LXVIII
Hirschberg Joachim LXIII
Hirschfeld Ludwik LXXIII
Hniłko Antoni LXIX
Hołubiczowa Helena zob. Ce-
hak-Hołubowiczowa Helena
Hopkins F. G. sir XIII

Horak Jerzy LXI
Horák Jerzy LXXIV
Hornung Zbigniew LVIII
Hoyer Henryk I, XIII, XV,
LXXII, LXXIII
Hrabec Stefan LIX
Hryniewiecki Bolesław XI,
LXXII, LXXVII
Huber Maksymilian I, XII
Hubert Stanisław LXVIII
Hulewicz Jan LXI, LXXXV
Hurynowiczówna Janina
XLIX

Ingarden Roman XXVII,
LVIII, LXI, LXVIII,
LXIX, LXX
Inglot Stefan LXVI, LXX,
LXXIV
Ippoldt Juliusz LXIV

Jabłońska Antonina zob.
Obrębska-Jabłońska Anto-
nina
Jabłoński Witold LXIII
Jachimecki Zdzisław XVIII,
LVIII, LXIV, LXX,
LXXIV
Jakimowicz Roman LXXIV,
LXXVIII
Jakóbiec Jan LXIV
Jakubski Antoni Władysław
LXXII
Jamka Rudolf LXXIV
Janik Michał LXI, LXXXV
Janów Jan XXI, LIX, LXI,
LXV

- Januszkiewicz Aleksander
XLV, LXXII
- Jasicki Bronisław LXXIII
- Jaworek Piotr LIX
- Jaworski Iwó LXXVII
- Jażdżewski Konrad LXXIV
- Jedlicki Marian LXXVI
- Jelito Józef ks. LXIII
- Jesionowski Alfred LXIV
- Jeżewski Mieczysław XXXIV
- Jędrzejowiczowa Cezaria
LXXIV
- Jordan Zbigniew LXIX
- Jovanović Slobodan IX
- Jura Albin LXXIV
- Jurasz Antoni XLV
- Kaczmarczyk Kazimierz
XXVI, LXVI, LXXV
- Kaczmarczyk Zdzisław LXVI
- Kałwa Piotr ks. LXVIII
- Kamieniecki Witold LXXVI
- Kamiński Bogdan, I, XXXIV
- Kamiński Michał XXXIII,
LXX
- Kampé de Fériet Maria Józef
XLIV
- Kański Gustaw LXXVI
- Kapuściński Witold XVI
- Karpińska Aleksandra LXXIV
- Karwasińska Jadwiga LXVI
- Kasiński Ludwik LXIX
- Kawyn Stefan LXI
- Kącki Franciszek LXX
- Keith Artur XIV
- Kenyon Fryderyk Jerzy IV
- Kętrzyński Stanisław VIII,
LXVI, LXX
- Kielski Bolesław LXIV
- Kieniewicz Stefan LXXVI
- Kieszkowski Bogdan LXIX
- Kieszkowski Witold LVIII
- Kimla Rudolf LV
- Kipa Emil LXVI
- Klawek Aleksy ks. LXIII
- Kleczkowski Adam XVIII,
LVIII, LIX, LXI, LXIII,
LXIV, LXX, LXXV,
LXXVI
- Kleiner Juliusz II, LXI,
LXXV
- Klemensiewicz Zenon XXII,
LIX
- Klimaszewska Jadwiga
LXXIV
- Klinger Witold III, LXII,
LXXIV
- Kłisiecki Andrzej XLV
- Kłapkowski Tadeusz LXX
- Knot Antoni LXXII, LXXV
- Koczy Leon LXXVI
- Koht Halvdan IX
- Kokoszyńska Maria zob. Lut-
mann-Kokoszyńska Maria
- Kołankowski Ludwik XXVII,
LXXVI
- Kolbuszewski Stanisław LXI
- Kolesa Filaret LXXIV
- Kołodziejczyk January
LXXII
- Komarnicki Waclaw XXVII,
LXVIII

- Komorowski Ludomir zob.
Sedlaczek-Komorowski Lu-
domir
- Konarski Kazimierz LXXV
- Koneczna Halina zob. Świ-
derska-Koneczna Halina
- Koneczny Feliks LXVI
- Konopczyński Władysław VII,
LXV, LXVI, LXIX, LXX,
LXXVI, LXXIX
- Kopacz Jan LXII
- Kopera Feliks XVII, LVIII,
LXX, LXXIX
- Korczewski Michał XXXIV,
LXXXI
- Korzeniowski Bohdan LXI
- Koschmieder Erwin LIX
- Kosiba Aleksander
XXXVII
- Koskowski Włodzimierz XVI
- Kossowski Stanisław LXI
- Kostrzewski Józef III,
LXXIII, LXXIV, LXXVI,
LXXVIII
- Kostrzewski Józef XLV
- Kostyál Marek zob. Gatty-
Kostyál Marek
- Kościałkowski Stanisław LXI,
LXVI, LXXV
- Kot Stanisław II, IX, LXI,
LXII, LXVI, LXIX, LXXI,
LXXV
- Kotarbiński Tadeusz XXXI,
LXIX, LXXIX
- Kowalska Anna LXXVIII
- Kowalska Józefa LXIV
- Kowalski Jerzy XIX
- Kowalski Tadeusz I, III,
LVIII, LIX, LXII, LXIII,
LXXI, LXXIV, LXXVIII
- Kowalski Tadeusz ks. LXIX
- Kozierowski Stanisław ks.
XIX, LIX
- Kozłowska Aniela XXXIV,
LXXVIII
- Kozłowska-Budkowa Zofia
LXV
- Kozłowski Roman XXXIV
- Kozubski Włodzimierz LXXVII
LXVIII
- Krach Wilhelm LXXII
- Kraczkowski Ignacy VI
- Krause Alfons XLV
- Kridl Manfred LXI
- Krokiewicz Adam IV, LXII,
LXXI, LXXX
- Krókowski Jerzy LXII
- Krukowski Stefan LXXIV
- Kruszyński Tadeusz ks. LVIII
- Krygowski Zdzisław LXXII
- Krzesiwo Jan LXXIX
- Krzyżanowski Adam VII,
LXVII, LXVIII, LXX,
LXXI, LXXVIII
- Krzyżanowski Julian XVIII,
LXI, LXXI
- Krzyżanowski Juliusz LXIV
- Krzyżanowski Witold LXXVIII
LXXI
- Kubacki Wacław LXI
- Kubica Stefan LXIV
- Kucharski Eugeniusz XVIII,
LVIII, LIX, LXI, LXVI,
LXIX, LXXIV

- Kucharzewski Jan VII, LXXV
Kucowa Irena LXXII
Kuczyński Stefan LXVI
Kukiel Marian VIII, LXVI,
LXIX, LXXVI
Kulczyński Stanisław XII
Kumaniecki Kazimierz XIX,
LXII, LXIV
Kuntze Edward IX, LXV,
LXVI, LXXVIII
Kupczyński Tadeusz LXVI
Kuraszkiewicz Władysław
LIX
Kuratowski Kazimierz XII
Kuryłowicz Jerzy III, LIX,
LXIII
Kutrzeba Stanisław LVI
Kutrzebianka Anna LXXIV
Kwolek Jan ks. LXVI

Lachs Jan LXX, LXXV
Lam Stanisław LXI
Lampe Wiktor XII
Lande Jerzy LXVII, LXVIII,
LXXI
Langlade Jakub LXI
Langrod Jerzy St. LXVIII
Lapicque Ludwik XVII
Laskowski Otto LXVI, LXIX
Lebesgue Henryk XIII
Lednicki Wacław XIX, LXI
Lehr-Splawiński Tadeusz I,
III, LIX, LXI, LXIII,
LXXI
Lenartowicz Jan Tadeusz
XLV
Leńczyk Gabriel LXXIV

Lepszy Kazimierz LXVI,
LXXVII
Leski Jan zob. Natanson-
Leski Jan
Wincenty Lesny LXIII
Leśniewski Czesław LXVI
Leśniodorski Zygmunt LXI
Lewak Adam LXVI, LXXVII
Lewicki Marian LXIII
Lewicki Tadeusz LXIII
Lewkowicz Ksawery XVI
Lisowski Zygmunt XXVIII,
LXVII, LXVIII
Lord Robert Howard S. J.
XXXII
Lorentz Stanisław LVIII
Loret Maciej XXVIII, LXXV
Lubieniecki Henryk XLIV
Lugeon Maurycy XIII
Lukinich Emeryk XXXII
Lutmann-Kokoszyńska Maria
LXIX
Lutosławski Wincenty XVII,
LXIX, LXXI

Lempicki Stanisław XVIII,
LXI, LXXV
Łęga Władysław ks. LXXIV
Łodyński Marian LXVI, LXIX
Łowmiański Henryk XXVII,
LXVI
Luczyńska Stanisława LXXX
Łukasiewicz Jan VIII, LXIX
Łukasik Stanisław LXIV
Luzin Mikołaj XIV

Maciesza Aleksander LXXIII

- Madyda Władysław LXII
Majkowski Edmund ks.
LXXV
Makarewicz Juliusz VIII,
LXVIII
Makowiecki Tadeusz LXI
Makowski Julian LXVII,
LXVIII
Małe Emil V
Maleczyński Karol LXVI
Malinowski Edmund XII
Malkiewiczówna Maria LXIV
Małecki Mieczysław LVI
Manteuffel Jerzy XXIII,
LXII, LXIV, LXVI
Mańkowski Tadeusz I, III,
LVIII, LXIII, LXXI,
LXXVII
Marchlewski Leon LVI
Markowski Józef XV
Martin Franciszek zob. Oli-
vier-Martin Franciszek
Massey Bernard LXIV
Mastyńska Maria LXXII
Maślankiewicz Kazimierz
LXXII
Matuszewiczowa Zdana LXIV
Maurizio Adam LXXII
Maver Jan XXVI
Mayer Karol LVI
Maziarski Stanisław I, XIII,
XV
Mazon Andrzej XXV
Mazurkiewicz Jan XV
Melich Jan XXV
Mercati Jan VI
Mesnil Feliks XLIV
Miaskowski Kazimierz ks. LXI
Michalski Ireneusz LXXIII
Michalski Jan LXI
Michalski Jerzy LXVIII
Michalski ks. Konstanty I,
VII, LXV, LXVIII, LXIX,
LXXI, LXXV, LXXVII,
LXXX
Michalski Stanisław LXXX
Michałowicz Mieczysław LI
Michałowski Józef LXVI
Michałowski Kazimierz LVIII
Michejda Kornel LIII
Mieczkowski Marian LXXXVI
Mienicki Ryszard LXVI
Mikkoła Józef J. V
Mikucki Sylwiusz LXVI,
LXXVII, LXXIX
Mikulski Antoni LXI, LXIV
Mikulski Tadeusz LXI
Milewski Tadeusz LIX
Millicerowa Halina LXXIII
Miłobędzki Tadeusz XXXIV
Miodoński Jan XLVI
Mirek Franciszek ks. LXXI
Mladenow Stefan XXV
Młynarski Feliks VIII, LXVII,
LXXI, LXXIX
Modelski Emil Teofil LXVI
Molè Wojśław XVIII, LVIII
Montel Paweł XV
Moraczewski Wacław XLV
Morełowski Marian LVIII
Morison Samuel Eliot XXXII
Moszyński Kazimierz III, LIX,
LXXI, LXXIV, LXXVI,
LXXXVIII

- Mościcki Henryk XXVIII,
LXI, LXVI, LXXVII
Mościcki Ignacy LVI
Mrazec Ludwik XLIV
Murko Mateusz V
Muszkowski Jan LXXV
Mydlarski Jan LXXI,
LXXIII, LXXIV
Mysłakowski Zygmunt LXXI
- Nadolski Bronisław LXI
Nagórzański Franciszek LXII
Namysłowska Wanda LXIV
Nandriś Grzegorz LIX
Nanke Czesław LXVI
Natanson-Leski Jan LXVI,
LXX
Nawroczyński Bohdan XXVII
Němec Bogumił XIV
Niemiec Rudolf LXII
Nieminen Eino LIX
Niezabitowski Edward LVII
Nikiel Antoni LXIV
Nikitin Bazyli LXIII
Nikliborc Władysław
XXXVIII
Nitsch Kazimierz I, II, LVIII,
LIX, LXI, LXIII, LXIV,
LXXI, LXXV, LXXVI,
LXXVIII
Norden Edward VI
Nosek Stefan LXXIV
Novotný Franciszek VI
Nowak Julian LVII
Nowicki Paweł ks. LXIII
Nowogrodzka Zofia LXXX
- Noyes Jerzy zob. Rappal
Noyes Jerzy
- Obrębska-Jabłońska Antonina
LIX
Ogrodziński Władysław
LXXIX
Ohanowicz Alfred LXVII,
LXVIII
Olbrycht Jan XVI, LXXIII
Olivier-Martin Franciszek
XXXII
Olszewicz Bolesław LXX,
LXXII, LXXVIII
Omont Henryk V
Opoczyński Kazimierz XLVI
Orłowski Witold XV
Orłowski Zenon XLVI
Orsini-Rosenberg Stanisław
LXXI
Ossowski Leszek LIX
Ossowski Stanisław LXXI
Ostachowski Emilian LXXII
Osuchowski Wacław LXVII,
LXVIII
Oszacki Aleksander LVI
Otrębski Jan XVIII, LIX
- Pagés Jerzy X
Parnas Jakub XLIV
Pastuszka Józef ks. LXIX
Paszkievicz Henryk XXVIII,
LXVI
Paszkievicz Ludwik XLVI
Patkaniowski Michał LXVII
Patykiewicz Józef LXXIX

Paulisz Zygmunt LIX
Pawłowski Bogumił XXXV
Pawłowski Bronisław LXVI,
LXIX, LXXXVII
Pedersen Holger V, LX
Pelseneer Paweł XIV
Penfield Walter LV
Peretiatkowicz Antoni
LXVIII, LXIX
Pérez Karol XLIII
Petelenz Ignacy LXIV
Petersen Adolf zob. Stender-
Petersen Adolf
Petrović Michał LVII
Petrovici Emil LX
Piątek Jan LXIV
Pieniążek Wojciech LXXX
Pieńkowski Stefan I, XI,
LXXXII
Pieradzka Krystyna LXVI
Pietraszkiewiczówna St. LXI
Pigoń Stanisław III, LX, LXI,
LXV, LXIX, LXXXV,
LXXXVII, LXXXIX
Pilatowa Janina zob. Hey-
dzianka-Pilatowa Janina
Piotrowska Zofia LXIV
Piotrowicz Karol LXIX
Piotrowicz Ludwik VIII,
LXII, LXIII, LXIV, LXVI,
LXXI, LXXIII, LXXXIV
Piprek Jan LXIV
Piszczkowski Mieczysław LXI
Piwarski Kazimierz XXVIII,
LXVI
Piwocki Ksawery LVIII
Plezia Marian LXII

Płoszewski Leon LXI
Pociecha Władysław LXV,
LXVI
Podkowińska Zofia LXXXIV
Podlacha Władysław XVII,
LVIII
Pohoska Hanna LXXXV
Policard Albert XVII
Pollak Roman XVIII, LXI
Popielowa Krystyna LVIII
Popławski Mieczysław LXII
Prawocheński Roman LXXXIII
Przybyłowski Kazimierz
LXVII, LXVIII
Przychocki Gustaw I, II,
LVIII, LXII, LXV
Przyrkowski Tadeusz LIX
Pułaski Franciszek LXI,
LXVI, LXXX
Puśłowski Franciszek LXIII,
LXIV
Puzynina Marta LXXXIII

Raciborski Józef LXVI
Radermacher Ludwik V
Radlińska Helena LXXXV
Rajewski Zdzisław LXXXIV
Ramovš Franciszek XXVI
Ranoszek Rudolf LXIII
Rappal Noyes Jerzy XXVI,
LXI
Rappaport Emil St. LXVIII
Reddaway Fiddian Wiliam
XXXIII
Régamey Konstanty LXIII
Reicher Michał LXXXIII
Reinfuss Roman LXXXV

- Rénier Armand XLIV
Reyman Artur LXXXVI
Reyman Tadeusz LXXIV,
LXXVIII
Reymanowa Olga LXXVIII
Regorówicz Ludwik LXXV
Riccobono Salwator X
Roger Henryk XVII
Rohman E. LXIV
Roliński Józef LXXXI
Romer Eugeniusz XI, LXXI,
LXXII, LXXVIII
Rosenberg Stanisław zob. Or-
sini-Rosenberg Stanisław
Rosiński Bolesław ks. LXXXIII
Rospond Stanisław LX,
LXXVIII
Rossowski Józef LXXVI
Roszkowski Wacław LXXXI
Roussy Gustaw XVII
Różycki Karol LXIX
Rubinowicz Wojciech
XXXIII
Rudnicki Mikołaj XIX, LX
Rutkowski Jan VII, LXVII,
LXIX, LXX, LXXVIII
Rutkowski Maksymilian I,
XVI
Ruxerówna Mieczysława LIX
Rybicki Paweł LXI, LXXI
Rypka Jan LXIII
Rysiewicz Zygmunt LX
- Safarewicz Jan XIX, LIX,
LX, LXII, LXXVII,
LXXVIII
Safarewiczowa Halina LX
- Sajdak Jan XVIII, LXII,
LXIV
Samsonowicz Jan XXXIV
Sawczyński Adam LXIX
Sawicka Stanisława LIX
Sawicki Jakub LXXVII
Sawicki Ludwik LXXXIV
Sawicki Witold LXVII
Schmid Henryk F. XXXII
Schmidt Stefan LXXI
Schnayder Jerzy LXII
Schneeweis Edmund LXXV
Schoel Franck XXVI
Sedlaczek-Komorowski Ludo-
mir LXXIII, LXXIV
Seliga Stanisław LXII
Semerau-Siemianowski Mści-
wój XLV
Semkowicz Aleksander LXI
Semkowicz Władysław I, VI,
LIX, LXV, LXVI, LXIX,
LXX, LXXI, LXXV,
LXXVII
Seweryn Tadeusz LXXIV,
LXXV
Shotwell James X
Siemianowski Mściwój zob.
Semerau-Siemianowski
Mściwój
Sierakowski Stanisław XLVI
Sierpiński Wacław I, XI
Silnicki Tadeusz LXVI,
LXVII
Sinko Tadeusz II, LIX, LXI,
LXII, LXIX
Skałkowski Adam VIII, LXVI,
LXIX, LXXVII

Skąpski Józef LXVIII,
LXXIX
Skibiński Mieczysław LXVI
Skimina Stanisław LXII,
LXIV
Skoczylas Edward LXXX
Skowron Stanisław LXXIII
Skowrońska Janina LXXVII
Skrzywan Waclaw LXVIII
Skulski Ryszard LXI
Škultéty Józef XXVI
Skwarczyńska Stefania LXI
Sławiński Witold LXXII
Sławski Franciszek LX
Słoński Stanisław XIX, LX
Słuszkiewicz Eugeniusz LX,
LXIII
Smal-Stocki Roman LX
Smreczyński Stanisław
LXXIII
Soswiński Antoni LXXIX
Spekke Arnold XXXII
Spławiński Tadeusz zob. Lehr-
Spławiński Tadeusz
Spytkowski Józef LXI
Srebrny Stefan LXII
Stach Jan XII, LXXI,
LXXII
Stach Karol LXII
Starzyński Juliusz LIX
Stasiak Stefan LXIII
Stefko Kamil LXVIII
Stein Ignacy LX
Steinhaus Hugo XXXV
Stelmachowska Bożena
LXXV
Stender-Petersen Adolf LXI

Stepa Jan bp LXIX
Steuer Feliks LX
Stieber Zdzisław XIX, LX
Stloukal Karol XXXIII
Stocki Roman zob. Smal-
Stocki Roman
Stojanowski Karol LXXIII
Stoklasa Tadeusz LXXVI
Stołyhwo Kazimierz XXXV,
LXXIII, LXXVIII
Stołyhkowa Eugenia LXXI,
LXXIII
Stopa Roman LX, LXIII
Stroński Stanisław LXII,
LXIV
Strowski Fortunat V
Strzelecka Anna LXXVII
Strzelecki Władysław LXII
Sucharda Edward XXXIII
Suchodolski Bogdan XXXI,
LXI
Sulimirski Tadeusz LXXIV,
LXXV
Sułkowski Józef LXVIII,
LXXVI
Supniewski Janusz Wiktor
XLV
Suszko Jerzy XII
Suszyłówna Waleria
LXXVIII
Szablowski Jerzy LIX
Szabuniewicz Bożydar
LXXIII
Szafer Władysław I, XI,
LXXI, LXXII, LXXVIII
Szaflarski Józef LXXVIII
Szaleska Stefania LXXVIII

Szantroch Zygmunt XLV
Szapszał Seraja LXIII
Szczołka Stanisław LXVI
Szczurkiewicz Tadeusz LXXI
Szent-Györgyi Albert XVII
Szeruda ks. Jan LXIII
Szmurło Jan XLV
Szymdtowa Zofia LXI
Szuman Stefan XXVII, LXIX,
LXXI, LXXV
Szumowski Władysław XLV,
LXXII, LXXV
Szweykowski Zygmunt LXI,
Szykowski Marian XXV,
LXI, LXIX
Szymkiewicz Dezydery XXXV
Szynkiewicz Jakub LXIII
Szyszko-Bohusz Adolf LIX
Szyszkowski Władysław LXI

Śliwiński Stanisław LXVIII
Śmiszko Marcjań LXXIV
Świdarska Alina LXIV
Świdarska-Koneczna Halina
LX
Świerż-Zaleski Stanisław LIX
Świętosławski Wojciech XI,
LXXXII
Świszczowski Stefan LIX

Tansley A. G. XIV
Tarnacki Józef LX
Tarnawski Władysław LXIV
Tarski Alfred XL
Taszycki Witold IV, LX,
LXXXVIII

Tatarkiewicz Władysław IV,
LIX, LXVIII, LXIX,
LXXI, LXXIX
Taubenschlag Rafał XXVI
Taylor Edward IX
Tempka Tadeusz LV
Terlecki Władysław LXI
Thompson d'Arcy W. XIV
Thomson J. J. sir XIII
Thugutt Stanisław Józef X
Tokarski Julian XII, LXXII
Tomkiewicz Władysław LXVI
Torbiörnsson Tore XXVI
Trąpczyński Witold LXVIII
Trevelyan G. M. IX
Turkowski Tadeusz LXI,
LXXV
Turowska-Barowa Irena LX
Turska Halina LX
Turyn Aleksander XXIV,
LXII, LXIV
Tymieniecki Kazimierz VIII,
LXVI, LXX
Tync Stanisław LXXV

Ułaszyn Henryk LX
Urbańczyk Stanisław LX,
LXXXVIII

Veblen Oswald XV
Vejdowský Franciszek XIII
Vetulani Adam XXVII, LVII,
LXV, LXVI, LXVII
Villat Henryk XIV
Volpe Joachim IX
Vouk Walo XLIV

- Wachholz Szczęsny LXVIII
Walicki Michał LIX
Waligórski Marian LXVIII
Walter Franciszek I, XVI,
LXXII, LXXIII
Wałek-Czarnecki Tadeusz
LXVI
Waniczkówna Helena
LXXVII
Warchałowski Edward
LXXXII
Wasilewski Zygmunt LXI
Wasilkowski Jan LXVIII
Wasylewski Stanisław LXI
Wąsik Wiktor LXIX
Wąsowicz Józef XL
Weigl Rudolf XVI
Weintraub Wiktor LXI
Wereszycki Henryk LXVI
Westfal Stanisław LX
Weysenhoff Jan XIII,
LXXXI
Wędkiewicz Stanisław I, II,
LX, LXII, LXIII, LXXI
Węgrzynowicz Leopold LXXV
Widajewicz Józef XXVIII,
LXVI
Wierczyński Stefan LXI,
LXXVI
Więckowska Helena LXVI
Wilcken Ulryk VI
Wilhelm Adolf V
Willerowa Olga LXXIII
Willmanowa Helena zob. Gra-
bowska-Willmanowa Helena
Windakiewiczowa Helena
LXXV
- Winiarski Bohdan XXVII,
LXVIII
Witkowski Józef LXXXI
Witkowski Stanisław II, LIX
LX, LXII
Witoszyński Czesław XXXIV
Witwicki Władysław LXIX
Wojciechowski Zygmunt
XXVIII, LXVI, LXVII,
LXX
Wojtkowski Andrzej LXVII
LXXVI, LXXVII
Wokroj Franciszek LXXIII
Wolff Adam LXVII
Wolfke Mieczysław XXXIII
Woliński Janusz LXVII
Wolter Władysław XXVIII,
LXVII, LXVIII
Wołoszyńska Jadwiga XXXV
Woroniecki Jacek o. LXVII,
LXIX
Wrzosek Adam I, XVI,
LXVIII, LXIX, LXXII,
LXXIII, LXXIV, LXXV,
LXXVI, LXXVII, LXXIX
Wyka Kazimierz LXI
Wyszyński Michał ks. LXVIII
- Zabierowski Stanisław LXI
Zaborski Bohdan LXX
Zachwałowicz Jan LIX
Zagajewski Karol LXIV
Zajączkowski Ananiasz LXIII
Zajączkowski Stanisław
LXVII
Zakrzewski Konstanty XI
Zakrzewski Zygmunt LXXIV

Zaleski Stanisław zob. Świerz-	Zierhoffer August LXXXII
Zaleski Stanisław	Zimmermann Marian LXXVIII
Zawirski Zygmunt LXIX,	Zoll Fryderyk VII, LXVII,
LXXI	LXVIII
Zawistowicz Kazimiera	Zygmund Antoni XL
LXXV	
Zborowski Juliusz LX, LXXV	Żarnecki Jerzy LIX
Zegartowski Stanisław LXXX	Żmuda Zenon LXXIX
Zembrzuski Ludwik LXXII	Żorawski Kazimierz X
Zieleniewski Tadeusz	Żółtowski Adam LXIX
LXXXII	Żygulski Zdzisław LXIV
Ziembicki Włtold LXXII	

Zestawienie rachunków za rok 1945

10*

Zestawienie rachunków za rok 1945

Dochody

P r z e d m i o t	Szczegółowo	Razem
	Złotych	
I. Dotacje		
a) Subwencja Ministerstwa Oświaty na cele ogólne	2,872.850—	
Subwencja Ministerstwa Oświaty dla Kwartalnika Filozoficznego	20.000—	
Subwencja Ministerstwa Oświaty dla Muzeum Przyrodniczego	<u>50 000—</u>	2,942.850—
b) Subwencje Ministerstwa Kultury i Sztuki: dla Muzeum Archeologicznego	108.500—	
dla Komisji Historii Sztuki	<u>58.000—</u>	166.500—
c) Subwencja Ministerstwa Zdrowia na wydanie pracy czł. St. Dąbrowskiego		10.000—
d) Subwencja Województwa Dolnego Śląska na wydawnictwa śląskie		<u>50.000—</u> 3,169.350—
II. Dochody		
1. Z odsetek	3.283 75	
2. Ze sprzedaży wydawnictw	<u>1,227.771—</u>	1,231.054 75
do przeniesienia		<u>4,400.404 75</u>

Przedmiot	Szczegółowo	Razem
		Złotych

z przeniesienia 4,400.404·75

III. Fundusz zapasowy

a) Z wymiany banknotów G. G.	220.000—
b) Przekazane przez Ministerstwo Oświaty dla Drukarni U. J. na wydawnictwa Instytutu Słowiańskiego U. J.	20 000—
Razem . .	<u>240.000—</u>

Wyплаты z funduszu zapasowego:

1. Drukarnia Uniwersytecka — wyrównanie długu przedwojennego	114.828·35		
2. Wyплаты różne	32.605·50	147.433·85	
Pozostałość na dzień 31 XII 1945 . .		<u>92.566·15</u>	92.566·15
Ogółem przychody . .			<u>4.492.970·90</u>

Wydatki

Przedmiot	Szczegółowo	Razem
		Złotych

I. Wydatki administracyjne

1. Płace i wynagrodzenia		315.700·55
2. Diety		45.334—
3. Wydatki rzeczowe kancelarii i ekspedycji:		
Przybory kancelaryjne, druki, portoria, telegramy, telefony, prenumeraty czasopism i inne		<u>53.578·40</u>
do przeniesienia		414.612·95

Przedmiot	Szczegółowo	Razem
		Złotych
z przeniesienia		414.612·95
4. Porządki domowe:		
Remont instalacji opalowej	24.365—	
Remont instalacji świetlnej	14.785—	
Transport mebli, archiwaliów i wydawnictw	30.200—	
Roboty stolarskie — odnowienie mebli i sprzętów	42.398—	
Roboty murarskie i malarskie	19.796—	
Odnowienie dużej sali	59.165·49	
Szklenie i kitowanie okien	13.162·20	
Naprawa dachu	12.330—	
Porządkowanie sal	21.403—	
Utrzymanie porządków: ścierki, miotły, pasta do podłogi i inne	14.799·31	
Naprawa windy	6.400—	
Osadzenie orla i tablicy pamiątkowej . .	6.050—	
Ubezpieczenie ruchomości i od odpowie- dzialności cywilnej	1.427·82	
Amortyzacja ruchomości za pół roku 1945	1.940·80	
Różne drobne wydatki, jak: naprawa zam- ków, dorobienie kluczy, urządzenia linii telefonicznych, wywóz śmieci, woda, czy- szczenie kominów itd.	22.162—	290.384·62
5. Opał i światło		102.351—
6. Utrzymanie samochodu osob- owego:		
Szofer, materiały pędne, amortyzacja i drobne remonty		112.884·69
7. Reprezentacja		1.667—
8. Nieprzewidziane wydatki . .		1.756—
Razem wydatki administracyjne . .		923.656·26

II. Wydatki naukowe

a) Wspólne:

1. Rocznik i Sprawoz- dania:		
Redaktor	10.610—	
Druk i broszurowanie	206.435—	
Prof. Kulczyński, honorarium za odczyt	3.000—	220.045—
do przeniesienia		220.045—

Przedmiot	Szczegółowo	Razem Złotych
z przeniesienia		220.045.—
2. Muzeum Archeologiczne:		
Płace, składki ubezpieczeniowe i podatki od wynagrodzeń	164.879.81	
Potrzeby muzealne: wydatki rzeczowe, porządki, koszty podróży, drobne sprzęty itd.	27.713.55	
Badania naukowe	3.198.—	
Ładowanie i transport urządzenia	3.800.—	
Remonty: roboty malarskie	32.383.—	
cyklinowanie podłóg	14.175.—	
montowanie szaf	4.150.—	
szyby	1.104.—	
	51.812.—	251.403.36
3. Polski Słownik Biograficzny:		
Płace, składki ubezpieczeniowe i podatki od wynagrodzeń	51.698.11	
Drobne wydatki	1.125.—	52.823.11
4. Wydawnictwa Śląskie:		
Czł. Piwarski, honorarium		3.000.—
Razem wydatki naukowe wspólne . .		527.271.47
b) Wydziałów:		
1. Wydział I.		
Honoraria	5.500.—	
Drobne wydatki	407.—	5.907.—
2. Komisja Historii Sztuki:		
Honoraria	1.000.—	
Klisze	23.270.—	24.270.—
3. Komisja Filologiczna:		
Czł. Przychocki, honorarium		3.000.—
4. Komisja Orientalistyczna:		
Druk	39.155.—	
Drobne wydatki	543.—	39.698.—
do przeniesienia		72.875.—

Przedmiot	Szczegółowo	Razem
		Złotych
z przeniesienia		72.875—
5. Słownik Staropolski: Płace, składki ubez. i poda- tek od wynagrodzeń		16.038·66
6. Wydział II. Honoraria Drobne wydatki	6.345·50 2.241—	8.586·50
7. Komisja Historyczna: Honoraria Kupno pól Porządkowanie biblioteki	8.000— 11.982— 5.110—	25.092—
8. Komisja Prawnicza: Honoraria Druk	6.000— 22.296—	28.296—
9. Atlas Historyczny: Honoraria Klisze Drobne wydatki	7.000— 624— 350—	7.974—
10. Wydział III. Honoraria Klisze Druk Różne wydatki	5.000— 21.887— 25.202— 4.560—	56.649—
11. Muzeum Przyrodnicze: Płace, składki ubez. i poda- tek od wynagrodzeń Transport nosorożca i łosi z piwnicy na III piętro Postument pod czaszkę no- sorożca Potrzeby muzealne Remonty: roboty malarskie montowanie szaf cyklinowanie i frot. podłóg zamki i klucze	152.980·42 10.600— 3.375— 8.070·50 7.000— 2.395— 29.679— 1.350—	215.449·92
do przeniesienia	40.424—	430·961·08

Przedmiot	Szczegółowo	Razem Złotych
z przeniesienia		430.961·08
12. Wydział IV.		
Klisze		1·300·—
13. Słownik Lekarski:		
Czł. Ciechanowski, honora- rium		2.170·—
Razem wydatki naukowe Wydziałów . .		434.431·08
c) Biblioteka Polska w Paryżu .		150·—
d) Wydatki osobnych funduszy:		
1. Fedorowicza naukowy . .	4.800·—	
2. Krzyształowiczów	5.024·—	
3. Mościckiej	4.741·50	
4. Nemetzowej—dom św. Jana 26	20.632·16	
5. Hussarzewskich — dom Straszewskiego 27	17.683·07	52.880·73
Razem wydatki naukowe a) b) c) i d) . .		1.014.733·28
III. Zagospodarowanie ma- jątków		
Majątek Lipowa		540.607·03
IV. Dom czynszowy św. Jana 22		30.659·05
Ogółem rozchody I, II, III i IV . .		2.509.655·62

Zestawienie

A) Ogółem Przychody . . .	4.492.970·90	
B) „ Rozchody		2.509.655·62
C) Stan w dniu 31 XII 1945: .		
Kasa	60.545·16	
Narodowy Bank Polski . .	73.790·—	
Bank Handlowy	1.516.030·—	
Drukarnia Uniwersytecka (zapas papieru)	170.075·—	
Ruchomości	162.875·12	1.983.315·28
Razem . .	4.492.970·90	4.492.970·90

